

Bæredygtigheds- rapport 2022

Vi vil mere - vi vil skabe et liv i overskud

Foreningen AP Pension f.m.b.a.
CVR 19382583

Godkendes på generalforsamlingen
for Foreningen AP Pension f.m.b.a.
den 27. april 2023

Dirigentuunderskrift

AP
PENSION

Kolofon

Redaktion

Charlotte Maria Petersen
Rya Lene Terney

Henvendelse

rlt@appension.dk

Layout

Pil Duus

Fotograf

Maria Sattrup Kristian Holm

Udgivet af

AP Pension
Østbanegade 135
2100 København Ø
appension.dk
© AP Pension

Indhold

Indledning

Om bæredygtighedsrapporten	3
AP Pension koncernen	4
En verden i forandring	5
Forretningsmodel.....	7
Fakta om AP Pension	8
Ny ambition og organisering skal drive arbejdet	10
Dobbelt væsentlighedsanalyse.....	14

Samfundet

Ansvarlig og bæredygtig investering	18
AP Pension sætter nye standarder for byggeriet	31

Den enkelte

Et bæredygtigt arbejdsliv	45
Sundhed hos kunderne	52

Forretningen

Et stærkt forretningsfundament.....	61
-------------------------------------	----

ESG-overblik

AP Pension ESG-overblik herunder klimarapportering	73
Regnskabspraksis	82

Påtegninger

Ledelsespåtegninger	102
Den uafhængige revisors erklæring.....	103

Bilag

Bilag 1. Rapportering på baggrund af taksonomiforordningen	106
Bilag 2. Periodisk offentliggørelse af oplysninger om finansielle produkter (Bilag IV).....	110

Om bæredygtighedsrapporten

Bæredygtighedsrapporten (rapporten), som i 2021 hed CSR-rapport, udgør en bestanddel af ledelsesberetningen i AP Pensions årsrapport.

Regnskabsperioden for rapporten følger årsrapporten den 1. januar 2022 til den 31. december 2022.

Rapporten indeholder en redegørelse af AP Pensions COP-rapportering i relation til UN Global Compact.

AP Pension har været UN Global Compact-medlem siden 2019. Rapportens data udvikles og forbedres over år, og søger at anvende den bedste data, der er til rådighed.

Rapporten findes på appension.dk/om-ap-pension/samfundsansvar/download-og-kontakt

Rapporten omfatter alle selskaber i koncernen. Bæredygtighedsrapporten offentliggøres som samlet redegørelse for samfundsansvar, jf.:

- Bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringsselskaber og tværgående pensionskasser §§ 132 og 132 b
- Årsregnskabsloven § 99 a

Rapporten er en rapportering for AP Pension livsforsikringsaktieselskab i henhold til Taksonomi- og Disclosureforordningen:

- Artikel 5-8 i EU-taksonomiforordningen
- Artikel 11 i EU-disclosureforordningen

Rapporten er en redegørelse for koncernens politik for dataetik samt koncernens arbejde med dataetik og politik for dataetiske spørgsmål jf.:

- Bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikrings-selskaber og tværgående pensionskasser § 132 d
- Årsregnskabsloven § 99 d

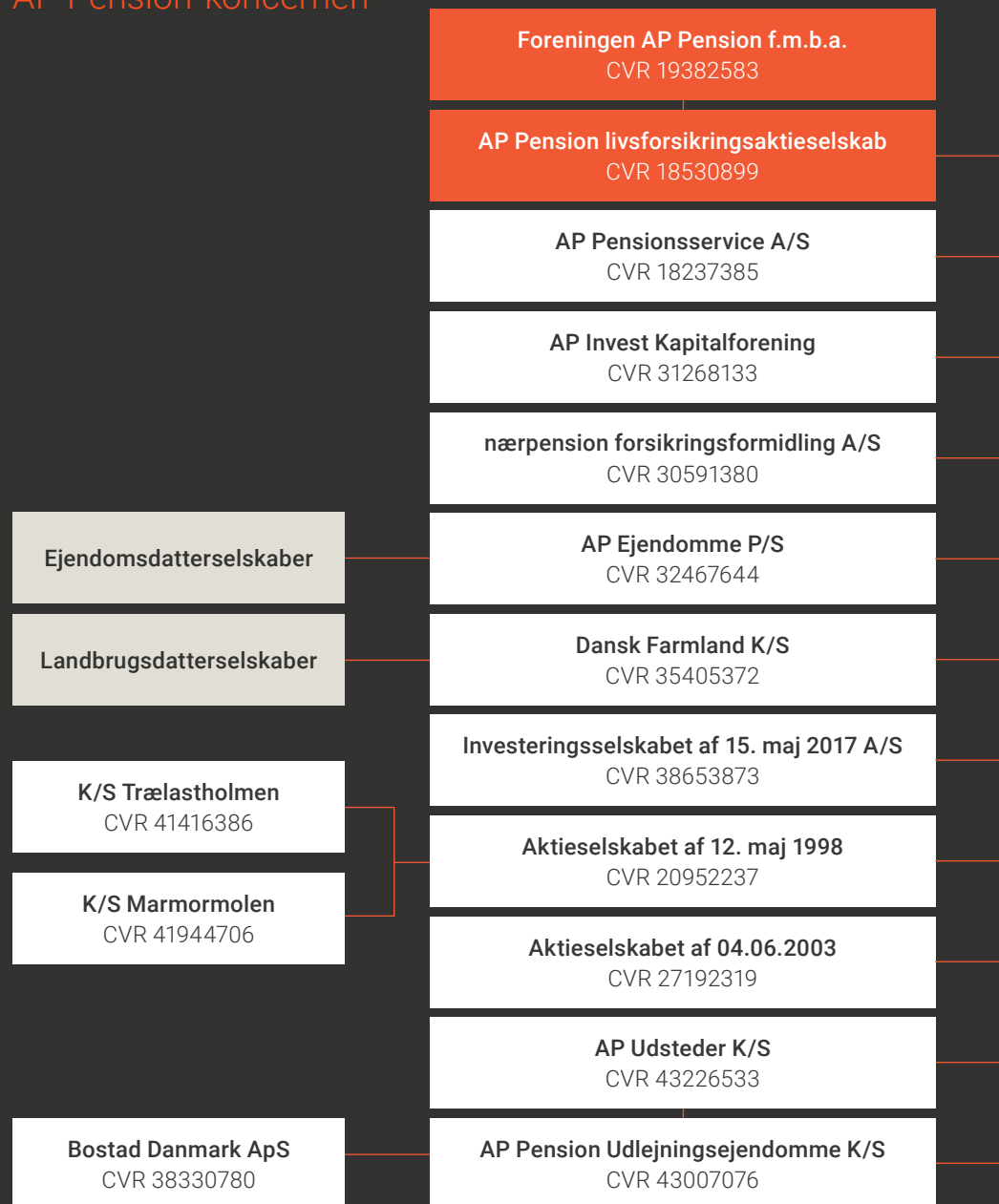
Rapporten er en redegørelse for status for opfyldelsen af det opstillede måltal for det underrepræsenterede køn, jf.:

- Bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikrings-selskaber og tværgående pensionskasser § 132 a
- Årsregnskabsloven § 99 b

Rapporten belyser, hvordan selskabets politik for aktivt ejerskab er blevet gennemført, herunder en generel beskrivelse af stemmeafgivelse, en redegørelse for de væsentligste afstemninger og selskabets brug af rådgivende stedfortræderes tjenesteydelser:

- Lov om finansiell virksomhed § 159 stk. 3

AP Pension-koncernen

Bestyrelse

Gårdejer
Niels Dengsø Jensen (formand)

Adm. direktør
Lasse Nyby (næstformand)

Chief Human Resource Officer
Hans Ola Arvidsson

Formand
Lasse Bolander

Næstformand
Michael Kyvsgaard Budolfsen

Filialsupporter og tillidsrepræsentant
Niels Jørgen Ellegaard

Underdirektør
Helle Grosser (medarbejdervalgt)

Director
Ole Ernstsens Hansen

Souschef
Jens Erik Guldbjerg Iversen

Direktør
Ejvind Næsvang Jensen

Senior projektleder
Birgitte Birn Køngerskov
(medarbejdervalgt)

Direktør og bestyrelsesmedlem
Jesper Munck Loiborg

Head of Compensation & Benefit
Kenth Kyllsbech Nelander

Journalist
Lene Sarup Rattenborg

Koncern HR-Chef
Camilla Brehm Suhr

Executive Advisor
Lars Aage Sørensen

Projektleder
Morten Kirkeby Sørensen
(medarbejdervalgt)

Erhvervsspecialist
Peter Thomasen
(medarbejdervalgt)

Direktion

Nils Bo Normann Rasmussen
Chief Executive Officer

Jette Haarup-Jensen
Chief Digital Officer

Thomas Møller
Chief Mathematical Officer

Janni Bové Schou
Chief Strategy Officer

Valgt revision

EY Godkendt Revisionspartnerselskab
Dirch Passers Allé 36
2000 Frederiksberg

Hovedkontor

Østbanegade 135,
2100 København Ø
Telefon: 3916 5000
Hjemmeside: appension.dk
E-mail: kundecenter@appension.dk
Foreningen AP Pension f.m.b.a.
CVR 19382583

En verden i forandring

For os betyder bæredygtighed og samfundsansvar, at vi rettidigt håndterer de risici og udnytter de muligheder, som forandringer i verden byder på. 2022 har budt på mange dilemmaer, som har krævet både handling og stillingtagen. Det har været et hårdt år, men heldigvis har der også være lyspunkter.

Verdensøkonomien er påvirket

Verdensøkonomien har været under pres fra flere fronter i 2022: Krigen mellem Ukraine og Rusland, høj inflation, stigende renter og energikrise. Uroen på de finansielle markeder har derfor også sat sine tydelige spor på afkastene til vores kunder i 2022. Et lyspunkt har dog været vores bæredygtige investeringslinje, AP Bæredygtig, som i 2022 fejrede treårs fødselsdag. I produktets første tre leveår opnåede vi nogle af de bedste afkast blandt de kommercielle selskaber, og den udvikling fortsatte i resten af 2022, hvor kunderne i AP Bæredygtig tabte mindre end gennemsnittet i branchen. Det gælder, uanset om man sammenligner med selskabernes almindelige livscyklusprodukter eller med produkter, der har et grønt

eller bæredygtigt fokus. I 2022 havde 48.292 slutkunder andele i AP Bæredygtig, hvilket udgjorde 5,8 mia. kr. Det er vores generelle anbefaling, at man som kunde spreder sin pensionsopsparing ved at placere 1/3 i AP Bæredygtig og 2/3 i vores traditionelle investeringsprodukt.

Kunderne mærker uroen

Vores kunder har nok mærket et sug i maven, når de har tjekket pensionen og set, at den var faldet i værdi. De fleste vil derfor naturligt overveje, om de skal gøre noget anderledes. Men for de fleste er det rigtige at holde fast i deres valgte risikoprofil. Siden februar har vi generelt skruet en smule ned for risikoen i vores investeringer, så der er lidt færre aktier, end vi har haft de seneste år. Vi vurderede, at rettidig omhu var nødvendigt for at regulere vores investeringer hen over året i et turbulent markedsmiljø.

For to år siden besluttede vi desuden at øge vores investeringer i infrastruktur og grøn energi, og 2022 har bekræftet, at det er den rigtige vej at gå. Den tragiske situation i Ukraine har også påvirket nogle af vores kunder.

Vi har derfor tilbudt dem rådgivning og hjælp, f.eks. ved belastningsreaktioner som uro og angst, og givet dem redskaber til at håndtere utrygheden. Inflationen og de stigende energipriser har også presset likviditeten hos mange af vores virksomhedskunder, og derfor lancerede vi muligheden for at betale et reduceret bidrag til medarbejdernes pensionsordninger i en periode på op til 12 måneder, hvor medarbejderne fortsat er fuldt forsikrede. Det er vores håb, at muligheden vil bidrage til, at virksomhederne kan fokusere deres kræfter på at overleve og ikke samtidig skal bekymre sig om, hvordan medarbejderne er stillede, hvis de f.eks. bliver syge.

Vi sætter ambitiøse klimamål

I 2022 vedtog vi en ny, ambitiøs klimastrategi, som både sætter mål for CO₂-reduktion og øger vores mål for grønne investeringer. Vi styrkede samtidig indsatsen for klimarelateret aktivt ejerskab. I 2021 tilsluttede vi os IIGCC's net zero-samarbejde, Paris Aligned Investment Initiative, der forpligter os til at opnå en klimaneutral investeringsportefølje i 2050 eller før. Derfor satte vi i 2022 en række delmål for at kunne nå det endelige mål.

Vi har et stort ansvar.
Derfor har vi på trods af
det turbulente år, som
2022 var, løftet vores
ambitionsniveau og
arbejdet på at forbedre os.

Bo Normann Rasmussen – adm. direktør

Frem mod 2025 vil vi reducere klimaafttrykket i vores investeringer i aktier og virksomhedsobligationer med 37 procent. Mens vi for ejendomme i drift vil reducere CO₂-udledningen pr. kvm med 52 procent. Målene er i forhold til klimaafttrykket i 2019. Vi vil samtidig øge målet for grønne investeringer, så 25 procent af den samlede formue under forvaltning i 2030 skal bestå af grønne investeringer.

Nye standarder for byggeriet

Vores ejendomsområde udvikler sig også hurtigt, når det kommer til den grønne omstilling. De seneste par år vi taget nye materialer i brug som f.eks. Aalborg Portlands cement, FutureCem, som udleder op til 30 procent mindre CO₂ end traditionel beton.

Vi opfører en erhvervsejendom på 28.000 kvadratmeter med massivtræ i de bærende konstruktioner. AP Pension

har som de første i Europa taget CO₂-reducerede Biomason-fliser i brug. Bindemidlet i fliserne er bakterie-cement, hvor energiforbruget til produktionen er meget mindre end ved almindelig cement. Og i 2022 løftede vi sløret for udviklingen af en mere bæredygtig type bygning, der skal sænke CO₂-aftrykket i betonbyggeri markant. Målet for bygningen er, at den maksimalt må udlede 5,0 kg CO₂ pr. kvadratmeter pr. år over en 50-års periode. Til sammenligning ligger byggesektorens nuværende niveau på 9,6 kg CO₂. Vi undersøger hele tiden nye metoder, der kan bidrage mest muligt til den grønne omstilling inden for byggeriet.

Kønsdiversiteten er forbedret

Kønsdiversitet har længe været i fokus, og vi er nået langt. På alle niveauer i organisationen (AP Pension livsforsikringsaktieselskab) har vi en balanceret køns-mæssig fordeling: Det gælder dog ikke for bestyrelserne Foreningen AP Pension f.m.b.a. og AP Pension livsforsikringsaktieselskab.

Vi har også et arbejde foran os i forhold til at arbejde med diversitet i bredere forstand. I 2022 besluttede vi os for at inkludere flere diversitetsparametre i arbejdet. Og i 2023 vil vi undersøge, hvilke tiltag vi vil sætte i verden, der vil øge diversiteten, fremme ligestilling, udvide talentmassen og rekrutteringsgrundlaget samt øge tiltrækningskraften. Vi deltog også i en undersøgelse om diversitet og inklusion foretaget af McKinsey & Company på vegne

af The Diversity Council. Den efterfølgende rapport tilbød nye perspektiver på, hvorfor det ikke går bedre med ligestillingen for ledere i Danmark sammenlignet med andre lande. Og hvad vi kan gøre ved det baseret på den nyeste forskning. Rapporten understregede behovet for at gøre noget ved det danske ligestillingsparadoks – dvs. at skabe kønsbalance i topledelsen. Det område satte vi derfor ekstra fokus på i 2022.

Vi vil mere, når det kommer til samfundsansvar og bæredygtighed, og vi bliver derfor ved med at løfte vores ambitionsniveau – både som arbejdsplads, pensionselskab og investor. Alt sammen kan du læse mere om i denne bæredygtighedsrapport for 2022.

God læselyst.

Niels Dengsø Jensen
Bestyrelsesformand

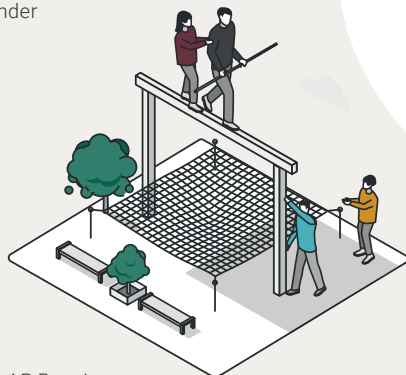

Bo Normann Rasmussen
Adm. direktør

Forretningsmodel

Byggeri:

Vores ejendomsprojekter skal sikre et stabilt og konkurrencedygtigt afkast til vores kunder - primært ved at investere i ejendomme med fokus på den grønne omstilling. Vi har lejeboliger i hele landet, og vores kunder kommer forrest i køen.

Forsikring:

En pensionsordning hos AP Pension er mere end blot en opsparing til tiden efter arbejdslivet. Der er typisk også knyttet forsikringer til, som kan give økonomisk trykthed, hvis kunden mister evnen til at arbejde, bliver alvorligt syg eller oplever dødsfald.

Investering og opsparing:
Som aktiv investor ønsker vi at præge selskaber og aktører i en positiv retning gennem påvirkning, tilvalg og fravalg. Med vores investeringer skaber vi den størst mulige økonomiske værdi ved at få pensionsopsparingerne til at vokse – det gør vi blandt andet gennem ansvarlige og bæredygtige investeringer.

Kundeejerskab:

Vores ejerskabsforhold bygger på et demokratisk fundament og er styrende for den måde, vi driver AP Pension på. AP Pension skal skabe lige muligheder for alle, og bruge vores forskellige perspektiver til at skabe de bedste løsninger for kunderne.

Rådgivning:

Professionel og god rådgivning gennemsyrrer vores produkter for at understøtte kunderne bedst muligt. God rådgivning hjælper vores kunder gennem livets mange faser, og vi rådgiver kunden netop dér, hvor de er i livet og klæder dem på til deres alderdom.

Forretningsfundament og sikkerhed:

God forretningspraksis handler blandt andet om etisk og ansvarlig adfærd. Arbejdet kommer til udtryk i den måde, hvorpå vi driver virksomhed, håndterer kundernes data og samarbejder med leverandører.

Sundhed:

Med AP Pensions sundhedstilbud inden for sundhedsfremme, forebyggelse og tidlig indsats bidrager vi til, at vores kunder kan være sunde, i travlhed og leve et liv med overskud.

Fakta om AP Pension

Ejendomme

9

byggerier under opførsel

10

byggerier er DGNB-certificeret

13

byggerier er Svanemærket

129

Byggerier i drift

8.857,6 tons

CO₂ udledte vores ejendomsporteføje

15,6 kg. pr. kvm

er CO₂-udledningen for vores ejendomme i drift.

Investering og opsparing

AP Bæredygtig har bevist, at man ikke behøver at gå på kompromis med sit afkast for at investere bæredygtigt.

Det er særligt investeringer inden for grøn energi, der har skabt de positive afkast i AP Bæredygtig i de første tre år.

Tal fra Morningstar viser, at AP Bæredygtig i 2022 lå i toppen, når man sammenligner branchens grønne og bæredygtige produkter.

2.373,7 mio. kr. betalte vi i skatter og afgifter

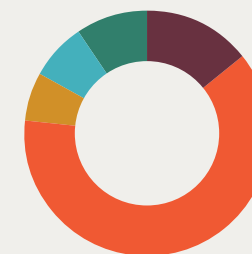
Fordeling af løbende indbetalinger

150,7 mia. kr.

investeringsaktiver

24,9 mia. kr.

har vi investeret i den grønne omstilling

- Fast risiko:
- Livscyklus:
- Gennemsnitsrente med garanti:
- Gennemsnitsrente uden garanti:
- Eget valg af fonde:
- AP Bæredygtig:

24,4 %

var placeret i garanterede produkter og 75,6% i markedsrenteprodukter

-12,3 %

var det årlige afkast for kunder med 20 år til pension – AP Active

-9,0 %

var det årlige afkast for kunder med 20 år til pension – AP Bæredygtig

Kunder og rådgivning

482.000
kunder i alt

7.734

kunder kontakter os
i gennemsnit pr. måned
i kundecenteret

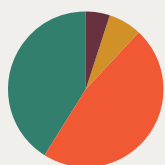
11.924

rådgivningssamtaler
for AP Pensions direkte
betjente kunder

6,2

er vores tilfredshedsscore
med kundecenteret
på en **7-skala**

Geografisk
fordeling
af kunderne

Andet:
Fyn:
Jylland:
Sjælland:

3.070
virksomheder
med over fire
medarbejdere

AP Pension fik i 2022 en 1 plads blandt de kommercielle selskaber ved vurderingen af NPS-score, da Loyalty Group gennemførte deres årlige branchemåling. AP Pension fik i 2022 en delt 1 plads blandt de kommercielle selskaber på loyalitetsindekset. Ved vurdering af kundeoplevelsen opnåede AP Pension den bedste bedømmelse blandt de kommercielle pensionsselskaber inden for de tre områder tillid og etik, værdi for pengene og samfundsansvar i Loyalty Group's årlige branchemåling.

Medarbejder og forretning

631
engagerede
medarbejdere
fordelt i Aarhus
og København

55%

af os er kvinder

45%

af os er mænd

5,6

er vores
motivationsscore og vi
scorer 5,3 på
engagement i MTU'en
på en **7-skala**

Sundhed og forebyggelse

1.161

kunder har haft et
forløb med AP Care om
forebyggende sundhed

6,8

er vores tilfredshedsscore
med AP Care på en **7-skala**

6,3

er tilfredsheden med
skadestandseringen på en **7-skala**

66,5 %

af henvendelserne
i AP Care
omhandlede stress,
trivselsproblematikker eller
andre psykiske udfordringer

4,5

er tilfredshedsscoren
med AP Sundhedsforsikring
i forbindelse med
skadestandseringen
på en **5-skala**

Ny ambition og organisering skal drive arbejdet

Den globale opvarmning galoperer derudad

Arbejdet med at begrænse klimaforandringerne og Parisaftalens målsætning om at holde den globale opvarmning under 1,5 grader er under massivt pres. Forskningen viser, at 1,5 graders opvarmning ikke længere er en tilstrækkelig målsætning, men en grænse for, hvornår udviklingen begynder at eksplodere. Ifølge FN's årlige Emissions Gap-rapport er verden på vej mod en temperaturstigning på 2,8 grader. Selv med en fuld implementering af alle verdens klimaplaner for 2030 vil vi se ind i en global temperaturstigning på 2,4-2,6 grader i 2100. Hvis den globale opvarmning skal begrænses til 1,5 grader, skal den globale udledning af drivhusgasser reduceres med cirka 45 procent i 2030 i forhold til 2010. Om det er realistisk at ændre kursen så drastisk, vil tiden vise. Emissions Gap-rapporten understreger blandt andet et behov for transformation af de globale fødevarsystemer og af den finansielle sektor – foruden ændringer i alle øvrige sektorer.

Hvis vi skal nå de globale klimamål, er vi nødt til at arbejde sammen. Hele verden skal være repræsenteret ved bordet, for at beslutninger kan gennemføres.

Klimamålene er ikke alene virksomhedernes ansvar, men også en græsrodsindsats, en indsats fra regeringer og investorer.

**Rya Terney – chef for
Samfundsansvar og bæredygtighed**

AP Pension vil mere for bæredygtigheden. Vi sigter efter at opnå kommerciel succes på en måde, som tilgodeser vores kundeløfte om overskud til alle, og som respekterer menneskerettigheder, samfund og miljø. Vores vækst skal gå hånd i hånd med ansvarlighed. **Rya Terney – chef for Samfundsansvar og bæredygtighed**

I rapporten er der også en opfordring til regeringer om at understøtte de nødvendige ændringer på efterspørgsels-siden gennem tilskud og beskatning. Desuden opfordrer rapporten til, at den finansielle sektor ændres gennem øget gennemsigtighed og regulering og ved at involvere både regeringer, banker, institutionelle investorer og andre finansielle aktører. Alt sammen understreger behovet for fælles indsats og transparent handling. En indsats, vi i AP Pension arbejder for gennem vores roller som pensionsselskab, investor og arbejdsplads.

Direktiver og reguleringer bliver den nye normal

Der er massivt skub i bæredygtighedsagendaen i disse år. I april 2021 offentliggjorde Europa-Kommissionen et forslag om at skabe et direktiv om virksomheders bæredygtighedsrapportering, kaldet Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD).

Det har til formål at sikre, at virksomheder rapporterer pålideligt og ensartet om bæredygtighed. Direktivet kommer på den måde til at forbedre kvaliteten, sammenligneligheden og gennemsigtigheden.

Mere specifikt skal virksomheder videregive tilstrækkelige oplysninger om bæredygtighedsrisici og muligheder, og hvilke indvirkninger disse har på mennesker og miljø. Arbejdet munder blandt andet ud i en dobbelt væsentlighedsanalyse – en analyse af, hvordan virksomheden både skal tage hensyn til virkningerne af egen drift på miljø, mennesker og samfund samt de risici og muligheder, der følger af forskellige aspekter af bæredygtighed og deres mulige økonomiske effekter på virksomheden. Det er et arbejde, der er strengt nødvendigt for at rykke den bæredygtige agenda. For os betyder det, at vi skal være omhyggelige med at prioritere det, som har den største effekt.

Sådan forbereder vi os organisatorisk

Lovgivningen stiller krav om et højt niveau af ekspertise, og vores egne ambitioner kræver ligeledes, at tværgående kompetencer skal rykkes tættere sammen. I 2022 etablerede vi derfor gruppen partner for Samfundsansvar. Gruppen består af 10 partnere inden for forskellige områder i forretningen: Ejendomme, investering, medarbejdere, sundhed, regnskab, jura, kommunikation, salg samt data og analyse.

Vi mener, at denne organisering kan være med til at imødekomme ny lovgivning og krav fra CSRD, løfte vores ambitioner frem mod 2025 og bidrage med nye ambitiøse mål for vores arbejde med bæredygtighed. Som beslutningsorgan har vi fortsat komité for samfundsansvar med repræsentanter fra centrale dele af koncernen. Komitéen er ansvarlig for at sætte de overordnede rammer for arbejdet med samfundsansvar. Medlemmerne definerer AP Pensions ambitionsniveau og udarbejder handlingsplaner. Komitéen udvalgte i 2022 blandt andet centrale nøgletal og mål for området, og de gav input til vores ambitionsarbejde frem mod 2025. Det kan du læse mere om i denne rapport. Medlemmerne har også ansvaret for, at de beslutninger, komitéen og direktionen i øvrigt tager, implementeres. Medlemmerne har på den måde ansvar for både strategi, implementering og opfølgning på indsatserne.

Medlemmerne er:

- Adm. direktør i AP Pension (formand)
- Chef for Samfundsansvar (komiteansvarlig)
- Chief Strategy Officer
- Afdelingschef for HR og Uddannelse
- Investeringsdirektør
- Head of Responsible Investments
- Adm. direktør for AP Ejendomme
- COO i AP Ejendomme
- Chief Sustainability Officer i AP Ejendomme
- Sundhedsdirektør
- Pressechef

Verdensmål, vi særligt påvirker

Vi har et særligt ansvar

Vores kerneforretning er pension. Herigennem arbejder vi med livsforsikringer, investeringer, ejendomsudvikling og sundhed. Arbejdet udspringer af tre centrale roller: Vi er en arbejdsplads, en investor og et pensionsselskab. Vores politik for ansvarlig virksomhed og samfundsansvar sætter retning for arbejdet. Gennem rollerne kan vi være med til at påvirke samfundet, den enkelte borger og vores forretning i en positiv retning.

Vi opererer inden for rammerne af kendte internationale konventioner om beskyttelse af miljø og mennesker, herunder FN's Global Compact og UNGP. Vi støtter Parisaftalens langsigtede målsætning om at begrænse temperaturstigningen til 1,5 grad samt FN's 17 verdensmål. Verdensmålene er for AP Pension retningsangivende for vores arbejde og udspringer af det samfundsansvar, vi tager. Vi påvirker alle 17 verdensmål – det realiseres i høj grad gennem vores ansvarlige investeringer. Vi har dog et særligt arbejde og ansvar inden for en række af verdensmålene. De afspejler en direkte sammenhæng til vores kerneforretning, hvor vi har den største impact. I AP Pension påvirker vi særligt de verdensmål, som du kan se til højre.

+ Investor

Som investor er vores primære opgave at skabe økonomisk værdi for vores kunder og vælge ansvarlige investeringer. Vores investeringsaktiver udgør 150,7 mia. kr., og vi ser det som vores pligt at tage ansvar med de midler. Vi ønsker derfor at skabe det bedst mulige afkast for vores kunder, samtidig med at vi understøtter FN's verdensmål. Et særligt område i investeringsporteføljen er vores byggeri, som skal sikre fornuftige afkast, samtidig med at vi bygger ansvarligt ved at støtte den grønne omstilling. Det sker f.eks., når vi genanvender byggematerialer, ansvarlighedscertificerer ejendommene og benytter nye teknologier, som reducerer CO₂.

+ Pensionsselskab

Vi har et ansvar, når vi forsikrer 482.000 kunder. Det giver os samtidig indsigt i, hvordan sundhedsproblematikker kan påvirke vores kunders liv og samfundsøkonomien.

Derfor føler vi et stort ansvar for at bidrage til at forbedre sundheden og mindske sygefravær hos vores kunder. Det gør vi blandt andet ved at hjælpe og rådgive både den enkelte kunde og virksomhederne inden for sundhed. Det skaber værdi for den enkelte og for virksomhederne, samfundet og AP Pension.

+ Arbejdsplads

Vores 631 medarbejdere skal opleve et bæredygtigt arbejdsliv og en inkluderende kultur, der fremmer diversitet. Vi vil også sikre et godt psykisk og fysisk arbejdsmiljø, hvor vi kan udvikle os både fagligt og personligt. Det gør vi gennem kompetenceudvikling, sundhedstiltag og ved at understøtte nye samarbejdsformer. Som virksomhed har vi desuden et ansvar for at minimere vores miljøbelastning, blandt andet gennem vores forbrug, f.eks. med en grøn bilpolitik og inddragelse af medarbejderne i vores bæredygtighedsarbejde.

Vi vil mere

At arbejde med samfundsansvar og bæredygtighed handler for os ikke bare om at overholde lovgivning og politikker. Vores ambition frem mod 2025 er, at vi vil mere for bæredygtigheden. Med andre ord vi vil skabe overskud til hinanden hver især, til fællesskabet og til at investere i verden omkring os. Vores ansvar som pensionsselskab er at være med til at skabe overskud her og nu, og når fremtid engang bliver til nutid. Så vi sammen kan passe godt på hinanden og den verden, som mange efter os skal leve i. Alt det kan du læse om i denne rapport, som har omdrejningspunkt om den enkelte, samfundet og AP Pension som forretning.

Vi vil mere. Vi vil arbejde for et klima i balance og et sundere miljø. Vi vil bidrage til bedre sociale forhold og mindre sygdom for den enkelte. Alt sammen bygger på et ansvarligt forretningsfundament. Det kalder vi et liv i overskud.

**Rya Terney – chef for
Samfundsansvar og bæredygtighed**

Dobbelt væsentlighedsanalyse

Som forberedelse til direktivet CSRD har vi i 2022 gennemført en dobbelt væsentlighedsanalyse for at undersøge:

1. AP Pensions indvirkning på en række bæredygtighedsemner gennem sine aktiviteter (from business)
2. Bæredygtighedsemnernes indvirkning på AP Pensions forretning og finansielle performance (to business)

En væsentlighedsanalyse har længe været anvendt i virksomheder til at identificere samfundstendenser og CSR-forhold og prioritere dem, der er vigtigst for virksomheden selv og for interessenterne. Den dobbelte væsentlighedsanalyse tager skridtet dybere og fokuserer på, hvordan virksomheden både skal tage hensyn til virkningerne af egen drift på miljø, mennesker og samfund samt de risici og muligheder, der følger af forskellige aspekter af bæredygtighed og deres mulige økonomiske effekter på virksomheden.

Analysen er et prioriteringsværktøj til at identificere og forstå, hvad der er væsentligt for os at fokusere på i det strategiske arbejde med samfundsansvar og bæredygtighed. Vi bruger samtidig analysen til at prioritere vores indsatser, mål og fokus i bæredygtighedsrapporteringen og generelt i arbejdet med bæredygtighed. Analysen munder ud i en kortlægning af bæredygtighedsemner og en vurdering af tilhørende risici og mitigerende handlinger. Der er både tale om risici, der har fundet sted, men også som potentielt kan opstå.

Fase 1:

Desk research på bæredygtighedsemner

Analysen er delt i ind i tre faser. I den første del har vi identificeret en bruttoliste af bæredygtighedsemner. Hvert bæredygtighedsemne repræsenterer en bred dagsorden med underliggende problemstillinger. Bæredygtighedsemnerne blev vurderet af bæredygtigheds-teamet på baggrund af en række rammeværker såsom SASB, GRI, CSRD og FN's verdensmål. Disse rammeværker vejleder og definerer på hver deres måde en række emner, som udgør væsentlig bæredygtighedsinformation for virksomheden at rapportere på. Vi har desuden anvendt rapporten Global Risks 2022 fra World Economic Forum for at vurdere aktuelle risici. Formålet med at anvende bæredygtighedsemner på tværs af standarder og rammer var at få et så fyldestgørende billede som muligt og ligeledes inkludere emner med særlig betydning for den finansielle sektor.

Fase 2:

Emnerne rangeres

I næste fase rangerede relevante interessenter bæredygtighedsemnerne på en skala fra et til fem i et spørgeskema: Partnergruppen for Samfundsansvar, komité for Samfundsansvar og en række kunder. Alle sammen nøgleinteressenter med særlig viden inden for bæredygtighed og samfundsansvar. Samtidig var det respondenter med bred faglighed og forståelse for AP Pensions forretning og værdikæde. I spørgeskemaet var der mulighed for at tilføje nye emner for at sikre undersøgelsens fuldstændighed. Emnerne med højest score var udgangspunktet i samtalen for det efterfølgende interview med respondenterne.

Fase 3:

Interview om

bæredygtighedsemnerne og tilhørende risici

Med det opfølgende interview kunne vi dykke ned i bæredygtighedsemnerne og forstå de risici og muligheder, de hver især repræsenterede. Igen var respondenterne partnergruppen for Samfundsansvar, komitéen og en række kunder. Gennem interviews fik vi igen bekræftet emnerne med højest prioritet og dermed deres placering i en matrice.

Matricen over bæredygtighedsemnerne blev præsenteret for Komité for Samfundsansvar og Direktionen, hvor de blev bedt om at reflektere over emnerne i matricen. Undersøgelsens resultater viste i 2022, at emnerne investoraktivisme, kunderådgivning og ejerskabsforhold har topprioritet for interessenterne.

Dertil har bæredygtighedsemnerne menneskerettigheder, arbejdsikkerhed og miljø, beskæftigelse i grøn omstilling, konkurrencedygtig adfærd samt klimaforandringer og håndtering en høj placering i matricen.

- **Investoraktivisme:**

I relation til investoraktivisme har vores aktive ejerskab en særlig rolle og her kan vi gøre en forskel. Vi påvirker selskaber, aktører og samarbejdspartnere i en positiv retning gennem vores tilgang med påvirkning, tilvalg og fravalg. Og det gør, at vi kan rykke interessenterne til at gøre en bæredygtig forskel – ofte gennem proaktiv dialog. Det er i vores investeringer, at vi kan skabe den største værdi ved at få pensionsopsparingerne til at vokse.

Samtidig er det også her, vi kan mærke, når verdensøkonomien er under pres – som det f.eks. er tilfældet med krigen mellem Ukraine og Rusland, høj inflation og stigende renter. Vi skal generelt have fingeren på pulsen for at forstå udviklingen, være på forkant og træffe de rigtige beslutninger.

- **Kunderådgivning:**

God og ærlig kunderådgivning er afgørende i vores forretningsmodel. Det gennemsyrrer vores kerneprodukter og er den måde, hvorpå vi understøtter kunderne.

God kunderådgivning skaber samfundsgevinster, da vi hjælper kunderne gennem livets mange faser – både økonomisk og sundhedsfagligt. Vores ansvar er at rådgive kunden netop dér, hvor de er i livet og klæde dem på til deres alderdom.

Det er helt fundamentalt for vores forretning, og omvendt kan det have stor betydning, hvis vores kunder oplever andet.

- **Ejerskabsforhold:**

Vores ejerskabsforhold bygger på et demokratisk fundament og er styrende for den måde, vi driver AP Pension på. Det er en styrke, at AP Pension er et 100 procent kundejet pensionsselskab, og at vi altid tænker kunderne først – det er dem, som vi skal tilgodese. Vi handler derfor altid ud fra, hvad der samlet set er bedst for vores kunder.

Ejerskabsforholdet er en helt særlig mulighed, som kræver, at vi bruger det rigtigt. Det kan desværre også gøre det svært at have en mangfoldig bestyrelse grundet vores demokratiske proces, hvor delegerede stemmer på vegne af kunderne.

Resultaterne kommer til at være en signifikant del af vores fremadrettede arbejde med samfundsansvar og bæredygtighed i 2023 og vil danne grundlag for, hvordan vi kan omsætte kortlægningen i strategisk prioritering og konkret handling.

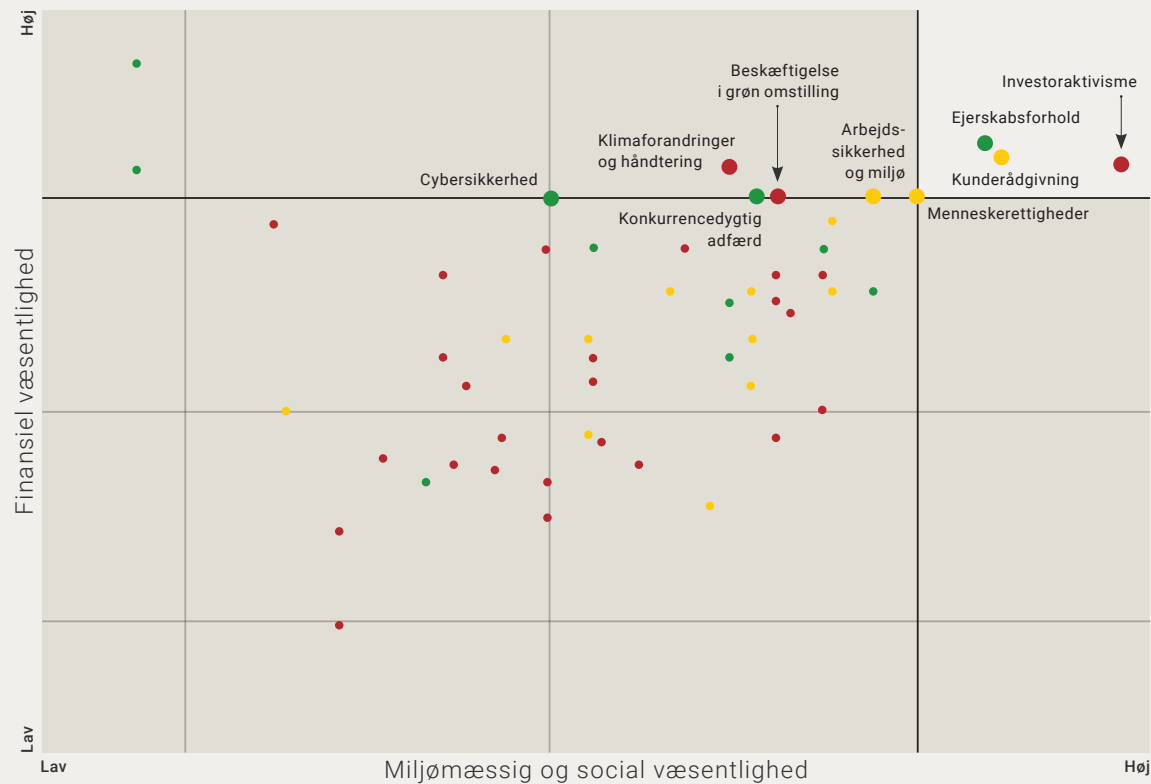
For 2022 fortæller det os, at vi i forretningen er på rette spor, når vi fokuserer på de højest prioriterede bæredygtighedsemner. Det bliver interessant at undersøge, hvorvidt og hvordan fokus hos interessenterne kommer til at ændre sig de næste år i takt med, at de globale udfordringer tager til.

Dobbelt væsentlighedsanalyse 2.0

I 2022 udarbejdede vi AP Pensions første dobbelte væsentlighedsanalyse version 1.0. Det betyder, at vi har gennemgået en læringsproces og med fordel kan optimere både proces og metode.

Undervejs i vores arbejde er direktivet CSRD ligeledes blevet godkendt og stiller særlige krav til, hvordan vi skal udarbejde en dobbelt væsentlighedsanalyse. I 2023 vil vi dykke ned i kravene og genbesøge arbejdet for at imødekomme direktivet.

Dobbelt væsentligheds-analyse

Den enkelte

Diversitet og inklusion

- Minoriteter og diskrimination
- Chikane og mobning
- Lige muligheder og uddannelse
- Lige løn
- Rekruttering og talenttiltrækning
- Menneskerettigheder

Medarbejder trivsel og sundhed

- Psykiske lidelser og mental trivsel
- Fysiske lidelser
- Medarbejdertilfredshed - motivation og engagement
- Fastholdelse af medarbejdere og medarbejderomsætning
- Kompetenceudvikling
- Arbejdssikkerhed og miljø
- Overenskomst og foreningsfrihed

Kundetrivsel- og sundhed

- Kundetilfredshed
- Kundens psykiske lidelser
- Fattigdom
- Kunderådgivning
- Kundens fysiske lidelser
- Pandemi og sundhedstrusler
- Markedsføring
- Jobfleksibilitet

Samfundet

Miljø

- Vandforbrug og spildevand
- Cirkulær økonomi og genbrug
- Forurening og affald
- Materialer og produktion
- Luftkvalitet
- Byudvikling og lokalsamfund
- Social inklusion og ensomhed
- Sammenhængskraft geografisk
- Energiforbrug, energieffektivitet og vedvarende energi
- GHG emissioner
- Teknologi og innovation

Klima

- Naturlige ressourcer
- Biodiversitet
- Klimaforandringer og håndtering

Global økonomi og samfundsforhold

- Gældskriser og finansielle kriser
- Geøkonomisk konfrontation
- Investoraktivisme
- Politisk engagement
- Beskæftigelse i grøn omstilling
- Børnearbejde og tvangsarbejde
- Arbejdsforhold i værdikæden

Forretningen

Forretningsetik

- Cybersikkerhed
- Persondata og dataetik
- Antikorruption og hvidvask
- Whistleblower
- Due diligence
- Klagehåndtering
- Konkurrencedygtig adfærd

Governance og compliance

- Rapporteringspraksis og data
- Politikker, retningslinjer og forretningsgange
- Organisering, risikostyring og integrering
- Aflønning og incitamentstruktur
- Systemer og teknologi

Forretningsmodel: værdiskabelse

- Produkt og services
- Leverandørsamarbejde, screening og værdikæde
- Egerskabsforhold

Samfundet

Vi vil arbejde for et klima
i balance og et sundere miljø

2022: Indsatser og resultater for ansvarlig og bæredygtig investering

Verdensmål	Mål	Indsatser	Resultater	Langsigtede mål
 	Vi vil integrere bæredygtighed gennem ny klimastrategi	1. ESG-due diligence af alle nye investeringer og mandater. 2. Nye delmål for CO₂-reduktioner er fastlagt 1) reducere klimaaftrykket i vores investeringer i aktier og virksomhedsobligationer med 37 procent. ift. 2019. 2) AP Ejendomme vil reducere CO ₂ -udledningen pr. kvm med 52 procent for ejendomme i drift i 2025. 3. Nye ambitiøse mål for grønne investeringer frem mod 2030 25 procent af vores samlede formue under forvaltning i 2030 skal bestå af grønne investeringer. 4. Opdatering af fossil strategi med nye skærpede fossile eksklusionskriterier for kul, forsyningsselskaber, tjæresand samt olie og gas. Læs mere her .	1. Systematisk ESG-due diligence af nye investeringer med integration af skærpede ESG-krav i vores aftalegrundlag med forvalterne. 2. Resultater og klimaaftryk for 2022 vil blive opgjort og analyseret i vores årlige TCFD-klima-rapport. 3. 24,9 mia. i investeringer, der understøtter den grønne omstilling. Det svarer til 16,5 procent af vores formue. 4. Nye skærpede kriterier for fossil energi er kommunikeret til eksterne forvaltere.	ESG er fuldt belyst gennem detaljerede ESG-due diligence af nye investeringsmuligheder. Investeringsporteføljen er klimaneutral senest i 2050. Nye mål for grønne investeringer bidrager til vores mål om klimaneutralitet. Opdatering af fossil strategi bidrager til vores mål om klimaneutralitet.
Alle verdensmål 	Vi vil skærpe vores fokus på aktivt ejerskab	1. Vi har introduceret en observationsliste , som består af selskaber, hvor vi som ansvarlig investor vurderer, at en tættere dialog er nødvendig. 2. Specifik opdateret strategi for klimarelateret aktivt ejerskab , hvor vi går i dialog med de selskaber, der har den største CO ₂ -udledning. 3. Fortsat bruge vores mulighed for at stemme ved generalforsamlinger for at fremme ESG mest muligt i selskaber.	1. Se den opdaterede observationsliste her . 2. Vi gennemførte fem klimarelaterede dialoger. 3. Vi afgav stemmer til 18.734 forslag ved 1.536 stemmeberettigede møder. 9,7 procent af stemmeafgivelserne var imod anbefalingerne fra selskabernes bestyrelser. Vi har stemt for 68,8 procent af 657 aktionærforslag.	Målet med listen er påvirke selskaber i en mere bæredygtig og ansvarlig retning og at være transparente om vores dialoger. Klimarelateret dialog bidrager til vores mål om klimaneutralitet. Målet er at påvirke selskaberne gennem vores stemmeafgivelser. Vi er særligt opmærksomme på bankers klimapolitik samt på fossil energi.
Alle verdensmål 	Vi vil styrke den kundenære kommunikation og transparens om investeringslinjen AP Bæredygtig	1. Midlertidig omklassificering af AP Bæredygtig fra artikel 9-produkt til artikel 8-produkt.	1. Kommunikation og oplysninger til kunderne om AP Bæredygtig og de bagvedliggende investeringer, der matcher kravene i EU's Taksonomiforordning.	Ambitionen er, at AP Bæredygtig klassificeres som et artikel 9-produkt.

Dilemma: Fra FN's verdensmål til EU's miljötaksonomi som målestok.

Med EU's regelsæt er der kommet nye krav til, hvordan vi skal informere om vores produkters bæredygtighed. For at kunne levere oplysningerne korrekt skal vi anvende EU's miljötaksonomi som ramme for bæredygtighed og ikke FN's 17 verdensmål, som vi hidtil har gjort. Vores udfordring er, at vi har bygget AP Bæredygtig op om FN's 17 verdensmål, og EU's regelsæt siger, at vi skal anvende EU's seks miljømål som grundlag for en dokumentation af produktets mål og effekt. Vi er mest komfortable med en forsigtig tilgang, og derfor har vi valgt midlertidigt at omklassificere AP Bæredygtig og genbesøge, om vi lever op til alle informationskrav i Disclosureforordningen. Det er vigtigt for os, at vores kunder kan regne med, at AP Bæredygtig er i tråd med de nye reguleringskrav og definitioner af bæredygtighed.

Ansvarlig og bæredygtig investering

Som pensionsselskab mener vi, at det er vores pligt at være en ansvarlig investor og bidrage til, at selskaberne i vores portefølje løbende agerer mere bæredygtigt.

Vores politik er fundamentet i vores arbejde med ansvarlighed. Vi har en politik for ansvarlighed og bæredygtighed på investeringsområdet samt en politik for, hvordan vi udøver aktivt ejerskab. Med politikkerne har vi konkretiseret den udvikling, vi som pensionsselskab ønsker at støtte. Politikkerne bygger på internationalt anerkendte principper som FN's retningslinjer for menneskerettigheder og erhverv, UN Global Compact og UN Principles for Responsible Investment. De indeholder desuden vores egne mål og beslutninger, som er truffet af AP Pensions bestyrelse, og de forholder sig til de regulatoriske krav.

Vi står med en kompleks klimaudfordring, som kræver nye løsninger, dialog og samarbejde, og vi vil gerne skubbe til de virksomheder, der skal i gang med en grøn transformation.

Rasmus Cederholm
investeringsdirektør i AP Pension

ESG-vurdering og

due diligence af alle nye investeringer

Et overordnet område, vi i 2022 har haft særligt fokus på, er udvidelse af integrationen af ESG i alle investeringsbeslutninger. Vi har etableret systematiske bæredygtighedsvurderinger af vores forvaltere og due diligence-processer i forhold til vores alternative investeringer.

Vores team for bæredygtig investering er tidligt inde over alle investeringsbeslutninger, og ESG-risici beskrives grundigt ved nye investeringsindstillinger. Når vi forhandler kontraktvilkår med forvalterne, stiller vi ESG-krav. Vi ønsker at skubbe forvalterne i en mere bæredygtig retning, f.eks. ved at kræve, at de har en strategi for klimaneutralitet, klimamål og rapportering på klima samt andre ESG-forhold.

Vi arbejder for klimaneutralitet

Den globale temperatur stiger, og klimaforandringer med voldsomme vejrphenomener er over hele verden ødelæggende for mennesker, natur, landbrug, byer og økonomier. FN's klimapanel understreger, at det er vigtigt, at alle gør deres, og det er afgørende at bidrage til målsætningen om en maksimal global opvarmning på 1,5 grader. En opgave, som vi arbejder aktivt for.

AP Pension tilsluttede sig i 2021 IIGCC's Net Zero-samarbejde, Paris Aligned Investment Initiative, og

Vi vil integrere bæredygtighed gennem ny klimastrategi

dermed har vi forpligtet os til, at vores investeringsportefølje er klimaneutral senest i 2050. Som led heri har vi i 2022 vedtaget en ny ambitiøs klimastrategi, der både sætter mål for CO₂-reduktion og øger vores mål for grønne investeringer. Samtidig styrker vi indsatsen for klimarelateret aktivt ejerskab og strammer vores eksklusionskriterier for fossile selskaber.

Vores klimastrategi går på flere ben, og vi styrker indsatsen i fire parallelle spor for at nedbringe klimaaftrykket i vores portefølje. Vi har gennem flere år arbejdet målrettet med at nedbringe vores CO₂-aftryk pr. investeret million kroner. Det er blandt andet sket ved, at vi løbende screener investeringerne og vurderer de enkelte selskabers klimastrategier.

For os handler klimaneutralitet ikke blot om at nedbringe CO₂-aftrykket fra investeringsporteføljen, men også at skabe forandringer i de selskaber, vi investerer i.

Nye delmål for CO₂-reduktioner

Det første spor drejer sig om CO₂-reduktion. Vi har, for at kunne opnå klimaneutralitet i 2050, sat flere delmål:

- Frem mod 2025 vil vi reducere klimaaftrykket i vores investeringer i aktier og virksomhedsobligationer med 37 procent.
- AP Ejendomme vil reducere CO₂-udledningen pr. kvm med 52 procent for ejendomme i drift senest i 2025.

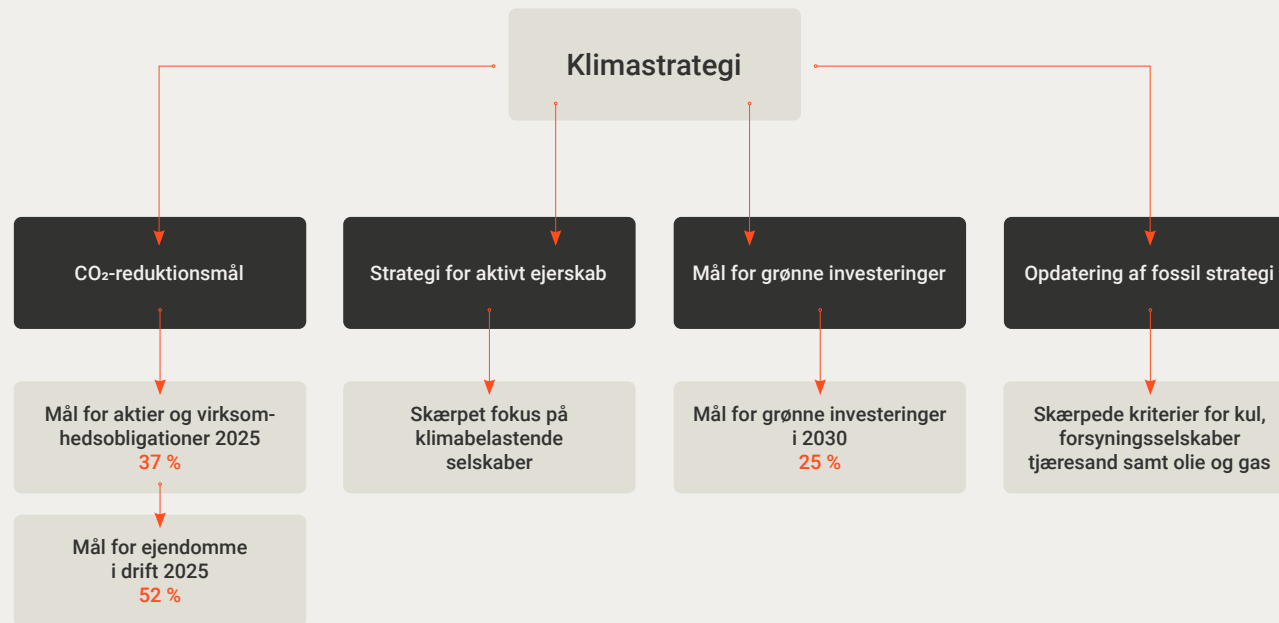
Målene er sat med udgangspunkt i udledningerne i 2019, hvilket er et krav i Net Zero-samarbejdet.

CO₂-reduktionsmål for 2025

Aktivklasse	Reduktionsmål 2025	Enhed
Aktier og virksomhedsobligationer	37 %	(ton CO ₂ pr. investeret mio. kr.)
Ejendomme i drift	52 %	(kg. CO ₂ pr. kvm)

Nye ambitiøse mål for grønne investeringer frem mod 2030

Det andet spor i klimastrategien er øgede mål for grønne investeringer. Vi har besluttet, at 25 procent af vores samlede formue under forvaltning i 2030 skal bestå af grønne investeringer. Det er en væsentlig forøgelse fra det tidligere mål på 20 procent i 2030.

Desuden tilføjer vi et delmål for 2025, som vi ikke tidligere har haft. Med de nye mål for grønne investeringer er vi blandt de mest ambitiøse i branchen.

Vi ønsker med vores milliardinvesteringer at bidrage til klimaneutralitet og støtte transitionen til en lavt udledende økonomi. Ved udgangen af 2022 har vi placeret 24,9 mia. kr. i investeringer, der understøtter den grønne omstilling. Det svarer til 16,5 procent af vores formue.

Mål for grønne investeringer

Andel af formue i 2023	15 %
Andel af formue i 2025	18 %
Andel af formue i 2030	25 %

Hvad er en grøn investering?

AP Pension investerer i selskaber og projekter, som fremmer den grønne omstilling. Det kan være i havvindmøller, landvindmøller, solceller eller grønne obligationer, der finansierer grønne projekter. Det kan også være i energieffektiverede ejendomme, der har fået et grønt stempel af en ekstern part som f.eks. Svanemærket eller DGNB. Pensionsbranchens opgørelse af grønne investeringer har indtil nu taget udgangspunkt i FN's verdensmål syv om bæredygtig energi. Det er sidste år, at pensionsbranchen opgør tilsagnet på denne måde. Fremadrettet vil vi opgøre de grønne investeringer med udgangspunkt i den fælles europæiske miljøtaksonomi. Arbejdet med opgørelsesmetoden koordineres af Forsikring & Pension.

Nye fossile eksklusionskriterier

Det tredje spor i vores klimastrategi er opstramning af vores kriterier for fossile investeringer. Det betyder, at vores eksklusionskriterier for fossile selskaber nu er:

- Selskaber, hvor en andel på fem procent eller mere af omsætningen er relateret til udvinding af termisk kul, eller hvor selskabet har ekspansionsplaner på området.
- Selskaber, hvor en andel på 25 procent eller mere af omsætningen er relateret til energiproduktion med termisk kul, eller hvor selskabet har ekspansionsplaner.
- Selskaber, hvor en andel på fem procent eller mere af omsætningen er relateret til udvinding af tjæresand.
- Selskaber, hvor en andel på 20 procent eller mere af omsætningen er relateret til olie og gas upstream aktiviteter (omfatter efterforskning, boring og udvinding af olie og gas).

Kriterierne er indarbejdet i vores politik for ansvarlighed og bæredygtighed på investeringsområdet og kommunikeret til vores eksterne forvaltere. Da olie- og gassektoren spiller en helt central rolle i klimakampen, har vi – ud over at ekskludere selskaber med en omsætning fra upstream olie- og gasaktiviteter på over 20 procent – også valgt at foretage en kvalitativ vurdering af de selskaber, der ligger under denne grænse. Det gør vi for at sikre, at selskaberne kan fremvise en forretningsplan, der er forenelig med Parisaftalen. I vores kvalitative tilgang undersøger vi blandt andet, om selskaberne planlægger nye fossile udvindingsprojekter, da sådanne

investeringer ifølge det Internationale Energiagentur (IEA) er uforenelige med dets Net Zero by 2050-scenarier. Herudover vurderer vi, om selskabernes klimamål, forretningsplaner, lobbyaktiviteter mm. er forenelige med Parisaftalen, og vi undersøger, om selskaberne er involveret i andre kontroverser. Afslutningsvis vurderer vi, om der er potentiale for aktivt ejerskab fra AP Pensions side. Selskaber, der vurderes at vise meget svage tegn på omstilling og har forretningsmodeller, der langt fra er forenelige med Parisaftalen, kommer på vores eksklusionsliste og eventuelle frasalg foretages hurtigst muligt, dog under hensyntagen til gældende markedsforhold. Selskaber, som synes at være godt i gang med at omstille sig og med et stort potentiale til at udvikle forretningsplaner, der er forenelige med Parisaftalen, vil forblive en del af vores investerbare univers. De resterende selskaber vil komme på vores observationsliste og vil blive genbesøgt hvert halve år.

Aktiv påvirkning af selskaber

Det fjerde spor af klimastrategien, strategi for aktivt ejerskab, har vi i følgende afsnit fremhævet med en selvstændig målsætning grundet omfanget af indsatsen. Som pensionselskab er det vores pligt at gøre vores indflydelse gældende ved at skubbe selskaberne i vores portefølje i en mere ansvarlig retning. Det gør vi ved at udøve, hvad der kaldes aktivt ejerskab, hvor vi løbende monitorerer selskabers adfærd og går i dialog med dem

Vi vil skærpe
vores fokus på
aktivt ejerskab

for at sikre os, at de lever op til vores politik og principper. Vores eksterne rådgiver, Sustainalytics, går i dialog med selskaber på vegne af os og andre investorer, når der identificeres potentielle brud på vores principper. Det giver os større gennemslagskraft over for selskaberne, når vi reagerer sammen med andre investorer.

På appension.dk oplyser vi løbende, hvilke selskaber og sager det drejer sig om samt målet for de forskellige dialoger. I løbet af 2022 har vi via Sustainalytics haft 34 dialoger med 32 selskaber om enten bæredygtighed eller klimarelaterede forhold ift. hændelser eller handlinger, der er identificeret som potentielle brud på vores principper. Er et selskab ikke interesseret i dialog eller i at ændre adfærd, har vi forpligtet os til at skille os af med den pågældende investering.

Dilemmaer og udfordringer:

Hvad gør vi med olie- og gasselskaber i beholdningen, som har udvindingsplaner?

Det er et dilemma for AP Pension, hvordan vi bedst muligt håndterer olie- og gasselskaber i vores investeringsunivers. Det Internationale Energi Agentur, IEA, slår fast i sit Net Zero by 2050-scenario, at investeringer i ny fossil udvinding, som påbegyndes i 2022 eller senere, ikke er foreneligt med målet i Parisaftalen.

AP Pension er dog villig til at understøtte de selskaber, som har udvindingsplaner, så længe de demonstrerer en vilje til at omstille deres forretningsmodel til en verden, der er kompatibel med Parisaftalen. Vi har udarbejdet en holistisk tilgang, som adresserer denne udfordring ved blandt andet at kigge nærmere ind i selskabernes forretningsmodeller og fremtidsplaner, CO₂-reduktions-

mål, investeringsplaner, klimaambitioner og lobby-aktiviteter. 17 olie- og gasselskaber er blevet holistisk vurderet. Af disse vurderes 14 at have forretningsplaner, der ikke er Parisaftale-kompatible. De er dermed kommet på vores eksklusionsliste.

Vi har valgt at gå et spadestik dybere med fire af selskaberne (Shell, TotalEnergies, BP og ENI S.P.A.) for at kunne træffe beslutning på et velfunderet grundlag. Kontroverser, status på dialoglister fra eksterne institutioner, status på seneste generalforsamling samt potentialet for aktivt ejerskab fra AP Pensions side er her blevet undersøgt. For ENI S.P.A og BP er kun moderate forbedringer nødvendige, for at deres

forretningsmodeller er forenelige med Parisaftalen. ENI S.P.A er kommet på vores observationsliste, da vi har beholdning i selskabet, mens BP fortsat er en del af vores investerbare univers. Total og Shell er kommet på vores eksklusionsliste. Listen med selskaber, som er blevet holistisk vurderet, vil blive opdateret årligt med det formål at identificere selskaber, som har konkrete planer om at omstille sig, og som derfor igen kan være en del af vores investerbare univers.

Observationsliste

Vi har i 2022 udviklet og introduceret en observationsliste, som består af selskaber med identificerede risici i forhold til overholdelse af internationale principper for ansvarlig virksomhedsadfærd, og hvor en eskalering af vores aktive ejerskab og en tættere dialog er vurderet nødvendig. Vurderingerne sker gennem screening og monitorering af selskaberne ved hjælp af eksterne dataleverandører og nyhedsmedier.

Selskaber, der sættes på observationslisten, er blevet valgt ud fra et væsentlighedsprincip, hvilket indebærer vurdering af:

- Væsentlighed af selskabets potentielle negative påvirkninger på miljø og mennesker, omfanget af disse samt muligheder for at minimere konsekvenserne.
- Vores beholdning i selskabet og dermed mulighed for at påvirke selskabet.

Prioritering af væsentlighedsprincippet er i tråd med FN's retningslinjer for menneskerettigheder og erhverv. Formålet med observationslisten er at være transparente om, hvilke porteføljeselskaber vi prioriterer, og hvor ekstra ressourcer allokeres til at følge op på den aktive ejerskabsdialog med selskabet.

Læs mere om observationslisten [her](#)

Dialoger om bæredygtighed	Antal selskaber 2022	Dialoger om klimaforandringer	Antal selskaber 2022
Dialoger vi fører på egen hånd	5	Dialoger vi fører på egen hånd	0
Dialoger som lead/co-lead	0	Dialoger via Climate Action 100+ som lead/co-lead	1
Dialoger via ESG-rådgiver (Sustainalytics)	30	Dialoger via ESG-rådgiver (Sustainalytics)	4
Dialoger i alt	35	Dialoger i alt	5

Note: En virksomhed kan optræde flere gange, da dialogen kan være spredt over flere emmer

Klimarelateret aktivt ejerskab

Som en del af klimastrategien har vi vedtaget en strategi for klimarelateret aktivt ejerskab, hvor vi går i dialog med de selskaber, der har den største CO₂-udledning. Her skal vi se en troværdig plan for grøn omstilling og reduktion af CO₂ i virksomheden. Vores dialog kan få ekstra tyngde, når den gennemføres sammen med andre investorer. AP Pensions strategi for aktivt ejerskab har som mål at sikre, at mindst 70 procent af de finansierede CO₂-udledninger er på linje med Parisaftalen i 2025 eller er underlagt direkte eller kollektivt aktivt ejerskab. Net Zero Company Benchmark fra Climate Action 100+ anvendes som det primære værktøj til at identificere områder, hvor selskaber har brug for at forbedre sig, og hvor vi fokuserer vores intensiverede aktive ejerskab.

En tydelig stemme

Vi bruger vores stemme aktivt, når de selskaber, vi investerer i, holder generalforsamlinger. Rent praktisk stemmer vi på selskabers generalforsamlinger gennem vores rådgiver ISS via såkaldt proxy voting, hvilket betyder, at rådgiveren tildeles en fuldmagt til at stemme på vegne af AP Pension. Den politik, vi har implementeret for vores stemmeafgivelse, tager udgangspunkt i bæredygtighed i bred forstand og indebærer, at ISS – og dermed AP Pension – stemmer for at fremme ESG mest muligt i selskaberne.

Vi stemmer f.eks. for forslag, der søger større gennemsigtighed og fremmer ESG-hensyn og overholdelse af internationalt anerkendte principper.

I 2022:

- Afgav vi stemmer til 18.734 forslag ved i alt 1.536 stemmeberettigede møder.
- 9,7 procent af stemmeafgivelserne har været imod anbefalingerne fra selskabernes egne bestyrelser.
- Vi har stemt for 68,8 procent af 657 fremstillede aktionærforslag, som f.eks. vedrører rapportering af klimarelaterede risici og muligheder, mere gennemsigtighed om lobbyaktiviteter samt anmodning om uafhængige bestyrelsesformænd.

Case:

Transparens i vores stemmeafgivelser

Ved generalforsamlingen i Shell Plc i foråret 2022 stemte vi imod godkendelse af selskabets klimaplan. Det gjorde vi, fordi den ikke var ambitiøs nok. Planen var afhængig af teknologier til fangst og lagring af CO₂ (CCS) og CO₂-kompensation (offsets), for at selskabet kunne opnå deres CO₂-reduktionsmål. Klimaplanen manglede desuden detaljer om, hvordan selskabet ellers vil nå sine klimamål på linje med anbefalingerne fra det Internationale Energi Agentur (IEA). På generalforsamlingen stemte vi også for et aktionærforslag om, at selskabet skal udarbejde og offentliggøre kort-, mellem- og langsigtede mål for deres CO₂-udledninger i overensstemmelse med Parisaftalen. I AP Pension er vi transparente om, hvordan vi stemmer på generalforsamlinger. Vores stemmeafgivelser bliver offentliggjort på hjemmesiden [her](#)

Human Rights Due Diligence i konfliktramte områder: Krigen i Ukraine

AP Pension ønsker at skabe transparens

AP Pension ønsker at skabe transparens om arbejdet med ansvarlige investeringer i forhold til krigen i Ukraine. OECD har fordømt Ruslands aggression over for Ukraine som en overtrædelse af international ret.

Ruslands invasion overtræder flere internationale normer og konventioner samt fundamentale menneskerettigheder. Som ansvarlig investor ønsker AP Pension ikke at bidrage hverken direkte eller indirekte til overtrædelser af menneskerettigheder i konfliktramte områder. Med udgangspunkt i FN's Retningslinjer for Menneskerettigheder og Erhvervsliv (UN Guiding Principles on Business and Human Rights) og dermed principper, der indgår i vores politik for ansvarlighed og bæredygtighed på investeringsområdet, har vi udført en ESG-due diligence-screening af investeringer på tværs af aktivklasser.

Formålet har været at identificere porteføljeselskaber med stor risiko for at bidrage til eller at være forbundet med væsentlige potentielle negative påvirkninger på menneskerettigheder som følge af deres relationer til Rusland.

AP Pension er kundeejet, og kunderne forventer, at vi er transparente om forvaltningen af deres pension. AP Pension forventer også, at de virksomheder, vi er medejere af, er åbne om deres relationer til Rusland og de dilemmaer, de navigerer i f.eks. vedrørende overholdelse af menneskerettighederne.

Rasmus Cederholm – investeringsdirektør i AP Pension

Fortsat ingen investeringer i russiske statsobligationer eller statsejede selskaber

Rusland har siden august 2020 ikke kunnet opfylde AP Pensions bæredygtighedskriterier for statsobligationer i vores investeringsportefølje. Vores bæredygtighedskriterier er baserede på uafhængige datakilder, hvor der blandt andet ses på landets bidrag til verdensmålene, grad af politisk frihed, og hvorvidt landet er underlagt sanktioner. Beslutningen medførte som konsekvens også, at russiske statsejede selskaber (over 50 procent ejerskab) ikke har været en del af AP Pensions investeringsunivers siden august 2020.

Selskaber med væsentlige eksponeringer i Rusland

AP Pensions internt og ekstern forvaltede porteføljer har beholdninger i flere selskaber, som har relationer til Rusland. Porteføljeselskabers relation til Rusland kan bestå af aktiviteter, værdikæder, tjenesteydelser eller varer i deres værdikæder, hvilket øger kompleksiteten af analysen betydeligt. Vi anerkender kompleksiteten i at identificere porteføljeselskaber, der har relation til Rusland. Derfor har vi prioriteret de selskaber, der har en væsentlig eksponering, og hvor vi vurderer, at risikoen for at bidrage til potentielt negative påvirkninger for mennesker er størst.

De identificerede selskaber er:

Rockwool International A/S • Carlsberg A/S • Industria de Diseno Textil SA (Inditex)
Hennes & Mauritz AB • Danone SA • Ørsted A/S • Pepsico Incz • Nord Stream 1
(unoteret selskab)

Vi monitorerer fortsat udviklingen af konflikten og selskabernes udvikling i forhold til deres relationer til Rusland. Listen forventes at blive opdateret jævnligt. Det fik omtale i de landsdækkende medier og TV-kanaler, da AP Pension satte en række selskaber på vores observationsliste. Vores budskab var, at listen ikke har til formål at udskamme disse virksomheder, men tværtimod at være åben og transparent om de dilemmaer, som krigen i Ukraine fører med sig – også for os som ansvarlig investor.

Dialog med selskaber på vores observationsliste

Vi har kontaktet alle selskaber på vores observationsliste og gjort dem opmærksomme på, at de er placeret på listen, da vi vurderer, at der er stor risiko for negativ påvirkning af menneskerettigheder som følge af selskabets relation til Rusland. Vi har opfordret til dialog og afholdt møder med Rockwool International A/S, Carlsberg A/S, Ørsted A/S og Pepsico Inc. Vi har opfordret selskaberne til åbenhed om deres due diligence-processer, dilemmaer og overvejelser samt næste skridt.

Nogle af selskaberne på observationslisten har meldt ud, at de trækker sig fra det russiske marked, mens andre fortsat har valgt at være til stede i Rusland.

Vi har i 2022 udarbejdet en opfølgningsplan for selskaberne på vores observationsliste. Udgangspunktet er, at vi har opfølgende dialog med selskaber på observationslisten efter seks måneder, og at vi derefter foretager en ny vurdering af de potentielle negative påvirkninger.

Hvis der kommer nye oplysninger, eller omstændighederne ændres, tager vi kontakt til selskaberne med hyppigere frekvens. Det betyder, at vi følger selskabernes beslutninger om deres aktiviteter i Rusland, og på baggrund af oplysningerne forholder vi os til den pågældende investering. Hvis dialogen er virkningsløs, eller vi ikke er overbevist om selskabets håndtering af negative påvirkninger af menneskerettighederne, er vi parate til at eskalere og frasælge vores investering.

AP Pensions forventning til selskaberne er, at de er åbne om de dilemmaer, krigen medfører for dem. Konkret forventer vi, at de har en proces for due diligence på menneskerettighedsområdet, som afdækker, forebygger, afbøder og redegør for, hvordan selskabet håndterer sine indvirkninger på menneskerettigheder.

Det kan f.eks. være negative indvirkninger på menneskerettigheder, som virksomheden kan forårsage eller bidrage til gennem egne aktiviteter, eller som kan være direkte forbundet med virksomhedens aktiviteter, produkter eller tjenesteydelser gennem virksomhedens forretningsforbindelser.

Samtidig forventer vi, at de kommunikerer og er åbne omkring, hvordan deres due diligence af menneskerettigheder påvirker deres beslutninger. Fremadrettet vil vi fortsætte arbejdet med at monitorere vores investeringers negative påvirkninger i forhold til menneskerettigheder. Vores arbejde vil tage udgangspunkt i vores politik for aktivt ejerskab, og vi vil prioritere vores menneskerettigheds due diligence indsatser – både fra et væsentlighedsprincip og i relation til AP Pensions beholdning i selskabet og dermed mulighed for at påvirke selskabet.

Læs mere om observationslisten [her](#)

Dilemmaer og udfordringer:

Statsejede selskaber og russiske statsobligationer, der ikke kan frasælges. Russiske statsejede selskaber blev identificeret i de aktiemandater, som udbydes gennem AP NetLink, hvor kunderne selv vælger investeringsfonde. Der er tale om eksternt forvaltede fonde, hvor forvalteren træffer de investeringsmæssige beslutninger, og hvor AP Pension ikke kan implementere vores eksklusionsliste. Selvom vi vurderede, at muligheden for at udøve aktivt ejerskab var begrænset, forsøgte vi at gøre vores indflydelse gældende. Vi sendte listen over identificerede statsejede selskaber og russiske obligationer til vores eksterne forvaltere, så de kunne implementere eksklusionslisten ud fra en 'best effort-tilgang'. Vi var desuden i dialog med forvalterne af fonde, som ejede russiske aktier. Forvalterne forsøgte at sælge alle deres russiske selskaber. Det er lykkedes med undtagelse af nogle få aktier, som har vist sig i praksis at være usælgelige, efter at markedet lukkede ned, og likviditeten forsvandt. Dette eksempel viser, at det er muligt at udøve aktivt ejerskab og opnå resultater, selvom vi formelt set ikke har bestemmende indflydelse og ikke kan kræve vores eksklusionsliste implementeret.

Vi styrker AP Bæredygtig – fra verdensmål til taksonomi

For at understøtte en bæredygtig udvikling lancerede vi i sommeren 2019 investeringslinjen AP Bæredygtig. Den er sammensat ud fra en bredere opfattelse af bæredygtighed end bare klima.

Når man investerer i AP Bæredygtig, understøtter man en lang række af FN's verdensmål. Investeringerne er blandt andet rettet mod bæredygtig udvikling i verdens fattigste lande og understøtter tiltag, der reducerer CO₂.

Investeringerne i AP Bæredygtig er f.eks. med til at bekæmpe fattigdom og finansiere projekter for kvinders rettigheder. Desuden bygger AP Bæredygtig på investeringer, der bidrager til grøn omstilling af energiproduktionen.

Vi vælger investeringerne i AP Bæredygtig ud fra deres bidrag til FN's verdensmål, herunder en vurdering af om investeringen modvirker andre verdensmål. Derudover screener vi selskabets klimaperformance, og om investeringen er på linje med Parisaftalens mål. Og endelig ser vi på, om investeringen er i overensstemmelse med internationale standarder og ikke involveret i kontroversielle forhold. Med EU's nye regelsæt for klassificering af bæredygtighedsprodukter har vi fundet det nødvendigt at genbesøge AP Bæredygtig for at sikre, at de bagvedliggende investeringer og vores information til kunderne lever op til kravene i Disclosure-forordningen. I 2022 har vi haft særligt fokus på vores kommunikation om AP Bæredygtig.

Midlertidig omklassificering af AP Bæredygtig

Det nye regelsæt gav anledning til tvivl om, hvorvidt vi lever op til Disclosureforordningens informationskrav, og vi valgte derfor i efteråret 2022 midlertidigt at omklassificere AP Bæredygtig, så vi kunne være sikre på, at vores oplysninger til kunderne om investeringslinjen og de bagvedliggende investeringer ikke er i strid med kravene i forordningen. AP Bæredygtig var oprindeligt et såkaldt artikel 9-produkt ifølge EU's Disclosure-forordning, dvs. produktet har bæredygtighed som mål, og vi ændrede midlertidigt klassificeringen til et artikel 8-produkt, som er defineret ved at have til formål at fremme miljømæssige og sociale karakteristika.

Vi vil styrke den
kundenære
kommunikation og
transparens om
investeringslinjen
AP Bæredygtig

Med EU's regelsæt er der kommet nye krav til, hvordan vi skal informere om vores produkters bæredygtighed, og derudover skal vi anvende den fælles europæiske miljøtaksonomi som ramme for bæredygtighed og ikke FN's 17 verdensmål, som vi hidtil har gjort. Reglerne stiller meget specifikke krav til de oplysninger, vi skal give til kunderne blandt andet om bæredygtighedsindikatorer, mål for investeringer og investeringsstrategien. Oplysningerne skal gives, både før der indgås en pensionsaftale og årligt i vores årsrapport eller bæredygtighedsrapport. Det gælder både oplysninger på produktniveau og oplysninger om de enkelte fonde i produktet.

Det er vores ambition, at AP Bæredygtig skal leve op til kriterierne for et artikel 9-produkt i forhold til Disclosureforordningen. Det er vigtigt for AP Pension, at vores kunder kan regne med, at investeringerne i AP Bæredygtig er i tråd med de nye reguleringskrav og definitioner af bæredygtighed. Ændringen til et artikel 8-produkt er af rent teknisk karakter og får ikke nogen praktisk betydning for kunderne. Vi bevarer den risiko og de afkastforventninger, som kunderne blev præsenteret for, da de valgte investeringslinjen, og der er ikke ændret i investeringerne eller i deres bidrag til FN's verdensmål.

Læs mere om AP Bæredygtig på appension.dk/ap-baeredygtig

Dilemma:

Med EU's regelsæt er der kommet nye krav til, hvordan vi skal informere om vores produkters bæredygtighed. For at kunne levere oplysningerne korrekt skal vi anvende EU's miljøtaksonomi som ramme for bæredygtighed og ikke FN's 17 verdensmål, som vi hidtil har gjort. Der stilles i 2023 omfattende krav til de oplysninger, som vi skal give til kunderne, eksempelvis om investeringsstrategien, bæredygtighedsindikatorer og mål for investeringerne.

Kunderne skal have oplysninger om, hvor bæredygtigt det finansielle produkt er målt op i forhold til EU-taksonomiens seks miljømål:

1. Modvirkning af klimaændringer
2. Tilpasning til klimaændringer
3. Bæredygtig anvendelse og beskyttelse af vand- og havressourcer
4. Omstilling til en cirkulær økonomi
5. Forebyggelse og bekæmpelse af forurening
6. Beskyttelse og genopretning af biodiversitet og økosystemer

Vores udfordring er, at vi har bygget AP Bæredygtig op om FN's 17 verdensmål, og EU's regelsæt siger, at vi skal anvende EU's seks miljømål som grundlag for en dokumentation af produktets mål og effekt.

Vi er mest komfortable med en forsigtig tilgang, og derfor har vi valgt midlertidigt at omklassificere AP Bæredygtig og genbesøge, om vi lever op til alle informationskrav i Disclosureforordningen. Det er vigtigt for os, at vores kunder kan regne med, at AP Bæredygtig er i tråd med de nye reguleringskrav og definitioner af bæredygtighed.

2022: Indsatser og resultater for AP Pensions byggerier

Verdensmål	Mål	Indsatser	Resultater	Langsigtede mål
	Vi vil reducere CO ₂ i nybyggeri for boliger ned til 8 kg pr. kvm frem mod 2025	1. Vi har fokus på design og materialevalg og generelt udvikling af nye konstruktionsdesigns i vores projekter. 2. Vi foretager ressourcebesparende tiltag, f.eks. mindre isolering, mindre glas, mindre teknik og lignende.	1. Påbegyndt anvendelse af mindre klimabelastende materialer, f.eks. pilotprojekt i Fredericia, hvor vi vil opføre et 'state of the art' betonhus. Det kan også være brugen af Biomason-fliser, træ mm. 2. Etablering af vedvarende/grønne forsyningskilder, f.eks. solceller, varmepumper og havkøleanlæg på vores bygninger – læs mere i casen 'Kontorbyggeri med massive trækonstruktioner'.	At opføre nybyggeri, hvor det samlede CO₂-forbrug ikke overstiger 8 kg pr. kvm frem mod 2025 Byggeriets samlede CO₂-aftryk skal løbende reduceres frem mod 2050. Når vi har nået vores målsætning på 8 kg pr. kvm, skal den løbende skærpes yderligere.
	Vi vil reducere CO ₂ -aftrykket i eksisterende ejendomme med 52 procent pr. kvm frem mod 2025	1. Vi har foretaget energirenoveringer, f.eks. installering af varmepumper, efterisolering, udskiftning af tekniske anlæg eller placering af solceller. 2. Gennemgang af bygninger med energimærke lavere end karakteren D, hvorefter det konkret vurderes, hvilke mulige energibesparende tiltag der evt. kan iværksættes (handlingsplan).	1. Siden 2019 har vi reduceret med 4,6 kg CO₂ pr. kvm. Dvs. 22,8 procent pr. kvm.. 2. Vi har igangsat fem DGNB Building In Use-certificeringer, hvilket blandt andet har til formål at reducere energiforbruget fra eksisterende bygninger.	Klimaneutral senest i 2050 – og indtil da reducere energiforbruget, så den mængde, der skal kompenseres for via etablering af skovrejsning eller vedvarende energi, mindskes mest muligt.
 	Vi vil styrke social bæredygtighed på ejendomsniveau og i byudvikling	1. Vi sikrer basale menneskerettigheder, forebygger børnearbejde, sikrer ordentlige arbejdstagerrettigheder i vores projekters værdikæde. 2. Vi arbejder med sikkerhed og sundhed på vores byggepladser (hindrer arbejdsulykker). 3. Vi stiller krav om etablering af faglærte lærlingepladser/praktikpladser til unge og folk på kanten af arbejdsmarkedet. 4. Vi tænker social bæredygtighed ind i vores projekter, således at der skabes attraktive boliger med fokus på fællesskab, åbenhed og gode udenomsarealer.	2. Vi har flyttet ansvaret for sikkerhed og sundhed (AMK-B) på vores projekter væk fra entreprenøren for at sikre fokus på sikkerhed og sundhed på vores byggepladser. Det er standardtekst i vores entreprisekontrakter, at basale menneskerettigheder skal overholdes af vores samarbejdspartnere, herunder diverse ILO-konventioner.	Målet er at sikre, at vi som minimum overholder EU's sociale taksonomi (denne er endnu ikke endeligt vedtaget).

Dilemma: Energirenoveringer

Energirenoveringer kan påvirke ejendommens afkast negativt. F.eks. hvis investeringen i en ny varmepumpe ikke 1:1 giver den tilsvarende besparelse for slutbrugerne, og/eller udlejer ikke har ret til at forhøje lejen med det investerede beløb. Hvis besparelsen for slutbrugeren ikke er tilstrækkelig tydelig og dokumenteret, kan det være vanskeligt at få lejeren til frivilligt at acceptere den nødvendige lejeforhøjelse, og lejelovgivningen giver i mange tilfælde ikke udlejer ret til at kræve den nødvendige lejeforhøjelse. Dette kan således udfordre AP Ejendommens ambitiøse målsætning.

AP Pension sætter nye standarder for byggeriet

AP Pension har et strategisk mål om at være blandt de førende inden for bæredygtige investeringer i Danmark. Det betyder, at vi har en ambition om at gøre mere end bare overholde lovgivningen og diverse politikker.

AP Pension udvikler og driver via datterselskabet AP Ejendomme P/S boliger og erhvervsbyggeri samt en række landbrugsbedrifter i Danmark via datterselskabet Dansk Farmland K/S. AP Ejendommens investeringsaktiviteter tager udgangspunkt i AP Pensions værdisæt og er omfattet af koncernens politik for ansvarlig virksomhed og samfundsansvar. Bæredygtighed i byggeriet er en vigtig del af vores forretning. Det er vores klare opfattelse, at et ansvarligt forretningsfundament på den lange bane vil styrke AP Pensions vækst.

På ejendomsområdet vil vi arbejde med en videnskabelig og innovativ tilgang til det byggede miljø. Vi arbejder med mennesker, natur, bygninger og materialer i hele værdikæden til gavn for planeten og menneskers velvære samt for at bidrage aktivt til den grønne og socialt ansvarlige omstilling.

Peter Olsson
adm. direktør i AP Ejendomme

Vi har i den sammenhæng et ansvar for at sikre et godt afkast til AP Pensions kunder, samtidig med at vores ejendomsinvesteringer sker ansvarligt og understøtter en samfundsmæssig bæredygtig udvikling.

Byggesektoren har et væsentligt aftryk i klimakrisen, og det er afgørende, at vi som en af de største private ejendomsudviklere i Danmark har ambitiøse målsætninger om at reducere CO₂-aftrykket i vores projekter. Ellers risikerer vi, at et forretningsmæssigt godt projekt strider mod Parisaftalens ambition om, at temperaturstigningen ikke må overstige 1,5 grad. AP Pension har tilsluttet sig Paris Aligned Investment Initiativet (PAII) og forpligtet sig til at have en CO₂-neutral investeringsportefølje senest i 2050. AP Ejendommens aktiviteter skal derfor bidrage til et klima i balance, så de globale temperaturstigninger ikke overskrider 1,5 grad. Ejendomsinvesteringerne er en del af realiseringen af AP Pensions overordnede strategiske målsætning for 2023.

Her er ønsket, at mindst 15 procent af den forvaltede formue er investeret i den grønne omstilling, og at dette løbende øges, så den i 2025 udgør 18 procent og 25 procent i 2030.

Sådan vil vi reducere CO₂ i byggesektoren

Fra januar 2023 er det et myndighedskrav, at alle nyopførte bygninger over 1.000 kvm maksimalt må udlede 12 kg CO₂ pr. kvm, og kravet bliver skærpet i de kommende år.

Spørgsmålet er, om den målsætning er ambitiøs nok. I AP Pension er vores ambition ikke bare at overholde de nye krav. Vi vil være en aktiv aktør i forhold til at udvikle nye bæredygtige løsninger, der kan danne vejen imod den absolutte bæredygtighed i byggesektoren.

I arbejdet med CO₂-reduktion støtter vi initiativet Reduction Road Map, som har en klar retning for den danske byggesektor i de kommende år. Klimaforskere fra Aalborg Universitet, DTU, SDU og Aarhus Universitet kortlægger sammen med en række private virksomheder, hvor meget CO₂ pr. kvm byggesektoren har til rådighed i de næste 10 år, hvis temperaturstigningen skal holdes under 1,5 grad. Her er udgangspunktet, at byggesektorens nuværende niveau på ca. 9,6 kg CO₂ skal reduceres til ca. 0,4 kg pr. kvm.

Vi vil reducere
CO₂ i nybyggeri
til 8 kg pr. kvm
frem mod 2025*

Note: Dette er opgjørt under anvendelse af en livscyklusanalyse (på engelsk LCA, Life Cycle Assessment), hvor man beregner bygningens samlede miljøpåvirkning (input og output) i hele dens livscyklus (fastsat til en 50-årig levetidsperiode), dvs. fra udvinding af råmaterialer, produktion, anvendelse/drift, nedrivning og bortskaffelse.

I forhold til byggesektorens nuværende niveau fremstår det næsten som en umulig opgave at reducere CO₂-udledningen så kraftigt, og det peger på brugen af alternative løsninger.

F. eks at myndighederne begrænser antallet af byggetilladelser, at folk lever på færre kvadratmeter (reduktion af antal kvadratmeter), renovering af eksisterende bygningsmasse/genanvendelse af byggematerialer, anvendelse af biogene byggematerialer og/eller materialer med lavt CO₂-aftryk (træ, halm, ler, søuld), anvendelse af Life Cycle

Assessment (alle faser af CO₂-udledningen for produktet dvs. fra udvinding af råmaterialer til endelig bortskaffelse over en 50-årig periode) i de tidlige designfaser samt anvendelse af vedvarende energi og partnerskaber på tværs af værdikæden.

Vi tror på, at kortlægningen vil være med til at sætte endnu mere tempo på udviklingen af nye bæredygtige løsninger, og det ønsker AP Ejendomme at støtte op om. Vi arbejder også med reduktion af klimabelastningen i byggeriet gennem certificeringer. AP Ejendomme vil fortsat kræve, at vores nyopførte boliger bliver Svanemærket, og vores erhvervsbygninger certificeres til minimum DGNB Guld.

Case: State of the art betonhus

AP Ejendomme har i samarbejde med en række af byggebranchens mest ambitiøse aktører (Aalborg Portland, Henning Larsen Arkitekter, Rambøll, Teknologisk Institut, COBOT, MTH, Realdania) iværksat et pilotprojekt i Fredericia, hvor vi ønsker at opføre et state of the art betonhus i 2023. Ambitionen er, at det skal være et af verdens mest klimavenlige betonhuse, idet det maksimalt må bruge 5 kg CO₂ pr. kvm, svarende til grænseværdien i Reduction Road Map i 2026. Med projektet ønsker vi at være med til at sætte nye standarder for bæredygtigt

betonbyggeri, da vi vurderer, at cement og beton sandsynligvis vil være et naturligt materialevalg i lande, hvor der i fremtiden skal bygges mange nye bygninger, f.eks. Indien, Pakistan, Kina, Brasilien osv.

For at nå dette ambitiøse mål har det været vigtigt at give plads til et omhyggeligt innovationsforløb i de tidlige designfaser, hvor samtlige bygningsdele er blevet super-optimeret. Det vil sige, at formgivningen og geometrien af de bærende søjler er blevet designoptimeret, så mængden

af beton, fordi vingerne er hule, er blevet reduceret ganske væsentligt. Og mange alternativer er blevet grundigt undersøgt. Samtidig har det været meget vigtigt, at der er et stærkt samspil mellem CO₂-reduktion og de æstetiske og funktionelle egenskaber, der skal tjene slutbrugerne af bygningen. Med pilotprojektet ønsker AP Ejendomme at være med til at understøtte og fremvise fremtidens innovative løsninger mod en grøn omstilling af betonbyggeriet, hvilket forhåbentlig kan inspirere ud over Danmarks grænser.

Case: Kontorbyggeri med massive trækonstruktioner

På Marmormolen i Københavns Nordhavn opfører AP Pension et flerbrugerhus med plads til 1.350 medarbejdere (28.000 kvm byggeri). Huset på otte etager opføres med bærende konstruktioner i massivt træ. Ved at bruge det massive træ i stedet for traditionelle betonelementer kan man reducere ca. 4.000 tons CO₂ i direkte udledning, samtidig med at træet binder en mængde CO₂, der først udledes, når og hvis huset nedtages engang om 60-100 år. Flerbrugerhuset er det første byggeri i nyere tid, der har fået en byggetilladelse til at bygge højere end fire etager med bærende konstruktioner i træ, og det giver mulighed for, at tilsvarende byggerier fremover vil kunne opføres i Danmark. AP Pension har som stor bygherre været den drivende kraft i at få projektet godkendt, og med vores gennemslagskraft som bygherre har vi kunnet innovere ved at opføre byggeriet. Byggeriet får også installeret grundvandskøling, der vil nedsætte bygningsenergien betragteligt, idet meget køling kan hentes fra grundvandet, og grundvandet kan bruges til energilager mellem vinter og sommer.

DGNB bygger på en helhedsorienteret forståelse af bæredygtighed, som omfatter sociale, økonomiske og miljømæssige aspekter af et byggeri. Det seneste år har vi især haft fokus på at opdatere CO₂-kravene. Det er nødvendigt for den grønne omstilling af byggeriet. Det store forarbejde i branchen er lykkedes, og pr. 1. januar 2023 introduceres CO₂-krav i bygningsreglementet, og markedet er klar til at bygge mere bæredygtigt. Vi er stolte af den klimaopdatering i DGNB 2023-manualen for nye bygninger og omfattende renoveringer, som stiller endnu højere krav end bygningsreglementet. Vi har desuden udarbejdet en køreplan for yderligere stramninger af grænsen af CO₂-udledning, og vi er på vej med den nye udmærkelse DGNB Planet.

Mette Quist – CEO/direktør for Green Building Council Denmark

Note: Tallene opgøres som antal kvm, der er certificeret i henhold til certificeringsstandarden DGNB og svanemærket i procent af antal kvm i alt for hver af de to bygningskategorier. For nybyggeri baseres tallet på præcertificering og forholdene i kontrakterne for byggeriet. Se mere i regnskabspraksis, 'Bæredygtighedscertificerede ejendomme'.

Vi arbejder også med reduktion af klimabelastningen i byggeriet gennem certificeringer. AP Ejendomme vil fortsat kræve, at vores nyopførte boliger bliver Svanemærket, og vores erhvervsbygninger certificeres til minimum DGNB Guld. Det vigtigt at understrege, at kriterierne i miljøcertificeringerne løbende skærpes. Således er der forskel i kravene til en DGNB guldcertificering efter 2016-manualen og en DGNB guldcertificering efter den nye 2023-manual. Det sidste år har der være kritik i byggebranchen af, at kravene i DGNB-manualen ikke er tilstrækkeligt ambitiøse i forhold til den klimakrise, som vi står over for.

Bæredygtighedscertificerede ejendomme		
	Eksisterende byggeri (i drift)	Nybyggeri (under opførsel)
DGNB Platinum	0 %	24,1 %
DGNB Diamant	0 %	0 %
DGNB Guld	3,1 %	47,4 %
DGNB Sølv	8,8 %	0 %
Svanemærket	16,0 %	18,7 %
Total	27,9 %	90,1 %

Vi har med vores medlemskab hos Green Building Council og Miljømærkning Danmark søgt at gøre vores stemme gældende i forhold til at få en bedre balance mellem de nødvendige tiltag og ambitioner og det marked, vi arbejder på i dag. Det har resulteret i, at vi har været med til at sikre, at der i den kommende manual fra henholdsvis DGNB og Svanemærkningen kommer øget fokus på særligt CO₂-udledningen.

Klimareduktionsmål skal bidrage til en grøn udvikling

Selvom Danmarks andel af de samlede globale CO₂-udledninger i det store billede er relativt lavt, kan vi ikke fortsætte med business as usual. Vi skal med andre ord bidrage til at være med til at finde løsninger ud af klimakrisen.

Vi tror på, at Danmark har forudsætningerne for at være med til at udvikle nye løsninger, der kan implementeres andre steder i verden, hvor CO₂-udledningen har en lang større impact på de globale udledninger. Danmark har tidligere vist, hvordan vindmøller genererer vedvarende grøn energi på den globale scene.

Og vi mener, at den danske byggesektor har et tilsvarende potentiale i at udvikle nye innovative løsninger, der kan skaleres og implementeres i dele af verden, hvor befolkningstilvæksten er høj, og hvor forventningen er, at der i den nærmeste fremtid skal bygges mange nye bygninger.

Vi vil reducere CO₂-aftrykket i eksisterende ejendomme med 52 procent pr. kvm mod 2025

På den måde har vi som pensionsselskab og investor væsentligt mere på spil end Danmarks nuværende andel af de globale udledninger, og vi ønsker, som en af Danmarks største private ejendomsudviklere, at tage et medansvar. Samtidig kan udviklingen af nye bæredygtige løsninger give investeringsmuligheder, hvilket i sidste ende kan komme vores pensionskunder til gode. I slutningen af 2021 fik AP Ejendomme udarbejdet en ny bæredygtighedsstrategi med ambitiøse målsætninger frem mod 2025.

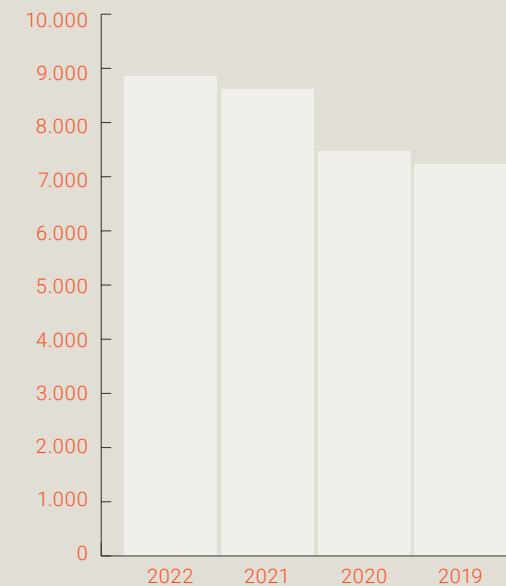
Som led i AP Pensions deltagelse i Net Zero Investment Framework og Paris Aligned Investment Initiativet har vi i oktober 2022 meldt reduktionsmål ud for bygninger i drift. Siden 2019 har vi reduceret med 4,6 kg CO₂ pr. kvm. Dvs. 22,8 procent pr. kvm. En del af reduktionsmålet opnås ved, at den danske strøm løbende vil blive mere grøn (ca. 37 procent).

Den resterende CO₂-reduktion (15 procent) skal hentes gennem AP Ejendommens aktive tiltag som energirenoveringer og etablering af nye energiløsninger f.eks. ved installering af varmepumper, efterisolering, udskiftning af tekniske anlæg eller placering af solceller. Et andet tiltag kan være påvirkning af beboernes adfærd. Som en del af indsatsen for at realisere målsætningen arbejder vi med DGNB-certificeringsordningen Building In Use, hvor der blandt andet udarbejdes handlingsplaner med reduktionstiltag, der løbende monitoreres og revideres.

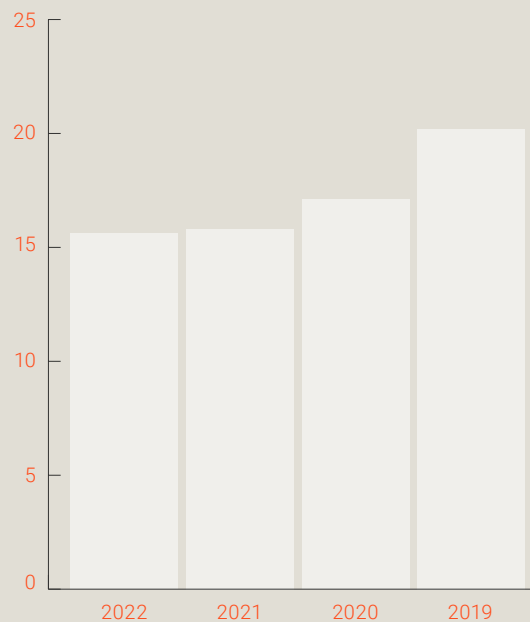
Byggerier i ejendomsporteføljen	2022
Eksisterende byggeri (i drift)	129
Nybyggeri (under opførsel)	9

Note: Beregningerne af CO₂e-udledningen for ejendomme i drift (2019-2022) er opdateret i overensstemmelse med GHG-protokollens retningslinjer. Her er baseline (2019) genberegnet, idet der er sket en væsentlig ændring i porteføljens størrelse i perioden 2019 til 2022. Desuden er lejernes CO₂e-forbrug tillige estimeret i scope 3 (modsat tidligere år). Læs mere i regnskabspraksis 'CO₂e-udledning ejendomme'.

CO₂e-udledning for ejendomme (scope 1, 2 og 3)

CO₂e-udledning for ejendomme pr. kvm

Note: CO₂e-udledning pr. kvm. bruges som støttet for at underbygge, at selvom der er flere kvadratmeter i ejendomsporteføljen, ses en værdi af de bæredygtige tiltag, som er igangsat i porteføljen. Læs mere i regnskabspraksis 'CO₂e-udledning ejendomme pr. kvm.'

Ejendomsporteføljens energimærker

I 2022 udgjorde ejendomsporteføljens energimærke 1,96 mod 1,75 point i 2021. Det skal ses i lyset af BoStad-porteføljen, som er medtaget fra 2022. 2 point resulterer i energimærke B. Energimærket anvendes til at beregne CO₂-aftrykket – jo bedre energimærke, jo lavere energiforbrug.

Vi vil i 2023 gennemgå de af vores ejendomme, der har de laveste energimærker (C-G) for at undersøge, hvor det både klima- og forretningsmæssigt kan give mening at gennemføre reduktionstiltag.

Et andet område, som skal bidrage til et lavere CO₂-aftryk, er genanvendelse af materialer. Vi er en del af (P)recast-initiativet, der arbejder for genanvendelse af hele præfabrikerede betonelementer fra eksisterende bygninger i nyt byggeri. Derved kan der introduceres nye bygningskomponenter i beton med lavt CO₂-aftryk og høj ressourceudnyttelse.

Cement og betonindustrien står for omtrent otte procent af de globale CO₂-udledninger, og da cement og beton er blandt verdens mest anvendte materialer, er der et stærkt behov for at afkoble det stadig stigende forbrug heraf fra CO₂-udledningerne.

Ud over besparelsen af CO₂ ved produktionen af cement vil genanvendelse af hele betonelementer give en råstofbesparelse af grus, sten og stål.

Projektet ledes af Teknologisk Institut og innovationsdelen er støttet af Miljøministeriet under programmet Miljøteknologisk udviklings- og demonstrationsprogram (MUPD), hvor hele værdikæden er gået sammen i et partnerskab: Entreprenører, nedrivningsvirksomheder, almene boligselskaber og AP Ejendomme. Realiseringen af initiativets ambition kræver, at der bliver udviklet nye metoder til skånsom nedtagning af betonelementerne, dokumentationsmetoder til test af egenskaber af elementerne, herunder bæreevne og samlingsløsninger. Endeligt udarbejdes der nye måder at designe og opføre bygninger med genanvendte betonelementer på.

Udviklingen af nye bæredygtige løsninger skal ske via innovation på tværs af værdikæden, hvor byggebranchen i Danmark hele tiden bliver ved med at udfordre sig selv.

Peter Olsson – adm. direktør i AP Ejendomme

Case: Samarbejde med Biomason

AP Pension har indgået en samarbejdsaftale med en innovations-start up, Biomason, om at aftage fliser og andre produkter fra deres produktion. Her afprøver vi som de første i Europa CO₂-reducerede Biomason-fliser lavet af det aktive bindemiddel bakterier. Det specielle ved Biomason-fliser er, at bindemidlet i fliserne er bakteriecement, som er stærkere end den klassiske brændte cement.

Den store fordel ved bakteriecementen er, at energiforbruget til produktionen er meget mindre end ved almindelig cement, og den energi, der bliver brugt, kan leveres af grøn el, da der ikke er behov for opvarmning. Det giver derfor en meget stor CO₂-reduktion at udskifte produkter af brændt cement med bakteriecement.

AP Pension er gået ind i projektet, fordi materialet har et stort potentiale og kan blive førende i cementindustrien. Når vi tager del i nye start up-projekter, er der altid en risiko, fordi der er få eller ingen, som har afprøvet materialet før. Derfor tester vi materialet af i mindre skala – alt sammen fordi vi ser et stort potentiale og vil bruge produktet som de første.

Dilemma:

Energirenoveringer og forbrugsdata

Målsætningen om at reducere CO₂-aftrykket i eksisterende ejendomme med 52 procent pr. kvm mod 2025 er ganske ambitiøs, idet energirenoveringer kan påvirke ejendommens afkast negativt. Det sker, hvis investeringen i f.eks. en ny varmepumpe ikke 1:1 giver den tilsvarende besparelse for slutbrugerne, og/eller udlejer ikke har ret til at forhøje lejen med det investerede beløb. Hvis besparelsen for slutbrugeren ikke er tilstrækkelig tydelig og dokumenteret, kan det være vanskeligt at få lejeren til frivilligt at acceptere den nødvendige lejeforhøjelse, og lejelovgivningen giver i mange tilfælde ikke udlejer ret til at kræve den nødvendige lejeforhøjelse. Dette kan således udfordre AP Ejendommens ambitiøse målsætning.

Samtidig er det vanskeligt at få adgang til faktiske forbrugsdata på strøm hos vores slutbrugere på grund af beskyttelse af persondata og brugernes frie valg til at vælge forsyningsselskab. Derfor anvendes der normtal og estimater.

En del af rejsen mod at få mere valide data på operationelt CO₂-aftryk, er adgangen til faktisk forbrugsdata ved f.eks. opsætning af bi-målere samt indhentning af samtykke fra vores lejere til at få oplyst det faktiske forbrug. Det er først, når vi har detaljeret kendskab til energiforbruget i bygningen, at vi for alvor kan begynde at analysere hvor der er reduktionsmuligheder. Opsætningen af bi-målere kræver en investering, og det er langt fra sikkert, at overgangen fra estimater til faktisk forbrugsdata vil medføre en reduktion. Sådanne investeringer udfordrer vores normale forretningsgange.

Social bæredygtighed

Vi arbejder med mennesker, natur, bygninger og materialer i hele værdikæden til gavn for planeten, menneskers velvære og for at bidrage aktivt til den grønne og socialt ansvarlige omstilling. Et af årets store temaer har således været et øget fokus på den sociale bæredygtighed.

Risikovurdering af materialer

Vi arbejder på vores værdikæde set i forhold til de materialer og produkter, der indgår i vores projekter. Vi undersøger aktuelt, hvordan vi kan bruge det digitale screeningsværktøj, Social Hotspot Database, der for et givent geografisk område kan angive en risikofaktor for brud på menneskerettigheder, børnearbejde, dårlige arbejdstagerforhold, korruption, fældning af regnskov mv.

Social Hotspot Database er et anerkendt værktøj og kan bruges til at screene store materialeleverancer i et projekt. I praksis vil det være en indledende øvelse i projektet, hvor man får en risikovurdering af sine materialer.

Hvis screeningen fra værktøjet viser en forhøjet risiko fra et givent geografiske område, vil man undersøge forholdene nærmere. I dette tilfælde kan AP Ejendomme vælge mellem tre strategier:

1. Handle sikkert, hvis det er muligt, f.eks. ved at købe materialer med certificeringer (eksempelvis fair trade eller FSC-træ fra området).
2. Boykotte og lade være med at købe produkter fra området.
3. Indgå i samarbejde/partnerskaber med det mål at fremme en bæredygtig udvikling i området (f.eks. sikre ordentlige arbejdspladser og basale behov).

Vi vurderer i den konkrete situation, hvilken strategi AP Ejendomme skal vælge, men uanset hvilken tilgang, der vælges, er ambitionen at drive udviklingen i en socialt bæredygtig retning.

Arbejdsforhold på byggepladserne

Et andet centralt område, vi arbejder med inden for social bæredygtighed, er arbejdsforhold. Byggesektoren har generelt 70 procent flere arbejdsulykker end det øvrige arbejdsmarked.

Det, mener vi, skal forbedres. AP Ejendomme har som betydelig industriel bygherre stort fokus på sikkerhed og sundhed på vores byggeprojekter. Derfor arbejder vi løbende med vores samarbejdspartnere for at forebygge og reducere antallet af arbejdsulykker.

Vi vil styrke byudvikling og social bæredygtighed på ejendomsniveau

Vi har ansvaret for, at arbejds- og miljølovgivningen overholdes på vores byggepladser. I praksis har de fleste store bygherrer overdraget den praktiske overholdelse heraf til entreprenøren. Vi har dog oplevet, at andre projektrisici, f.eks. tid og økonomi, kan medføre, at entreprenøren nedprioriterer sikkerheden på pladsen, og/eller den interne repræsentant har svært ved at håndhæve reglerne over for sine egne kollegaer.

Derfor har vi i AP Ejendomme valgt, at denne funktion skal varetages af en ekstern person, der er uafhængig af entreprenøren, og som bærer AP Ejendommens logo for at give den optimale autoritet over for håndværkerne på byggepladsen. Dette skærpede fokus på sikkerhed og sundhed skal bidrage til at nedbringe risikoen for, at der sker arbejdsulykker på vores projekter.

Muligheder for alle

Et tredje område, vi arbejder med, er at skabe muligheder for alle i byggesektoren. I Danmark beskæftiger byggeriet ca. 187.000 personer og har som sektor rigtig gode muligheder for at skabe faglærte og ufaglærte arbejdspladser til mennesker, der måske er på kanten af arbejdsmarkedet. Det vil vi som bygherre gerne understøtte ved blandt andet at stille krav om etablering af f.eks. praktikpladser til unge og mennesker på kanten af arbejdsmarkedet.

Transformation i Vollsmose og fokus på social bæredygtighed

AP Ejendomme har sammen med Odense Kommune og to almennyttige boligforeninger i Vollsmose stiftet Arealudviklingsselskabet Fremtidens Vollsmose P/S. Vi har givet et kapitalindskud til selskabet og forpligtet os til ejendomsinvesteringer på 30.000 etagemeter bebyggelse fordelt på et kontorhus og to boligejendomme. Formålet er at udvikle den ghetto-klassificerede del af Vollsmose til en attraktiv bydel gennem byggemodning og frasalg af byggeretter til investorer.

Transformationen forventes at tage 10-15 år. Med investeringen i Arealudviklingsselskabet Fremtidens Vollsmose er AP Ejendomme med til at igangsætte ændringen af Vollsmose fra ghettoområde til en attraktiv og velfungerende bydel, hvor børn og unge har de samme muligheder for at klare sig godt som i resten af Odense. Ved at stå for det første nye boligbyggeri i området, som ikke er i almennyttigt regi, er AP Ejendomme med til at tiltrække flere ressourcestærke beboere og dermed starte transformationen til en attraktiv bydel for eksisterende som nye beboere.

Investeringer i dansk landbrug

AP Pension har gennem AP Ejendomme P/S allokeret en del af sin investeringsportefølje til danske landbrug. Operationelt sker det gennem datterselskabet Dansk Farmland K/S og driftsselskabet Agrofond A/S.

Ved udgangen af 2022 rummede porteføljen 10 landbrugsbedrifter, hvor Dansk Farmland K/S hovedsageligt ejer jorden, mens driften varetages af landmænd, som Dansk Farmland K/S har indgået forpagtningsaftaler med.

Lovgivning og dilemma

Aftalen fra Folketinget om grøn omstilling af landbruget fra 2021 skal revideres i 2023. I aftalen fra 2021 var målet, at landbrugssektoren skulle bidrage med en forholdsmæssig andel af reduktion i udledningen af drivhusgasser i forhold til regeringens samlede reduktionsmål på 70 procent i 2030 (med basisår 1990).

Allerede i 2021 havde landbrugssektoren vanskeligt ved selv at anvise de nødvendige reduktioner, men med henvisning til, at der var iværksat en række initiativer, herunder nye innovative tiltag, blev landbrugssektoren dengang ikke pålagt en CO₂-afgift. Senest er det fra politisk side diskuteret, om det er nødvendigt at reducere den animalske produktion i Danmark (oksekøds-, svine- og kyllingeproduktion) for at nå i mål med landbrugsektorens andel af reduktionsmålet på 70 procent i 2030.

Landbrugsektoren har argumenteret for, at fødevarer skal produceres mest klimaeffektivt og dermed blandt andet i Danmark, hvorfor det kan retfærdiggøres, at den nuværende animalske produktion opretholdes. Synspunktet har dog flere udfordringer, idet den nuværende størrelse af den animalske produktion i Danmark kræver import af foder fra blandt andet Sydamerika. Samtidig eksporteres mange af varerne efterfølgende ud af Danmark, hvormed det samlede klimaaft tryk påvirker synspunktet om klimaeffektivitet i det danske landbrug.

Landbrugssektoren har iværksat en række initiativer, der givetvis har potentiale til at reducere drivhusgasserne fra sektoren:

1. Udvikling af et nyt klimaværktøj, der kan beregne klimaeffekten for den enkelte besætning.
2. Igangsætning af et uddannelsesprogram (kompetenceløft), som skal udbrede viden om drivhusgasser i landbruget og belyse indsatsområder for forbedring.
3. Skovrejsning.
4. Udtagning af lavbundslande.
5. Udtagning af landbrugsjord til brug for solcelleparker.

Samlet set har tiltagene potentiale til at reducere udledningen af drivhusgasser fra landbruget, men det kræver mere tid, før resultaterne vil kunne måles og indføres.

Det er derfor ikke usandsynligt, at der bliver indført en form for CO₂-afgift, når den politiske aftale skal revideres i 2023. Forventningen er, at der i givet fald indføres en omfordelingspulje, dvs. afgift på den produktion, der udleder flest drivhusgasser (animalsk produktion), og en omfordelingsstruktur til den del, der udleder mindst (planteproduktion). Det vil påvirke økonomien i animalsk produktion negativt. Som pensionselskab er vi forpligtede til at sikre kunderne det bedst mulige afkast. Der kan derfor her være et dilemma mellem økonomiske interesser og klimainteresser.

For at tage det størst mulige hensyn til klimainteresserne har Dansk Farmland K/S strategisk valgt at fokusere på at investere i jord og begrænse nye investeringer i den animalske produktion til de bedrifter, der er mest klimaeffektive.

Analyse af energiforbrug og CO₂-udledning

Dansk Energirådgivning foretog i 2021 en gennemgang af CO₂-udledning fra energi på ejendommene og skabte et overblik over potentielle energibesparende tiltag for Dansk Farmland K/S. I 2022 er der udarbejdet en ny rapport, som ikke kigger på energibesparende tiltag, men på energikilden med særligt fokus på elektricitet.

Samtidig er der regnet klimaaft tryk fra biomasse anvendt til opvarmning m.v. I de nationale regnskaber anses afbrænding af biomasse for CO₂-neutral.

Klimarådet og Rådet for Grøn Omstilling anbefaler imidlertid ikke, at man regner biomasse for CO₂-neutral, og ESGreen Tool beregner også udledning fra disse kilder. Der er derfor i denne rapport medtaget udledninger fra afbrænding af biomasse, hvilket ikke var tilfældet for 2021.

Når man kigger på energiforbruget og CO₂-udledningen for den enkelte bedrift, er der ingen særlig reduktion for 2022. Den totale CO₂e-udledning i landbrugsporteføljen udgør 1.295,2 tons CO₂ i 2022 mod 1.750 tons CO₂ i 2021, hvilket primært skyldes frasalg af tre ejendomme.

Branchen er generelt afventende i forhold til tiltag, der rummer store investeringer, så længe man endnu ikke kender de konkrete tiltag i den kommende politiske reform.

Den enkelte

Vi vil bidrage til, at den enkelte lever et
liv med overskud og mindre sygdom

2022: indsatser og resultater for et bæredygtigt arbejdsliv

Verdensmål	Mål	Indsatser	Resultater	Langsigtede mål
	Vi vil arbejde for, at sygefraværet er under 3,5 procent	- Vi har lanceret en omfattende proces for langtidssygemeldinger, som skal styrke håndteringen af sygefravær i AP Pension og sikre en ensartet og respektfuld behandling af syge medarbejdere. - Vores sundhedskomite har igen tilbudt en række sundhedsfremmende aktiviteter, blandt andet med fokus på mental sundhed. Den mentale sundhedsdag og arbejdspladsernes motionsuge blev markeret. - Vi har indført mulighed for 15 minutters aktiv pause om dagen.	- Reduktion af antal langtidssygemeldte medarbejdere: 50 procent lavere ultimo 2022 end i december 2021. - Sundhedstjek er tilbudt i 2021 med opfølgningstjek i 2022 og tilbydes herefter hver andet år. Samlet set er der foretaget 239 sundhedstjek. I gennemsnit deltog 50 ansatte ugentligt i de udbudte sundhedskomite-aktiviteter.	Yderligere reduktion af antallet af langtidssyge med fokus på stressramte medarbejdere.
	Vi vil forbedre diversiteten, så et køn udgør min. 40 procent på alle ledelsesniveauer inkl. bestyrelsen	- Vi har fortsat opfordret begge køn til at søge ledige stillinger gennem rekrutteringstiltag og ved successionsplaner. - I 2022 ser vi effekten af tiltaget fra 2021, hvor vi løftede rekrutteringsprocessen med et screeningsværktøj, der skal sikre inkluderende sprogbrug i vores stillingsopslag.	- Målet om, at det ene køn skal udgøre min. 40 procent, er opfyldt på alle ledelsesniveauer undtagen på bestyrelseniveau. - Forbedret kønsdiversitet i ansøgerfeltet og en stigning i antal kvindelige ansøgere, hvor vi traditionelt har modtaget markant flere mandlige ansøgere inden for f.eks. it og investering.	Opnå målet med min. 40 procent af et køn på bestyrelsesniveau. Fastholde niveauet i de øvrige ledelseslag.
	Vi vil arbejde for, at medarbejder-engagement og motivation ligger på min. 5,7 (1-7)	- Lanceret MTU med udvidelse af diversitets-spørgsmål. - Vi har afskaffet begrænsningen på to hjemmearbejdsdage om ugen og indført fuld fleksibilitet. - Vi har arbejdet intensivt med feedbacktræning. - Vi afsluttede et otte-måneders lederudviklings-program for alle ledere i AP Pension. - Lederudvikling fortsættes med lanceringen af træning i forandringsledelse.	- Medarbejdernes motivation var 5,6 på en skala fra et til syv, og deres engagement var 5,3. - Det fleksible arbejdsliv og vores ledere får de højeste scorer i vores medarbejderundersøgelse. 20 afdelinger er blevet undervist i AP Pensions feedbackmodel. - Lederne samarbejder og hjælper hinanden på tværs af organisationen i dedikerede netværks-grupper.	Fortsat arbejde for at nå vores mål om engagement og tilfredshedsscore på min. 5,7.

Dilemma: Kultur og nyt domicil

Vi står over for et dilemma, når vi snart skal flytte til nyt domicil, samtidig med at vi kommer til at arbejde mere og mere hjemmefra. Her bliver opgaven at sikre en stærk kultur, for forskning viser, at en stærk kultur blandt andet bygger på tillid. Og kreativitet opstår mere hyppigt i det fysiske fællesskab mellem kolleger. For at imødegå dilemmaet og blive klogere på udfordringen har vi igangsat en række tiltag for at skabe de bedste forudsætninger for at flytte til det nye domicil og fastholde en stærk kultur i AP Pension.

Et bæredygtigt arbejdsliv

Engagerede og motiverede medarbejdere er afgørende for, at vi rykker os som arbejdsplads og realiserer vores strategiske ambitioner. Vi ønsker at skabe en arbejdsplads med lige muligheder for alle, og hvor nye samarbejdsformer og perspektiver bidrager til de bedste løsninger for kunderne.

2022 blev året, hvor vi så en fuld genåbning af samfundet efter covid-19. Det gjorde blandt andet, at arbejdsstyrken skulle vænne sig til hybrid-samarbejde som fast forankret del af hverdagen og til at arbejde sammen hver for sig. Som arbejdsplads har AP Pension et særligt ansvar for at skabe en inkluderende kultur, hvor medarbejderne kan udvikle sig og bringe deres faglige kompetencer i spil. Samtidig skal vi skabe de bedste løsninger for vores kunder og bidrage til et positivt aftryk på det samfund, vi er en del af.

Medarbejderområdets aktiviteter er omfattet af vores politik for ansvarlig virksomhed og samfundsansvar og understøtter FN's verdensmål. Dertil arbejder området

inden for politik for den kønsmæssige sammensætning og diversitet i direktionen og i de øvrige ledelseslag samt politik for mangfoldighed i bestyrelsen. Vi støtter indsatser med fokus på kompetenceudvikling, diversitet og lige muligheder for vores ansatte samt tiltag, der understøtter en inkluderende kultur. Det sker med afsæt i vores målsætning om at være en attraktiv arbejdsplads for den brede arbejdsstyrke.

Sundhed er en forudsætning for et bæredygtigt arbejdsliv

Vi ønsker sunde og raske medarbejdere, som trives i et godt arbejdsmiljø. Det skaber værdi for den enkelte, samfundet og AP Pension. I 2022 var det gennemsnitlige

Vi vil arbejde for at sygefraværet er under 3,5 procent

sygefravær 3,5 procent mod 3,1 procent i 2021. I 2023 er målsætningen fortsat et gennemsnitligt sygefravær på maksimalt 3,5 procent. I 2022 har AP Pension fortsat arbejdet med medarbejdernes sundhed, trivsel og overskud. Vi har lanceret en omfattende proces for langtidssygemeldinger, som skal styrke håndteringen af sygefravær i AP Pension og sikre en ensartet og respektfuld behandling af syge medarbejdere. Hovedformålet er at minimere eller undgå sygefraværet. Processen bygger på tre nøgleord: Trivsel, støtte og opfølgning.

Sygefravær er en fælles udfordring, som skal løses ved en fælles indsats. Derfor forudsætter processen en tæt dialog mellem lederen og medarbejderen gennem hele sygdomsforløbet, ligesom AP Care inddrages, når medarbejderen ønsker det. AP Care er vores tilbud til kunder og medarbejdere, som kan få hjælp og rådgivning, hvis de oplever mistrivsel, eller helbredet svigter. Denne indsats har allerede skabt en markant reduktion af antal langtidssygemeldte medarbejdere i AP Pension. Ultimo 2022 var antallet 50 procent lavere end i december 2021.

Et andet område er vores sundhedskomite, som har det formål at styrke sundheden hos ansatte i AP Pension. Komitéen har i 2022 igen tilbudt diverse sundhedsfremmende aktiviteter. 50 ansatte deltog gennemsnitligt i de udbudte sundhedskomite-aktiviteter ugentligt.

Alle medarbejdere har kunnet tilmelde sig forskellige træningshold, sundhedstjek og kostvejledning, og igen i år deltog AP Pension i DHL-stafetten med stor tilslutning. Sundhedstjek er tilbudt i 2021 med opfølgningstjek i 2022 og tilbydes nu hver andet år. Samlet set er der foretaget 239 sundhedstjek. Vi har også haft fokus på den mentale sundhed og markerede både den mentale sundhedsdag og arbejdspladsernes motionsuge gennem aktiviteter som mentale pauser, gåturer og webinarer om kost og overskud og meget mere.

Som noget nyt i 2022 har vi indført muligheden for 15 minutters aktiv pause om dagen. Det kan give medarbejderne mulighed for at røre sig og få fornyet energi. Et værktøj, som understøtter vores sundhedsaktiviteter, er sundhedsappen Falck Pulse, der blev lanceret i 2021. Den giver medarbejderne mulighed for at arbejde med egen sundhed og forebyggelse og har været en succes.

Vi vil forbedre diversiteten, så et køn udgør min. 40 procent på alle ledelsesniveauer inkl. bestyrelsen

Kønssammensætning skal afspejle mere diversitet

AP Pensions mål er at bringe mangfoldigheden i spil, fordi vi tror på, at vores forskelligheder er en styrke og forudsætning for, at vi sammen kan udnytte vores fulde potentiale. Det gør os i stand til at udfordre hinandens perspektiver, træffe bedre beslutninger og servicere vores kunder endnu bedre. Diversitet er ikke målet i sig selv, men et middel til at nå vores mål.

I 2022 har vi set en fremgang på kønsfordelingen i alle ledelseslag i AP Pensions livsforsikringsaktieselskab. Med indtrædelsen af to kvinder i direktionen er andelen af kvinder på direktionsniveau 50 procent sammenlignet med 0 procent i 2021. På direktørniveau er andelen af kvinder 46 procent, og i vores Lederforum, som omfatter direktører, afdelingsledere og teamledere, er andelen af kvinder 58 procent. For alle medarbejdere er andelen af kvinder 55 procent.

Ved udgangen af 2022 var der i bestyrelsen for Foreningen AP Pension f.m.b.a. fire kvinder ud af 18 medlemmer, hvoraf to var medarbejdervalgt. Derfor udgør andelen af kvinder 22,2 procent med de medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer. Blandt de generalforsamlingsvalgte bestyrelsesmedlemmer er antallet af kvinder to ud af 14, hvilket svarer til 14,3 procent. For bestyrelsen for AP Pension livsforsikringsaktieselskab er der to kvinder ud af 11 medlemmer i 2022, hvilket udgør 18,2 procent med de medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer.

Kønsdiversitet	Procent kvinder
Kønsdiversitet ledelseslag direktion	50
Kønsdiversitet ledelseslag direktørgruppe	46
Kønsdiversitet ledelseslag Lederforum	58
Kønsdiversitet alle medarbejdere	55

Blandt de generalforsamlingsvalgte bestyrelsesmedlemmer er der ingen kvinder. Målet, om at det ene køn skal udgøre minimum 40 procent, er dermed opfyldt på alle ledelsesniveauer undtagen i bestyrelserne.

Bestyrelsen i AP Pensionsservice A/S, som er et underliggende driftsselskab i AP-koncernen, har en bestyrelse bestående af moderselskabets anmeldte direktion samt en direktion bestående af moderselskabets økonomidirektør.

Bestyrelsen består ved udgangen af 2022 af to mænd og to kvinder, hvorfor vi har en ligelig kønsmæssig fordeling. Selskabet har endvidere ingen ansatte og dermed inden andre ledelsesniveauer, hvorfor der ikke er udarbejdet en politik for den kønsmæssige sammensætning og diversitet i direktion og i de øvrige ledelsesslag.

Bestyrelserne for Foreningen AP Pension f.m.b.a. og AP Pension livsforsikringsaktieselskab ønsker en mangfoldighed, som sikrer en bred vifte af kompetencer og erfaringer, f.eks. når det kommer til uddannelses- og erhvervsmæssig baggrund. Bestyrelserne har fastsat et strategisk mål for det underrepræsenterede køn i bestyrelsen. Målet er, at det underrepræsenterede køn i bestyrelsen for Foreningen AP Pension f.m.b.a. og AP Pension livsforsikringsaktieselskab skal udgøre 40 procent blandt de generalforsamlingsvalgte bestyrelsesmedlemmer. Andelen af det underrepræsenterede køn i Foreningen AP Pension f.m.b.a. bør stige gradvist over en årrække, således at:

- det underrepræsenterede køn i bestyrelsen bør udgøre 25 procent eller derover efter generalforsamlingen i 2023.
- det underrepræsenterede køn i bestyrelsen bør udgøre 30 procent eller derover efter generalforsamlingen i 2024.
- det underrepræsenterede køn i bestyrelsen bør udgøre 40 procent eller derover efter generalforsamlingen i 2025.

Andelen af det underrepræsenterede køn i AP Pension livsforsikringsaktieselskab bør stige gradvist over en årrække, således at:

- det underrepræsenterede køn i bestyrelsen bør udgøre 15 procent eller derover efter generalforsamlingen i 2023.
- det underrepræsenterede køn i bestyrelsen bør udgøre 25 procent eller derover efter generalforsamlingen i 2024.
- det underrepræsenterede køn i bestyrelsen bør udgøre 40 procent eller derover efter generalforsamlingen i 2025.

Valget af bestyrelsesmedlemmer i Foreningen AP Pension f.m.b.a. foretages af og blandt virksomhedens kunder via en veletableret demokratisk proces, der kan være svær at præge. Bestyrelsen arbejder kontinuerligt for at øge andelen af det underrepræsenterede køn ved aktiv dialog med den opstillingsberettigede delegeretforsamling, kommunikationskampagner og informationsmøder målrettet virksomhedens kunder, hvor fokus dels er på generel information om krav og forventninger til kommende bestyrelsesmedlemmer, dels på at tiltrække kandidater fra det underrepræsenterede køn.

Bestyrelsen vil fortsætte arbejdet for at øge andelen af det underrepræsenterede køn, indtil det af bestyrelsen fastsatte måltal for kønsmæssig lighed er opnået.

Bestyrelsen for AP Pension livsforsikringsaktieselskab udgøres af syv generalforsamlingsvalgte bestyrelsesmedlemmer, hvoraf fem bestyrelsesmedlemmer vælges blandt medlemmerne af bestyrelsen for Foreningen AP Pension f.m.b.a. Den demokratiske valgproces, der er gældende for bestyrelsen for Foreningen AP Pension f.m.b.a, får dermed også indflydelse på valget af bestyrelsesmedlemmer i AP Pension livsforsikringsaktieselskab. Bestyrelserne har i 2022 drøftet initiativer, der kan bidrage til at opnå en bredere sammensætning i bestyrelserne i forhold til køn og alder. I 2023 vil vi arbejde målrettet med disse initiativer. Selv om målet er opfyldt på alle ledelsesniveauer, skal vi forsat arbejde for, at ledelsessammensætningen repræsenterer en ligelig fordeling af kønnene, så vi undgår homogene ledelsesgrupper.

Det sker ved en række indsatser, f.eks. ved at opfordre begge køn til at søge ledige stillinger, gennem rekrutteringstiltag og ved successionsplaner.

I september 2021 løftede vi rekrutteringsprocessen med et screeningsværktøj, der skal sikre inkluderende sprogbrug i vores stillingsopslag. I 2022 kan vi se effekten af initiativet. Vi har oplevet en forbedret kønsdiversitet i ansøgerfeltet og en stigning af antal kvindelige ansøgere, hvor vi traditionelt har modtaget markant flere mandlige ansøgere til f.eks. stillinger i It og Investering. Samtidig har vi oplevet en stigning af mandlige ansøgere, hvor vi traditionelt modtager markant flere kvindelige ansøgere, f.eks. i kundeservice og sundhed. I 2022 har vi også iværksat og udbygget en række andre initiativer, der skal styrke arbejdet med at fremme diversitet og inklusion. Vi har blandt andet fortsat samarbejdet med Diversity Council, hvor vi indhenter værdifuld inspiration til at adressere barriererne for ligestilling og til at skabe og opretholde en mangfoldig og inkluderende kultur. Vi deltog i Diversity Councils undersøgelse om diversitet og inklusion i Danmark.

Undersøgelsen udmøntede sig i en rapport, der analyserer årsagerne til, at kvinder er stærkt underrepræsenterede i ledelser i Danmark, og præsenterer en række tiltag, der kan fremme ligestilling. Som led i arbejdet med diversitet og inklusion er det vigtigt for os, at alle bliver behandlet fair og rimeligt. Derfor gennemfører vi årligt en lønanalyse i vores ledelsesslag for at sikre, at vi opfylder vores forpligtelse om ligeløn i forhold til lige roller. Vi mener, at det er vores ansvar som virksomhed at sikre lige vilkår for alle.

Vi vil være en inkluderende arbejdsplads med lige muligheder for alle. Vi er stadig på vej, og vi arbejder videre, for vi ser forskellighed som en stor styrke. Både når det gælder gode løsninger til kunderne og i samarbejdet med kollegerne.

Jacob Hørdum – afdelingschef for HR og uddannelse

Vi prioriterer medarbejderengagement og -motivation

Engagerede og motiverede medarbejdere er afgørende for, at vi rykker os som arbejdsplads og realiserer vores strategiske ambitioner.

Vi vil arbejde for,
at medarbejder-
engagement og
motivation ligger
på min. 5,7 (1-7)

Hele 90 procent besvarede vores årlige medarbejdertilfredshedsundersøgelse, der konkluderede, at i 2022 var medarbejdernes motivation og tilfredshed (motivationsscore) 5,62 på en skala fra et til syv. Resultatet er på niveau med resultatet i 2021 på 5,63.

Medarbejdernes engagement var 5,26 på en skala fra et til syv, hvilket er lidt under niveau sammenlignet med 5,33 i 2021. Vi er stolte af, at især vores ledere og vores kultur sammen med det fleksible arbejdsliv får de højeste scorere i undersøgelsen. I 2022 har vi udvidet vores medarbejderundersøgelse med spørgsmål om diversitet og inklusion. Det gør vi, fordi vi mener, at diversitet er et afgørende middel til at nå vores strategiske mål.

Medarbejdernes vurdering af, om alle medarbejdere uanset baggrund, karakteristika og overbevisning har mulighed for at lykkes i AP Pension er 6,14 på en skala fra et til syv er. Derudover er medarbejderens vurdering af, hvorvidt diversitet i arbejdsstyrken værdsættes i AP Pension 5,96 på en skala fra et til syv.

Uddannelse og kompetenceudvikling

Uddannelse og kompetenceudvikling er en forudsætning for at nå vores strategiske mål. Derfor har vi i AP Pension et kontinuerligt fokus på at styrke den strategiske kompetenceopbygning og udvikle vores medarbejdere. I 2022 afsluttede vi et otte-måneders lederudviklingsprogram for alle ledere i AP Pension. Det havde til formål at styrke det personlige lederskab og opbygge en fælles ledelseskultur, hvor samarbejdet er i højsædet. Til trods for, at nogle moduler var online på grund af covid-19, fik programmet god feedback, og lederne har fået en solid værktøjskasse at arbejde med.

Lederne samarbejder og hjælper nu hinanden på tværs af organisationen i dedikerede netværksgrupper, der har været aktive i 2022 og fortsætter i 2023. Arbejdet med lederudvikling fortsættes i 2023 med lanceringen af træning i forandringsledelse. I en hverdag, hvor alting bevæger sig hurtigere end nogensinde, er vi nødt til at tilpasse os og gribe muligheder for at fortsætte vores udvikling og blive et endnu stærkere AP Pension.

Endvidere er vi i gang med en omfattende transformation, hvor der vil ske mange forandringer, store som små. Målet med forandringsledelse i AP Pension er at blive rustet til at gennemføre forandringer på en struktureret måde og samtidig håndtere forandringernes afledte effekter. Med træning i forandringsledelse ønsker vi at opnå et fælles sprog og en værktøjskasse, der kan guide os til at forstå forandringer, skabe implementeringskraft og binde sløjfen om alle vores daglige forandringer.

Vi arbejder proaktivt med at afdække kompetencebehovet i AP Pension. Det er essentielt, at vi løbende tilpasser vores organisation til den nye virkelighed for dels at forblive konkurrencedygtige i markedet og dels for at opnå de opstillede mål. Ved at identificere det fremtidige kompetencebehov kan vi sikre, dels at vi rekrutterer medarbejdere med de rette kompetencer, dels at vi sætter ind med relevante uddannelses tiltag og dermed opkvalificerer vores medarbejders kompetencer.

Endelig er feedback et tiltag, som vi har arbejdet med i 2022. Et stort antal afdelinger er blevet undervist i AP Pensions feedbackmodel. Vi mener, at en sund feedbackkultur skaber retning, trivsel og gode rammer for samarbejde og er med til at skabe læring, udvikling, styrkede relationer og præstationer.

Fleksibilitet skaber værdi for medarbejdere og forretningen

Et andet område, der skal være med til at realisere vores ambitioner er fleksibilitet i arbejdslivet. Det er vores medarbejdere, der gør det muligt at skabe økonomisk og menneskeligt overskud til vores kunder. Som arbejdsplads ønsker vi derfor at skabe rammerne, så vi alle har overskud i hverdagen. Vi vil skabe fleksibilitet gennem livets faser. Det er vores overbevisning, at målrettede tiltag, som understøtter fleksibilitet gennem hele arbejdslivet, gør det nemmere for medarbejdere at balancere arbejde og privatliv. I AP Pension skal det være muligt at tilpasse arbejdet i de perioder af livet, hvor der er behov for det. Det kan f.eks. være, når man får et barn, oplever sygdom i familien, bliver skilt eller bliver senior.

Derfor har vi tilbud, der kan give balance mellem arbejdsliv og privatliv, eksempelvis muligheder for fleksibilitet i form af hjemmearbejde, nedsat arbejdstid og orlov. I 2022 har vi afskaffet begrænsningen på to hjemmearbejdsdage om ugen og indført fuld fleksibilitet, så hjemmearbejde kan ske ud fra individuelle behov.

Vi tilbyder kontormøbler og udstyr, så alle medarbejdere kan få en funktionel arbejdsplads etableret derhjemme. Det er vigtigt for os, at alle medarbejdere har gode fysiske forhold, uanset om de arbejder hjemme eller på kontoret.

Dilemma:

Kultur og nyt domicil

I AP Pension ønsker vi en solid og stærk fælles kultur, der fundamentalt er bygget på tillid, motivation og arbejdsglæde, og som vores kulturprincipper skal være med til at stimulere. Vi står over for et dilemma, når vi snart skal flytte til nyt domicil, samtidig med at vi kommer til at arbejde mere og mere hjemmefra. Her bliver opgaven at sikre en stærk kultur, for forskning viser, at en stærk kultur blandt andet bygger på tillid. Og kreativitet opstår mere hyppigt i det fysiske fællesskab mellem kolleger. For at imødegå dilemmaet og blive klogere på udfordringen har vi igangsat en række tiltag for at skabe de bedste forudsætninger for at flytte til det nye domicil og fastholde en stærk kultur i AP Pension.

2022: Indsatser og resultater for sundhed hos kunderne

Verdensmål	Mål	Indsatser	Resultater	Langsigtede mål
	Vi vil sikre, at kunderne oplever en 360-graders sundhedsløsning	1. Kompetencer inden for stress er styrket i AP Care - flere certificerede stresscoaches, styrkede kompetencer inden for brug af samtaleværktøjer, viden om mindfulness og generel energiforvaltning. 2. Strategisk Sundhed har arbejdet med systematiserede løsninger forbundet med de mest kendte udfordringer i forhold til sundhed, trivsel og arbejdsmiljø. 3. Der er udviklet tilbud om ledelsesstøtte fra AP Care til ledere, der har medarbejdere, som er stressede eller ikke trives. 4. AP Care har identificeret kunder med behov for yderligere hjælp ved brug af red flag-ordning hos Dansk Sundhedssikring. De er kontaktet for yderligere behov ud over den behandling, der er blevet aktiveret via AP Sundhedsforsikring.	1. Den forventede gennemsnitlige længde af udbetalinger ved tab af erhvervsevne på grund af stress er faldet med næsten 13 måneder. 4. AP Care har på baggrund af red flag-ordningen kontaktet 82 kunder for at afdække mulige yderligere behov hos kunden ud over den behandling, der er blevet aktiveret via AP Sundhedsforsikring.	2024 har AP Pension indsatser vedrørende mental sundhed og trivsel målrettet de forskellige organisationsniveauer (ledere og medarbejdere). I 2025 er længden af den gennemsnitlige sygemelding ved stress reduceret ved hjælp af rådgivning og indsatser i AP Care. I 2024 tilbyder AP Pension rådgivning om skadelig brug af alkohol til virksomhedskunder og deres medarbejdere.
	Vi sikrer sundheds-løsninger, der virker	1. Udarbejdelse af effektmålsværktøj i forhold til virksomhedskunder med afsluttet forløb hos Strategisk Sundhed. 2. Udrulning af sundhedsværktøj (Falck Pulse-app).	1. Effektmåling er udviklet og lanceret. Resultater følges i 2023.. 2. 12 større virksomheder har taget Falck Pulse i brug i 2022.	Udrulning af Falck Pulse ophører medio 2023, da Falck Health Care ender samarbejdet med dataleverandør, så app nedlægges. I 2023 identificeres nyt digitalt sundhedstilbud..
	Vi bidrager til at øge den interne sundhed i AP Pension	Vores sundheds- og medarbejdersområde hænger tæt sammen, da vi arbejder på den interne sundhed i AP Pension på niveau med vores sundhedstilbud til kunderne. Du kan læse mere om de tiltag, vi har gjort for den interne sundhed i afsnittet 'Det bæredygtige arbejdsliv'.	Læs mere i afsnittet 'Det bæredygtige arbejdsliv'.	Læs mere i afsnittet 'Det bæredygtige arbejdsliv'.

Dilemma: Vi er afhængig af fælles handling for at nå vores mål på sundhedsområdet

For at AP Care i tilstrækkeligt omfang kan nå AP Pensions kunder, skal kunderne kende til AP Care. Samtidig kan vi kun rykke på sundhedsagendaen, når vores kunder tager imod vores tilbud og igangsætter tiltag ude i virksomhederne. Der er grænser for, hvor langt vi kan gå hos vores virksomhedskunder for at fremme sundhed og forebygge mistrivsel – vi kan rådgive, tilbyde konkrete tiltag og stå klar til at hjælpe, men i praksis er det kunderne, der driver agendaen i dagligdagen

Sundhed hos kunderne

Der er brug for, at vi i fællesskab bidrager til danskernes sundhed. Der er flere og flere, som får kroniske sygdomme, psykiske lidelser og har dårlig mental trivsel. Med AP Pensions sundhedstilbud inden for sundhedsfremme, forebyggelse og tidlig indsats bidrager vi til, at vores kunder kan være sunde, i trivsel og leve et liv med overskud.

I AP Pension har vi fokus på sundhed, forebyggelse og tidlig indsats, når helbredet eller trivslen er udfordret. Vi vil være det pensionsselskab, der har overskud til alle, også når overskuddet mangler. Arbejdet understøtter FN's verdensmål på sundhedsområdet.

Som samfund har vi brug for en arbejdsstyrke, der bidrager til at holde hjulene i gang. Og som pensionsselskab har vi et ansvar for at hjælpe vores kunder med at være sunde og raske. For når vores kunder bliver syge og har sygefravær, er det omkostningsfuldt både for den enkelte, for virksomhederne og for samfundet som helhed.

I Danmark ser vi en stigning i andelen af personer med mental mistrivsel¹. I 2022 udkom 'Danskernes Sundhed - den nationale sundhedsprofil 2021', som viser, at andelen med lav score på den mentale helbredsskala blandt kvinder ligger på 19,9 procent og på 14,9 procent blandt mænd. For begge køn gælder, at andelen med lav score er højest blandt unge voksne i aldersgruppen 16-24 år. I AP Pensions virksomhedsrådgivning og hos AP Care oplever vi også tendensen, hvor to ud af tre henvendelser handler om mistrivsel og mental sundhed.

Den nationale sundhedsprofil viser også, at der fra 2010-2021 er sket en stigning i andelen med høj score på stressskalaen på tværs af alder og køn. Hos AP Pension ser vi ligeledes, at udbetalingerne til dækning af tab af erhvervsevne på grund psykiske lidelser, f.eks. forårsaget af stress, har været stigende de seneste år. Fra 2021 til 2022 er antallet af personer, der har modtaget tab af erhvervsevne som følge af en psykisk lidelse ligeledes steget – fra 39,2 procent til 43,3 procent.

Det er vores erfaring, at det skyldes at støtte og behandling ikke er sat hurtigt nok i gang, hvorfor tilstanden kan udvikle sig til at blive længerevarende. Vi har fokus på, at vores kunder i endnu højere grad bliver opmærksomme på, at der er hjælp at hente hos AP Pension – både gennem vores sundhedsforebyggende rådgivning til virksomhederne og i AP Care, hvor kunderne kan henvende sig, så snart de oplever de

første tegn på mistrivsel eller sygdom. Den tidlige indsats er afgørende for at kunne forebygge, at tilstanden bliver alvorlig og giver langvarig sygdom.

Et af de overordnede mål med vores sundhedsindsatser er, at de afspejles i et forbedret syge- og ulykkesregnskab. Resultatet af syge- og ulykkesforsikringerne blev -32 mio. kr. i 2022. Vi ved, at det tager tid, før forebyggende tiltag kan ses i sygdomsstatistikkerne og dermed på bundlinjen, men inden for stress kan vi allerede se, at den gennemsnitlige længde af langtidssygemeldingerne er faldet, siden AP Care blev etableret.

Vi skal holde til at være på arbejdsmarkedet hele arbejdslivet, og vi skal have det godt, mens vi er der. Derfor rådgiver AP Pension virksomheder om, hvordan man opnår et godt arbejdsmiljø. Det er en god investering for medarbejderne og virksomheden, da vi performer bedre og er mindre syge, når vi har det godt

Marlene Øhrberg Krag – sundhedsdirektør

¹Danskernes Sundhed – Den Nationale Sundhedsprofil 2021

AP Pension har fokus på det bæredygtige arbejdsliv gennem sundhedsfremme og sygdomsforebyggelse samt støtte og behandling, når overskuddet mangler. Vi favner kunden både før, under og efter en sygemelding. Vores tilbud retter sig både mod virksomheden og den enkelte medarbejder.

Marlene Øhrberg Krag – sundhedsdirektør

Vi skal i de kommende år have endnu mere fokus på, hvordan vi sikrer os, at vores virksomhedskunder griber og implementerer AP Pensions sundhedsinitiativer. Vi har igangsat en lang række initiativer, men vi skal i det kommende år have øget fokus på, hvordan vi sikrer os, at kundernes kendskab til vores tilbud udvides, og at vores tilbud anvendes både på organisationsniveau og af den enkelte medarbejder.

Sundhedsløsningen skal favne 360-grader rundt

Det er AP Pensions ambition, at kunderne oplever, at de bliver grebet med det samme, når de har brug for vores sundhedstilbud. Det gør vi med et 360-graders fokus, hvor de tilbydes en samlet sundhedsløsning med fokus på sammenhængende indsatser, som virker.

Vi vil sikre, at kunderne oplever en 360-graders sundhedsløsning

Med 360-graders fokus tilbyder vi forskellige indsatser, som henvender sig til ledere, HR-funktioner og medarbejdere. AP Pensions sundhedsløsning består af flere elementer, hvor vi har indsatser i form af Strategisk Sundhed, AP Care og AP Sundhedsforsikring.

Strategisk Sundhed

hjælper på et organisatorisk niveau

Det første element af vores 360-graders fokus er Strategisk Sundhed, som arbejder for et bæredygtigt arbejdsliv. Vores konsulenter har stor erfaring og specialviden inden for sundhed, trivsel og arbejdsmiljø.

Som virksomhedskunde i AP Pension er der adgang til vores sundhedskoncepter og værktøjer. Med udgangspunkt i kundens situation vurderer vi, hvordan vi bedst kan hjælpe. Konsulenterne rådgiver og sparrer med udgangspunkt i virksomhedens indsatsområder.

Strategisk Sundhed rådgiver på organisatorisk niveau om tiltag, der kan understøtte trivsel og sundhed på arbejdspladsen, både forebyggende og i forbindelse med konkrete behov. I tæt samarbejde med ledelsen og HR arbejder vi for, at sundhedsindsatserne skaber varige effekter og forankres i virksomheden.

Alle situationer er forskellige – og det er udgangspunktet for vores dialog og rådgivning, når vi skal lykkes med at øge sundheden, mindske sygefraværet og øge arbejdsglæden. I 2022 har vi arbejdet med at systematisere løsninger forbundet med de mest kendte udfordringer i forhold til sundhed, trivsel og arbejdsmiljø.

Vores tilbud rammer bredt inden for de tematikker, som aktuelt fylder på arbejdsmarkedet.

Der er forskelligheder i kundernes behov, ressourcer og modenhed i forhold til at gennemføre og drive sundhedsfremmende initiativer. Vores udgangspunkt er derfor den individuelle kunde og dennes situation.

Case: Strategisk sundhed hos HK

‘For os har AP Pension været en naturlig samarbejdspartner i vores arbejde med trivsel, arbejdsmiljø og nedbringelse af sygefravær. Vi har oplevet en stor professionalisme i samarbejdet med chefkonsulenter fra Strategisk Sundhed fra AP Pension. De gik ind i arbejdet med fokus på, at det er en stor proces og kulturforandring, vi er i gang med. Vi har blandt andet fået god assistance til at udbrede viden om AP Pensions forskellige tilbud, som vores medarbejdere kan benytte, og vi har igangsat en analyse af den psykologiske tryk i organisationen, som gør os stand til at give de relevante medarbejdergrupper øget opmærksomhed. Vi har kunnet trække på viden, ressourcer og sparring på de huller, vi selv havde. Vi drøftede potentialer, udfordringer og sammenhænge med de øvrige tiltag i organisationen. Vi har oplevet samarbejdet som et ligeværdigt og meget engageret samspil. Og det har altid været med udgangspunkt i virkeligheden her hos os.’

Camilla Madsen, kontorchef, HK

Case: AP Care hos Spar Nord

'I Spar Nord Bank har vi et samarbejde med AP Care som en ekstra mulighed for hjælp til medarbejdere, der har brug for rådgivning og sparring. Vi oplever det som et rigtig udbytterigt samarbejde, hvor vi fra AP Care får ekstra hjælp til at støtte medarbejdere, der i en periode har brug for det, f.eks. på grund af belastningssymptomer eller fysisk sygdom. Konkret betyder det, at vi, efter der er givet tilsagn selvfølgelig, kan henvende os på vegne af bankens medarbejdere, hvorefter den enkelte bliver kontaktet inden for en-to arbejdsdage.

Her tilbydes medarbejderen opbakning, hjælp og sparring – ofte med konkrete råd og anbefalinger. Det er et rigtigt godt supplement til vores sundhedsforsikring, der f.eks. indeholder tilbud om psykolog-hjælp. Det giver os i Spar Nord Banks HR en vished for en ekstra hånd i ryggen på medarbejderne – selvfølgelig i fuld fortrolighed mellem medarbejderen og AP Care.

Vi får rigtig god feedback fra medarbejdere, der takker ja til hjælp fra AP Care.'

Rikke Marie J. Christiansen
HR Partner, Spar Nord Bank

AP Care er en bærende del af løsningen

Det andet element i AP Pensions sundhedstilbud er AP Care, som er et rådgivningstilbud til vores kunder. Kunderne kan selv kontakte AP Care, ligesom vi aktivt kontakter kunder, der identificeres via vores red flag-system i AP Sundhedsforsikring, hvor kunder med specifikke kendetegn bliver identificeret via en fast spørgeguide.

Disse kunder tilbydes opsøgende kontakt fra AP Care. Kontakten kan også ske fra kunder, som er langtidssygemeldte og ansøger om udbetaling ved tab af erhvervsevne, hvor vi tilbyder vejledning ved AP Care. Helbredsvejlederne i AP Care har en bred faglig baggrund og er derfor i stand til at gribe kunderne, uanset hvilken helbreds-mæssig problemstilling der påvirker dem. Helbredsvejlederen er kundens tovholder gennem en svær tid og følger kunden, til vedkommende er godt tilbage, eller situationen er afklaret.

I 2022 har AP Care udviklet et tilbud om ledelsesstøtte til ledere, der har medarbejdere, som er stressede eller ikke trives. Her bistår vi med værktøjer, rådgivning og vejledning, så lederen på bedst mulig vis kan støtte den ramte medarbejder. Ledere og HR tilbydes hjælp til håndtering af konkrete sygefraværssamtaler og værktøjer til at gennemføre svære samtaler, hvis det skulle være nødvendigt.

I 2022 handlede 66,5 procent af henvendelserne i AP Care om stress, trivselsproblematikker eller andre psykiske udfordringer. Stress kan skyldes mange forskellige faktorer, både i privatlivet og på arbejdspladsen. I AP Care er der fokus på at målrette rådgivning og indsats gennem dialog med kunderne. I 2022 har vi styrket vores kompetencer inden for stress. Vi har udvidet vores kompetencer med flere certificerede stresscoaches, styrket kompetencerne inden for brug af samtaleværktøjer, viden om mindfulness og generel energiforvaltning. Indsatsen i AP Care afspejles i længden af udbetalingerne ved tab af erhvervsevne. Ser man på udviklingen i, hvor længe folk gennemsnitligt fik udbetaling ved tab af erhvervsevne ved stress, fra før AP Care blev etableret sammenlignet med et år efter etablering forventes der et gennemsnitligt fald i udbetalingerne på næsten 13 måneder. Det er en effekt, vi forventer, vil øges i takt med, at vores kunder i højere grad bliver bekendte med og bruger AP Care.

Case: Ro på stress med en velplaceret timeout

Stine på 42 lander sit ønskejob, men befinder sig efter få måneder i en svær situation med højt arbejdspress, manglende struktur og dårligt samarbejde med afdelingslederen. Hun søger hjælp hos helbredsvejlederen til at skabe overblik og luft i hverdagen. Da hendes ønsker om aflastning efterfølgende ikke bliver imødekommet af lederen, aftaler hun i samarbejde med lægen og HR-afdelingen en kort timeout til ro og selvomsorg.

Efter et par uger starter hun i en deltidssygemelding med afgrænsede opgaver efter en plan udarbejdet sammen med helbredsvejlederen. Hun arbejder desuden hjemme en dag om ugen, hvilket ikke har været velset af lederen, men Stine profiterer af at undgå afbrydelser i arbejdet. Undervejs arbejder hun sammen med helbredsvejlederen på at træne sig selv i at sige til og fra. Med udsigten til at få en ny leder kan hun efter blot halvanden måned raskmelde sig.

‘Helbredsvejlederen har givet mig en øjenåbner i forhold til, hvad jeg selv kan gøre. Det har været trygt at have hende med i processen, hvor hun har været lyttende og støttende, men også vedholdende og insisterende på, at aftalerne blev overholdt. Hun har været mine støttehjul på vejen, og det har betydet, at jeg kom sikkert i mål med min travlhed,’ udtaler Stine.

Tidlig indsats via AP Sundhedsforsikring

Det tredje element i sundhedstilbuddene er AP Sundhedsforsikring, som giver den enkelte hurtig adgang til sundhedsydelse. Der er tæt sammenhæng mellem AP Sundhedsforsikring og AP Care. AP Sundhedsforsikring har i deres dialog med kunderne fokus på tegn på mistrivsel eller risiko for længerevarende sygdom og tilbyder kunderne kontakt fra AP Care.

I 2022 har AP Care ved hjælp af samarbejdet kontakttet 43,6 procent for at afdække mulige yderligere behov hos kunden ud over den behandling, der er blevet aktiveret via AP Sundhedsforsikring. Løsningen sikrer, at vi griber kunden, før helbredsproblemet bliver længerevarende.

Sundhedsløsningerne skal monitoreres

Vi vil vise vores virksomhedskunder, hvad der virker, og derfor vil vi måle effekten af de forebyggelsesindsatser og trivselsprojekter, vi igangsætter hos virksomhederne. Falck Pulse er et digitalt sundhedsunivers leveret igennem en app, som AP Pension tilbyder sine kunder.

På en sjov og inspirerende måde hjælper Falck Pulse med at skabe fokus på sunde vaner – både individuelt og i fællesskab. Falck Pulse integrerer krop, sind og livsstil og angiver på baggrund af informationer, som den enkelte selv indtaster, en sundhedsscore. For virksomheder med minimum 30 aktive brugere tilbydes en rapport om virksomhedens sundhedstilstand.

Vi sikrer sundheds-
løsninger, der virker

Rapporten viser tendenser i sundheden på virksomhedsniveau og kan være med til at danne grundlag for sundhedsforebyggende indsatser. Falck Pulse giver gode råd og motiverer den enkelte via en digital coach. Appen giver mulighed for at tracke egne aktiviteter og sætte individuelle mål, så man kan følge udviklingen i egen sundhed. For fællesskabet leverer appen en fælles platform til sunde vaner, konkurrencer og aktiviteter, der skaber fællesskab på tværs af virksomheden og guider medarbejdere i mistrivsel godt videre til AP Care.

Tilfredshed hos vores kunder

I 2022 er et effektmålsværktøj i forhold til det organisatoriske arbejde med Strategisk Sundhed udviklet, og implementeringen er påbegyndt. Med dette tiltag monitoreres relevansen af de tilbudte sundhedsløsninger for virksomhederne, og tilfredsheden med chefkonsulenternes indsats kan følges. I 2023 vil værktøjet blive fuldt implementeret, og resultaterne af målingerne kunne følges. Målingen for tilfredsheden er en score på en til fem-skala.

Tilsvarende måler vi tilfredsheden med AP Care. Kundetilfredsheden i forløbene er høj og lå i 2022 på 6,8 på en skala fra en til syv mod 6,7 i 2021. For AP Sundhedsforsikring spørger vi også ind til tilfredsheden. Her var kundernes tilfredshed med håndteringen af deres henvendelse igen i 2022 4,5 på en skala fra et til fem. Kundernes tilfredshed med resultatet af behandlingen lå på 4,5 i 2022 mod 4,2 i 2021. På sundhedsområdet har vi også fokus på den interne sundhed i AP Pension. Det kan du læse mere om i følgende afsnit 'Det bæredygtige arbejdsliv'.

Dilemma:

Vi er afhængig af fælles handling for at nå vores mål på sundhedsområdet

For at AP Care i tilstrækkeligt omfang kan nå AP Pensions kunder, skal de have kendskab til AP Care.

Samtidig kan vi kun rykke på sundhedsagendaen, når vores kunder tager imod vores tilbud og igangsætter tiltag ude i virksomhederne.

Der er grænser for, hvor langt vi kan gå hos vores virksomhedskunder for at fremme sundhed og forebygge mistrivsel – vi kan rådgive, give konkrete tiltag og stå klar til at hjælpe, men i praksis er det kunderne, der driver agendaen i dagligdagen.

Det kræver kendskab og ikke mindst handling i virksomhederne, for at vi kan rykke på agendaen. Vi løfter på denne måde sundhedsagendaen i fællesskab. For at imødekomme en del af problemstillingen har vi i 2022 lavet en informationskampagne om AP Care med nyheder, video om AP Care og tydelig kommunikation om tilbuddet på forsiden af AP Pensions hjemmeside. Chefkonsulenterne i Strategisk Sundhed informerer også om AP Care på deres virksomhedsbesøg.

Case: Frøs Sparekasse

‘I Frøs Sparekasse har vi generelt fokus på sundhed og har tidligere afviklet store og små sundhedskampagner. Det har dog aldrig ramt så bredt og samtidig målrettet, som vi nu kan tilbyde medarbejderne med Falck Pulse. Vi introducerede app'en sammen med en skridtkampagne. Hele udrulningen er sket sideløbende med, at vi i hver enkelt afdeling har udnævnt en sundhedsambassadør, som får en vigtig rolle i løbende at sætte fokus på sundheden lokalt.’

Henrik Storm Matthesen
– Frøs Sparekasse

Forretningen

Vi bygger på et stærkt og
ansvarligt forretningsfundament

2022: Indsatser og resultater AP Pensions forretningsfundamet

Verdensmål	Mål	Indsatser	Resultater	Langsigtede mål
Alle verdensmål 	Vi vil etablere mitigerende handlinger for bæredygtighedsrisici	1. Indsatser for dataetik med 1) gennemførslen af uddannelsesmodul i dataetik, 2) fortsættelse af Dataetisk Forum, 3) træning i håndtering af databrud. 2. Fortsat indsatser for informationssikkerhed med 1) fokus på vores medarbejderes viden om sikkerhed de steder vi arbejder fra og vurdering af it-sikkerhed i det nye domicil, 2) fokus på at modstå hackerangreb fra cyberkriminelle og statsaktører, 3) medarbejderne har fået årlig uddannelsesmodul i informationssikkerhed. 3. Indsatser i relation til korruption og bestikkelse 1) Fortsat mulighed for at rapportere via whistleblowerordning, 2) udbudt uddannelsesmodul i hvidvask og terrorfinansiering.	1, 2 og 3: Gennemførsel af uddannelsesmoduler for GDPR, it-sikkerhed, dataetik samt bekæmpelse af hvidvask og terrorfinansiering. 3. Nul indberettede sager via whistleblowerordningen.	Høj gennemførsel af årlige obligatoriske moduler. I 2024 har vi en høj it-sikkerhed i det nye domicil. Vi arbejder effektivt med informationssikkerhed og GDPR og opnår dermed et højt sikkerhedsniveau. Vi sikrer, at it-sikkerhed er tænkt ind fra start i implementeringen af nyt kernesystem og udskiftningen af kritiske forretningssystemer. I 2023 skal vi styrke kendskabet til whistleblowerordningen internt.
Alle verdensmål 	Vi vil ansvarlig-hedsscreene min. 85 procent af nye leverandører ved kontraktindgåelse	1. Vi har styrket kommunikation til ledere og lavet løbende månedlig opfølgning.	1. 42 procent er screenet mod 28 procent i 2021. – en stigning på 14 procentpoint. Og opnået en højere score for virksomheder over 11 ansatte.	85 procent screenes.
	Vi udarbejder en klimareduktionsplan for vores egne aktiviteter	1. Dialog med større leverandører om AP Pensions forbrug i relation til ydelsen, de leverer for at nedbringe udledningen. 2. Arbejde på bæredygtighed i det nye domicil.	1. Vi har skabt fokus på behovet om reduktion sammen med leverandøren. 2. Indledende plan påbegyndt for tiltag om at nedbringe udledningen i AP Pensions nye domicil.	Dialog (fortsat) med leverandører for at nedbringe AP Pensions aftryk. Reduktionsplan udarbejdet, og reduktionsmål sat.

Dilemma: Med CSRD stiller vi høje krav til hinanden

Med den nye lovgivning øges informationsniveauet mellem virksomheder. Det oplever vi ift. vores leverandører, hvor vi har, og i stigende grad får, behov for mere information, data og dialog for at sikre ansvarlighed i leverandørkæden. De øgede rapporteringskrav er en mulighed for større transparens i branchen, men samtidig skaber det udfordringer. Det kan blive både omkostnings- og ressourcetungt for vores samarbejdspartnere, når vi stiller flere krav fremadrettet for at kunne være compliant.

Et stærkt forretnings- fundament

God forretningspraksis handler om etisk og ansvarlig adfærd. Arbejdet kommer til udtryk i den måde, vi driver virksomhed på, håndterer kundernes data, samarbejder med leverandører og i de retningslinjer, vi efterlever. AP Pension vil tage ansvar for det samfund, vi lever i, og de mennesker, vi omgiver os med.

Området er omfattet af en række politikker og retningslinjer. Det drejer sig om politik for ansvarlig virksomhed og samfundsansvar, politik for whistleblowerordning, politik for it-sikkerhed og politik for behandling og beskyttelse af persondata.

Vi forholder os til bæredygtighedsrisici

I arbejdet med at sikre et ansvarligt forretningsfundament er vurderingen af bæredygtighedsrisici central. Vi skal forholde os til de risici, som kan opstå, og hvordan vi mitigerer dem. Særligt fokuserer vi på risici inden for tre områder: Dataetik, it-sikkerhed og antikorruption.

Vi vil etablere
mitigerende handlinger
for bæredygtighedsrisici

Dataetik er en af byggestenene

For AP Pension er dataetik vigtig. Det er væsentligt, at vores kunder ikke bare har tillid til, at vi passer godt deres pension, men også på deres personlige oplysninger, og at vi forholder os aktivt til dataetik.

Vi monitorerer løbende potentielle risici, som kan opstå i arbejdet med data, og undersøger, hvordan vi kan håndtere dem. Vores tilgang er beskrevet i vores politik for dataetik. Politikken indeholder ni dataetiske principper, og som led i forankringen har vi nedsat Dataetisk Forum, som bidrager til at øge fokus på området i AP Pension og skaber bevågenhed over for de ni dataetiske principper. Forankringen i AP Pension sker gennem implementering i de daglige processer og arbejdsgange, hvor der skabes et naturligt og operationelt fokus på dataetik. Det indebærer blandt andet håndtering af dataetik i en række forretningsgange og anden relevant dokumentation, således er dataetik f.eks. en integreret del af vores projektmodel og politik for it-sikkerhed.

Et andet tiltag er obligatorisk uddannelse. I 2022 har medarbejderne gennemgået et uddannelsesmodul om emnet, så der er en bred forståelse for dataetik i hele organisationen og en generel forståelse for de risici, som kan opstå.

De ni dataetiske principper – her skal AP Pension:

1. Anvende data fra egne kilder og sikre stillingtagen til eksterne kilders dataetik.
2. Ikke sælge data og kun dele data, når det er nødvendigt.
3. Sikre dataetisk fokus i dataanvendelse og -behandling.
4. Være transparent og give kunder indsigt i data og anvendelsen af disse.
5. Sikre dataetisk anvendelse af datadrevet teknologi gennem styrede processer.
6. Sikre operationel stillingtagen til dataetik.
7. Fordre en kultur, der favner spørgsmål og kritisk stillingtagen til dataetik.
8. Sikre fokus på datakvalitet gennem kontroller og validering.
9. Sikre, at kundernes data er sikre.

Dataetik og de ni dataetiske principper er forankret i Dataetisk Forum. Dataetisk Forum er ifølge kommissoriet et rådgivende organ, der refererer til vores it- og datakomite. Dataetisk Forum kan dels drøfte forskellige dataetiske problemstillinger, dels udarbejde indstillinger til it- og datakomiteen. Et fast punkt på dagsordenen er udviklingen i databrud, hvor tendenser drøftes, herunder hvorledes brud kan mitigeres og minimeres.

Derudover har Dataetisk Forum det seneste år drøftet specifikke spørgsmål relateret til dataetik, f.eks. proces for rekvirering af data, en ny dataklassifikations-model m.v. De følger desuden nye afgørelser og vejledninger vedrørende GDPR. Dataetisk Forum består af repræsentanter fra relevante forretningsområder med kompetence inden for it-sikkerhed, it-arkitektur, data-styring, digital udvikling, databeskyttelse (DPO) og jura. Compliance kan deltage efter behov, ligesom forummet kan suppleres med nye medlemmer efter behov.

Digitale løsninger og dataetik

Vi arbejder løbende med at stille digitale løsninger til rådighed for vores samarbejdspartnere og kunder, som forventer, at de i vid udstrækning kan benytte selvbetjening og få en indsigt i deres pension og de oplysninger, vi har om dem. I vores løsninger og vores interaktion med kunderne gør vi brug af kundedata, når det er en fordel for kunderne – både i forhold til at sikre, at de har den rette pension, og for at opfordre til, at de forholder sig til

pensionen, når der er ændringer i deres liv. Vi ønsker også at bruge digitale end-to end-løsninger, så kunde-data kan udveksles og opbevares på en sikker måde, samtidig med at risikoen for menneskelige fejl minimeres. Men vi beder aldrig om flere data end nødvendigt for at kunne behandle den enkelte interaktion eller ændring.

Databrud

Dataetisk Forum har også fokus på at minimere mulighederne for databrud. En fast proces sikrer, at vores medarbejdere mindst en gang om året modtager træning i håndtering af databrud, f.eks. i at vurdere hvornår er der tale om et persondatabrud, og hvordan en mistanke om et brud indberettes til det rette team.

På den måde sikrer vi, at alle henvendelser bliver håndteret og anmeldt til Datatilsynet, når det er påkrævet. Teamet bag håndteringen af brud består fast af it-sikkerhedsafdelingen, Kundejura og DPO'en og kan udvides efter behov.

Rettighedsanmodninger

Vi modtager jævnligt rettighedsanmodninger fra kunder og medarbejdere. Vi har gennem de senest tre år modtaget cirka fem rettighedsanmodninger om måneden, og de håndteres efter en proces, så alle anmodninger sendes til den ansvarlige afdeling. På den måde sikrer vi, at anmodninger håndteres i tide og i overensstemmelse med regler og interne processer.

It-sikkerhed

For AP Pension er it-sikkerhed vigtig og rummer potentielle risici, som vi skal mitigere. Det er væsentligt, at vores kunder har tillid til, at vi ikke kun passer godt på deres pension, men også deres personlige oplysninger.

Derfor arbejder vi løbende med informationssikkerhed og beskyttelse af personoplysninger. Vores tilgang er beskrevet i politik for it-sikkerhed.

Sikkerhed på hjemmekontoret og vores fysiske lokationer

Efter covid-19 arbejder vi langt mere fra hjemmekontoret, og det betyder, at vi også her skal tage højde for sikkerheden. Når vi arbejder fra hjemmet, skal behandlingen af kundernes personoplysninger fortsat gennemføres betryggende, selvom det sker i andre rammer.

Vi vurderer, at hjemmearbejde vil være et fremtidigt parameter, når AP Pension skal træffe teknologiske valg og sikre den informationssikkerhed og persondata-beskyttelse, der skal være på plads for at beskytte kundernes pension og deres personlige oplysninger.

Case: Sikkerhed i AP Pensions nye domicil

I 2024 flytter vi til et nyt domicil i Nordhavn, som bliver et flerbrugerhus sammen med Nykredit, og som samtidig skal henvende sig til beboerne i lokalområdet med f.eks. folkekøkken og fitnessfaciliteter.

Konstellationen betyder, at vi allerede nu arbejder på, hvordan vi kan sikre sikkerheden på den nye lokation. Det drejer sig f.eks. om at sikre den fysiske sikkerhed. Ikke kun den eksterne perimeter af bygningen, men også internt mellem Nykredit og AP Pension samt de områder, der skal håndtere eksterne brugere. Samtidig arbejder vi på vurderinger i forhold til det kommende netværk i form af kabelføring og det trådløse netværk. Efterhånden som arbejdet skrider frem, skal der foretages vurdering af den mulige interne fysiske funktionsadskillelse og af de tekniske løsninger, der skal benyttes på den nye arbejdsplads. I næste års rapport for bæredygtighed og samfundsansvar, 2023, kan du læse meget mere om det nye domicil.

Nyt kernesystem og udskiftning af systemer

Det er ikke kun et nyt fysisk arbejdssted, der vil ændre den måde, vi kommer til at arbejde på i AP Pension. Arbejdet med at skifte kernesystem er allerede i gang, og afledt deraf vil der ske en udskiftning af en række andre kritiske forretningssystemer. Her er det væsentligt, at de nye løsninger bliver designet sikkert, så AP Pension fremadrettet kan være bedst muligt rustet mod trusler fra f.eks. cyberangreb. Det sikrer vi bedst ved, at it-sikkerhedseksperter involveres tidligt i projekterne og løbende er med til at godkende de valg, der træffes.

Eksterne trusler

Vi arbejder løbende med at forbedre it-sikkerheden i takt med det øgede trusselsniveau fra eksterne aktører. I 2022 har AP Pension haft særligt fokus på at følge udviklingen af krigen i Ukraine med specielt fokus på den potentielt forhøjede trussel fra statssponsorerede hackere relateret til konflikten. Generelt anses truslen for cyberangreb for høj, og vi arbejder løbende med tiltag for at ruste AP Pension bedre mod disse typer af hændelser. Arbejdet består blandt andet af en række it-sikkerhedstests, som gennemføres af eksterne samarbejdspartnere. Det drejer sig f.eks. om test af AP Pensions eksterne sikkerhedspærimeter samt test af hvor god og effektiv AP Pensions sikkerhedsovervågning er. Arbejdet vil fortsætte fremadrettet for at sikre AP Pension mod nye sårbarheder og angrebsmuligheder.

Træning af medarbejdere i informationssikkerhed og databeskyttelse

Alle medarbejdere skal hvert år gennemføre et obligatorisk uddannelsesmodul i informationssikkerhed. Modulet er igen i 2022 revideret med et nyt format, der skal bidrage til skærpe indlæringen, og nye regler er introduceret, så alle medarbejdere er klædt bedst muligt på til at agere sikkert i dagligdagen.

Som led i træningsmodulet og i al medarbejdervendt træningsaktivitet på informationssikkerhedsområdet er der et øget fokus på, at medarbejdere ved, hvor de skal gå hen og føler sig trygge ved at stille spørgsmål og rejse eventuelle udfordringer, hvis de oplever, at en arbejdsgang f.eks. udfordrer evnen til at arbejde sikkert. Dertil gennemgår alle nye medarbejdere en uddannelsessession med it-sikkerhedsafdelingen. Samtidig skal de læse politik for it-sikkerhed, så de ved, at sikkerhed er en afgørende del af forretningen, og er klædt på til at opretholde et passende sikkerhedsniveau.

Træningen omhandler f.eks. phishing, gode adgangskoder, regler for Clean Desk, brug af lås pc, sikker brug af systemer og sikkerhed på hjemmearbejdspladsen. Der er også gennemført phishingtests af medarbejderne. Alle initiativerne har til formål at højne medarbejdernes forståelse for vigtigheden af den rette adfærd for at opretholde sikkerhedsniveauet og skærpe AP Pensions modstandskraft.

Bestikkelse og korruption

Et andet område, som kan rumme bæredygtighedsrisici, er bestikkelse og korruption. Vores arbejde med og tilgang til området er beskrevet i politik for ansvarlig virksomhed og samfundsansvar, politik for whistleblowerordning samt interne retningslinjer.

AP Pension følger FN's konvention mod korruption og princip nummer 10 i FN's Global Compact, om at virksomheder skal modarbejde korruption i alle dens former, herunder afpresning og bestikkelse.

For at mindske risikoen for korruption må medarbejdere i AP Pension ikke tilbyde eller modtage værdier, som kan udgøre bestikkelse eller på anden måde tolkes som sådan ved kontakt med kunder, leverandører, offentlige myndigheder eller samarbejdspartnere. Medarbejderne skal registrere gaver og repræsentation i overensstemmelse med de gældende retningslinjer. Det er vigtigt, at vi har åbenhed om overtrædelser og potentielle overtrædelser af den finansielle regulering og EU-retten. Det samme gælder for andre alvorlige forseelser begået af AP Pension eller ansatte.

Alle vores medarbejdere kan anonymt rapportere overtrædelser, som strider mod de regler og retningslinjer, som vi er omfattet af. I 2022 har der ikke været indberetninger til whistleblowerfunktionen vedrørende korruption eller andre overtrædelser.

I 2022 har vi forbedret whistleblowerordningen ved at sikre systemunderstøttet uafhængig behandling fra en tredjepart af indberetninger fra medarbejderne. I starten af 2023 gennemføres et opmærksomhedsarbejde over for medarbejderne om whistleblowerordningens formål, og hvordan den tilgås. Alt sammen så vi sikrer kendskab og tilstrækkelig viden om ordningen.

Indberetninger via whistleblowerordning	2022	2021
Antal indberetninger	0	0

Hvidvask og terrorfinansiering

Området har sit fundament i politik for bekæmpelse af hvidvask og terrorfinansiering. Som finansiell virksomhed er der risiko for, at AP Pension kan blive brugt til hvidvask og terrorfinansiering, og vi har et ansvar for at sikre, at denne risiko minimeres.

Selvom risikoen i pensionsbranchen er vurderet som lav, kræver forebyggelse og bekæmpelse af hvidvask og terrorfinansiering en vedvarende og intensiv indsats, idet der hele tiden kommer nye metoder og veje til hvidvask af midler fra f.eks. skatteunddragelse eller til finansiering af terrorisme. Vi har etableret et set up med processer og forretningsgange.

I 2022 har vi igen udbudt et obligatorisk uddannelsesmodul i bekæmpelse af hvidvask og terrorfinansiering til medarbejderne. Modulet foretages som e-læring for at sikre, at alle i AP Pension har det nødvendige vidensniveau.

Obligatoriske uddannelsesmoduler - gennemført	2022
GDPR	96,6 %
Bekæmpelse af hvidvask og terrorfinansiering	96,5 %
Informationssikkerhed	96,5 %
Dataetik	96,3 %

Aflønning og ingen brug af incitamentstruktur

Det er vigtigt, at der er balance mellem aflønning og koncernens forretnings- og risikostyringsstrategi, risikoprofil, mål, risikostyringspraksis samt selskabets langsigtede interesser og resultater som helhed. Samtidig skal vi sikre, at den samlede løn ikke udhuler AP Pensions kapitalgrundlag. I AP Pension vil vi gennem ansvarlig aflønning fremme en sund og effektiv virksomhedsdrift og risikostyring. Og vi vil sikre, at der ikke tages risici, der overstiger de af bestyrelsen fastsatte risikotolerancegrænser.

I AP Pension bruger vi ingen økonomiske incitamentstrukturer i relation til ESG. Du kan læse mere i politik for aflønning [her](#).

Skatter og afgifter

Vi stræber efter at betale den rette skat i rette tid. Vi skal strukturere og drive virksomheden på en skatteeffektiv måde, som er i god tro og inden for rammerne af lovgivningen. Der må ikke forekomme aggressiv skatteplanlægning, som kan ligge på grænsen til skatte-spekulation. Vores kontakt med skattemyndigheder og skattedomstole skal være præget af ærlighed og respekt. Det sikrer vi ved at etablere de nødvendige forretningsgange og retningslinjer og sørge for uddannelse af medarbejderne.

Vores skattepolitik beskriver området i detaljer. Vi er tilsluttet et fælles skattekodeks, som er udarbejdet af aktører i pensionsbranchen. Det indeholder principper og anbefalinger for unoterede investeringer og beskriver, hvordan eksterne kapitalforvaltere bør opføre sig på skatteområdet. Formålet er at give vores kunder mere effektive og holdbare investeringer set ud fra et skattemæssigt perspektiv. Du kan læse mere i politik for skat [her](#).

Ansvarligt valgt af leverandører

Vi samarbejder med mange virksomheder i forbindelse med forsyning og serviceydelser.

Det gælder f.eks. inden for it, rådgivning og transport. Deres leverancer spiller en vigtig rolle i driften og udviklingen af AP Pension, og vi stiller krav til de leverandører, vi samarbejder med. Det gør vi, fordi det er i fællesskab, at vi bliver stærkere på bæredygtighedsagendaen. Det er en del af vores politik for ansvarlig virksomhed og samfundsansvar, at vi tager ansvar for at påvirke vores leverandører til at tage passende bæredygtighedshensyn.

Vi vil ansvarlighedsscreene min. 85 procent af nye leverandører ved kontraktindgåelse

Bæredygtighedsscreening er et centralt element

I 2022 har vi fortsat vores ansvarlighedsscreening af leverandører. Den skal sikre, at ansvarlighed og bæredygtighed vægtes på lige fod med pris, service og kvalitet, når vi indgår kontrakter med nye leverandører.

Leverandørerne vurderes ud fra arbejdsforhold, diversitet og inklusion, miljø og klima samt governance. Målet er fortsat at have screenet 85 procent af leverandøraftalerne hvert år. Det er et ambitiøst mål, og vi er langt fra det ønskede niveau.

Selve screening

I screening bliver leverandørerne vurderet på baggrund af spørgsmål om deres arbejde med bæredygtighed og samfundsansvar. Virksomhedens svar får en score, som udløser en rød, gul eller grøn markering. Afhængigt af virksomhedstype og -størrelse kan områder som diversitet og inklusion eller miljø og klima have større eller mindre betydning.

I den nuværende screening skelnes der alene mellem virksomheder med en til 10 medarbejdere og virksomheder med over 11 medarbejdere. Som nævnt vil vi gerne differentiere yderligere i 2023.

Den gennemsnitlige score for virksomheder med 1-10 ansatte er 1 i 2022 mod 7,8 i 2021 på en skala fra 1-13, hvilket resulterer i en rød markering. For virksomheder med over 11 ansatte er den gennemsnitlige score 13,62 i 2022 mod 12,8 i 2021 på en skala fra 1-17.

Vi samarbejder med mange virksomheder i forbindelse med forsyning og serviceydelser. Det gælder f.eks. inden for it, rådgivning og transport. Samarbejdet om leverancerne spiller en vigtig rolle i driften og udviklingen af AP Pension.

**Rya Terney – chef for
Samfundsansvar og bæredygtighed**

Det udløser en grøn markering. Det viser, at ansvarlighedsscreeningen fungerer for de større virksomheder, men når det drejer sig om enkeltmandsvirksomheder, skal den differentieres i et andet omfang.

AP Pension har en score på 14. For at øge vores score skal vi have en ligelig fordeling mellem kønnene i alle ledelseslag, inkl. bestyrelsen for Foreningen AP Pension f.m.b.a. og AP livsforsikringsaktieselskab. Derudover skal vi nedsætte reduktionsmål for vores miljøbelastning for alle tre scopes.

På nuværende tidspunkt arbejder vi aktivt med CO₂-reduktion for vores investeringer, herunder ejendomsportefølje, som udgør størstedelen af vores udledninger, og vi skal ligeledes udarbejde en reduktionsplan for det nye domicil.

- Rød markering betyder, at virksomheden ikke præsterer tilfredsstillende i forhold til ansvarlighed og bæredygtighed. Der er områder, vi mener, skal forbedres, og der skal være tungtvejende argumenter for at indgå aftale med den pågældende virksomhed.
- Gul markering betyder, at virksomheden overordnet præsterer under vores egen score med hensyn til ansvarlighed og bæredygtighed. Der er områder, der kan forbedres.
- Grøn markering betyder, at virksomheden overordnet præsterer samme score som os og lever op til vores krav om ansvarlighed og bæredygtighed. Ved genforhandling eller forlængelse af aftalen foretager vi screeningen igen.

Dilemma:

Med direktivet CSRD stiller vi højere krav til hinanden

Med den nye lovgivning øges informationsniveauet mellem virksomhederne. Det oplever vi i forhold til vores leverandører, hvor vi har og i stigende grad får behov for mere information, data og dialog for at sikre at vores leverandørkæde er ansvarlig.

De øgede rapporteringskrav er både en mulighed for større transparens i branchen, men samtidig kan det skabe udfordringer. Det kan blive både omkostnings- og ressourcetungt for vores samarbejdspartnere, når vi stiller flere krav fremadrettet, for at vi selv kan være compliant.

Derfor screener vi vores leverandører

- Vi sikrer, at et bæredygtighedsperspektiv inddrages som del af den samlede vurdering ved indkøb af varer og tjenesteydelser.
- Vi skaber langsigtede relationer med leverandører og agerer retfærdigt og ærligt i alle sager, som drejer sig om leverandører og samarbejdspartnere.
- Vi samarbejder med leverandører og samarbejdspartnere for at skabe bevidsthed om og bidrage til at reducere deres negative samfunds- og miljøpåvirkninger.

Sådan rapporterer vi på CO₂

Som virksomhed, arbejdsplads og investor sætter vi et aftryk i samfundet, og vi har derfor et ansvar for at mindske miljøbelastningen fra vores aktiviteter. Men vi er alle gensidigt afhængige for at kunne nå det globale mål for 2050 om at blive klimaneutrale, så vi skal samarbejde med andre aktører og løfte i fællesskab.

Som led i at monitorere AP Pensions CO₂-udledning har vi igen i 2022 udarbejdet et klimaregnskab. Selvom vores primære påvirkning af CO₂-udledningen er på investeringsområdet, har vi også gode muligheder for at reducere udledningen fra vores egen virksomhed.

Indsatser for at reducere CO₂-udledningen

Vi er i dag 631 medarbejdere (headcounts), som forbruger el, varme, transport, it mv. for at kunne drive AP Pension. Derfor er det også naturligt, at vi opgør vores egne udledninger og efterfølgende sætter mål for fremtiden. I 2022 har vi identificeret de områder, som vi særligt vil arbejde med i 2023.

Arbejdet med det nye domicil fortsætter også i 2023, hvor vi kigger på forskellige tiltag, som kan påvirke vores klimaregnskab i en positiv retning. De grønne ambitioner for byggeriet er høje, idet der både er DGNB Guld og Diamant i spil samt 'Den Frivillige Bæredygtighedsklasse'. De forskellige tiltag vil du kunne læse mere om i vores bæredygtighedsrapport for 2023.

Vi udarbejder en klimareduktionsplan for vores egne aktiviteter

Et andet område, som vi har arbejdet med i 2022, er vores leverandører. Vi har været i dialog med vores største leverandører om AP Pensions forbrug i forbindelse med den ydelse, som de leverer. Alt sammen for at sætte fokus på forbruget og nedbringe CO₂-udledningen.

Resultatet af dialogen er i 2022, at vi er blevet klogere på udledningerne, og hvordan vi kan understøtte hinandens ambition om at reducere CO₂-aftrykket. I 2023 vil vi blive mere konkrete via reduktionsplaner og styrke samarbejdet om det fælles mål.

Sammenfatning af resultater for klimaregnskabet

Vi anvendte igen i 2022 den anerkendte Greenhouse Gas Protocol (GHG-protokollen) til beregning af vores CO₂-udledning, hvori emissioner opdeles i tre scopes. I 2022 udledte vi samlet set 1.787.607,3 ton CO₂ mod 384.132,7 ton CO₂ i 2021. Læs mere om udviklingen i følgende afsnit.

Ton CO ₂	2022	2021	2020	2019
Scope 1	367,9	291,8	244,6	200,5
Scope 2	153,5	150,0	189,6	201,8
Scope 3	1.787.085,9	383.690,9	156.290,8	7.467,3
Total CO ₂ udledning scope 1, 2 og 3 - lokationsbaseret	1.787.607,3	384.132,7	156.725,0	7.869,6
Kategori 15: Investering	1.786.739,8	383.430,7	156.070,5	7.230,4

For så vidt angår scope 2-aktiviteter har vi i 2022 haft et højere elforbrug end de foregående år. Det skyldes, at vi i 2022 er tilbage på lokationer i større grad, hvilket også understreges af færre hjemmearbejdsdage. Medarbejdernes hjemmearbejde er medtaget i scope 3 for at få så retvisende et billede som muligt af det samlede elforbrug for vores aktiviteter.

Scope 3 – alle øvrige udledninger

Vores scope 3-aktiviteter er ligeledes steget i 2022. Det skyldes blandt andet, at vi har udvidet omfanget af udledninger fra vores primære outsourcete aktiviteter i kategori 1 - indkøbte varer og tjenesteydelser. Vi har inkluderet flere leverandører i kategorien ved at undersøge AP Pensions samlede omkostninger og dykket ned i de største samarbejdsaftaler.

Kategori 3 - brændsel- og energirelaterede aktiviteter, som ikke er omfattet af scope 1 og 2, er ligeledes steget, hvilket skyldes det øgede brændstoffsforbrug gennem vores bilpark. Endelig er kategori 6 - forretningsrejser steget grundet markant større rejseaktivitet som følge af, at restriktionerne efter covid-19 er lempet. I kategori 15 - investering forholder vi os fortsat til CO₂e-udledningen fra

Scope 1 – den direkte udledning

Som det fremgår af tabellen ovenfor, er udledninger fra scope 1 steget i 2022. Det skyldes, at benzin- og dieselforbruget er steget på grund af øget bilpark og tilbagevenden fra hjemmekontoret til AP Pensions lokationer samt kørsel til kunder. Fra 2023 til 2025 skal bilerne være pluginhybridbiler, elbiler eller biler i energiklasse A+++. Vi vedtog i 2019 en ny og mere klimavenlig bilpolitik, som er blevet indfaset over tre år. Politikken gælder alle nye firmabiler, efterhånden som leasingperioden udløber, og bilerne udskiftes.

Ambitionen er fortsat at have fokus på den grønne omstilling, hvilket dog på nuværende tidspunkt hindres af utilstrækkelig udbygning af elnettet og adgang til lade-standere i hele Danmark. Vores sælgere samarbejder med kunder i hele Danmark, hvorfor udbygningen er en forudsætning for, at vi kan overgå til elbiler alene. I 2023 vil vi undersøge, hvor mange kilometer den enkelte medarbejder har kørt ved at tæste kilometerstanden inden tankning. Alt sammen for at få et mere retvisende billede af kørselsmønsteret.

Scope 2 – den indirekte udledning

vores investeringsaktiver, som er børsnoterede aktier, virksomhedsobligationer samt ejendomme i drift og landbrug. Disse udgør størstedelen af AP Pensions udledning. I 2022 rapporteres der, som noget nyt, på scope 3-udledningen for børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer samt ejendomme, hvilket har en afgørende betydning for stigningen i den totale udledning i AP Pensions klimaregnskab.

Vores portefølje af børsnoterede aktier scope 1 og 2 udleder dog mindre CO₂e i 2022 sammenlignet med 2021. Det skyldes blandt andet at vores samlede formue, der er investeret i børsnoterede aktier, er faldet i 2022. Derfor ses her en lavere total CO₂e-udledning. AP Pensions portefølje af børsnoterede aktier har dog også en lavere CO₂e-udledning pr. investeret million i 2022 end i 2021. Det kan blandt andet skyldes, at en større del af vores klimadata nu er rapporterede data fra selskaberne selv og ikke estimerede data fra vores dataleverandør. Vores dataleverandør har førhen været tydelige om, at de estimerer konservativt for ikke at komme til at give et forvrænget positivt billede af selskabernes udledning. Derudover fylder de to største CO₂e-udledere i vores portefølje mindre i 2022, end de gjorde i 2021. Vores portefølje af virksomhedsobligationer scope 1 og 2 udleder også mindre CO₂e i 2022 sammenlignet med 2021. Både totalt og pr. investeret million. Det skyldes blandt andet, at vi i 2022 frasolgte flere af de største CO₂e-udledere i denne portefølje.

For ejendomme i drift har vi i 2022 set en mindre stigning i CO₂e-udledningen. Det skal ses i lyset af overtagelsen af BoStad-porteføljen og ændret beregningsmetode. Pr. 1. januar 2022 overtog AP Pension ejerskabet til BoStad-porteføljen, hvorfor den samlede ejendomsportefølje er vokset markant. Under henvisning til retningslinjerne i Green House Protocol skal der ved 'væsentlige ændringer' i porteføljen (re-calculation policy) ske en genberegning af AP Pensions allerede udarbejdede baseline for 2019, hvorfor vi har medtaget samtlige nytilkomne ejendomme i porteføljen – uanset, at AP Pension formelt set ikke ejede bygningerne i 2019. Desuden er lejernes scope 3 CO₂e-forbrug inkluderet modsat tidligere år. Alt dette betyder, at vi opdaterer 2019-tallet (baseline) og de historiske tal, hvorfor tidligere rapporterede data udgår, da de ikke er sammenlignelige. 2019 til 2021 opdateres med samme praksis som for tallet i 2022. I 2022 anvender vi de senest offentliggjorte emissionsfaktorer fra forsyningsselskaberne (2021).

På den baggrund og fordi vores ejendomsportefølje er voksende, kan det være vanskeligt at nå et reduktionsmål i absolut forbrug. Til gengæld kan støttetallet CO₂e-udledning pr. kvadratmeter vise, at porteføljen (trods vækst) har arbejdet med energireducerende tiltag siden 2019, og vi ser en reduktion i 2022 fra 20,2 til 15,6 kg CO₂-e/kvm. Det samme er gældende for støttetallet, CO₂e-udledning pr. investeret million, som fra 2019 til 2022 falder fra 1,165 til 0,770 ton.

For landbrugsbedrifter falder udledningen fra 2021 til 2022, hvilket primært skyldes frasalg af tre ejendomme.

Læs mere i ESG-overblikket, herunder klimarapportering.

Fremtidige indsatsområder

I 2023 fortsætter arbejdet for de områder, som har den største CO₂-udledning med henblik på at minimere udledningen. I 2023 vil vi udarbejde en reduktionsplan for AP Pension interne CO₂-udledning, dog hænger indsatserne tæt sammen med flytning til det nye domicil i 2024. Planen for eget domicil bliver derfor først endelig, når vi kender den egentlige CO₂-udledning og dermed baseline for det nye domicil. Alt sammen sker i overensstemmelse med Paris Alignment Investment Initiative.

Klimarapporteringen udvikler sig i disse år og inkluderer flere og flere udledningskilder, hvilket giver et mere nuanceret billede over år. Dermed er det ikke unaturligt, at CO₂-udledningen er steget i 2022 og vil gøre det fremadrettet.

I 2020 udarbejdede vi en regnskabspraksis, konkrete procedurer og estimerer, så vi sikrede den størst mulige validitet. I 2022 genbesøgte vi i samarbejde med EY arbejdet for stadig at sikre validiteten. Samtidig udarbejder EY en revisorerklæring med begrænset grad af sikkerhed (Limited Assurance) på ESG-overblikket, herunder klimaregnskabet.

ESG-overblik

AP Pensions ESG-overblik herunder
klimarapportering samt regnskabspraktis

AP Pensions ESG-overblik herunder klimarapportering

Environment	Enhed	Regnskabspraksis	Måltal	2022	2021	2020	2019
CO₂e-udledning scope 1	Ton	1.1		367,9	291,8	244,6	200,5
CO₂e-udledning scope 2 – lokationsbaseret	Ton	1.2		153,5	150,0	189,6	201,8
CO₂e-udledning scope 2 – markedsbaseret	Ton	1.2		406,6	366,0	397,4	433,2
CO₂e-udledning scope 3	Ton	1.3*		1.787.085,9	383.690,9*	156.290,8*	7.467,3*
Kategori 1: Indkøb af varer og tjenesteydelser	Ton	1.4* restatement		83,8	49,7*	3,4*	4,0*
Kategori 3: Brændsel og energirelaterede aktiviteter	Ton	1.5* restatement		186,9	161,4*	127,7*	122,2*
Kategori 5: Affald genereret i forbindelse med aktiviteter	Ton	1.6		1,7	1,6	1,5	1,5
Kategori 6: Forretningsrejser	Ton	1.7		70,7	40,8	79,6	109,2
Kategori 7: Medarbejderpendling til arbejde	Ton	1.8* restatement		3,0	6,7*	8,1*	-
Kategori 15: Investering	Ton	1.9* restatement		1.786.739,8	383.430,7*	156.070,5*	7.230,4*
Total CO₂e-udledning scope 1,2 og 3 - lokationsbaseret				1.787.607,3	384.132,7*	156.725,0*	7.869,6*
Kategori 15: CO₂e-udledning børsnoterede aktiers scope 1 og 2				Mål 2025: mindske klimaaftryk for aktier og virksomhedsobligationer med 37 procent			
CO ₂ e-udledning	Ton	1.10					
CO ₂ e-aftryk	Ton/mio. kr. investeret	1.11					
Relativ CO ₂ e-udledningseksponering	Ton/mio. kr. omsætning	1.12					
Kategori 15: CO₂e-udledning børsnoterede aktiers scope 3							
CO ₂ e-udledning	Ton	1.13		1.361.274	-	-	-
CO ₂ e-aftryk	Ton/mio. kr. investeret	1.11		33,3	-	-	-

Environment - fortsat	Enhed	Regnskabspraksis	Måltal	2022	2021	2020	2019
Kategori 15: CO₂e-udledning virksomhedsobligationers scope 1 og 2							
CO ₂ e-udledning	Ton	1.10		20.709	66.712	26.503	-
CO ₂ e-aftryk	Ton/mio. kr. investeret	1.11		14,3	38,6	16,6	-
Relativ CO ₂ e-udledningseksponering	Ton/mio. kr. omsætning	1.12		34,4	-	-	-
Kategori 15: CO₂e-udledning virksomhedsobligationers scope 3							
CO ₂ e-udledning	Ton	1.13		176.557	-	-	-
CO ₂ e-aftryk	Ton/mio. kr. investeret	1.11		122,1	-	-	-
Kategori 15: CO₂e-udledning ejendommens scope 1, 2 og 3			Mål 2025: reducere CO ₂ -udledningen med 52 procent for ejendomme i drift pr. kvm				
CO ₂ e-udledning	Ton	1.21* restatement		8.857,6	8.604,7*	7.474,5*	7.230,4*
CO ₂ e-aftryk	Ton/mio. kr. investeret	1.22* restatement		0,770	0,812*	0,901*	1,165*
CO ₂ e-udledning for ejendomme i drift pr. kvm	kg/kvm	1.23* restatement		15,6	15,8*	17,1*	20,2*
Kategori 15: CO₂e-udledning landbrug (energi)							
CO ₂ e-udledning	Ton	1.29* restatement		1.295,2	1.750*	-	-
CO ₂ e-aftryk	Ton/mio. kr. investeret	1.30* restatement		1,9	2,7*	-	-
Antal landbrugsbedrifter	Stk.	1.31		10	10	11	11
Total CO₂e-aftryk investeringsaktiver scope 1,2 og 3 (landbrug kun energi)	Ton/mio. kr. investeret	*Ingen sammenligning historisk, da 2022 rummer aktivernes scope 3 (foruden landbrug)		33,0*	-	-	-
Energiforbrug	GJ	1.32		5.889,4	6.125,5	6.181,9	6.280,7
Vandforbrug	m3	1.33		4.484,6	3.172,6	3.247,6	4.302,6

Environment - Bæredygtige og ansvarlige investeringer	Enhed	Regnskabspraksis	Måltal	2022	2021	2020	2019
Investeringer i den grønne omstilling		1.14					
Mia. kr. i grønne investeringer	Mia. kr.			24,9	22,3	13,3	2,4
Andel af porteføljen	%		Mål 2030: 25 procent af samlet formue under forvaltning	16,5	12,7	9,9	1,5
Aktivt ejerskab	Henvi sning	1.15	Se afsnit 'Ansvarlig og bæredygtig investering'	-	-	-	-
Dialoger ifbm. aktivt ejerskab		1.16* anden metode					
Dialoger om klimaforandringer	Stk.			-	-	-	-
Dialoger vi fører på egen hånd	Stk.			0	-	-	-
Dialoger via Climate Action 100 + som lead/co-lead	Stk.			1	-	-	-
Dialoger via ESG-rådgiver (Sustainalytics)	Stk.			4	-	-	-
Dialoger i alt	Stk.			5	105*	-	-
Dialoger om bæredygtighed	Stk.						
Dialoger vi fører på egen hånd	Stk.			5	-	-	-
Dialoger som lead/co-lead	Stk.			0	-	-	-
Dialoger via ESG-rådgiver (Sustainalytics)	Stk.			30	-	-	-
Dialoger i alt	Stk.			35	111*	-	-
Dialoger i alt	Stk.			40	216*	-	-
Investorerklæringer om klimaforandringer og bæredygtighed	Stk.	1.17		8	-	-	-

Environment - Bæredygtige og ansvarlige investeringer - fortsat	Enhed	Regnskabspraksis	Måltal	2022	2021	2020	2019
Eksklusioner	Stk.	1.18		-	-	-	-
Tobak				20	58	59	64
Virkningsløs dialog				19	11	9	4
Klimarelaterede forhold				185	112	107	72
Kontroversielle våben				67	52	49	17
Russiske statsejede selskaber				29	-	-	-
Virksomheder i alt				320	233	224	157
Stemmeafgivelse		1.19					
Antal stemmeberettigede møder	Stk.			1.536	1.650	1.757	-
Antal forslag på de stemmeberettigede møder	Stk.			18.734	-	-	-
Antal stemmer afgivet ved de stemmeberettigede møder	Stk.			18.391	19.450	21.330	-
Stemmer imod anbefalinger fra selskabernes egne bestyrelser af de fremslåede forslag	%			9,7	9	-	-
Procentandel, hvor vi stemte for fremlagte aktionærforslag	%/Stk.			68,8 % af 657 aktionær- forslag	77 % af 585 aktionær- forslag	-	-
Bæredygtighed i forretningsmodeller							
Tilslutning til Parisaftalen	Henvi- sing	1.20		Se afsnittet 'Ansvarlig og bæredygtig investering'	Henvi- sing i rapport 2021	-	-

Environment - byggeri	Enhed	Regnskabspraksis	Måltal	2022	2021	2020	2019
Ejendomsinvesteringers bæredygtighed	Henvisning	1.24		Se afsnit 'AP Pension sætter nye standarder for byggeriet'	-	-	-
Bæredygtighedscertificerede ejendomme (fordelt på certificeringskategorier)		1.25	Mål: Min. DGNB Guld-certificering for erhvervsbygninger og Svanemærket for alle nyopførte boliger	-	-	-	-
Eksisterende byggeri (bygninger i drift)	%			27,9	51	-	-
DGNB Sølv				8,8	-	-	-
DGNB Guld				3,1	-	-	-
DGNB Diamant				0	-	-	-
DGNB Platin				0	-	-	-
Svanemærket				16,0	-	-	-
Nybyggeri (bygninger under opførsel)	%			90,1	91	-	-
DGNB Sølv				0	-	-	-
DGNB Guld				47,4	-	-	-
DGNB Diamant				0	-	-	-
DGNB Platin				24,1	-	-	-
Svanemærket				18,7	-	-	-

Environment - byggeri fortsat	Enhed	Regnskabspraksis	Måltal	2022	2021	2020	2019
Certificeringer i ejendomsporteføljen	Stk.	1.26* restatement					
Byggerier med DGNB-certificering				10	7	-	-
Byggerier med Svanemærket				13	11*	-	-
Antal byggerier i ejendomsporteføljen	Stk.	1.27					
Eksisterende byggeri (i drift)				129	57	50	46
Nybyggeri (under opførsel)				9	11	14	17
Byggeriets energimærker		1.28	2023: alle bygninger skal have minimum energimærke B				
Score	A=1, B=2, C=3			1,96	1,75	2,14	2,49
Energimærke baseret på score	A=1, B=2, C=3			A2010-B	A	B	B
Antal energimærker	Stk.			121	63	-	-

Social	Enhed	Regnskabspraksis	Måltal	2022	2021	2020	2019
Fuldtidsarbejdsstyrke		2.1					
FTE	FTE			599	578,8	539,7	532,1
Head Count	HC			631	608	569	560
Medarbejderomsætningshastighed		2.2					
Frivillig	%			14,4	8,5	6	15
Aftale/opsagt	%			4,7	4,2	7	6
I alt	%			19,1	12,7	13	21
Sygefravær		2.3* restatement					
Procent	%		Mål: Under 3,5 procent	3,5	3,1*	3,1*	3,2*
Dage				8,7	7,9*	-	-
Arbejdsulykker	Stk.	2.4		5	-	-	-
Medarbejderengagement og tilfredshed		2.5		-	-	-	-
Motivation			Mål: Min. 5,7	5,62	5,6	5,7	5,5
Engagement			Mål: Min. 5,7	5,26	5,3	5,5	5,6
Kønsdiversitet (Foreningen AP Pension f.m.b.a)	% kvinder	2.6					
Kønsdiversitet ledelseslag direktion			Mål: Min. 40 procent af det ene køn	50	0	25	25
Kønsdiversitet ledelseslag direktørgruppe			Mål: Min. 40 procent af det ene køn	46	35	41	35
Kønsdiversitet ledelseslag Lederforum			Mål: Min. 40 procent af det ene køn	58	48	54	48
Kønsdiversitet alle medarbejdere			Mål: Min. 40 procent af det ene køn	55	54	55	55

Social	Enhed	Regnskabspraksis	Måltal	2022	2021	2020	2019
Lønforskel mellem kønnene	Gange	2.7		1,2	1,3	-	-
Antal medarbejdere i flexjob	Antal	2.8		2	2	1	1
Nyansættelser	Antal	2.9		116	109	95	120
Nyansatte 57 år og derover	Antal			9	7	8	5
Medarbejdere 57 år og derover	%			15,5	13,3	12,7	12,6
Elever	Antal	2.10		6	4	2	5
Social – sundhed og kunderne	Enhed	Regnskabspraksis	Måltal	2022	2021	2020	2019
Fordeling af bevilligede sager på kategorier	%	2.12					
Anden sundhed	%			56,7	60,8	59,8	63,8
Mental sundhed	%			43,3	39,2	40,2	36,2
Fordeling af behov for akut hjælp AP Care (red flag)	%	2.13		43,6	32	-	-
Kundeforløb med AP Care	Stk.	2.14*		1.161	806*	488*	-
Kundetilfredshed med AP Care (indgående og udgående kald)	Score 1-7	2.15		6,8	6,7	6,8	-
Udbetalingsvarighed ved TAE ifbm. stress før og efter AP Care		2.16					
Før AP Care				45,5	-	-	-
Efter AP Care				32,5	-	-	-
Antal måneder				12,9	-	-	-
Temaer i opkaldene hos AP Care		2.17					
Stress, trivselsproblemer og andre psykiske lidelser	%			66,5	69,4	56,6	-
Kundernes tilfredshed med skadeshåndtering	Score 1-7	2.18		6,3	6,2	6,3	6,3
Kundernes tilfredshed med AP Sundhedsforsikring ifbm. med skadesforløb	Score 1-5	2.19					
Kundetilfredshed med telefonbetjening vedr. sundhedsforsikringen				4,5	4,5	4,4	-
Kundetilfredshed med behandling gennem sundhedsforsikringen				4,5	4,2	4,3	-

Governance	Enhed	Regnskabspraksis	Måltal	2022	2021	2020	2019
Bestyrelsens kønsdiversitet	%	3.1* restatement	Mål 2025: Min. 40 % af det ene køn				
Foreningen AP Pension f.m.b.a. - inkl. medarbejdervalgte	%			22,2	11,1*	17,7*	17,7*
Foreningen AP Pension f.m.b.a.	%			14,3	7,1*	14,3*	14,3*
AP Pension livsforsikringsaktieselskab - inkl. medarbejdervalgte	%			18,2	9,1*	20,0*	22,2*
AP Pension livsforsikringsaktieselskab	%			0,0	0,0*	14,3*	16,7*
Tilstedeværelse på bestyrelsesmøder		3.2					
Foreningen AP Pension f.m.b.a.	%			93,9	95,3	100,0	93,0
AP Pension livsforsikringsaktieselskab	%			89,2	97,2	98,6	95,1
Lønforskel mellem CEO og medarbejdere	Gange	3.3		7,9	7,9	-	-
Procentandel, som har gennemført årlige, obligatoriske e-læringskurser		3.4					
GDPR (eloomi)	%			96,6	-	-	-
Bekæmpelse af hvidvask og terrorfinansiering (eloomi)	%			96,5	-	-	-
Informationssikkerhed (eloomi)	%			96,5	-	-	-
Dataetik (eloomi)	%			96,3	-	-	-
Whistleblowerordning		3.5					
Antal indberetninger	Stk.			0	0	-	-
Sager om diskrimination	Stk.			0	0	-	-
Ankenævns sager		3.6	Opgøres efter redaktionens afslutning		-	-	-
Afgjorte sager i alt	Stk.			-	24	37	17
Afgjorte sager til fordel for AP Pension	Stk.			-	19	27	13

Regnskabspraksis

Anvendt praksis

Følgende praksis beskriver data under overskrifterne: Environment, Social og Governance. Nøgletallene er udarbejdet efter vejledningen fra Finansforeningen/CFA Society Denmark, FSR – danske revisorer og Nasdaq Copenhagen. Vejledningen giver 15 bud på standardiserede ESG-hoved- og nøgletal til årsrapporten. For uddybende forklaringer henvises til metoderne for opgørelserne på fsr.dk/esg. Derudover inkluderer vi scope 3 for at give et mere fyldestgørende billede af AP Pensions samlede CO₂e-udledninger. Vores scope 3 vil forventeligt udvide sig i de kommende år, da vi løbende bliver bekendt med flere datapunkter og kan indhente mere fyldestgørende data.

Vi følger Forsikring & Pensions klimarapportering – branchehenstilling revideret version pr. oktober 2022 og de tilhørende opgørelsesmetoder (efterfølgende beskrevet som branchehenstillingen).

I tilfælde af, at der forekommer opdaterede opgørelser og praksis, vurderes disse ud fra en væsentlighedsbetragtning. I tilfælde af, at de er vurderet væsentlige, kan du læse mere om dem i denne regnskabspraksis.

1. Environment

AP Pension har anvendt Greenhouse Gas Protocol (GHG-protokollen) til beregning af vores CO₂e-udledning, medmindre andet er anført.

Rapporteringsmæssigt opdeler vi nøgletallene i tre scopes, som relaterer sig til udledningskilden.

1.1 Scope 1: Direkte emissioner, der stammer fra selskabets egen forbrænding af brændsler og materialer. Emissioner måles i ton CO₂e og omfatter al kørsel i leasede biler samt biler ejet af AP Pension. For leasede biler er beregningen baseret på forbruget på brændstoffkort (Circle K og OK). Derudover er en del af udledningen omregnet fra udgifter til forbrug baseret på en pris pr. liter fra den 3. januar 2023. Udledningen er omregnet med en emissionsfaktor fra DEFRA pr. forbrugt liter brændstof. For biler ejet af AP Pension anvendes antal kørte kilometer omregnet med en standard CO₂e-udledning pr. kørt km. for benzinbiler fra Energistyrelsen.

1.2 Scope 2: Scope 2 vedrører emissioner (hos energiproducenten) af indkøbt elektricitet og fjernvarme. Ved beregning af CO₂e-udledning anvendes faktisk forbrug af el og fjernvarme på AP Pensions kontorlokationer omregnet med emissionsfaktor fra henholdsvis Energinet, kredsløb og HOFOR. Der er anvendt lokationsbestemt metode ved opgørelse af udledning i scope 2. Bemærk, at det ikke har været muligt at

få opgørelse over fjernvarmeforbrug fra AP38 for 2022. Derfor har vi estimeret et forbrug baseret på forbruget i Østbanegade sat i forhold til antallet af medarbejdere i AP38. Scope 2 inkluderer også kWh-forbruget i leasede el- og hybridbiler omregnet med en emissionsfaktor fra Energinet. Data modtages fra ekstern leverandør, Clever, og inkluderer både data fra ladebrikker- og bokse.

1.3 Scope 3: Oplysning om scope 3 CO₂e-udledning er et supplement til ESG-hoved- og nøgletalsvejledningen og omfatter øvrige udledninger fra f.eks. leverandørers CO₂e-udledning fra outsourcet it-udstyr, forretningsrejser mv. I henhold til GHG-protokollen opdeles Scope 3 i 15 underkategorier.

Vedvarende energiandel er ikke inkluderet i beregningen, da der ikke er en særskilt dataopsamling for produceret el ved solceller på vores ejendomme.

AP Pension oplyser om CO₂e-udledning for følgende kategorier i Scope 3:

1.4 Kategori 1 – Indkøb af varer og tjenesteydelser:

I 2022 inkluderer kategorien udvalgte ydelser vurderet ud fra omkostninger og ved at undersøge ydelsens indhold. I 2023 vil vi forbedre rapporteringen af indkøbte varer og tjenesteydelser for at sikre fuldstændigheden. Indkøbte tjenesteydelser består af aktiviteter outsourcet til: Dansk Sundhedssikring (administration af sundhedsforsikringer). I 2022 inkluderes Dansk Sundheds-sikrings forbrug af el, vand og fjernvarme. I 2021 inkluderede vi udelukkende elforbruget. DEAS (administration af AP Pensions ejendomsporteføje) opgøres ved at bruge FTE omregnet til kWh-forbrug, NNIT (it-relaterede tjenesteydelser) opgøres som kWh-forbrug og for Microsoft (it-relaterede tjenesteydelser) aflæses udledningen på leverandørens PowerBi-rapport. Microsoft var ikke inkluderet i 2021. For hver tjenesteydelse opgøres forbruget for ydelsen, og der anvendes emissionsfaktor fra Energinet, HOFOR og DEFRA til beregning af CO₂e-udledningen. Tallene opgøres for året pr. 31. december. I kategorien under forbrug af el i leasede servere (NNIT) er der for 2021 fundet en fejl, så forbruget er ændret fra 337.902 kWh til 377.902 kWh. Det har en betydning for klimaregnskabet på fem ton CO₂.

*I 2022 opdateres kategorien og omfatter ikke længere forbrug af pap, papir, plastik, aluminium, jern og fødevarer i kantinen grundet forkert datagrundlag og dobbeltrapportering i to kategorier. Dette er rettet historisk. Kategori 1 ændres i 2019 fra 99,2 til 4 ton, 2020 ændres fra 88,4 til 3,4 ton, 2021 fra 104,1 til 49,7 ton. Kategorien stiger med 40,7 procent fra 2021 til 2022, hvilket primært skyldes tilføjelsen af Microsoft, som udgør 29,5 procent af den samlede kategori i 2022. Såfremt leverandøren ikke var tilføjet, havde der været en mindre stigning på 18,7 procent fra 2021 til 2022, som primært skyldes udvidelsen af forbruget hos enkelte leverandører samt naturlig stigning i forbrug.

1.5 Kategori 3 – Brændsel og energirelaterede aktiviteter, som ikke er omfattet af scope 1 og 2:

Denne kategori omfatter opstrømsemmissioner forbundet med produktion og transport af brændstof, som anvendes i biler ejet og leaset af AP Pension. Der anvendes emissionsfaktorer fra DEFRA til beregning af CO₂e-udledningen for kategorien. Udledningen i kategorien er steget, hvilket skyldes det øgede brændstofforbrug gennem vores bilpark. Kategorien indeholder også tab af el og varme i transmission og distribution samt opstrømsemmissioner forbundet med produktion og transport af el og varme. Fra 2019 til 2021 blev tab af el i transmission og distribution udelukkende beregnet, hvorfor tab af varme i transmission og distribution er tilføjet historisk. Ligeledes er der historisk tilføjet opstrømsemmissioner forbundet med produktion og transport af el og varme. Der anvendes emissionsfaktorer fra DEFRA, HOFOR og Energinets miljødeklarering til beregning af CO₂e-udledningen for kategorien. Tallet opgøres for året pr. 31. december.

*I 2021 fremgik tab af el i transmission og distribution i kategori 9. I 2022 er denne aktivitet flyttet til kategori 3, hvorfor kategori 9 udgår. Kategori 3 ændres derfor i 2019 fra 62,1 til 122,2 ton, i 2020 fra 77,2 til 127,7 ton, i 2021 fra 85,1 til 161,4 ton.

1.6 Kategori 5 – Affald genereret i forbindelse med aktiviteter:

Denne kategori omfatter affald genereret i forbindelse med driften af AP Pension, dvs. affald fra pap, papir, plastik, aluminium, jern, farligt affald, bioaffald samt restaffald. De afrapporterede emissioner fra affald tager kun højde for affald fra kontorerne på Østbanegade og Amerika Plads (og ikke Aarhus-kontoret). Det antages, at al affald sendes til forbrænding eller genanvendelse, hvorfor der ikke tages højde for emissioner forbundet med deponi.

For hver kategori af affald er der anvendt en tilsvarende emissionsfaktor fra DEFRA til beregning af CO₂e-udledning. Tallet rummer ikke affald i forbindelse med kantinedriften. I 2023 vil vi undersøge muligheden for at forbedre rapporteringen af kategori 5 – affald genereret i forbindelse med aktiviteter for at sikre fuldstændigheden. Tallet opgøres for året pr. 31. december.

1.7 Kategori 6 – Forretningsrejser

Kategorien omfatter al rejseaktivitet foretaget af AP Pensions medarbejdere, dvs. flyrejser, rejser med tog og taxa, færgesejls, hotelophold og arbejdsrelateret kørsel i medarbejdernes egne biler. Forbruget opgøres på baggrund af bogførte rejseomkostninger, og CO₂e-udledningen beregnes på baggrund af relevante emissionsfaktorer. Der anvendes en række estimater og antagelser: Flyafstande er målt via Google Maps ud fra given destination. Færge omregnes til antal ture baseret på standardpris på 699 kr./tur, som er en standard billet for en personbil på overfart med Molslinjen. Dertil anvendes en estimeret vægt af bil på 1.400 kg. med person på 80 kg. For tog følges DSB's egen opgørelse 2022 for InterCity, InterCityLyn og Regionaltog ift. udledning pr. krone. For taxa regnes den gennemsnitlige taxapris ved at benytte 4x35's hjemmeside for dørriser i dagtimerne mandag til fredag.

Her estimeres prisen for taxakørsel til 220 kr. pr. 10 km ifølge den såkaldte dørris for taxaselskab i hovedstadsområdet, der svarer til 22 kr. pr. kilometer. Hotel beregnes ud fra antal hotelovernatninger, hvor der estimeres en gennemsnitlig pris på 1.000 kr. pr. nat. Udledning udregnes for et 4-stjerners hotel i Danmark. Tallene opgøres for året pr. 31. december.

1.8 Kategori 7 – medarbejderpendling til arbejde:

Kategorien indeholder beregning af medarbejdernes elforbrug i forbindelse med hjemmearbejde. Beregningen er foretaget på baggrund af AP Pensions tidsregistreringssystem og med udgangspunkt i videnscenteret Bolius' estimater af kWh-forbrug i forbindelse med hjemmearbejde. CO₂e-udledningen beregnes ved brug af Energinets miljødeklaration. Faldet i udledningen skyldes, at vi i 2022 er tilbage på lokationer i større grad, hvilket også understreges af færre hjemmearbejdsdage. I 2023 vil vi forbedre rapporteringen af kategorien for at sikre fuldstændigheden.

*Kategorien har ikke været inkluderet historisk. Dog har beregningen for medarbejdernes hjemmearbejde i 2021 og 2020 været opgjort under kategori 3, hvorfor disse er flyttet til kategori 7. Tallet opgøres for året pr. 31. december.

1.9 Kategori 15 – Investeringer:

Nøgletal på investeringsområdet indgår i scope 3 for AP Pensions klimaregnskab. Data er blandt andet opdelt med udgangspunkt i kategorier fra Forsikring & Pensions branchevejledning. Her rapporterer vi på 36 procent af de samlede investeringsaktiver. Børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer udgør 42,3 mia. kr., ejendomme i drift 11,1 mia. kr. og landbrugsbedrifter 699,8 mio. kr. De samlede investeringsaktiver udgør 150,7 mia. kr. Aktiver, som ikke indgår i rapporteringen, er blandt andet obligationer 60,3 mia. kr., kreditter, lån 15 mia. kr., unoterede aktier 3,95 mia. kr. samt børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer, som vi enten ikke har CO₂e-data på, eller som ligger i fonde, som vi endnu ikke kan gennemlyse på selskabsniveau, 10,6 mia. kr. Du kan læse mere om de specifikke nøgletal (CO₂e-udledningen af børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer, ejendomme og landbrug) i deres respektive regnskabspraksis.

*I 2022 rapporteres der, som noget nyt, på scope 3-udledningen fra børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer samt ejendomme. Dette har betydning for den samlede opgørelse af udledningen i kategori 15 i AP Pensions klimaregnskab, som stiger markant i 2022. Særligt tilføjelsen af scope 3-udledningen fra børsnoterede aktier påvirker klimaregnskabet. Scope 3-udledningen for børsnoterede aktier og virksomhedsobligationers udgør 86,1 procent af den samlede udledning i kategori 15. Såfremt dette ikke var tilføjet i 2022 havde der været et fald fra 2021 til 2022 på ca. 35 procent i kategorien.

Børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer

Nøgletallene i denne kategori inkluderer de aktiver, som AP Pension og vores data leverandør (ISS ESG) har data på. AP Pension kortlægger CO₂e-udledningen i aktie- og virksomhedsobligationsporteføljerne med udgangspunkt i data og metode fra ISS ESG. Dette angives i ton. Følgende er en oversigt over ISS ESGs datadækning for de af AP Pensions børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer, der ligger i fonde, som vi har mulighed for at gennemlyse på selskabsniveau: Datadækningen for børsnoterede aktier er 97,2 procent. Ud af den samlede værdi, som vi har datadækning på, kommer 89,8 procent af data fra selskabernes egen CO₂e-rapportering, og det resterende er estimeret. For virksomhedsobligationer er datadækningen 54,7 procent. Af den værdi, som vi har datadækning på, kommer 66,4 procent af data fra selskabernes egen CO₂e-rapportering, og det resterende er estimeret.

Samlet set inkluderer nøgletallene i denne kategori altså den del af AP Pensions børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer, der ligger i fonde, som vi har mulighed for at gennemlyse på selskabsniveau, og som ISS ESG har CO₂e-data på. Dette udgør 79,8 procent af AP Pensions samlede portefølje af børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer.

1.10 CO₂e-udledning (scope 1 og 2):

Nøgletallet viser porteføljens samlede estimerede CO₂e-udledninger af scope 1 og 2, jf. GHG-protokollen. Her ser man på den del af selskabernes CO₂e-udledning, vi som investorer finansierer. CO₂e-udledningen beregnes ved at anvende vores ejerskabsandel i det respektive selskab og det respektive selskabs CO₂e-udledninger. Det beregnes med formlen:

$$\sum_i^n \text{Position Ownership Ratio} \times \text{Position Scope 1\&2 Emissions}_i$$

Tallet opgøres for året pr. 31. december med data fra henholdsvis vores børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer.

1.11 CO₂e-aftryk (Scope 1 og 2 samt 3):

Opgørelsen bygger videre på de totale CO₂e-udledninger, hvor CO₂e-aftrykket normaliseres ud fra værdien af AP Pensions beholdning i de medtagne aktivklasser. Dette udregnes som disse aktivklassers totale udledning pr. mio. kr. investeret. Det beregnes med formlen: tCO₂e/ DKK. mio. investeret. CO₂-aftrykket er opdelt, så vi opgør tallet samlet for scope 1 og 2 mens scope 3 opgøres separat. Tallet opgøres for året pr. 31. december med data fra henholdsvis vores børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer.

1.12 Relativ CO₂e-udledningseksponering (tCO₂e/mio. kr. omsætning):

Dette nøgletal inkluderer selskabernes relative størrelse i beregningerne, da det giver et indblik i porteføljens CO₂e-udledning på selskabsniveau. Det sker ved, at CO₂e-aftrykket normaliseres ud fra selskabernes respektive omsætning, mens der tages højde for deres vægt i porteføljen. Det beregnes med formlen:

$$\sum_i^n \text{Position Weight}_i \times \frac{\text{Position Scope 1 \& 2 Emissions}_i}{\text{Position Revenue}_i}$$

Tallet opgøres for året pr. 31. december med data fra henholdsvis vores børs-noterede aktier og virksomhedsobligationer.

1.13 CO₂e-udledning (Scope 3):

Nøgletallet viser porteføljens samlede estimerede CO₂e-udledninger af scope 3, jf. GHG-protokollen. Her ser man på den del af selskabernes CO₂e-udledning, vi som investorer finansierer. CO₂e-udledningen beregnes ved at anvende vores ejerskabsandel i det respektive selskab og det respektive selskabs CO₂e-udledninger. Det beregnes med formlen:

$$\sum_i^n \text{Position Ownership Ratio} \times \text{Position Scope 3}$$

Tallet opgøres for året pr. 31. december med data fra henholdsvis vores børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer.

1.14 Investeringer i den grønne omstilling:

Opgøres som milliarder kroner investeret i den grønne omstilling, og som procentandel af vores samlede aktiver under forvaltning (AUM). Dette opgøres pr. 31. december 2022. Investeringer i den grønne omstilling omfatter grønne obligationer, grønne aktieinvesteringer, grøn energiinfrastruktur, klimavenlige investeringer i ejendomme og andre grønne investeringer som f.eks. direkte lån til grønne projekter.

Opgørelsen er udarbejdet i overensstemmelse med Forsikring & Pensions vejledning til det betingede tilsagn. Vi kategoriserer obligationer som grønne obligationer ud fra Bloombergs definition. De ser på den planlagte anvendelse af kapitalen, der er rejst ved udbuddet. For at blive kategoriseret som en grøn obligation skal kapitalen anvendes til grønne projekter eller aktiviteter, der fremmer modvirkning af eller tilpasning til klimaændringer.

Ved grønne aktieinvesteringer, grøn energiinfrastruktur og andre grønne investeringer anvender vi et forsigtighedsprincip, hvor vi kun medtager de investeringer, som vi med sikkerhed ved bidrager til en omstilling i retningen af mere bæredygtig energi (verdensmål 7). For AP Pensions klimavenlige investeringer i ejendomme medtages eksisterende byggeri (bygninger i drift) med enten Svanemærket eller en DGNB-certificering samt nybyggeri (bygninger under opførsel) med en præcertificering eller som opføres efter en certificering som led i kontrakten. Præcertificeringen, eller certificeringen nævnt i kontrakten, skal ligeledes enten være Svanemærket eller en DGNB-certificering.

1.15 Aktivt ejerskab – henvisning:

AP Pension redegør for aktivt ejerskab i overensstemmelse med Lov om finansiel virksomhed § 159, som blandt andet indebærer, at vi har en politik for, hvordan der skal overvåges, føres dialog, udøves stemmerettigheder, samarbejdes med andre aktionærer, kommunikeres med relevante interessenter, og for hvordan faktiske og potentielle konflikter i forbindelse med det aktive ejerskab skal håndteres. AP Pension skal, jf. FIL § 159, årligt udarbejde en redegørelse for, hvordan det aktive ejerskab er gennemført. For målepunktet henviser vi til teksterne i denne bæredygtighedsrapport, hvori redegørelsen finder sted.

1.16 Dialoger ifbm. aktivt ejerskab:

Målepunktet opdeles i to elementer.

1) Dialoger om klimaforandringer, der opgøres og præsenteres som antal dialoger om klimaforandringer, som AP Pension henholdsvis fører på egen hånd, fører som lead eller co-lead i Climate Action 100+ eller er engageret i via ESG-ratingbureau eller lignende via e-mail, telefon eller møder, og som er udført som led i AP Pensions aktive ejerskab.

2) Dialoger i alt, der opgøres som AP Pensions samlede antal dialoger (f.eks. via e-mail, telefon eller møder) udført som led i det aktive ejerskab. Der skal være modtaget en respons i rapporteringsåret på henvendelsen, for at den kan kvalificeres som en dialog. Hvis man er i dialog om klimaforandringer med samme selskab både på egen hånd, som lead eller co-lead og/eller via ESG-ratingbureau kan et selskab tælles flere gange, hvis der føres dialoger med det pågældende selskab på forskellige områder.

Vi tilføjer en supplerende opgørelse, 'Dialoger om bæredygtighed', for at give et fyldestgørende billede af AP Pensions dialoger. Her har vi modtaget dialoger vedrørende menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, forretningsetik samt dialoger, vi har haft med selskaber, der fortsat havde aktiviteter i Rusland efter invasionen af Ukraine. Der skal være modtaget en respons på virksomhedens henvendelse, for at en henvendelse kan kvalificeres som en dialog. Tallet opgøres for året pr. 31. december.

*I 2022 medtager vi kun dialoger, som vi har modtaget en respons på for at følge branchehenstillingen. Af denne grund bliver kategorien investorerklæringer også rapporteret selvstændigt i 2022. Dette afviger fra 2021, hvorfor tallene over år ikke kan sammenlignes.

1.17 Investorerklæringer om klimaforandringer og bæredygtighed:

Nøgletallet dækker over de investorerklæringer, hvor AP Pension har været medunderskrivere. Disse investorerklæringer omhandler klimaforandringer og andre former for bæredygtighed, herunder menneskerettigheder. Investorerklæringer er en måde at udøve aktivt ejerskab på, hvor AP Pension kan gøre både selskaber og regeringer opmærksomme på bekymringer, samt opfordre dem til handling. AP Pension opgør nøgletallet for året pr. 31. december 2022.

1.18 Eksklusioner:

Virksomheder som er blevet ekskluderet fra vores investeringsunivers på baggrund af vores eksklusionskriterier. Hvert enkelt eksklusionskriterie er blevet godkendt af bestyrelsen. Hvis et eksisterende kriterie skal laves om eller fjernes, eller hvis et nyt eksklusionskriterie skal tilføjes, skal det indstilles til beslutning i AP Pensions bestyrelse. Vi har adgang til data fra forskellige dataleverandører, som bruges til at screene selskaberne. Screeningerne viser, hvilke selskaber vi ikke kan investere i baseret på vedtagne eksklusionskriterier. Vores eksterne forvaltere ved ligeledes, hvilke selskaber vi ikke kan investere i. Eksklusionslisten er en blanding af screening samt generel vurdering af et selskab baseret på, hvorvidt de lever op til vores politik.

Kategorierne i vores eksklusionsliste hedder 'Tobak, Virkningsløs dialog, Klima-relaterede forhold, Kontroversielle våben og Russiske statsejede selskaber'. De specifikke eksklusionskriterier kan findes [her](#). 'Virkningsløs dialog' hed i 2019 'Brud på menneskerettigheder'. Det er ændret fordi brud på menneskerettigheder fører til dialog – ikke til eksklusion. Derudover er der i 2022 blevet tilføjet en kategori, der hedder 'Russiske statsejede selskaber'. Videre information om denne kategori kan findes [her](#). Antallet af ekskluderede selskaber er steget for klimarelaterede forhold på grund af nye skærpede eksklusionskriterier og for kontroversielle våben på grund af en ny metodik. Antallet af ekskluderede selskaber er faldet inden for kategorien tobak på grund af en ny metodik. Tallet opgøres to gange årligt og dette tal opgøres januar 2023.

1.19 Stemmeafgivelse:

Nøgletallene dækker over AP Pensions stemmeafgivelser på generalforsamlinger hos de selskaber, hvor vi er stemmeberettigede. Nøgletallene er de følgende: antal stemmeberettigede møder, antal forslag på de stemmeberettigede møder, antal stemmer afgivet ved de stemmeberettigede møder, stemmer imod anbefalinger fra selskabernes egne bestyrelser af de fremstillede forslag og procentandel, hvor vi stemte for fremlagte aktionærforslag. Data indsamles via vores eksterne leverandør Institutional Shareholder Services (ISS), som afgiver stemmer på vegne af AP Pension ud fra en aftalt stemmepolitik med vægt på bæredygtighed. På ISS' hjemmeside (proxyexchange.issgovernance.com) har vi adgang til data og kan løbende monitorere vores stemmeafgivelser. Tallet opgøres for året pr. 31. december 2022.

1.20 Tilslutning til Parisaftalen:

AP Pension beskriver hvorledes Parisaftalen er indarbejdet i vores retningslinjer og investeringsprocesser. Beskrivelsen i rapporten tager afsæt i det arbejde, der er udført i løbet af 2022.

Ejendomsporteføljen

Overordnet forklaring til re-statement af CO₂e-udledning for ejendomme

Ved estimering af CO₂e-udledning i ejendomsporteføljen for bygninger i drift anvendes energirelateret CO₂e-udledning, og beregningsmetoden følger GHG-protokollen. CO₂e-udledningen beregnes for den enkelte ejendom, hvor bygningens energimærke anvendes til estimat af varme og varmt vand. For estimat af forbruget af elektricitet anvendes normtal fra DGNB- manualen 2020, kriterie ENV 1-b, hvor særligt strømforbrug fra slutbrugernes stikkontakter ikke anses for at være retvisende, hvis energimærket anvendes hertil. Forbruget fra den enkelte bygning bliver herefter multipliceret med en vægtet emissionsfaktor for el, fjernvarme og varmt vand.

De anvendte emissionsfaktorer fra forsyningsselskaberne offentliggøres for det forgangne år i løbet af første kvartal, hvorfor beregningen af CO₂e-udledningen anvender de senest offentliggjorte emissionsfaktorer. Ejendomsdata for de enkelte ejendomme til beregning af CO₂e-udledning modtages fra ejendommenes administrator, herunder DEAS, Thylander og Newsec.

Selve beregningen af ejendomsporteføljens CO₂e-udledning er udarbejdet af Rambøll og er opgjort på porteføljens indhold pr. 31. december 2022. Pr. 1. januar 2022 overtog AP Pension ejerskabet til BoStad-porteføljen (værdimæssigt over kr. 3 mia. og ca. 70 ejendomme), hvorfor den samlede ejendomsportefølje (ca. 200.000 flere kvadratmeter) er vokset markant. Under henvisning til retningslinjerne i GHG-protokollen skal der ved væsentlige ændringer i porteføljen (recalculation policy) ske en genberegning af AP Pensions allerede udarbejdede baseline for 2019, hvor samtlige nytilkomne/frasolgte ejendomme i porteføljen medtages/udgår – uanset at AP Pension formelt set ikke ejede disse bygninger i 2019. Grundet dette princip oplever selskaber med vækst udfordringer, idet voksende ejendomsporteføljer derved aldrig kan nå et reduktionsmål i deres absolutte forbrug. Til gengæld kan et støttet tal (f.eks. CO₂e-udledning pr. kvadratmeter) vise, hvordan virksomheder (trods vækst) arbejder med energireducerende tiltag i en voksende portefølje.

1.21 CO₂e-udledning ejendomme:

Da vi ønsker at opgøre AP Pensions CO₂e-udledning i overensstemmelse med GHG-protokollen, har vi i 2022 genberegnet baseline for 2019 (basisår), idet der er sket en væsentlig ændring i porteføljens størrelse i perioden 2019-2022. Tilmed er CO₂e-udledningen fra lejerne nu inkluderet i opgørelsen, dvs. AP Ejendommens scope 3. Det betyder, at vi opdaterer 2019-tallet (baseline) og de historiske tal, hvorfor tidligere rapporterede data udgår, da de ikke er sammenlignelige. 2019, 2020 og 2021 opdateres i henhold til samme praksis som for tallet i 2022. Opdateringen stemmer desuden i overens med AP Pensions deltagelse i

IIGCC's Net Zero-samarbejde. Emissionsfaktorerne for det forgangne år fra forsyningsselskaberne offentliggøres i løbet af redaktionens afslutning, hvorfor beregningen for udledningen i 2022 anvender de senest offentliggjorte emissionsfaktorer (2021). De resterende år, 2019-2021, anvender emissionsfaktorer for deres respektive år. Regnskabspraksis fra 2021 til 2022 er derfor ændret for at opgøre et mere retvisende tal. Tallet angives som ton CO₂e for bygninger i drift. Selve beregningen af ejendomsporteføljens CO₂e-udledning er udarbejdet af Rambøll og opgjort pr. 31. december 2022.

*I 2019 var udledningen 2.566, hvilket er rettet til 7.230,4 ton. For 2020 var udledningen 2.702, hvilket er rettet til 7.474,5. I 2021 var udledningen 1.564 og er rettet til 8.604,7 ton.

1.22 CO₂e-aftryk for ejendomme:

Opgørelsen bygger videre på de totale CO₂e-udledninger for bygninger i drift, hvor CO₂e-aftrykket ses i forhold til værdien af AP Pensions ejendomme i drift. Udregnes som total udledning/porteføljeværdi. Vi har anvendt CO₂e-udledningen og værdien af henholdsvis BoStad og AP Ejendommens portefølje pr. 31. december 2022.

*I 2021 var aftrykket 0,2, hvilket er rettet til 0,812 ton pr. mio. kr. investeret. De resterende tal er tilføjet historisk, da disse ikke har været opgjort tidligere.

1.23 CO₂e-udledning for ejendomme i drift pr. kvm:

Det samlede estimat for CO₂e-udledning for hele ejendomsporteføljen i ton bruges til at udregne CO₂e-udledning pr. kvm i kg. Herudover benytter vi det samlede areal af ejendommene i drift. Eftersom der ejes andele af visse ejendomme, og der dermed ikke er en 100 procent ejerandel på disse ejendomme, bliver arealet multipliceret med en faktor svarende til ejerandelen. Der henvises til Rambølls beregning, hvor CO₂e-udledningen pr. kvm. er medtaget.

Ejendomsporteføljen er i perioden 2019-2022 vokset med ca. 200.000 kvm blandet andet grundet købet af BoStad, hvilket giver et højere absolut forbrug. Vi bruger derfor CO₂e-udledningen pr. kvm som støttet tal for at underbygge, at selvom vi har fået flere kvadratmeter i ejendomsporteføljen, ses en værdi af de bæredygtige tiltag, som er igangsat i porteføljen. Emissionsfaktorerne for de forgangne år fra forsyningsselskaberne offentliggøres i løbet af redaktionens slutning, hvorfor beregningen i 2022 anvender de senest offentliggjorte emissionsfaktorer (2021). Regnskabspraksis fra 2021 til 2022 er derfor ændret for at opgøre et mere retvisende tal. Tallet angives som kg. CO₂ pr. kvm for bygninger i drift. Formlen er: CO₂e-udledning i ton for hele ejendomsporteføljen*1000)/ samlet areal for ejendomsporteføljen = CO₂e-udledning pr. kvm i kg.

*I 2019 var udledningen pr. kvm for byggerier i drift 10,6 kg, hvilket er opdateret til 20,2 kg. I 2020 var tallet 10,3 kg, og ændres til 17,1 kg. I 2021 udgjorde udledningen 4,2 kg, hvilket er ændret til 15,8 kg.

1.24 Ejendomsinvesteringernes bæredygtighed:

AP Pension beskriver, hvorledes ejendomsinvesteringernes bæredygtighed er indarbejdet i vores retningslinjer og investeringsprocesser. Beskrivelsen i rapporten tager afsæt i det arbejde, der er udført i løbet af 2022.

1.25 Bæredygtigheds certificerede ejendomme:

Nøgletallet er fra branchevejledningen. Tallet opdeles i henholdsvis eksisterende byggeri (bygninger i drift) og nybyggeri (bygninger under opførsel). Nybyggeri er perioden frem til ibrugtagning af ejendommen. Tallet opgøres som antal kvm, der er certificeret i henhold til en anerkendt certificeringsstandard i procent af antal kvm i alt for hver af de to bygningskategorier. Certificeringsstandarderne inddeles i flere niveauer (DGNB Sølv, Guld og Platin samt Svanemærket). I takt med opkøb af BoStad-porteføljen har der for året været en væsentlig ændring i

tallet. Det skyldes, at BoStad-porteføljen består af en stor del ikke-certificerede ejendomme (71 ikke-certificerede ejendomme). Opgørelsen for eksisterende byggeri er baseret på areal for bygninger, hvor der foreligger en certificering. For nybyggeri baseres tallet på præcertificering og forholdene i kontrakterne for byggeriet. Tallet opgøres for året pr. 31. december 2022.

1.26 Certificeringer i ejendomsporteføljen:

Nøgletallet angiver antal certificeringer med Svanemærket og DGNB fordelt på eksisterende byggeri (bygninger i drift) og nybyggeri (bygninger under opførsel). Eksisterende byggeri inkluderer byggerier, vi har certificeret. For nybyggeri opgør vi tallet efter, hvad der er planlagt certificeret. Ved nybyggeri kan der ikke modtages Svanemærket, før byggeriet står færdigt, men kun en præcertificering. For DGNB kan der ikke modtages en præcertificering. Dog står det f.eks. beskrevet i kontrakterne, hvad der bygges efter. En præcertificering opfattes som lig med en certificering. Tallet opgøres for året pr. 31. december 2022.

*Tallene er rettet historisk efter den nye opgørelse, hvor der medtages: Eksisterende byggeri med Svanemærket eller DGNB-certificering samt nybyggeri med en præcertificering eller som opføres efter en certificering som led i kontrakten. I 2021 ændres antallet af Svanemærker fra 14 til 11.

1.27 Antal byggerier i ejendomsporteføljen:

Nøgletallet dækker både eksisterende byggeri (bygninger i drift) og nybyggeri (bygninger under opførsel). Eksisterende byggeri (bygninger i drift) er ejendomme, som er færdigbyggede og i drift, dvs. udlejede eller under genudlejning. For eksisterende byggeri (i drift) ses der i 2022 en stor vækst, hvilket skyldes, at BoStad-porteføljen er medtaget. Dette er altså de ejendomme, som ikke længere er byggeprojekter, som AP Pension på nuværende tidspunkt har under drift (administreres af DEAS, Newsec og Spar Nord Bolig). Nybyggeri (bygninger under opførsel) er alle de byggerier, som på nuværende tidspunkt er under opførelse, altså i gang med at blive bygget. Det kan være bolig- eller kontorejendomme (eller andre segmenter). Tallet opgøres for året pr. 31. december 2022.

1.28 Byggeriets energimærker:

Ved opgørelsen af antallet af energimærker får vi tilsendt en liste over alle vores ejendomme med tilhørende energimærker fra DEAS. Energimærkerne er offentligt tilgængelige. Ved opgørelsen af EMS-scoren tages de pågældende ejendommers arealer ganget med ejendommens energimærke-score. Dette gøres for hele porteføljen, hvorefter den samlede mængde bliver delt med det samlede areal for ejendomsporteføljen. Energimærkerne kan overordnet set være A, B, C osv. indtil G. Under A ligger et par differentierede mærker, hvor A2020 bliver tilføjet værdien 0,50, A2015 bliver tilføjet værdien 0,75, A2010 bliver tilføjet værdien 1. Derefter er B=2, C=3, D=4 etc. Energimærkerne bliver udarbejdet af Energistyrelsen. Energimærkningen synliggør bygningers energiforbrug og er en form for varedeklaration. Tallet er opgjort for året pr. 31. december 2022.

Landbrug

1.29 CO₂e-udledning landbrug - energi:

Nøgletallet er udarbejdet af ekstern leverandør, Innovationscenter for Økologisk Landbrug, over CO₂e-udledning på ejendommene tilhørende Dansk Farmland K/S for 2022. Rapporten inkluderer udelukkende energi, hvilket kun viser en del af den samlede udledning. I 2021 udarbejdede Dansk Energirådgivning rapporten. Der er forskel på rapporterne, da der i 2022 er medtaget udledninger fra afbrænding af biomasse og opdaterede emissionsfaktorer. Tallet i 2021 er opdateret ud fra metode og emissionsfaktor benyttet af Innovationscenter for Økologisk Landbrug, så nøgletallene fra 2021 til 2022 er sammenlignelige.

*I 2021 er udledningen derfor ændret fra 1.851,9 til 1.750 ton CO₂e. Udregningen for tallene er baseret på faktisk energiforbrug angivet af de respektive forpagtere i løbet af 2022, og herefter fremskrevet til årsafslutning. Tallet for 2020 udgår, da det ikke er sammenligneligt.

1.30 CO₂e-aftryk landbrug:

CO₂e-aftrykket beregnes på baggrund af CO₂e-udledningen fra rapporten fra Innovationscenter for Økologisk Landbrug i forhold til egenkapitalen af landbrugsbedrifterne. I 2021 udarbejdede Dansk Energirådgivning rapporten, hvor fra CO₂-aftrykket for 2021 blev beregnet til 3,1 ton pr. mio. kr. investeret. Dette tal er ændret, da rapporten i 2022 fra Innovationscenter for Økologisk Landbrug har inkluderet afbrænding af biomasse og differentierede emissionsfaktorer. Tilmed anvendes værdien, egenkapitalen, fra årsregnskabet.

*I 2021 er CO₂-aftrykket ændres fra 3,1 til 2,7 ton pr. mio. kr. investeret.

1.31 Antal bedrifter:

Antal bedrifter omfatter landbrugsbedrifter i porteføljen. Dansk Farmland K/S forvalter hele landbrugsporteføljen. Tallet opgøres for året pr. 31. december.

1.32 Energiforbrug:

Forbruget af el er baseret på årlige fakturaer og opgørelser direkte fra leverandører eller gennem DEAS og Stibo. Tallet inkluderer kun energiforbrug i form af elektricitet og fjernvarme fra AP Pensions kontorlokationer. Tallet opgøres for året pr. 31. december 2022.

1.33 Vandforbrug:

Opgørelsen er baseret på faktura fra leverandør modtaget af DEAS og Stibo. CO₂e-udledningen beregnes ved hjælp af relevante emissionsfaktorer fra DEFRA 2022. Bemærk, at det ikke har været muligt at få opgørelse over vandforbrug fra AP38 for 2022. Derfor har vi estimeret et forbrug baseret på forbruget i Østbanegade sat i forhold til antallet af medarbejdere i AP38. Tallet opgøres for året pr. 31. december.

2. Sociale

2.1 Fuldtidsarbejdsstyrke:

Tallet opgøres både som HC og FTE i rapporten. Begge tal inkluderer fastansatte, vikarer og studentermedhjælpere. FTE'er angives som normtidsværdien af antallet af personer. HC angives som antallet af ansatte. Tallet opgøres for året pr. 31. december.

2.2 Medarbejderomsætningshastighed:

Tallet er beregnet for både frivilligt og ufrivilligt forladende medarbejdere i AP Pension. Her inkluderes ikke vikarer og studentermedhjælpere. Pensioneringer indgår i de frivilligt forladende medarbejdere. Nøgletallet angiver, hvor stor en procentdel af medarbejdere, der har forladt AP Pension de sidste år i forhold til det gennemsnitlige antal medarbejdere i samme periode. Tallet er baseret på månedlige udtræk fra AP Pensions medarbejderdata, og opgøres for året pr. 31. december. Opgørelsesmetoden afviger fra FSR-standard, da opgørelsen angives i HC og ikke FTE'er.

2.3 Sygefravær:

Sygefraværsprocenten dækker over den gennemsnitlige årlige sygefraværsprocent i AP Pension i forhold til antal FTE'er. Barselsorlov er ikke inkluderet. Beregningen kan kun tage højde for fraværet, som medarbejderne har registreret i tidsregistreringen. Tallet opgøres for året pr. 31. december. Antal dage dækker over gennemsnittet af sygedage pr. medarbejdere pr. år.

*I 2022 har vi ændret praksis, og tallene inkluderer ikke længere fravær på grund af syge børn. De historiske tal er ligeledes opdaterede, så de ikke inkluderer fravær på grund af syge børn.

2.4 Arbejdsulykker:

Tallet dækker over antallet af arbejdsulykker, som er indberettet til arbejds-skadetilsynet via EASY.dk på Virk.dk. Tallet opgøres årligt pr. 31. december.

2.5 Medarbejderengagement og tilfredshed:

Data stammer fra AP Pensions MTU og leveres i en samlet rapport af en ekstern leverandør, Enalyzer. Indeholder alle medarbejderes input undtagen studenter og vikarer, fratrædende medarbejdere, fritstillede medarbejdere og nyansatte fra 1. oktober. Skalaen er et til syv, hvor syv er bedst. Undersøgelsen fandt sted i fjerde kvartal.

2.6 Kønsdiversitet:

Omfatter medarbejdere i ledende stillinger med personaleansvar og/eller fagligt ansvar. Fordelingen udgør kønsdiversitet i direktionen, direktørgruppen (ekskl. direktionen), Lederforum (inkl. direktionen og direktørgruppen). Tallet opgøres pr. 31. december. Opgørelsesmetoden afviger fra FSR-standard, da opgørelsen er i HC og ikke FTE'er. Kønsdiversitet i medarbejderlaget er beregnet som HC og inkluderer fastansatte, vikarer og studentermedhjælpere. Tallet opgøres for året pr. 31. december. Opgørelsesmetoden afviger fra FSR-standard, da opgørelsen er i HC og ikke FTE'er.

2.7 Lønforskel mellem kønnene:

Nøgletallet dækker over, hvor mange gange den kvindelige medianløn dækkes af den mandlige medianløn. Der arbejdes med medianer frem for gennemsnit for ikke at skævvride nøgletallet med ekstremt dyre og/eller billige medarbejdere.

Tallet er ekskl. direktion og timelønnede medarbejdere. I data indgår køn, grundløn, pension og eventuelle tillæg. Beregningen indeholder ikke udbetalte engangsvederlag, feriepenge, ferietillæg, beskatningsværdien af fri bil, telefon eller lignende. Tallet opgøres pr. 31. december.

2.8 Antal medarbejdere i flexjob:

Tallet er opgjørt som HC pr. 31. december og tilgås via medarbejderens ansættelseskontrakt. For medarbejdere i flexjob betaler AP Pension udelukkende løn for det arbejde, den ansatte udfører i fleksjobbet. Kommunen supplerer lønnen med et fleksløntilskud, der reguleres på baggrund af lønindtægten fra arbejdsgiveren.

2.9 Nyansættelser:

Nøgletallet inddeles som nyansættelser 57 år derover og medarbejdere 57 år og derover. Nyansættelser opgøres som antal og ekskluderer vikarer, studentermedhjælpere og lægekonsulenter. Nyansættelser over 57 år opgøres som antal og ekskluderer ligeledes vikarer, studentermedhjælpere og lægekonsulenter. Medarbejdere over 57 år opgøres som procent af det totale antal ansatte opgjørt i HC. Tallene opgøres for året pr. 31. december.

2.10 Elever:

Tallet dækker over finans- og økonomielever. Tallet er opgjørt som head counts pr. 31. december.

2.11 Fastholdelse af kunder:

Tallet er et af de 15 hovednøgletal fra FSR. Nøgletallet er udeladt, da det kun er brugbart for selskaber med kendte returnerende kunder og varer med en kort købscyklus.

2.12 Fordeling af bevilligede sager på kategori:

Tallet dækker over bevilligede sager i relation til tab af erhvervsevne. Tidspunktet er taget fra den dag, bevillingen gælder. Fordelingen er mental og anden sundhed. Mental sundhed rummer diagnoserne stress, psykiske sygdomme og depression. Der er en begrænsning i data, hvor en andel sager sorteres fra grundet manglende datadækning. Denne andel vurderes ikke væsentlig eller biased for den udvikling KPI'en støtter op om. Tallet opgøres for året og er et stillbillede af udviklingen pr. 31. december.

2.13 Fordeling af behov for hjælp fra AP Care (akut hjælp, red flag):

Red flag-konsollen vedrører henvendelser til Dansk Sundhedssikring (DSS), som resulterer i videresendelse af sag til AP Care. Når sagerne modtages i AP Care, foretages der en konkret vurdering af, om sagen er relevant. Tallet viser derfor andelen af red-flag henvendelser fra DSS, som er relevante for AP Care. Formålet med red-flag er, at der proaktivt tages kontakt af AP Care for at tilbyde skadesbegrænsende indsats. red flag-løsningen er tænkt som en forbyggende indsats samt tidlig opsporing af kunder, der er i risiko for langvarig sygemelding. De kunder, der findes relevante, er dem der har en tab af erhvervsevne-dækning. Vi anvender en spørgeguide, når kunden ringer ind for at bruge sin sundhedsforsikring. Hvis kundens svar udløser en score på mere end fem point, så udløser det tilbud om at blive kontaktet af AP Care. Tallet opgøres for året pr. 31. december.

2.14 Kundeforløb med AP Care:

Tallet dækker over kundeforløb, hvor kunden har haft mere end en samtale med AP Care og inkluderer udelukkende afsluttede sager. Vi inkluderer derfor ikke

engangssamtaler, som er dem, hvor helbredsvejlederen afslutter kontakten efter en samtale. Der kan være flere sager pr. slutkunde. Vi beregner tallet som kundekontakter med mere end en samtale fratrasket engangssamtaler. Sagerne registreres via et af AP Pensions sagsbehandlingssystemer fra 2022. Tallet opgøres for året pr. 31. december.

*Registreringspraksis er siden 2019 blevet forbedret. AP Care blev lanceret i 2019, hvorfor området er under udvikling i disse år rent rapporteringsmæssigt. Det betyder, at tallet ikke er direkte sammenligneligt med de historiske tal, og der sker en betydelig stigning i antallet af kundeforløb med AP Care i 2022 grundet en defineret og ensartet registreringspraksis, hvor alle kundeforløb registreres af helbredsvejlederne. AP Care udvikler løbende nye tiltag og har i 2022 udvidet opgaveporteføljen til også at foretage proaktive opkald til kunder, der har ansøgt om tab af erhvervsevne og Kritisk sygdom.

2.15 Kundetilfredshed med AP Care:

Kundetilfredshed angives som gennemsnit for indgående og udgående telefonopkald i AP Care gennem telefonssystem. AP Pension anvender en ekstern udbyder til håndtering af tilfredsheden. Kunderne modtager en sms efter endt samtale med helbredsvejlederen, hvor de svarer på tilfredshedsmålingen. Tallet er baseret på de kunder, som svarer på sms'en. Kunder, der ringer via mobiltelefoner, er inkluderet i opgørelsen, og det samme telefonnummer kan maksimalt modtage en tilfredshedsmåling hver femte dag. Tilfredshedsmålingen sendes automatisk via telefonsystemet. Tilfredshedsmålingen er det månedlige gennemsnit fordelt på året. Tilfredsheden vurderes på en skala fra et til syv, hvor syv er bedst. Tallet opgøres for året pr. 31. december.

2.16 Udbetalingsvarighed ved tab af erhvervsevne (TAE) i forbindelse med stress før og efter AP Care:

Nøgletallet dækker over sammenligningen af forventet varighed (antal udbetalingsmåneder) for skader anmeldt, før og efter AP Care startede sit virke. I sammenligningen indgår skader anmeldt i perioden den 1. oktober 2018 til den 30. september 2019 (før AP Care) sammenlignet med skader, der er anmeldt i perioden den 1. oktober 2019 til den 30. september 2020 (et år efter AP Care). Her opgøres det forventede antal måneder som det, der i alt skal betales til en skade anmeldt før og efter AP Care. Opgørelsen er baseret på realiserede udbetalingsmåneder og skadeafdelingens LERG-datoer.

Der rapporteres på diagnosen stressbelastning, som AP Care har ønsket at gøre en særlig indsats over for. Vi opgør tallet i 2022 for data i 2020. Det er bevidst, at vi går så langt tilbage, da det giver det mest retvisende billede af effekten af AP Care – jo længere tid der går, des større sandsynlighed for, at det er den faktiske skadesvarighed.

2.17 Temaer i forløbene hos AP Care:

Tallet omfatter diagnoser. Der rapporteres forløb, hvor kunden har mere end en samtale. Der er ikke data på temaer for engangsvejledninger, hvorfor disse ikke indgår. Der rapporteres på 'Psykiske lidelser', som dækker over underdiagnoser som stress, angst og depression. Der kan være flere sager pr. slutkunde. Hver helbredsvejleder registrerer temaet manuelt i Excelark. Tallet er ikke udregnet på baggrund af det samlede antal kundeforløb i AP Care grundet datamangel på temaer i alle samtaler. Fra 2023 kommer registreringen til at blive behandlet i et af AP Pensions sagsbehandlingssystemer, hvorfor vi kan sikre fuldstændigheden. Tallet opgøres for året pr. 31. december.

2.18 Kundetilfredshed med skadeshåndtering:

Nøgletallet kundetilfredshed dækker over indgående telefonopkald til skadeshåndteringen. Tallet dækker over oplevelse af samtalen, som kunden har haft med en kunderådgiver. Kunden besvarer en sms, hvor de scorer samtalen på en skala fra et til syv, hvor syv er bedst. Tallet er baseret på de kunder, som svarer på sms'en. Kunder, der ringer via mobiltelefoner, er inkluderet i opgørelsen, og det samme telefonnummer kan maksimalt modtage en tilfredshedsmåling hver femte dag. Grundet manglende datatilgængelig viser tallet for 2022 kun gennemsnittet af tilfredsheden for oktober, november og december. Data indsamles af ekstern leverandør. Tallet opgøres pr. 31. december.

2.19 Kundernes tilfredshed med AP Sundhedsforsikring:

Tallet dækker over 'Kundetilfredshed med telefonbetjening vedr. Sundhedsforsikringen' og 'Kundetilfredshed med behandling gennem Sundhedsforsikringen'. Kundetilfredsheden dækker over et begrænset antal kunder, da den belyser kundetilfredshed efter forløbet ved frekvensskader (f.eks. fysioterapi, psykolog og kiropraktor). Tallet beregnes som et gennemsnit for året ud fra de indkomne svar fra kunderne. Afhængigt af behandlingstypen udsendes en e-mailinvitation otte til 12 uger efter sagsoprettelsen. Kunden scorer tilfredsheden på en skala fra et til fem, hvor fem er bedst. Data indsamles af ekstern leverandør. Tallet opgøres for året pr. 31. december.

3. Governance

3.1 Bestyrelsens kønsdiversitet:

Nøgletallet viser andelen af det underrepræsenterede køn i bestyrelserne Foreningen AP Pension f.m.b.a. og AP Pension livsforsikringsaktieselskab. Tallet er opgjort på baggrund af bestyrelsens sammensætning pr. 31. december og opgøres både med og uden medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer. Opgørelsesmetoden uden medarbejdervalgte medlemmer følger derfor FSR-standard.

*I 2022 opgøres nøgletallet med og uden medarbejdervalgte medlemmer. De historiske tal er ligeledes opdateret efter dette.

3.2 Tilstedeværelse på bestyrelsesmøder:

Tallet dækker over alle bestyrelsesmedlemmer inklusiv de medarbejdervalgte for både Foreningen AP Pension f.m.b.a. og AP Pension livsforsikringsaktieselskab. Til alle bestyrelsesmøder udarbejdes et referat, hvori det blandt andet fremgår, hvilke bestyrelsesmedlemmer der deltog på bestyrelsesmødet. På baggrund af referaterne udarbejdes en oversigt over det totale antal af fraværende bestyrelsesmedlemmer fordelt på et helt år, hvilket danner data-grundlaget for nøgletallet. Alle bestyrelsesmedlemmer bliver indkaldt til alle bestyrelsesmøder.

Vi anvender følgende formel: $((\Sigma \text{ Antal fremmødte bestyrelsesmedlemmer}) / (\Sigma \text{ Antal indkaldte bestyrelsesmedlemmer})) * 100$, hvilket afviger fra FSR. Det har været nødvendigt for at sikre et retvisende billede af deltagelsesprocenten. Hvert år på generalforsamlingen er der valg til bestyrelsen. Generalforsamlingen foregår i april måned, hvilket betyder, at bestyrelsen ikke konstitueres ved et årsskifte, men midt på året. Bestyrelsen består derfor nødvendigvis ikke af de samme medlemmer hele kalenderåret. Ved at anvende den beskrevne formel sikres det, at alle bestyrelsesmedlemmers deltagelse tælles med, også såfremt det enkelte bestyrelsesmedlem ikke bliver genvalgt til bestyrelsen ved generalforsamlingen, eller hvis bestyrelsesmedlemmet fratræder bestyrelsen midt i valgperioden.

For AP Pension livsforsikringsaktieselskab er der sket en udvikling på 8,2 procent, hvilket kan tilskrives et øget antal ekstraordinære bestyrelsesmøder i kombination med fravær som følge af sygdom.

3.3 Lønforhold mellem CEO og medarbejdere:

Lønforhold mellem CEO og medarbejdere er opgjort som CEO-kompensation (anvendt lønnote om direktionens løn i årsregnskabet) i forhold til medianmedarbejderlønnen. Beregningen er ekskl. direktion og timelønnede medarbejdere. Tallet opgøres pr. 31. december.

3.4 Procentandel, som har gennemført årlige, obligatoriske e-læringskurser:

Dækker over andelen af ansatte, der har været ansat længere end tre måneder før udsendelse af de årlige, obligatoriske e-læringsmoduler. Vikarer og studenter-medhjælpere (timelønnede) er inkluderet. Ansatte, der er på orlov, når modulet skal besvares, er som udgangspunkt ikke inkluderet – det vurderes ift. tidspunktet for, hvornår de forventes retur på året og for udsendelsen af modulet. E-læringsmodulerne sendes ud årligt, normalt september/oktober med deadline i december. Alle nye medarbejdere får også de opdaterede træningsmoduler tildelt i deres onboarding-program, men indgår ikke i denne opgørelse. Svarprocenten opgøres pr. 31. december.

3.5 Whistleblowerordning:

Tallet angiver indberetninger til whistleblowerordningen, herunder kategorien 'diskrimination'. Indberetningerne screenes af eksterne leverandør, før de sendes til behandling i compliancefunktionen. Den eksterne leverandør foretager vurderingerne ud fra AP Pensions whistleblowerpolitik. Personkredsen, der kan foretage indberetninger, er bestyrelsen og alle ansatte i AP Pension herunder konsulenter, dvs. at de eksterne konsulenter, der arbejder i huset, også har mulighed for at foretage indberetninger. Dokumentation for årets indberetninger dannes som en rapport for perioden den 1. januar til den 31. december.

3.6 Ankenævnssager:

Nøgletallet opgøres som sager i alt og afgjorte sager til fordel for AP Pension. Statistikken for sagerne viser det foregående års sager og udkommer i maj. For statistikken i 2023 udkommer denne i april. Statistikken opgøres pr. år. Vi forholder os til de klager, som opstår. Alle kunder i AP Pension kan klage over afgørelser i forsikringssager. Hvis kunden efter en klage til vores klageansvarlige fortsat ikke er tilfreds, sker det i sjældne tilfælde, at sagen bringes for pensionsbranchens officielle klageinstans, Ankenævnet for Forsikring. Ifølge opgørelsen i 2021 fra Ankenævnet for Forsikring blev ca. 79 procent af de afgjorte klager afgjort til fordel for AP Pension, hvilket vi anser som acceptabelt. I alt blev 24 sager afgjort, hvoraf 19 sager blev afgjort til fordel for AP Pension. Der ses et fald i afgjorte sager i forhold til sidste år, men der er en tendens til udsving hvert andet år. I 5 sager fik kunden medhold.

Rapportering på Taksonomi- og Disclosureforordningen:

En række forskellige problemstillinger betyder, at det er vanskeligt at opgøre graden af investeringer, der kan kvalificeres som miljømæssigt bæredygtige i overensstemmelse med Taksonomiforordningen (også kaldet taxonomy-alignment):

- Dataleverandører kan primært levere data for børsnoterede aktiver. Samlet set udgør de noterede investeringer under halvdelen af vores investeringer: Det vil sige, at vi alene har data for denne del.
- Data på det noterede område er baseret på estimerede data og research fra dataleverandørernes side. Det medfører variationer i estimerne af de enkelte selskabers bæredygtige aktiviteter.
- Fra i år af har selskaberne selv skullet rapportere data, men datadækningen er fortsat meget begrænset. Fremadrettet vil dækningen forventeligt blive mere kvalificeret og mere omfattende.

Læs mere i 'Bilag 1. Rapportering på baggrund af taksonomiforordningen'.

EU's disclosureforordning er et regelsæt i forhold til bæredygtig finansiering og har til formål at forbedre informationen om bæredygtighedsmæssige forhold på det finansielle område. Det gælder særligt i forhold til investorerne for at forbedre investor- og forbrugerbeskyttelsen. Bestemmelserne udmøntes i EU-detailregulering gennem reguleringsmæssige tekniske standarder (RTS'er). På produktniveauet fastsætter disclosureforordningen en række oplysningskrav til både fuldt bæredygtige finansielle produkter, der markedsføres med bæredygtighed som erklæret mål, samt delvist bæredygtige finansielle produkter, hvor bæredygtighed er et blandt flere karakteristika. AP Pension skal ifølge EU-Kommissionen rapportere bæredygtighedsrelaterede oplysninger for vores produkter i form af RTS'er, som er en del af denne bæredygtighedsrapport.

Læs mere i 'Bilag 2. Periodisk offentliggørelse af oplysninger om finansielle produkter (Bilag IV)'.

EU-Kommissionen har i februar offentliggjort nye regler for, hvordan information om investeringer i fossilt gas og a-kraft skal gives til kunder i henhold til disclosureforordningen. Dette har samtidigt medført ændringer til formatet for de gældende RTS'er i denne rapport.

Ændringen er trådt i kraft med kort varsel, hvorfor de nyeste RTS'er ikke var færdiggjort ved redaktionens afslutning. De nyeste RTS'er vil i stedet fremgå på appension.dk

Påtegninger

Ledespåtegning
Den uafhængige revisors erklæring

Påtegninger

København den 7. marts 2023

Ledelsespåtegning

Vi har dags dato aflagt bæredygtighedsrapport for regnskabsåret den 1. januar til den 31. december 2022 for Foreningen AP Pension f.m.b.a. på koncernniveau.

Det er vores opfattelse, at bæredygtighedsrapporten giver et retvisende billede af koncernens samfundsmæssige påvirkning, herunder beskrivelse af væsentlige risici, udviklingen i aktiviteter, resultater samt forventninger til arbejdet fremadrettet. Herudover er det vores opfattelse, at regnskabspraksis er hensigtsmæssig, og oplysningerne i bæredygtighedsrapporten er i overensstemmelse med denne. Bæredygtighedsrapporten indstilles til godkendelse i forbindelse med generalforsamlingens godkendelse af årsrapporten.

Direktion

Nils Bo Norman Rasmussen

Jette Haarup-Jensen

Thomas Møller

Jannie Bové Schou

Bestyrelse

Niels Dengsø Jensen – formand

Lasse Nyby – næstformand

Hans Ola Arvidsson

Lasse Bolander

Michael Kyvsgaard Budolfson

Niels Jørgen Ellegaard

Helle Grosser

Ole Ernstsen Hansen

Jens Erik Guldbjerg Iversen

Ejvind Næsvang Jensen

Birgitte Birn Køngerskov

Jesper Munck Loiborg

Kenth Kylesbech Nelander

Lene Sarup Rattenborg

Camilla Brehm Suhr

Lars Aage Sørensen

Morten Kirkeby Sørensen

Peter Thomasen

Den uafhængige revisors erklæring på AP Pensions ESG-overblik herunder klimarapportering

Til medlemmerne i Foreningen AP Pension f.m.b.a.

Vi har efter aftale foretaget en undersøgelse med begrænset sikkerhed, som defineret i den internationale standard om andre erklæringsopgaver med sikkerhed, af ESG-overblikket, som fremgår i Bæredygtighedsrapport 2022 for Foreningen AP Pension f.m.b.a. ("AP Pension") for perioden 1. januar til 31. december 2022 (side 73-81).

Ved udarbejdelse af ESG-overblikket har AP Pension anvendt den regnskabspraksis, der er beskrevet på side 82-100. ESG-overblikket skal læses og forstås i sammenhæng med regnskabspraksis, som ledelsen udelukkende er ansvarlig for at udvælge og anvende. Fraværet af en etableret praksis til at udlede, evaluere og måle ESG-overblikket giver mulighed for forskellige, men acceptable måleteknikker og kan påvirke sammenligneligheden mellem enheder og over tid.

Ud over det ovenfor beskrevne, som fastlægger omfanget af vores erklæringsopgave, har vi ikke udført arbejdshandlinger med sikkerhed for den resterende del af den information, som er indeholdt i Bæredygtighedsrapporten 2022 og vi udtrykker derfor ingen konklusion herom.

Ledelsens ansvar

AP Pensions ledelse har ansvaret for at udvælge regnskabspraksis, og for i alle væsentlige henseender at præsentere ESG-overblikket i overensstemmelse med regnskabspraksis. Dette ansvar omfatter etablering og opretholdelse af interne kontroller, opretholdelse af passende registreringer og udøvelse af skøn, der er relevante for udarbejdelsen af ESG-overblikket, således at det er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Revisors ansvar

Vores ansvar er at udtrykke en konklusion om præsentationen af ESG-overblikket på grundlag af vores undersøgelser og det bevis, vi har opnået.

Vi har udført vores undersøgelser i overensstemmelse med ISAE 3000 Andre erklæringsopgaver med sikkerhed end revision eller review af historiske finansielle oplysninger og yderligere krav ifølge dansk revisorlovgivning med henblik på at opnå begrænset grad af sikkerhed for vores konklusion.

EY Godkendt Revisionspartnerselskab er underlagt international standard om kvalitetsstyring, ISQM 1, og anvender således et omfattende kvalitetsstyringssystem, herunder dokumenterede politikker og procedurer vedrørende overholdelse af etiske krav, faglige standarder og gældende krav i lov og øvrig regulering.

Vi har overholdt kravene til uafhængighed og andre internationale retningslinjer for revisorers etiske adfærd udgivet af International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA Code), der bygger på de grundlæggende principper om integritet, objektivitet, faglig kompetence og fornøden omhu, fortrolighed og professionel adfærd samt etiske krav, der er gældende i Danmark.

Beskrivelse af udførte handlinger

Formålet med vores handlingerne er at opnå information og forklaringer, som vi finder nødvendige for at opnå tilstrækkeligt og egnet bevis til at kunne udtrykke en konklusion med begrænset sikkerhed vedrørende ESG-overblikket på side 73-81.

Arten og den tidsmæssige placering af de handlinger, der udføres ved erklæringsopgaver med begrænset sikkerhed, er forskellig, og omfanget heraf er betydeligt mindre end de handlinger, der udføres ved en erklæringsopgave med høj grad af sikkerhed. Som følge heraf er den sikkerhed, der opnås ved en konklusion med begrænset sikkerhed, væsentligt lavere end den sikkerhed, der opnås ved en konklusion med høj grad af sikkerhed.

Som led i vores gennemgang, har vi udført følgende handlinger:

- Interviewet de medarbejdere, der er ansvarlige for ESG-overblikket, for at opnå en forståelse for processen for udarbejdelse af ESG-overblikket og for udførelse af interne kontrolprocedurer.
- Analytiske reviewhandlinger vedrørende data og tendenser for at identificere områder indenfor ESG-overblikket, hvor der er stor risiko for vildledende oplysninger eller væsentlig fejlinformation og opnået en forståelse af eventuelle årsagsforklaringer på væsentlige afvigelser.
- På baggrund af forespørgsler har vi vurderet hvorvidt de anvendte regnskabspraksis er hensigtsmæssige, anvendt konsistent samt vurderet relaterede oplysninger i ESG-overblikket. Dette omfatter også hvorvidt ledelsens vurderinger er rimelige.
- Udformet og udført yderligere handlinger som reaktion på risici samt opnået bevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion.
- Vi har i forbindelse med vores handlinger læst andre oplysninger vedrørende bæredygtighed i AP Pensions Bæredygtighedsrapport 2022 og i den forbindelse overvejet, om øvrige oplysninger vedrørende bæredygtighed er væsentligt inkonsistente med ESG-overblikket eller viden opnået i forbindelse med vores gennemgang eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Det er vores opfattelse, at de udførte undersøgelser giver et tilstrækkeligt grundlag for vores konklusion.

Konklusion

På grundlag af vores undersøgelser og det opnåede bevis er vi ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at data i ESG-overblikket på side 73-81 i AP Pensions Bæredygtighedsrapport 2022 for perioden 1. januar til 31. december 2022 ikke i alle væsentlige henseender er udarbejdet i overensstemmelse med regnskabspraksis som beskrevet på side 82-100.

København den 7. marts 2023

EY Godkendt Revisionspartnerselskab

CVR-nr. 30 70 02 28

Lars Rhod Søndergaard

Statsaut. revisor

mne28632

Carina Ohm

Head of Climate Change and Sustainability Services

Bilag
—

Bilag 1.

Rapportering på baggrund af Taksonomiforordningen

AP Pension er forpligtet til at rapportere oplysninger om bæredygtighed ifølge taksonomi- og disclosureforordningen. I dette bilag præsenteres de oplysninger, som AP Pension skal offentliggøre i henhold til taksonomiforordningen artikel 8.

EU's Taksonomiforordning

Europa-Kommissionen har vedtaget en lovpakke, der skal gøre det nemmere for investorer at identificere økonomiske aktiviteter generelle bæredygtighed og sammenligne disse på tværs. Dette forsøges opnået ved indførelsen af en ensartet klassifikation af bæredygtige aktiviteter på tværs af det europæiske marked.

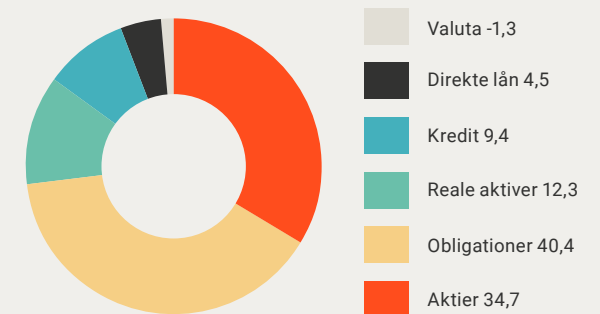
Taksonomiforordningen opstiller seks forskellige miljømål, der udgør de miljømæssige bæredygtige aktiviteter, som de omfattede aktører skal måle og rapportere om.

De seks miljømål indfases over en årrække, og der skal måles og rapporteres om to af miljømålene pr. 1. januar 2022. Der bliver i forbindelse med indfasningen af de enkelte miljømål opstillet en række tekniske screeningskriterier, der skal sikre, at aktører på tværs af medlemsstaterne har en ensartet tilgang til måling og rapportering.

Som følge af den nye forpligtelse til at måle og rapportere om to af de seks miljømål har vi foretaget en analyse af de tilgængelige rapporteringsdata og konkluderet, at den nuværende datamængde og -kvalitet ikke er tilstrækkelig til, at vi kan fremlægge fyldestgørende og brugbare beskrivelser af vores investeringer i forhold til de to første miljømål lige nu.

Artikel 8 i Taksonomiforordningen

Den overordnede fordeling af vores investeringer er følgende:
Figur 1. Investeringernes fordeling på aktivklasser.

Omkring 65 procent af vores investeringer er i andre aktivklasser end aktier.

Det betyder, at vi for størstedelen af vores investeringer endnu ikke har data til rådighed om de økonomiske aktiviteter forhold til taksonomiforordningen.

Nedenstående oversigt viser andelen af aktiver investeret i økonomiske aktiviteter, der er omfattet af taksonomiforordningen samt økonomiske aktiviteter, der ikke er omfattet.

Tabel 3. Aktiver omfattet af taksonomiforordningen (taxonomy-eligible)

Aktiver	Investeringer, der er omfattet af klassificeringssystemet i taksonomiforordningen (taxonomy-eligible)	Investeringer, der ikke er omfattet af klassificeringssystemet i taksonomiforordningen (taxonomy-eligible)
Børsnoterede aktier ¹	18,46 %	81,54 %
Unoterede aktier	Ikke data til at vurdere	Ikke data til at vurdere
Obligationer (realkreditobligationer og statsobligationer)	Ikke data til at vurdere	Ikke data til at vurdere
Virksomhedsobligationer ²	3,55 %	96,45 %
Anden kredit	Ikke data til at vurdere	Ikke data til at vurdere
Reale aktiver - Ejendomme ³	100 %	Ikke data til at vurdere
Reale aktiver - Skov ⁴	100 %	Ikke data til at vurdere
Reale aktiver - Grøn energi ⁵	100 %	Ikke data til at vurdere
Reale aktiver - Landbrug	Indgår ikke i taksonomien endnu	Ikke relevant
Øvrige reale aktiver (f.eks ejendomsfonde, infrastruktur)	Ikke data til at vurdere	Ikke data til at vurdere
Direkte lån	Ikke data til at vurdere	Ikke data til at vurdere

1. Opgjort på baggrund af data fra dataleverandør.
Data dækker 99,35 procent af investeringerne i porteføljen.
Opgørelsen er alene for virksomheder, der er omfattet af NFRD.
2. Opgjort på baggrund af data fra dataleverandør.
Data dækker 46,57 procent af investeringerne i porteføljen.
Opgørelsen er alene for virksomheder, der er omfattet af NFRD.
Tallet for investeringer, der ikke er omfattet af klassificeringssystemet i Taksonomiforordningen, er blot beregnet som residualen, efter vi fik tallet for investeringer, der er omfattet af klassificeringssystemet i Taksonomiforordningen. Det betyder, at tallet også kan indeholde nogle NFRD-virksomheder, der ikke har været mulige for vores dataleverandør at bedømme.
3. AP Pensions egen vurdering baseret på, at ejendomme er en økonomisk aktivitet (sektor), der er omfattet af Taksonomiforordningen.
4. AP Pensions egen vurdering baseret på, at energi er en økonomisk aktivitet (sektor), der er omfattet af Taksonomiforordningen.

	Andel af samlede aktiver
Andel af samlede aktiver, hvor modparten er centraladministrationer, centralbanker og supranationale udstedere ¹	8 %
Andel af samlede aktiver, som udgøres af derivater ²	4 %
Andelen af samlede investeringer i børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer, hvor selskabet ikke er forpligtet til at offentliggøre ikke-finansielle oplysninger ³	24,2 %

1. Opgjort på baggrund af egne data pr. 31. december 2022. Beregnet som andel af samlede investeringsaktiver (AUM).
2. Opgjort på baggrund af egne data pr. 31. december 2022. Derivater er opgjort som nettoeksponering for aktiefutures, men markedsværdi for øvrige. Beregnet som andel af samlede investeringsaktiver (AUM).
3. Opgjort på baggrund af data fra dataleverandør, der markerer, hvorvidt de investerede selskaber er omfattet af Non-Financial Reporting Directive (NFRD). Beregnet som andel af samlede investeringsaktiver (AUM).

Tabel 4. Investeringer i stater, centralbanker, derivater samt i selskaber, der ikke er forpligtede til at offentliggøre ikke-finansielle oplysninger

Forsikringer

AP Pensions forsikringer er ikke omfattet af klassificeringssystemet i Taksonomiforordningen (taxonomy-eligible).

Kvalitativ information i henhold til bilag 11 til den delegerede retsakt

En del af informationen, som skal beskrives kvalitativt, er brugen af datakilder og databegrænsninger. Det skal endvidere beskrives kvalitativt, hvad der er den finansielle virksomheds forretningsstrategi og udformning af processer for at opnå overensstemmelse med taksonomiforordningen. Der skal gives supplerende oplysninger, som understøtter strategien i forhold til taksonomi-tilpassede økonomiske aktiviteter.

Datakilder og databegrænsninger

AP Pension gør brug af følgende datakilder vedrørende finansielle produkter, der fremmer miljømæssige eller sociale karakteristika:

- ESG Risk Rating (Sustainalytics)
- SDG-score (ISS)
- Overensstemmelse med EU-klassifikationssystemet/taxonomy-alignment (ISS)

Vi anvender eksterne dataleverandører og er i løbende dialog med dem, hvis vi har spørgsmål til deres dataleverancer. Vi forholder os kritisk til data og denne kvalitet sikres, før den bliver anvendt i vores beslutningsgrundlag.

Den følgende række af problemstillinger gør det vanskeligt at opgøre graden af investeringer, der kan kvalificeres som miljømæssigt bæredygtige i overensstemmelse med Taksonomiforordningen (også kaldet taxonomy-alignment):

- Dataleverandører kan primært levere data for børsnoterede aktiver. Samlet set udgør de noterede investeringer under halvdelen af vores investeringer.
- Data på det noterede område er baseret på estimerede data og research fra dataleverandørernes side. Det medfører variationer i estimererne af de enkelte selskabers bæredygtige aktiviteter.
- Fra i år af har selskaberne selv skullet rapportere data, men datadækningen er fortsat meget begrænset. Fremadrettet vil dækningen forventeligt blive mere kvalificeret og mere omfattende.

Mere konkret er data om SDG og EU-klassifikationssystemet hovedsageligt baseret på estimerede data. ESG Risk Rating er baseret på desktop research, hvor eksterne oplysninger om selskaberne indhentes.

Hvad angår klimadata fra ISS, er andelen af rapporterede klimadata ca. 80 procent, mens de resterende ca. 20 procent er estimerede klimadata.

Strategisk tilgang for AP Pension som ansvarlig investor

Da taksonomien stadig er under udvikling, og datagrundlaget fortsat er meget begrænset, benytter AP Pension endnu ikke Taksonomiforordningen som grundlag i forretningsstrategien, herunder ved konkret målfastsættelse, produktdesignprocesser og i engagementet med kunder og andre interessenter. I takt med at EU's taksonomi udvikler sig, og datakilderne forbedres, vil AP Pension genbesøge muligheden for at fastsætte målsætninger for investeringer i den grønne omstilling med udgangspunkt i taksonomien, udvide rapporteringen på pensionsprodukterne og øge den løbende dialog om taksonomien med vores kunder og andre interessenter.

Vores fokus i AP Pension er p.t. på at indhente data på taksonomi-alignment, herunder også på det unoterede område. Dette er f.eks. en del af AP Pensions due diligence spørgeskema, og rapportering på dette datapunkt er inkluderet som et ESG-krav i vores aftalegrundlag med forvalterne.

Kunderådgivning

Bæredygtighed er et vigtigt element, når vi rådgiver vores kunder. Vi oplyser kunderne om bæredygtighedsgrad og taksonomi-alignment af vores porteføljer og vores produkter i tråd med disclosure- og Taksonomiforordningens krav. Men gør naturligvis opmærksom på det sparsomme datagrundlag. I takt med at EU's taksonomi udvikler sig, og datakilderne forbedres, vil AP Pension udvide rapporteringen på pensionsprodukterne og øge den løbende dialog om taksonomien med vores kunder.

Derudover modtager vores kunder et link til hjemmesiden med bæredygtigrelaterede oplysninger som en del af vores velkomstbrev. På hjemmesiden kan kunderne finde oplysningerne om bæredygtighedsintegrationsgrad i vores finansielle produkter. Som en del af kravene fra Disclosureforordningen skal AP Pension offentliggøre de regulatoriske tekniske standarder, RTS'er, som blandt andet indeholder produktinformation vedr. om taksonomi-alignment og eligibility.

Bilag 2.

Periodisk offentliggørelse
af oplysninger om
finansielle produkter (Bilag IV)

Model for periodisk offentliggørelse af oplysninger om finansielle produkter, jf. artikel 8, stk. 1, 2 og 2a, i forordning (EU) 2019/2088 og artikel 6, stk. 1, i forordning (EU) 2020/852

Ved »bæredygtig investering« forstås en investering i en økonomisk aktivitet, der bidrager til et miljømæssigt eller socialt mål, forudsat at investeringen ikke i væsentlig grad skader miljømæssige eller sociale mål, og at de virksomheder, der investeres i, følger god ledelsespraksis.

EU-klassificeringssystemet er et klassificeringssystem, der er fastsat i forordning (EU) 2020/852, og som opstiller en liste over **miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter**. I nævnte forordning er der ikke fastsat en liste over socialt bæredygtige økonomiske aktiviteter. Bæredygtige investeringer med et miljømål kan være i overensstemmelse med klassificeringssystemet eller ej.

Produktnavn: AP Active

Identifikator for juridiske enheder (LEI-kode): 549300QWT4T6XMTVKW98

Miljømæssige og/eller sociale karakteristika

Havde dette finansielle produkt et bæredygtigt investeringsmål?

☒ ☒ ☐ **Ja**

☐ Det foretog **bæredygtige investeringer med et miljømål:** ____%

☐ i økonomiske aktiviteter, der kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet

☐ I økonomiske aktiviteter, der ikke kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet

☐ Det foretog **bæredygtige investeringer med et socialt mål:** ____%

☒ ☐ ☒ **Nej**

☒ Det **fremmede miljømæssige/sociale (M/S) karakteristika** og selv om det ikke havde en bæredygtig investering som mål, havde det en andel af bæredygtige investeringer på 8 %

☐ med et miljømål I økonomiske aktiviteter, der kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet

☒ med et miljømål I økonomiske aktiviteter, der ikke kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet

☒ med et socialt mål

☐ Det fremmede M/S-karakteristika, men **foretog ikke nogen bæredygtige investeringer**

Noter til oversigt:

- 1 Vi fastlægger andelen på baggrund af den andel af investeringerne, der også findes AP Bæredygtig. Investeringerne i AP Bæredygtig har vi defineret som bæredygtige i overensstemmelse med artikel 2 (17) i SFDR.
- 2 Vi har endnu ikke rapporterede data for økonomiske aktiviteter, der er i overensstemmelse med EU-klassifikationssystemet (taxonomy-aligned). Vi vurderer, at dataleverandørens estimerede data indtil videre er forholdsvis usikre og anvender derfor ikke disse. Derfor har vi ikke markeret ovenfor, at produktet har økonomiske aktiviteter, der kan kvalificeres som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet.

**Bæredygtighed
sindikatorer**
måler, hvordan
de
miljømæssige
eller sociale
karakteristika,
der fremmes af
dette
finansielle
produkt,
opnås.

I hvilket omfang blev de miljømæssige og/eller sociale karakteristika, der fremmes af dette finansielle produkt, opfyldt?

For produktet AP Active foretages en række tiltag, der har til formål at minimere bæredygtighedsrisici og samtidig fremme miljømæssige og sociale karakteristika. Grundlaget for de investeringsbeslutninger, der tages om produktet, er AP Pensions politik for ansvarlighed og bæredygtighed på investeringsområdet, der er baseret på veldefinerede og anerkendte internationale principper om menneskerettigheder, korruption og miljø. Formålet med politikken er at understøtte, at vores investeringer bidrager til en bæredygtig og ansvarlig udvikling.

Aktivt ejerskab

Ud over arbejdet med at sikre overholdelse af internationale principper for ansvarlighed har AP Pension en proces for aktivt ejerskab, der udøves for at fremme miljømæssige og sociale karakteristika samt andre bæredygtighedsrelaterede emner.

Stemmeafgivelser

AP Pension stemmer for forslag stillet ved generalforsamlinger, som har til formål at fremme bæredygtighed generelt samt at øge gennemsigtighed i forhold til adfærd og investeringers påvirkninger. Med den bæredygtighedspolitik, vi stemmer efter, tages der hensyn til bæredygtighed i en bred forstand, og det indebærer hensyn til adskillige ESG-forhold. Vores stemmeafgivelsespolitik inddrager f.eks. vurderinger af diversitet i bestyrelser, effektiv kompensation, vederlag og bæredygtighedsrapportering.

Miljømæssige karakteristika

AP Active fremmer miljømæssige karakteristika ved at bidrage til AP Pensions mål om grønne investeringer. I forhold til miljømæssige karakteristika stilles der ligeledes krav i forhold til energiproduktion, modvirkning af klimaændringer ved investering i vedvarende energi samt bekæmpelse af forurening ved dialog med selskaber, hvor dette har fundet uhensigtsmæssigt sted.

AP Pension har tilsluttet sig IIGCC's net zero samarbejde, Paris Aligned Investment Initiative, der forpligter os til at opnå en klimaneutral investeringsportefølje i 2050 eller før. Vi har fastlagt delmål for CO₂-reduktion fra vores aktier, virksomhedsobligationer og ejendomme frem mod 2025 og vil derudover fastsætte delmål for flere aktivklasser. Vores delmål for CO₂-reduktioner ses her: [Klima \(apension.dk\)](https://www.apension.dk).

● **Hvordan klarede bæredygtighedsindikatorerne sig?**

Klima

Klimaaftryk for aktier og virksomhedsobligationer: 5,63 tons CO₂ pr. mio. investeret.

Grønne investeringer: 16,4 % procent af den samlede formue (pr. 31.12.2022).

Eksklusioner

Antal selskaber ekskluderet:

Kontroversielle våben 67

Tobak 20

Virkningsløs dialog 19

Klimarelaterede forhold 185

Russiske statsejede selskaber 29

Stemmeafgivelse i 2022

- Afgav vi stemmer til 18.734 forslag ved i alt 1.536 stemmeberettigede møder.
- 9,7 procent af stemmeafgivelserne har været imod anbefalingerne fra selskabernes egne bestyrelser.
- Vi har stemt for ca. 68,8 procent af 657 fremstillede aktionærforslag, som f.eks. vedrører rapportering af klimarelaterede risici og muligheder, mere gennemsigtighed om lobbyaktiviteter samt anmodning om uafhængige bestyrelsesformænd.

...og sammenlignet med tidligere perioder?

Ikke relevant.

Hvad var målene for de bæredygtige investeringer, som det finansielle produkt delvis foretog, og hvordan bidrog de bæredygtige investeringer til sådanne mål?

Mål for reduktion af CO₂

AP Pension har tilsluttet sig IIGCC's net zero samarbejde, Paris Aligned Investment Initiative, der forpligter os til at opnå en klimaneutral investeringsportefølje i 2050 eller før.

Vi vil frem mod 2025 reducere klimaaftrykket fra vores aktier og virksomhedsobligationer med 37 procent og 52 procent for vores ejendomme i drift. Målene er fastsat i forhold til porteføljens klimaaftryk i 2019.

I vores TCFD-rapport vil vi gennemføre en status og analyse af de CO₂-reduktioner som porteføljen har gennemgået. Ligeledes vil der rapporteres årlig status til IIGCC på disse mål.

Mål for grønne investeringer

For at understøtte den grønne udvikling aktivt investerer vi i en række selskaber og projekter, som fremmer den grønne omstilling.

Vi har vedtaget ambitiøse målsætninger for vores grønne investeringer:

- I 2023 skal mindst 15 procent af AP Pensions samlede formue være grønne investeringer.
- I 2025 skal mindst 18 procent af AP Pensions samlede formue være grønne investeringer.
- I 2030 skal mindst 25 procent af AP Pensions samlede formue være grønne investeringer.

Pensionsbranchens opgørelse af grønne investeringer har indtil nu taget udgangspunkt i FN's verdensmål nummer syv om bæredygtig energi. Det er sidste år, at pensionsbranchen opgør tilsagnet på denne måde. Fremadrettet vil vi opgøre de grønne investeringer med udgangspunkt i den fælles europæiske miljőtaksonomi. Arbejdet med opgørelsesmetoden koordineres af Forsikring & Pension.

De vigtigste negative indvirkninger er investeringsbeslutningernes betydeligste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer i forbindelse med miljømæssige, sociale og personalemæssige spørgsmål, respekt for menneskerettighederne, bekæmpelse af korruption og bekæmpelse af bestikkelse.

AP Pensions andel af grønne investeringer udgør 16,4 % af formuen (pr. 31.12.2022).

Hvordan skadede de bæredygtige investeringer, som det finansielle produkt delvis foretog, ikke i væsentlig grad nogen af de miljømæssige eller sociale bæredygtige investeringsmål?

Eksklusionskriterier

Der anvendes følgende eksklusionskriterier for tobak, våben og fossil energi, som gælder alle aktivklasser:

- Selskaber, hvor en andel på 5 procent eller mere af omsætningen er relateret til tobaksproduktion.
- Selskaber, der er involveret i produktion af kontroversielle våben. Dette gælder klyngebomber, antipersonel-miner, atomvåben samt biologiske og kemiske våben.
- Selskaber, hvor en andel på 5 procent eller mere af omsætningen er relateret til udvinding af termisk kul, eller de har ekspansionsplaner.
- Selskaber, hvor en andel på 25 procent eller mere af omsætningen er relateret til energiproduktion med termisk kul, eller hvor selskabet har ekspansionsplaner.
- Selskaber, hvor en andel på 5 procent eller mere af omsætningen er relateret til udvinding af tjæresand.
- Selskaber, hvor en andel på 20 procent eller mere af omsætningen er relateret til olie og gas upstream-aktiviteter (upstream-aktiviteter omfatter efterforskning, boring og udvinding af olie og gas)

Eksklusionlisten opdateres to gang årligt.

Hvordan blev der taget hensyn til indikatorer for negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer?

Drivhusgasemissioner

Der gennemføres løbende screeninger og monitorering af de investerede selskabers negative påvirkninger af klima. Der screenes blandt andet for de enkelte selskabers CO₂-aftryk, samlede drivhusgasudledninger og forventet udledning frem mod 2050 (i form af temperaturscore).

Screeningerne anvendes som grundlag for internt forvaltede investeringsprocesser. Derudover anvendes disse også til dialog med eksterne forvaltere.

Eksposering for virksomheder, der er aktive i sektoren for fossile brændstoffer

Vi ønsker ikke at støtte op om de selskaber, som udgør den største trussel mod opnåelsen af Parisaftalens mål, og hvor en omstilling til en bæredygtig forretningsmodel umiddelbart anses som uden for rækkevidde.

Pr. august 2022 er AP Pensions eksklusionskriterier følgende:

- Selskaber, hvor en andel på 5 procent eller mere af omsætningen er relateret til udvinding af termisk kul, eller hvor selskabet har ekspansionsplaner.

- Selskaber, hvor en andel på 25 procent eller mere af omsætningen er relateret til energiproduktion med termisk kul, eller hvor selskabet har ekspansionsplaner.
- Selskaber, hvor en andel på 5 procent eller mere af omsætningen er relateret til udvinding af tjæresand.
- Selskaber, hvor en andel på 20 procent eller mere af omsætningen er relateret til olie og gas upstream-aktiviteter (upstream-aktiviteter omfatter efterforskning, boring og udvinding af olie og gas).

Eksponering for kontroversielle våben

I AP Pension ønsker vi ikke at investere i selskaber, som er involveret i produktion af kontroversielle våben. Dette gælder klyngebomber, antipersonel-miner, atomvåben samt biologiske og kemiske våben. AP Pensions eksklusionskriterie er følgende:

- Selskaber, der er involveret i produktion af kontroversielle våben. Dette gælder klyngebomber, antipersonel-miner, atomvåben samt biologiske og kemiske våben.

ESG-due diligence af nye investeringer

AP Pension har systematiske due diligence-procedurer, som anvendes ved afsøgning af potentielle investeringer. Vores due diligence er blandt andet baseret på anbefalinger og guidelines fra OECD og FN og inkluderer identifikation af relevante sektorspecifikke og geografiske negative påvirkninger af miljø og mennesker.

ESG-krav til forvaltere indarbejdes i kontraktvilkårene for forvalterne. AP Pensions politik for ansvarlighed og bæredygtighed i investeringer er fundamentet for kravene, hvorved vores eksklusionskriterier, klimapolitik og krav om efterlevelse af internationale standarder implementeres.

— — — *Var de bæredygtige investeringer i overensstemmelse med OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder og FN's vejledende principper om erhvervslivet og menneskerettigheder? Nærmere oplysninger:*

AP Pensions politik for ansvarlighed og bæredygtighed på investeringsområdet er baseret på veldefinerede og anerkendte internationale principper om menneskerettigheder, korruption og miljø.

Politikken tager blandt andet udgangspunkt i FN's Global Compact og følger desuden OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder, FN's retningslinjer om menneskerettigheder og erhverv samt bredt anerkendte FN-konventioner. Vores eksterne rådgiver Sustainalytics indleder dialog med virksomheder på vegne af AP Pension og andre investorer, hvis det vurderes, at der er en risiko for, at virksomheden overtræder principperne i FN's Global Compact og i AP Pensions politik for ansvarlighed og bæredygtighed på investeringsområdet. Det er AP Pensions holdning, at man ved at følge de internationale principper kan sikre en ansvarlig forvaltning af kundernes opsparing.

FN's Global Compact materialiserer sig i 10 principper om menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljø og anti-korruption. Principperne er formuleret på baggrund af FN's deklaration om menneskerettigheder, ILO's deklaration om arbejdstagerrettigheder, Rio-deklarationen om bæredygtig udvikling og FN's konvention mod korruption. Disse 10 principper støtter desuden op om FN's verdensmål for bæredygtig udvikling. Det er AP Pensions politik at investere i selskaber, som arbejder for at overholde de 10 internationalt anerkendte principper.

EU-klassificeringssystemet fastsætter et princip om ikke at gøre væsentlig skade, hvorved investeringer, der er i overensstemmelse med klassificeringssystemet, ikke i væsentlig grad bør skade målene i EU's klassificeringssystem, og der er specifikke EU-kriterier

Princippet om ikke at gøre væsentlig skade gælder kun for de investeringer, der ligger til grund for det finansielle produkt, og som tager højde for EU-kriterierne for miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter. De investeringer, der ligger til grund for den tilbageværende andel af dette finansielle produkt, tager ikke højde for EU-kriterierne for miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter.

Andre bæredygtige investeringer må heller ikke i væsentlig grad skade miljømæssige eller sociale mål.

Hvordan tog dette finansielle produkt hensyn til de vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer?

Som led i porteføljeforvaltningsprocessen tages hensyn til klima, bidrag til FN's verdensmål og ESG-risiko. De væsentligste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer afhænger af investeringens karakter og aktivklasse. Der gennemføres ESG-due diligence i investeringsprocesserne, og der gennemføres løbende monitorering og screening af negative indvirkninger.

Under punktet ovenfor 'Hvordan blev der taget hensyn til indikatorer for negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer?' er der en mere detaljeret redegørelse for, hvordan der tages hensyn.

Hvad var dette finansielle produkts største investeringer?

Listen omfatter de investeringer, der udgjorde den største andel af det finansielle produkts investeringer i referenceperioden: 2022

Største investeringer	Sektor	% aktiver	Land
<i>AP Active Listed Equities</i>	<i>Flere</i>	<i>40 %</i>	<i>Flere</i>
<i>AP Inv EMD Blend</i>	<i>Flere</i>	<i>8 %</i>	<i>Emerging Markets</i>
<i>AP Ejendomme Danmark</i>	<i>Ejendomme</i>	<i>8 %</i>	<i>Danmark</i>
<i>AP Korte Obl (API)</i>	<i>Flere</i>	<i>7 %</i>	<i>Flere</i>
<i>AP Taktisk Alpha</i>	<i>Flere</i>	<i>6 %</i>	<i>Flere</i>

Der findes yderligere information om produktet på Morningsstar:

[Morningstar® Integrated Web Tools™ - Multi Quickrank](#)

Hvilken andel udgjorde bæredygtighedsrelaterede investeringer?

De bæredygtige investeringer udgør 8 procent af AP Active.

Vi fastlægger andelen på baggrund af den andel af investeringerne, der er også findes AP Bæredygtig. Investeringerne i AP Bæredygtig har vi defineret som bæredygtige i overensstemmelse med artikel 2 (17) i SFDR.

Aktivallokering beskriver andelen af investeringer i specifikke aktiver.

Hvad var aktivallokeringen?

Aktivallokeringen i AP Active er (opgjort 31/12-22):

Aktier: 52 %

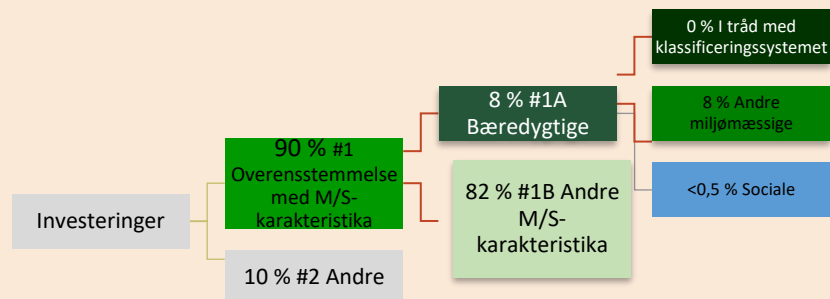
Obligationer: 15 %

Reale aktiver: 14 %

Kredit: 19 %

Aktiviteter, der er i overensstemmelse med klassificeringssystemet, udtrykkes som en andel af:

- **omsætning** afspejler den »grønne« karakter af de investeringsmodtagende virksomheder i dag.
- **kapitaludgifter** (CapEx) viser de grønne investeringer foretaget af investeringsmodtagende virksomheder, der er relevant for en omstilling til en grøn økonomi.
- **driftsudgifter** (OpEx) afspejler de investeringsmodtagende virksomheders grønne operationelle aktiviteter.

#1 Overensstemmelse med M/S-karakteristika omfatter de af det finansielle produkts investeringer, der anvendes til at opnå de miljømæssige eller sociale karakteristika, der fremmes af det finansielle produkt.

#2 Andre omfatter de resterende investeringer i det finansielle produkt, som hverken er i overensstemmelse med de miljømæssige eller sociale karakteristika eller kan kvalificeres som bæredygtige investeringer.

Kategori **#1 Overensstemmelse med M/S-karakteristika** omfatter:

- Underkategori **#1A Bæredygtige** omfatter miljømæssige og sociale bæredygtige investeringer.
- Underkategori **#1B Andre M/S-karakteristika** omfatter investeringer, der er i overensstemmelse med de miljømæssige eller sociale karakteristika, og som ikke kan kvalificeres som bæredygtige investeringer.

Inden for hvilke økonomiske sektorer blev investeringerne foretaget?

For en given fond, findes information om i hvilke økonomiske sektorer investeringerne blev foretaget på AP Pensions fondsliste hos Morningstar: [Morningstar® Integrated Web Tools™ - Multi Quickrank](#)

Mulighedsskabende aktiviteter gør det direkte muligt for andre aktiviteter at yde et væsentligt bidrag til et miljømål.

Omstillingsaktiviteter er aktiviteter, for hvilke der endnu ikke findes kulstoffattige alternativer, og som bl.a har drivhusgasemissions niveauer, der svarer til de bedste resultater.

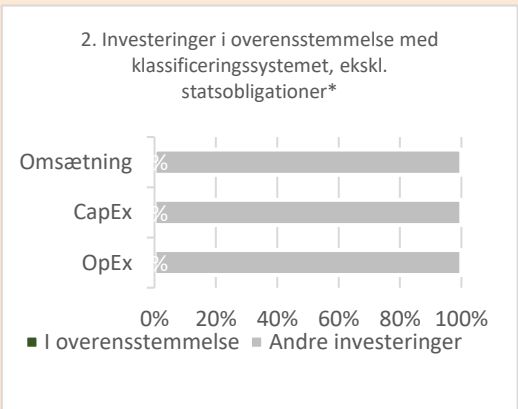
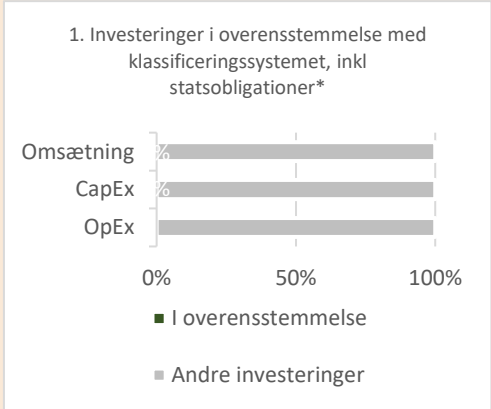
er bæredygtige investeringer med et miljømål, der **ikke tager hensyn til kriterierne** for miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter i henhold til forordning (EU) 2020/852

I hvilket omfang var de bæredygtige investeringer med et miljømål i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet?

Vi har endnu ikke rapporterede data for økonomiske aktiviteter, der er i overensstemmelse med EU-klassifikationssystemet (taxonomy-aligned). Vi vurderer, at dataleverandørens estimerede data indtil videre er forholdsvis usikre og anvender derfor ikke disse. Derfor er det ikke muligt at opgøre hvilken andel af investeringerne, der er i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet (taxonomy-aligned).

Diagrammerne nedenfor viser med grønt procentdelen af investeringer, der er i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet. Da der ikke findes nogen hensigtsmæssig metode til at bestemme overensstemmelsen med klassificeringssystemet for statsobligationer, viser det første diagram overensstemmelsen med klassificeringssystemet i forhold til alle det finansielle produkts investeringer, inkl. statsobligationer, mens det andet diagram kun viser overensstemmelsen med klassificeringssystemet i forbindelse med det finansielle produkts investeringer, ekskl. Statsobligationer.*

*Med henblik på disse diagrammer omfatter »statsobligationer« alle statsengagementer.

Hvad var andelen af investeringer i omstillingsaktiviteter og mulighedsskabende aktiviteter?

Vi har endnu ikke rapporterede data for økonomiske aktiviteter i omstillingsaktiviteter og mulighedsskabende aktiviteter. Vi vurderer, at vores dataleverandørs estimerede data indtil videre er forholdsvis usikre og anvender derfor ikke disse. Derfor er det ikke muligt, at opgøre andelen af investeringerne i omstillingsaktiviteter og mulighedsskabende aktiviteter.

Hvordan var procentdelen af investeringer, der var i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet, sammenlignet med foregående referenceperioder?

Ikke relevant.

Hvad var andelen af bæredygtige investeringer med et miljømål, der ikke var i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet?

Vi har endnu ikke rapporterede data for økonomiske aktiviteter, der ikke er i overensstemmelse med EU-klassifikationssystemet (taxonomy-aligned). Vi vurderer, at vores dataleverandørs estimerede data indtil videre er forholdsvis usikre og anvender derfor ikke disse. Derfor er det ikke muligt, at

opgøre hvilken andel af investeringerne, der ikke er i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet.

Hvilken andel udgjorde socialt bæredygtige investeringer?

Andelen af socialt bæredygtige investeringer i AP Active udgør under 0,5 %.

Hvilke investeringer blev medtaget under »Andre«, hvad var formålet med dem, og var der nogen miljømæssige eller sociale minimumsgarantier?

Derivater, kontanter og valutaafdækning kan i mindre grad indgå i produktet.

Vores eksklusionskriterier fungerer som en miljømæssig og social minimumsgaranti, idet de stiller minimumskrav, som alle vores investeringer skal leve op til.

Hvilke foranstaltninger er der truffet for at opfylde de miljømæssige og/eller sociale karakteristika i referenceperioden?

AP Pension ønsker at investere i selskaber, som opererer i overensstemmelse med anerkendte internationale principper omkring menneskerettigheder, korruption og miljø. Vores politik for ansvarlighed og bæredygtighed på investeringsområdet er baseret på veldefinerede og anerkendte internationale principper omkring menneskerettigheder, korruption og miljø. Politikken tager blandt andet udgangspunkt i FN's Global Compact og følger desuden OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder, FN's retningslinjer om menneskerettigheder og erhverv samt bredt anerkendte FN-konventioner.

Hvis vi identificerer adfærd eller hændelser, som er i konflikt med de internationale principper for god selskabsledelse, giver det grundlag for at gå i dialog med det pågældende selskab. Formålet er at påvirke adfærden eller få selskabet til at implementere nødvendige politikker og strategier til at undgå lignende hændelser i fremtiden. Dialogerne kan samtidig indledes i tilfælde af mistanke om, at et selskab er knyttet til overtrædelse af principperne. Dialogen sker både gennem rådgivere og direkte, ved at vi selv gennemfører den.

Derudover stemmes der for forslag stillet ved selskabers generalforsamlinger, som fremmer god selskabsledelse, og porteføljen måles på ESG-risici hvert kvartal, hvilket kan give anledning til eksklusioner, hvis principper for god selskabsledelse ikke efterleves.

Som led i vores porteføljeforvaltningsproces tager vi hensyn til klima, bidrag til FN's verdensmål og ESG-risiko. De væsentligste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer afhænger af investeringens karakter og aktivklasse. Vi gennemfører ESG-due diligence i investeringsprocesserne, og gennemfører løbende monitorering og screening af negative indvirkninger.

I 2022 har vi vedtaget delmål for CO₂-reduktioner i 2025. Vi vil frem mod 2025 reducere klimaaftrykket fra vores aktier og virksomhedsobligationer med 37 procent og 52 procent for vores ejendomme i drift.

AP Pension tilsluttede sig i 2021 IIGCC's net zero samarbejde – Paris Aligned Investment Initiative, der forpligter os til at opnå en klimaneutral investeringsportefølje i 2050 eller før. Delmålene for CO2-reduktion har til formål at bryde det langsigtede mål om klimaneutralitet ned, så vi kan styre efter det. Vi opgør klimaaftrykket for vores portefølje i en årlig klimarapport.

Hvordan klarede dette finansielle produkt sig sammenlignet med referencebenchmarket?

Der anvendes ikke et referencebenchmark til at måle de miljømæssige og/eller sociale karakteristika.

- *Hvordan adskiller referencebenchmarket sig fra et bredt markedsindeks?*
- *Hvordan klarede dette finansielle produkt sig med hensyn til bæredygtighedsindikatorerne for at fastslå, om referencebenchmarket var i overensstemmelse med de miljømæssige eller sociale karakteristika, det fremmer?*
- *Hvordan klarede dette finansielle produkt sig sammenlignet med referencebenchmarket?*
- *Hvordan klarede dette finansielle produkt sig sammenlignet med det brede markedsindeks?*

Ikke relevant, da der ikke anvendes et referencebenchmark.

Referencebenchmarks er indekser til måling af, om det finansielle produkt opnår de miljømæssige eller sociale karakteristika, det fremmer

Model for periodisk offentliggørelse af oplysninger om finansielle produkter, jf. artikel 8, stk. 1, 2 og 2a, i forordning (EU) 2019/2088 og artikel 6, stk. 1, i forordning (EU) 2020/852

Produktnavn: AP Bæredygtig

Identifikator for juridiske enheder (LEI-kode): 549300QWT4T6XMTVKW98

Miljømæssige og/eller sociale karakteristika

Havde dette finansielle produkt et bæredygtigt investeringsmål?

☒ ☐ Ja	☒ ☐ Nej
☐ Det foretog bæredygtige investeringer med et miljømål: ____% ☐ i økonomiske aktiviteter, der kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet ☐ I økonomiske aktiviteter, der ikke kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet	☒ Det fremmede miljømæssige/sociale (M/S) karakteristika og selv om det ikke havde en bæredygtig investering som mål, havde det en andel af bæredygtige investeringer på 95 % ☐ med et miljømål i økonomiske aktiviteter, der kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet ☒ med et miljømål i økonomiske aktiviteter, der ikke kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet ☒ med et socialt mål
☐ Det foretog bæredygtige investeringer med et socialt mål: ____%	☐ Det fremmede M/S-karakteristika, men foretog ikke nogen bæredygtige investeringer

Note til oversigt:

Vi har endnu ikke rapporterede data for økonomiske aktiviteter, der er i overensstemmelse med EU-klassifikationssystemet (taxonomy-aligned). Vi vurderer, at dataleverandørens estimerede data indtil videre er forholdsvis usikre og anvender derfor ikke disse. Derfor har vi ikke markeret ovenfor, at produktet har økonomiske aktiviteter, der kan kvalificeres som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet.

**Bæredygtighed
sindikatorer**
måler, hvordan
de
miljømæssige
eller sociale
karakteristika,
der fremmes af
dette
finansielle
produkt,
opnås.

I hvilket omfang blev de miljømæssige og/eller sociale karakteristika, der fremmes af dette finansielle produkt, opfyldt?

Konkret stiller vi krav om, at hver investering i AP Bæredygtig skal bidrage til formålet om en bæredygtig udvikling ved at fremme de miljømæssige og sociale dimensioner af bæredygtig udvikling, der er fokus for FN's 17 verdensmål for bæredygtig udvikling (herefter FN's verdensmål). Den overordnede strategi med AP Bæredygtig er, at investeringerne skal bidrage til en bæredygtig udvikling ved at fremme miljømæssige eller sociale karakteristika.

Konkret stiller vi krav om, at hver investering skal bidrage til mindst et af FN's 17 verdensmål for bæredygtig udvikling. Verdensmålene er en samling af mål vedtaget af FN-medlemslandene, som udgør dagsordenen for en bæredygtig udvikling frem mod 2030. Investeringerne bidrager blandt andet til aktiviteter som bæredygtig miljøteknologi, sundhed og rent vand. Således er det positive bidrag til verdensmålene, der gør investeringer/aktiver egnede til at indgå i dette produkt.

Strategien operationaliseres i alle aktivklasser, som er inkluderet i produktet: Aktier, obligationer og reale aktiver, herunder direkte investeringer i grøn energi og ejendomme. Med AP Bæredygtig udbydes et finansielt produkt, som fremmer bæredygtighedskarakteristika gennem bidrag til FN's verdensmål på tværs af alle aktivklasser.

● **Hvordan klarede bæredygtighedsindikatorerne sig?**

Følgende bæredygtighedsindikatorer anvendes til at opnå de miljømæssige og sociale karakteristika, der fremmes af produktet:

- Bidrag til FN's verdensmål: Der anvendes en såkaldt SDG-score til at måle, hvor stor en del af en potentiel investerings omsætning, der bidrager til FN's verdensmål.
 - SDG-scoren for AP Bæredygtig er : 3,9
 - Den tilsvarende SDG-score for verdensindekset (ACWI) er: 0,8.

SDG-scoren er opgjort pr. 31.12.2022.

SDG-scoren opgøres af vores eksterne dataleverandør ISS. En virksomheds nettobidrag til verdensmålene opgøres ud fra hvor stor en del af virksomhedens omsætning, der stammer fra aktiviteter eller produkter, der bidrager til verdensmålene, og vurderes på en skala fra minus 10 til plus 10.

● **...og sammenlignet med tidligere perioder?**

Ikke relevant.

● **Hvad var målene for de bæredygtige investeringer, som det finansielle produkt delvis foretog, og hvordan bidrog de bæredygtige investeringer til sådanne mål?**

Bidrag til FN's verdensmål

De bæredygtige investeringer, som AP Bæredygtig har til hensigt at foretage, skal bidrage til FN's verdensmål.

Aktier

Bidrag til mål: Aktierne i AP Bæredygtig har en samlet SDG-score på 4,4.

For aktier anvender vi ISS SDG-score til at vurdere både positive og negative bæredygtighedspåvirkninger af investerede selskabers produkter og/eller serviceydelser på verdensmålene.

ISS' SDG scores strækker sig over en skala fra -10 til 10, hvoraf en score på -10 afspejler den størst mulige modarbejdelse af FN's 17 verdensmål, mens en score på 10 afspejler det største mulige positive bidrag til FN's 17 verdensmål. Scoren beregnes på baggrund af selskabets produkter og/eller services målt i procent af selskabets omsætning. En score på 1,0 svarer generelt til, at ca. 20 procent af selskabets omsætning bidrager netto-positivt til et eller flere af de FN's 17 verdensmål (det vil sige efter der er modregnet evt. negativt bidrag).

Enhver SDG-score over 0,2 kan ifølge ISS' metodik oversættes til, at selskabet bidrager positivt til FN's 17 verdensmål i enten begrænset eller signifikant omfang.

'Significant obstruction'	'Limited obstruction'	'No (net) impact'	'Limited contribution'	'Significant contribution'
-10,0 to -5,1	-5,0 to -0,2	-0,1 to 0,1	0,2 to 5,0	5,1 to 10

Kilde: ISS ESG

Selskabet skal som udgangspunkt have minimum 1,0 i SDG score og undtagelsesvist ned til 0,2 (forudsætter kvalitativ screening af vores eksterne samarbejdspartner).

Obligationer

Bidrag til mål: Alle obligationer i AP Bæredygtig er enten grønne eller sociale obligationer.

De obligationer, der investeres i, skal fremme miljømæssige eller sociale forhold ved at være klassificerede som enten grønne eller sociale obligationer eller en kombination heraf ved at efterleve Green Bond Principles, Social Bond Principles eller Sustainability Bond Principles. Derudover skal obligationen være verificeret af en uafhængig revisor eller tredjepart.

Reale aktiver

Bidrag til mål: Alle investeringer i nye byggerier er miljøcertificerede.

Siden 2019 har det været et krav, at alle investeringer i nye byggerier certificeres under Nordisk Råds Svanemærke eller som minimum guld-certificeres ifølge DGNB.

Grøn infrastruktur

Bidrag til mål: Alle infrastrukturinvesteringer i AP Bæredygtig bidrager til den grønne omstilling.

AP Bæredygtig bygger blandt andet på investeringer, der bidrager til den grønne omstilling af energiproduktionen for eksempel i vedvarende energi som solcelle- og vindmølleparker.

De vigtigste negative indvirkninger er investeringsbeslutningernes betydeligste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer i forbindelse med miljømæssige, sociale og personalemæssige spørgsmål, respekt for menneskerettighederne, bekæmpelse af korruption og bekæmpelse af bestikkelse.

Hvordan skadede de bæredygtige investeringer, som det finansielle produkt delvis foretog, ikke i væsentlig grad nogen af de miljømæssige eller sociale bæredygtige investeringsmål?

AP Bæredygtig har til hensigt at bidrage til en bæredygtig udvikling, og investeringerne udvælges blandt andet ud fra deres bidrag til FN's verdensmål. Der anvendes en SDG-score fra dataleverandøren ISS, der også tager højde for en eventuelt negativ påvirkning af verdensmålene. En investerings eventuelle negative påvirkning af verdensmålene indgår dermed i SDG-scoren for den pågældende investering. På den måde søges der taget højde for, at de bæredygtige investeringer ikke skader andre miljømæssige eller sociale investeringsmål.

Desuden anvendes eksklusionskriterier for tobak, våben og fossil energi, som gælder alle aktivklasser. Pr. august 2022 er AP Pensions eksklusionskriterier følgende:

- Selskaber, hvor 5 procent eller mere af deres omsætning kommer fra udvinding af termisk kul, eller hvor selskabet har ekspansionsplaner.
- Selskaber, hvor 25 procent eller mere af deres omsætning kommer fra energiproduktion med termisk kul, eller hvor selskabet har ekspansionsplaner. Vi foretager en holistisk vurdering af de selskaber, som ligger omkring grænseværdien på 25 procent.
- Selskaber, hvor 5 procent eller mere af deres omsætning kommer fra udvinding af tjæresand.
- Selskaber, hvor 20 procent eller mere af deres omsætning kommer fra upstream-aktiviteter. Vi foretager en individuel vurdering af de resterende olie- og gasselskaber med henblik på frasal.
- Selskaber, hvor 5 procent eller mere af deres omsætning er relateret til tobaksproduktion.
- Selskaber, der er involveret i produktion af kontroversielle våben. Dette gælder klyngebomber, antipersonel miner, atomvåben samt biologiske og kemiske våben.

Hvordan blev der taget hensyn til indikatorer for negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer?

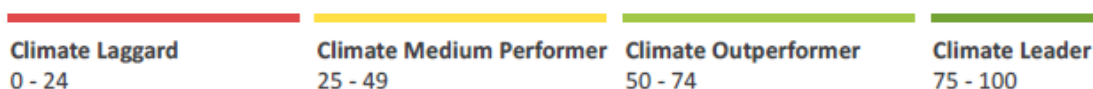
Drivhusgasemissioner

Før investering screenes selskaberne for deres klimaperformance, og potentielle investeringer vurderes på baggrund af deres Carbon Risk Rating, og om selskabet er aligned med Parisaftalen frem til 2030. I vurderingen af et selskabets Carbon Risk Rating tages der højde for nedenstående:

- Udviklingen i selskabets klimaperformance over tid.
- Selskabets fastlæggelse af klimamål, initiativer og strategier med henblik på at nedbringe CO₂-udledningen.
- Selskabets CO₂-udledning på tværs af hele værdikæden.

Carbon Risk Rating opgøres på en skala fra 0 til 100, hvoraf 100 er den højest mulige score. Som udgangspunkt skal selskaber i AP Bæredygtig have en Carbon Risk Rating på minimum 25, men der kan tillades ned til 15, hvis selskabet er 'aligned' med Parisaftalen frem til 2030. Dette vurderes på baggrund af data fra ISS.

En Carbon Risk Rating på 25 svarer til en middelscore, i forhold til hvordan det pågældende selskab håndterer klimarisici, både hvad angår selskabet egen drift og selskabets forsyningskæde.

Kilde: ISS ESG

Eksponering for virksomheder, der er aktive i sektoren for fossile brændstoffer

Vi ønsker ikke at støtte de selskaber, som udgør den største trussel mod opnåelsen af Parisaftalens mål, og hvor en omstilling til en bæredygtig forretningsmodel umiddelbart anses som uden for rækkevidde.

Pr. august 2022 er vores eksklusionskriterier følgende:

- Selskaber, hvor en andel på 5 procent eller mere af omsætningen er relateret til udvinding af termisk kul, eller selskaber, som har ekspansionsplaner.
- Selskaber, hvor en andel på 25 procent eller mere af omsætningen er relateret til energiproduktion med termisk kul, eller selskaber, som har ekspansionsplaner.
- Selskaber, hvor en andel på 5 procent eller mere af omsætningen er relateret til udvinding af tjæresand.
- Selskaber, hvor en andel på 20 procent eller mere af omsætningen er relateret til olie og gas upstream-aktiviteter (upstream-aktiviteter omfatter efterforskning, boring og udvinding af olie og gas).

Eksponering for kontroversielle våben

I AP Pension ønsker vi ikke at investere i selskaber, som er involveret i produktion af kontroversielle våben. Dette gælder klyngebomber, antipersonel-miner, atomvåben samt biologiske og kemiske våben.

AP Pensions eksklusionskriterie er følgende:

- Selskaber, der er involveret i produktion af kontroversielle våben. Dette gælder klyngebomber, antipersonel-miner, atomvåben samt biologiske og kemiske våben.

ESG-due diligence af nye investeringer

AP Pension har systematiske due diligence-procedurer, som anvendes ved afsøgning af potentielle nye investeringer. Vores due diligence er blandt andet baseret på anbefalinger og guidelines fra OECD og FN og inkluderer identifikation af relevante sektorspecifikke og geografiske negative påvirkninger af miljø og mennesker.

ESG-krav til forvaltere indarbejdes i kontraktvilkårene for forvalterne. AP Pensions politik for ansvarlighed og bæredygtighed i investeringer er fundamentet for kravene, hvorved vores eksklusionskriterier, klimapolitik og krav om efterlevelse af internationale standarder implementeres.

— — — *Var de bæredygtige investeringer i overensstemmelse med OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder og FN's vejledende principper om erhvervslivet og menneskerettigheder? Nærmere oplysninger:*

AP Pensions politik for ansvarlighed og bæredygtighed på investeringsområdet er baseret på veldefinerede og anerkendte internationale principper om menneskerettigheder, korruption og miljø.

Politikken tager blandt andet udgangspunkt i FN's Global Compact og følger desuden OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder, FN's retningslinjer om menneskerettigheder og erhverv samt bredt anerkendte FN-konventioner.

Det er AP Pensions holdning, at man ved at følge de internationale principper kan sikre en ansvarlig forvaltning af kundernes opsparing.

FN's Global Compact materialiserer sig i 10 principper om menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljø og anti-korruption. Principperne er formuleret på baggrund af FN's deklaration om menneskerettigheder, ILO's deklaration om arbejdstagerrettigheder, Rio-deklarationen om bæredygtig udvikling og FN's konvention mod korruption. Disse 10 principper støtter desuden op om FN's verdensmål for bæredygtig udvikling. Det er AP Pensions politik at investere i selskaber, som arbejder for at overholde de 10 internationalt anerkendte principper.

Alle selskaber der indgår i AP Bæredygtig er screenet for kontroverser, samt for om de overholder internationale standarder, blandt andet OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder og FN's retningslinjer om menneskerettigheder og erhvervsliv. Screeningen foretages med hjælp fra en ekstern samarbejdspartner. Derudover vurderes selskaberne ud fra relevante kriterier i den pågældende sektor, eksempelvis om de har certificeringssystemer, miljøledelsessystemer eller har sat klimamål i relation til SBTi. Screeningsprocessen for AP Bæredygtig gennemføres hvert kvartal og bidrager til en løbende overvågning og evaluering af selskabernes bidrag til verdensmålene og deres potentielle involvering i alvorlige kontroverser.

EU-klassificeringssystemet fastsætter et princip om ikke at gøre væsentlig skade, hvorved investeringer der er i overensstemmelse med klassificeringssystemet, ikke i væsentlig grad bør skade målene i EU's klassificeringssystem, og der er specifikke EU-kriterier for dette.

Princippet om ikke at gøre væsentlig skade gælder kun for de investeringer, der ligger til grund for det finansielle produkt, og som tager højde for EU-kriterierne for miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter. De investeringer, der ligger til grund for den tilbageværende andel af dette finansielle produkt, tager ikke højde for EU-kriterierne for miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter.

Andre bæredygtige investeringer må heller ikke i væsentlig grad skade miljømæssige eller sociale mål.

Hvordan tog dette finansielle produkt hensyn til de vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer?

Udvælgelsen af investerede selskaber til AP Bæredygtig er baseret på en holistisk screening, der både sikrer, at investeringerne bidrager til FN's verdensmål, og at der screenes for potentielle negative påvirkninger til miljø og mennesker.

Investeringer i AP bæredygtig må ikke have negativ indvirkning på bæredygtighedsfaktorer, hvilket sikres ved at inddrage investeringens netto-SDG-score. Netto-scores inkluderer også eventuelle negative påvirkninger af verdensmålene. Selskaber i porteføljen har mindst en SDG-score på 1,0 (kun undtagelsesvist tillades en lavere score, hvilket forudsætter en grundig kvalitativ ESG-screening). En SDG-score over 0,2 kan ifølge ISS' metodik oversættes til, at selskabet bidrager positivt til FN's 17 verdensmål i enten begrænset eller signifikant omfang.

Selskabet skal som udgangspunkt have minimum 1,0 i SDG score og undtagelsesvist ned til 0,2 (forudsætter kvalitativ screening af vores eksterne samarbejdspartner).

Selskaberne screenes og vurderes i forhold til deres politikker og management samt deres overholdelse af internationale standarder for menneskerettigheder og miljø.

I givet fald at selskabet er involveret i kontroverser vurderes det, om der er tale om isolerede hændelser eller systematiske hændelser, og om den er forårsaget af negative indvirkninger på miljø, mennesker eller dårlig ledelsespraksis.

Baseret på kontroversens alvorlighed vurderes det, om investeringen er i overensstemmelse eller modstridende med kravene for bæredygtige investeringer som defineret i disclosureforordningens (SFDR) artikel 2.17.

Hvad var dette finansielle produkts største investeringer?

Listen omfatter de investeringer, der udgjorde den største andel af det finansielle produkts investeringer i referenceperioden: 2022

Største investeringer	Sektor	% aktiver	Land
<i>AP Bæredygtig udvikling</i>	<i>Flere</i>	<i>31 %</i>	<i>Flere</i>
<i>AP Select+ ESG</i>	<i>Flere</i>	<i>30 %</i>	<i>Flere</i>
<i>AP Grøn Energi</i>	<i>Flere</i>	<i>15 %</i>	<i>Flere</i>
<i>AP Green Bonds</i>	<i>Flere</i>	<i>12 %</i>	<i>Flere</i>
<i>AP Ejendomme Danmark</i>	<i>Ejendomme</i>	<i>7 %</i>	<i>Danmark</i>

Der findes yderligere information om fondenes specifikke sammensætninger på AP Pensions fondsliste hos Morningstar: [Morningstar® Integrated Web Tools™ - Multi Quickrank](#)

Hvilken andel udgjorde bæredygtighedsrelaterede investeringer?

De bæredygtige investeringer udgør 95 procent af AP Bæredygtig. Dette er fastlagt på baggrund af, at investeringerne i produktet bidrager til mindst ét miljømæssigt eller socialt mål i overensstemmelse med artikel 2 (17) i SFDR. En mindre andel af produktet udgøres af kontanter eller valutaafdækning.

Aktivallokering

beskriver andelen af investeringer i specifikke aktiver.

● **Hvad var aktivallokeringen?**

Aktivallokeringen i AP Bæredygtig er (opgjort 31/12-22):

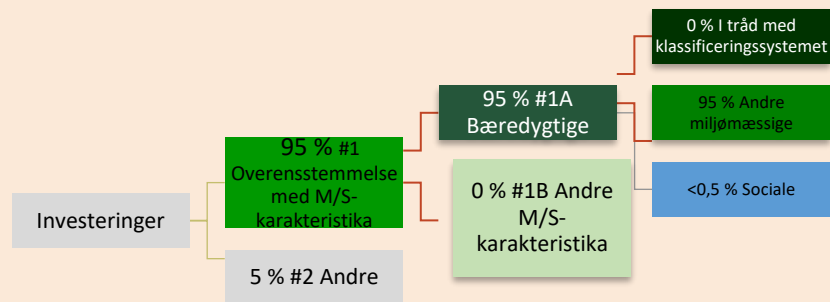
Aktier: 61 %

Obligationer: 12 %

Reale aktiver: 24 %

Aktiviteter, der er i overensstemmelse med klassificeringssystemet, udtrykkes som en andel af:

- **omsætning** afspejler den »grønne« karakter af de investeringsmodtagende virksomheder i dag.
- **kapitaludgifter** (CapEx) viser de grønne investeringer foretaget af investeringsmodtagende virksomheder, der er relevant for en omstilling til en grøn økonomi.
- **driftsudgifter** (OpEx) afspejler de investeringsmodtagende virksomheders grønne operationelle aktiviteter.

#1 Overensstemmelse med M/S-karakteristika omfatter de af det finansielle produkts investeringer, der anvendes til at opnå de miljømæssige eller sociale karakteristika, der fremmes af det finansielle produkt.

#2 Andre omfatter de resterende investeringer i det finansielle produkt, som hverken er i overensstemmelse med de miljømæssige eller sociale karakteristika eller kan kvalificeres som bæredygtige investeringer.

Kategori **#1 Overensstemmelse med M/S-karakteristika** omfatter:

- Underkategori **#1A Bæredygtige** omfatter miljømæssige og sociale bæredygtige investeringer.
- Underkategori **#1B Andre M/S-karakteristika** omfatter investeringer, der er i overensstemmelse med de miljømæssige eller sociale karakteristika, og som ikke kan kvalificeres som bæredygtige investeringer.

● **Inden for hvilke økonomiske sektorer blev investeringerne foretaget?**

For en given fond, findes information om i hvilke økonomiske sektorer investeringerne blev foretaget på AP Pensions fondsliste hos Morningstar: [Morningstar® Integrated Web Tools™ - Multi Quickrank](#)

Mulighedsskabende aktiviteter gør det direkte muligt for andre aktiviteter at yde et væsentligt bidrag til et miljømål.

Omstillingsaktiviteter er aktiviteter, for hvilke der endnu ikke findes kulstoffattige alternativer, og som bl.a har drivhusgasemissions niveauer, der svarer til de bedste resultater.

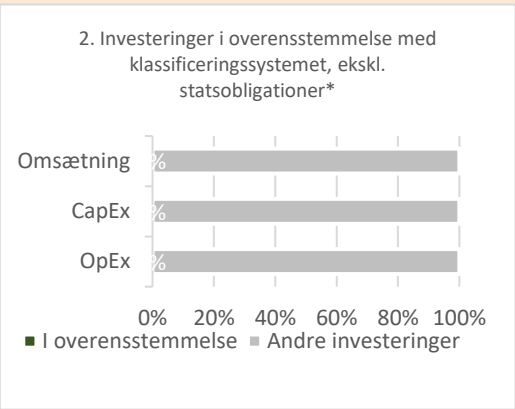
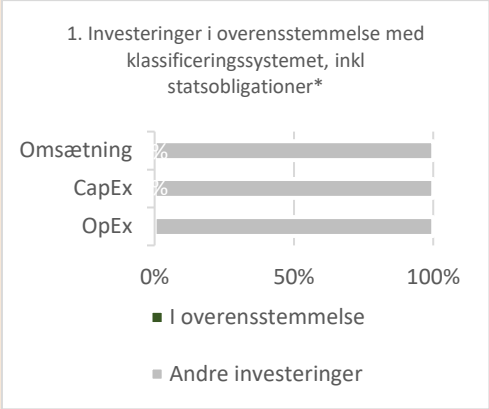
 er bæredygtige investeringer med et miljømål, der **ikke tager hensyn til kriterierne** for miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter i henhold til forordning (EU) 2020/852

I hvilket omfang var de bæredygtige investeringer med et miljømål i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet?

Vi har endnu ikke rapporterede data for økonomiske aktiviteter, der er i overensstemmelse med EU-klassifikationssystemet (taxonomy-aligned). Vi vurderer, at vores dataleverandørs estimerede data indtil videre er forholdsvis usikre og anvender derfor ikke disse. Derfor er det ikke muligt, at opgøre hvilken andel af investeringerne, der er i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet (taxonomy-aligned).

Diagrammerne nedenfor viser med grønt procentdelen af investeringer, der er i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet. Da der ikke findes nogen hensigtsmæssig metode til at bestemme overensstemmelsen med klassificeringssystemet for statsobligationer, viser det første diagram overensstemmelsen med klassificeringssystemet i forhold til alle det finansielle produkts investeringer, inkl. statsobligationer, mens det andet diagram kun viser overensstemmelsen med klassificeringssystemet i forbindelse med det finansielle produkts investeringer, ekskl. Statsobligationer.*

*Med henblik på disse diagrammer omfatter »statsobligationer« alle statsengagementer.

Hvad var andelen af investeringer i omstillingsaktiviteter og mulighedsskabende aktiviteter?

Vi har endnu ikke rapporterede data for økonomiske aktiviteter i omstillingsaktiviteter og mulighedsskabende aktiviteter. Vi vurderer, at vores dataleverandørs estimerede data indtil videre er forholdsvis usikre og anvender derfor ikke disse. Derfor er det ikke muligt, at opgøre andelen af investeringerne i omstillingsaktiviteter og mulighedsskabende aktiviteter.

Hvordan var procentdelen af investeringer, der var i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet, sammenlignet med foregående referenceperioder?

Ikke relevant.

Hvad var andelen af bæredygtige investeringer med et miljømål, der ikke var i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet?

Vi har endnu ikke rapporterede data for økonomiske aktiviteter, der ikke er i overensstemmelse med EU-klassifikationssystemet. Vi vurderer, at vores dataleverandørs estimerede data indtil videre er

forholdsvis usikre og anvender derfor ikke disse. Derfor er det ikke muligt, at opgøre hvilken andel af investeringerne, der ikke er i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet.

Hvilken andel udgjorde socialt bæredygtige investeringer?

Andelen af socialt bæredygtige investeringer i AP Bæredygtig udgør under 0,5 %.

Hvilke investeringer blev medtaget under »Andre«, hvad var formålet med dem, og var der nogen miljømæssige eller sociale minimumsgarantier?

Konter og valutaafdækning kan i mindre grad indgå i produktet.

Vores eksklusionskriterier fungerer som en miljømæssig og social minimumsgaranti, idet de stiller minimumskrav, som alle vores investeringer skal leve op til.

Hvilke foranstaltninger er der truffet for at opfylde de miljømæssige og/eller sociale karakteristika i referenceperioden?

AP Bæredygtig har til hensigt at bidrage til en bæredygtig udvikling, og investeringerne udvælges ud fra deres bidrag til FN's verdensmål. Porteføljen i AP Bæredygtig screenes hvert kvartal ud fra to overordnede formål:

- 1) Inklusion: Investeringer i økonomiske aktiviteter, der bidrager til et miljømæssigt og/eller socialt mål.
Krav om, at alle virksomheder i AP Bæredygtig skal have et nettobidrag til FN's verdensmål fra mindst 20 procent af virksomhedens samlede omsætning.
- 2) Eksklusion: Sikring mod væsentlig skade på miljømæssigt og/eller socialt mål, såvel som god ledelsespraksis
 - a) Implementering af eksklusionskriterierne som nævnt under afsnittet *Hvordan skadede de bæredygtige investeringer, som det finansielle produkt delvis foretog, ikke i væsentlig grad nogen af de miljømæssige eller sociale bæredygtige investeringsmål?*
 - b) Screening for kontroverser: Derudover screenes alle virksomheder for involvering i seriøse kontroverser, som kan antages at være modstridende med definitionen af bæredygtige investeringer, jf. artikel 2 (17) SFDR.

Referencebenchmarks er indekser til måling af, om det finansielle produkt opnår de miljømæssige eller sociale karakteristika, det fremmer

Hvordan klarede dette finansielle produkt sig sammenlignet med referencebenchmarket?

Der anvendes ikke et referencebenchmark til at måle de miljømæssige og/eller sociale karakteristika.

- *Hvordan adskiller referencebenchmarket sig fra et bredt markedsindeks?*
- *Hvordan klarede dette finansielle produkt sig med hensyn til bæredygtighedsindikatorerne for at fastslå, om referencebenchmarket var i overensstemmelse med de miljømæssige eller sociale karakteristika, det fremmer?*
- *Hvordan klarede dette finansielle produkt sig sammenlignet med referencebenchmarket?*
- *Hvordan klarede dette finansielle produkt sig sammenlignet med det brede markedsindeks?*

Ikke relevant, da der ikke anvendes et referencebenchmark.

Model for periodisk offentliggørelse af oplysninger om finansielle produkter, jf. artikel 8, stk. 1, 2 og 2a, i forordning (EU) 2019/2088 og artikel 6, stk. 1, i forordning (EU) 2020/852

Produktnavn: Select

Identifikator for juridiske enheder (LEI-kode): 549300QWT4T6XMTVKW98

Miljømæssige og/eller sociale karakteristika

Havde dette finansielle produkt et bæredygtigt investeringsmål?

☒ ☒ ☐ **Ja**

☐ Det foretog **bæredygtige investeringer med et miljømål:** ____%

☐ i økonomiske aktiviteter, der kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet

☐ I økonomiske aktiviteter, der ikke kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet

☐ Det foretog **bæredygtige investeringer med et socialt mål:** ____%

☒ ☐ ☒ **Nej**

☒ Det **fremmede miljømæssige/sociale (M/S) karakteristika** og selv om det ikke havde en bæredygtig investering som mål, havde det en andel af bæredygtige investeringer på 8 %

☐ med et miljømål I økonomiske aktiviteter, der kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet

☒ med et miljømål I økonomiske aktiviteter, der ikke kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet

☒ med et socialt mål

☐ Det fremmede M/S-karakteristika, men **foretog ikke nogen bæredygtige investeringer**

Noter til oversigt:

- 1 Vi fastlægger andelen på baggrund af den andel af investeringerne, der også findes AP Bæredygtig. Investeringerne i AP Bæredygtig har vi defineret som bæredygtige i overensstemmelse med artikel 2 (17) i SFDR.
- 2 Vi har endnu ikke rapporterede data for økonomiske aktiviteter, der er i overensstemmelse med EU-klassifikationssystemet (taxonomy-aligned). Vi vurderer, at dataleverandørens estimerede data indtil videre er forholdsvis usikre og anvender derfor ikke disse. Derfor har vi ikke markeret ovenfor, at produktet har økonomiske aktiviteter, der kan kvalificeres som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet.

**Bæredygtighed
sindikatorer**
måler, hvordan
de
miljømæssige
eller sociale
karakteristika,
der fremmes af
dette
finansielle
produkt,
opnås.

I hvilket omfang blev de miljømæssige og/eller sociale karakteristika, der fremmes af dette finansielle produkt, opfyldt?

For produktet Select foretages en række tiltag, der har til formål at minimere bæredygtighedsrisici og samtidig fremme miljømæssige og sociale karakteristika. Grundlaget for de investeringsbeslutninger, der tages om produktet, er AP Pensions politik for ansvarlighed og bæredygtighed på investeringsområdet, der er baseret på veldefinerede og anerkendte internationale principper om menneskerettigheder, korruption og miljø. Formålet med politikken er at understøtte, at vores investeringer bidrager til en bæredygtig og ansvarlig udvikling.

Aktivt ejerskab

Ud over arbejdet med at sikre overholdelse af internationale principper for ansvarlighed har AP Pension en proces for aktivt ejerskab, der udøves for at fremme miljømæssige og sociale karakteristika samt andre bæredygtighedsrelaterede emner.

Stemmeafgivelser

AP Pension stemmer for forslag stillet ved generalforsamlinger, som har til formål at fremme bæredygtighed generelt samt at øge gennemsigtighed i forhold til adfærd og investeringers påvirkninger. Med den bæredygtighedspolitik, vi stemmer efter, tages der hensyn til bæredygtighed i en bred forstand, og det indebærer hensyn til adskillige ESG-forhold. Vores stemmeafgivelsespolitik inddrager f.eks. vurderinger af diversitet i bestyrelser, effektiv kompensation, vederlag og bæredygtighedsrapportering.

Miljømæssige karakteristika

Select fremmer miljømæssige karakteristika ved at bidrage til AP Pensions mål om grønne investeringer. I forhold til miljømæssige karakteristika stilles der ligeledes krav i forhold til energiproduktion, modvirkning af klimaændringer ved investering i vedvarende energi samt bekæmpelse af forurening ved dialog med selskaber, hvor dette har fundet uhensigtsmæssigt sted.

AP Pension har tilsluttet sig IIGCC's net zero samarbejde, Paris Aligned Investment Initiative, der forpligter os til at opnå en klimaneutral investeringsportefølje i 2050 eller før. Vi har fastlagt delmål for CO₂-reduktion fra vores aktier, virksomhedsobligationer og ejendomme frem mod 2025 og vil derudover fastsætte delmål for flere aktivklasser. Vores delmål for CO₂-reduktioner ses her: [Klima \(appension.dk\)](https://appension.dk).

● **Hvordan klarede bæredygtighedsindikatorerne sig?**

Klima

Klimaaftryk for aktier og virksomhedsobligationer: 5,63 tons CO₂ pr. mio. investeret.

Grønne investeringer: 16,4 % procent af den samlede formue (pr. 31.12.2022).

Eksklusioner

Antal selskaber ekskluderet:

Kontroversielle våben 67

Tobak 20

Virkningsløs dialog 19

Klimarelaterede forhold 185

Russiske statsejede selskaber 29

Stemmeafgivelse i 2022

- Afgav vi stemmer til 18.734 forslag ved i alt 1.536 stemmeberettigede møder.
- 9,7 procent af stemmeafgivelserne har været imod anbefalingerne fra selskabernes egne bestyrelser.
- Vi har stemt for ca. 68,8 procent af 657 fremstillede aktionærforslag, som f.eks. vedrører rapportering af klimarelaterede risici og muligheder, mere gennemsigtighed om lobbyaktiviteter samt anmodning om uafhængige bestyrelsesformænd.

...og sammenlignet med tidligere perioder?

Ikke relevant.

Hvad var målene for de bæredygtige investeringer, som det finansielle produkt delvis foretog, og hvordan bidrog de bæredygtige investeringer til sådanne mål?

Mål for reduktion af CO₂

AP Pension har tilsluttet sig IIGCC's net zero samarbejde, Paris Aligned Investment Initiative, der forpligter os til at opnå en klimaneutral investeringsportefølje i 2050 eller før.

Vi vil frem mod 2025 reducere klimaaftrykket fra vores aktier og virksomhedsobligationer med 37 procent og 52 procent for vores ejendomme i drift. Målene er fastsat i forhold til porteføljens klimaaftryk i 2019.

I vores TCFD-rapport vil vi gennemføre en status og analyse af de CO₂-reduktioner som porteføljen har gennemgået. Ligeledes vil der rapporteres årlig status til IIGCC på disse mål.

Mål for grønne investeringer

For at understøtte den grønne udvikling aktivt investerer vi i en række selskaber og projekter, som fremmer den grønne omstilling.

Vi har vedtaget ambitiøse målsætninger for vores grønne investeringer:

- I 2023 skal mindst 15 procent af AP Pensions samlede formue være grønne investeringer.
- I 2025 skal mindst 18 procent af AP Pensions samlede formue være grønne investeringer.
- I 2030 skal mindst 25 procent af AP Pensions samlede formue være grønne investeringer.

Pensionsbranchens opgørelse af grønne investeringer har indtil nu taget udgangspunkt i FN's verdensmål nummer syv om bæredygtig energi. Det er sidste år, at pensionsbranchen opgør tilsagnet på denne måde. Fremadrettet vil vi opgøre de grønne investeringer med udgangspunkt i den fælles europæiske miljøtaksonomi. Arbejdet med opgørelsesmetoden koordineres af Forsikring & Pension.

AP Pensions andel af grønne investeringer udgør 16,4 % af formuen (pr. 31.12.2022).

De vigtigste negative indvirkninger er investeringsbeslutningernes betydeligste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer i forbindelse med miljømæssige, sociale og personalemæssige spørgsmål, respekt for menneskerettighederne, bekæmpelse af korruption og bekæmpelse af bestikkelse.

Hvordan skadede de bæredygtige investeringer, som det finansielle produkt delvis foretog, ikke i væsentlig grad nogen af de miljømæssige eller sociale bæredygtige investeringsmål?

Eksklusionskriterier

Der anvendes følgende eksklusionskriterier for tobak, våben og fossil energi, som gælder alle aktivklasser:

- Selskaber, hvor en andel på 5 procent eller mere af omsætningen er relateret til tobaksproduktion.
- Selskaber, der er involveret i produktion af kontroversielle våben. Dette gælder klyngebomber, antipersonel-miner, atomvåben samt biologiske og kemiske våben.
- Selskaber, hvor en andel på 5 procent eller mere af omsætningen er relateret til udvinding af termisk kul, eller de har ekspansionsplaner.
- Selskaber, hvor en andel på 25 procent eller mere af omsætningen er relateret til energiproduktion med termisk kul, eller hvor selskabet har ekspansionsplaner.
- Selskaber, hvor en andel på 5 procent eller mere af omsætningen er relateret til udvinding af tjæresand.
- Selskaber, hvor en andel på 20 procent eller mere af omsætningen er relateret til olie og gas upstream-aktiviteter (upstream-aktiviteter omfatter efterforskning, boring og udvinding af olie og gas)

Eksklusionlisten opdateres to gang årligt.

Hvordan blev der taget hensyn til indikatorer for negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer?

Drivhusgasemissioner

Der gennemføres løbende screeninger og monitorering af de investerede selskabers negative påvirkninger af klima. Der screenes blandt andet for de enkelte selskabers CO₂-aftryk, samlede drivhusgasudledninger og forventet udledning frem mod 2050 (i form af temperaturscore).

Screeningerne anvendes som grundlag for internt forvaltede investeringsprocesser. Derudover anvendes disse også til dialog med eksterne forvaltere.

Eksponering for virksomheder, der er aktive i sektoren for fossile brændstoffer

Vi ønsker ikke at støtte op om de selskaber, som udgør den største trussel mod opnåelsen af Parisaftalens mål, og hvor en omstilling til en bæredygtig forretningsmodel umiddelbart anses som uden for rækkevidde.

Pr. august 2022 er AP Pensions eksklusionskriterier følgende:

- Selskaber, hvor en andel på 5 procent eller mere af omsætningen er relateret til udvinding af termisk kul, eller hvor selskabet har ekspansionsplaner.

- Selskaber, hvor en andel på 25 procent eller mere af omsætningen er relateret til energiproduktion med termisk kul, eller hvor selskabet har ekspansionsplaner.
- Selskaber, hvor en andel på 5 procent eller mere af omsætningen er relateret til udvinding af tjæresand.
- Selskaber, hvor en andel på 20 procent eller mere af omsætningen er relateret til olie og gas upstream-aktiviteter (upstream-aktiviteter omfatter efterforskning, boring og udvinding af olie og gas).

Eksponering for kontroversielle våben

I AP Pension ønsker vi ikke at investere i selskaber, som er involveret i produktion af kontroversielle våben. Dette gælder klyngebomber, antipersonel-miner, atomvåben samt biologiske og kemiske våben. AP Pensions eksklusionskriterie er følgende:

- Selskaber, der er involveret i produktion af kontroversielle våben. Dette gælder klyngebomber, antipersonel-miner, atomvåben samt biologiske og kemiske våben.

ESG-due diligence af nye investeringer

AP Pension har systematiske due diligence-procedurer, som anvendes ved afsøgning af potentielle investeringer. Vores due diligence er blandt andet baseret på anbefalinger og guidelines fra OECD og FN og inkluderer identifikation af relevante sektorspecifikke og geografiske negative påvirkninger af miljø og mennesker.

ESG-krav til forvaltere indarbejdes i kontraktvilkårene for forvalterne. AP Pensions politik for ansvarlighed og bæredygtighed i investeringer er fundamentet for kravene, hvorved vores eksklusionskriterier, klimapolitik og krav om efterlevelse af internationale standarder implementeres.

— — — *Var de bæredygtige investeringer i overensstemmelse med OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder og FN's vejledende principper om erhvervslivet og menneskerettigheder? Nærmere oplysninger:*

AP Pensions politik for ansvarlighed og bæredygtighed på investeringsområdet er baseret på veldefinerede og anerkendte internationale principper om menneskerettigheder, korruption og miljø.

Politikken tager blandt andet udgangspunkt i FN's Global Compact og følger desuden OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder, FN's retningslinjer om menneskerettigheder og erhverv samt bredt anerkendte FN-konventioner. Vores eksterne rådgiver Sustainalytics indleder dialog med virksomheder på vegne af AP Pension og andre investorer, hvis det vurderes, at der er en risiko for, at virksomheden overtræder principperne i FN's Global Compact og i AP Pensions politik for ansvarlighed og bæredygtighed på investeringsområdet. Det er AP Pensions holdning, at man ved at følge de internationale principper kan sikre en ansvarlig forvaltning af kundernes opsparing.

FN's Global Compact materialiserer sig i 10 principper om menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljø og anti-korruption. Principperne er formuleret på baggrund af FN's deklaration om menneskerettigheder, ILO's deklaration om arbejdstagerrettigheder, Rio-deklarationen om bæredygtig udvikling og FN's konvention mod korruption. Disse 10 principper støtter desuden op om FN's verdensmål for bæredygtig udvikling. Det er AP Pensions politik at investere i selskaber, som arbejder for at overholde de 10 internationalt anerkendte principper.

EU-klassificeringssystemet fastsætter et princip om ikke at gøre væsentlig skade, hvorved investeringer, der er i overensstemmelse med klassificeringssystemet, ikke i væsentlig grad bør skade målene i EU's klassificeringssystem, og der er specifikke EU-kriterier

Princippet om ikke at gøre væsentlig skade gælder kun for de investeringer, der ligger til grund for det finansielle produkt, og som tager højde for EU-kriterierne for miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter. De investeringer, der ligger til grund for den tilbageværende andel af dette finansielle produkt, tager ikke højde for EU-kriterierne for miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter.

Andre bæredygtige investeringer må heller ikke i væsentlig grad skade miljømæssige eller sociale mål.

Hvordan tog dette finansielle produkt hensyn til de vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer?

Som led i porteføljeforvaltningsprocessen tages hensyn til klima, bidrag til FN's verdensmål og ESG-risiko. De væsentligste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer afhænger af investeringens karakter og aktivklasse. Der gennemføres ESG-due diligence i investeringsprocesserne, og der gennemføres løbende monitorering og screening af negative indvirkninger.

Under punktet ovenfor 'Hvordan blev der taget hensyn til indikatorer for negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer?' er der en mere detaljeret redegørelse for, hvordan der tages hensyn.

Hvad var dette finansielle produkts største investeringer?

Listen omfatter de investeringer, der udgjorde den største andel af det finansielle produkts investeringer i referenceperioden: 2022

Største investeringer	Sektor	% aktiver	Land
<i>AP Active Listed Equities</i>	<i>Flere</i>	<i>30 %</i>	<i>Flere</i>
<i>AP Globale Aktier ESG IndexSYN</i>	<i>Flere</i>	<i>9 %</i>	<i>Flere</i>
<i>AP Taktisk Alpha</i>	<i>Flere</i>	<i>9 %</i>	<i>Flere</i>
<i>AP Inv EMD Blend</i>	<i>Flere</i>	<i>7 %</i>	<i>Emerging Markets</i>
<i>AP Ejendomme Danmark</i>	<i>Ejendomme</i>	<i>7 %</i>	<i>Danmark</i>

Der findes yderligere information om produktet på Morningsstar:

[Morningstar® Integrated Web Tools™ - Multi Quickrank](#)

Hvilken andel udgjorde bæredygtighedsrelaterede investeringer?

De bæredygtige investeringer udgør 8 procent af Select.

Vi fastlægger andelen på baggrund af den andel af investeringerne, der er også findes AP Bæredygtig. Investeringerne i AP Bæredygtig har vi defineret som bæredygtige i overensstemmelse med artikel 2 (17) i SFDR.

Aktivallokering beskriver andelen af investeringer i specifikke aktiver.

Hvad var aktivallokeringen?

Aktivallokeringen i Select er (opgjort 31/12-22):

Aktier: 52 %

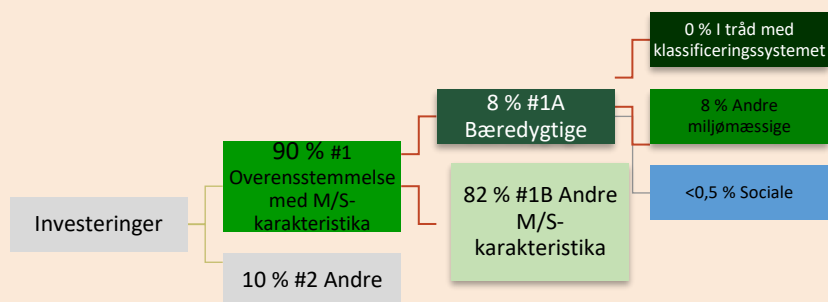
Obligationer: 19 %

Reale aktiver: 13 %

Kredit: 16 %

Aktiviteter, der er i overensstemmelse med klassificeringssystemet, udtrykkes som en andel af:

- **omsætning** afspejler den »grønne« karakter af de investeringsmodtagende virksomheder i dag.
- **kapitaludgifter** (CapEx) viser de grønne investeringer foretaget af investeringsmodtagende virksomheder, der er relevant for en omstilling til en grøn økonomi.
- **driftsudgifter** (OpEx) afspejler de investeringsmodtagende virksomheders grønne operationelle aktiviteter.

#1 Overensstemmelse med M/S-karakteristika omfatter de af det finansielle produkts investeringer, der anvendes til at opnå de miljømæssige eller sociale karakteristika, der fremmes af det finansielle produkt.

#2 Andre omfatter de resterende investeringer i det finansielle produkt, som hverken er i overensstemmelse med de miljømæssige eller sociale karakteristika eller kan kvalificeres som bæredygtige investeringer.

Kategori **#1 Overensstemmelse med M/S-karakteristika** omfatter:

- Underkategori **#1A Bæredygtige** omfatter miljømæssige og sociale bæredygtige investeringer.
- Underkategori **#1B Andre M/S-karakteristika** omfatter investeringer, der er i overensstemmelse med de miljømæssige eller sociale karakteristika, og som ikke kan kvalificeres som bæredygtige investeringer.

Inden for hvilke økonomiske sektorer blev investeringerne foretaget?

For en given fond, findes information om i hvilke økonomiske sektorer investeringerne blev foretaget på AP Pensions fondsliste hos Morningstar: [Morningstar® Integrated Web Tools™ - Multi Quickrank](#)

Mulighedsskabende aktiviteter gør det direkte muligt for andre aktiviteter at yde et væsentligt bidrag til et miljømål.

Omstillingsaktiviteter er aktiviteter, for hvilke der endnu ikke findes kulstoffattige alternativer, og som bl.a har drivhusgasemissions niveauer, der svarer til de bedste resultater.

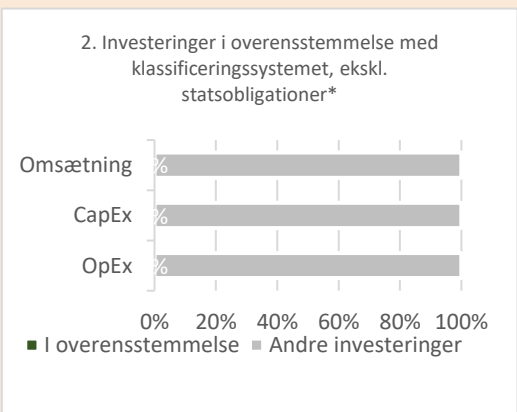
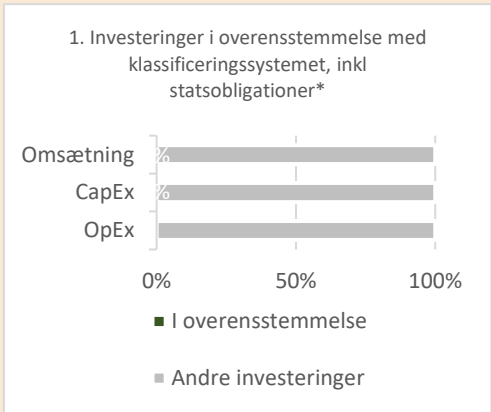
er bæredygtige investeringer med et miljømål, der **ikke tager hensyn til kriterierne** for miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter i henhold til forordning (EU) 2020/852

I hvilket omfang var de bæredygtige investeringer med et miljømål i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet?

Vi har endnu ikke rapporterede data for økonomiske aktiviteter, der er i overensstemmelse med EU-klassifikationssystemet (taxonomy-aligned). Vi vurderer, at dataleverandørens estimerede data indtil videre er forholdsvis usikre og anvender derfor ikke disse. Derfor er det ikke muligt at opgøre hvilken andel af investeringerne, der er i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet (taxonomy-aligned).

Diagrammerne nedenfor viser med grønt procentdelen af investeringer, der er i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet. Da der ikke findes nogen hensigtsmæssig metode til at bestemme overensstemmelsen med klassificeringssystemet for statsobligationer, viser det første diagram overensstemmelsen med klassificeringssystemet i forhold til alle det finansielle produkts investeringer, inkl. statsobligationer, mens det andet diagram kun viser overensstemmelsen med klassificeringssystemet i forbindelse med det finansielle produkts investeringer, ekskl. Statsobligationer.*

*Med henblik på disse diagrammer omfatter »statsobligationer« alle statsengagementer.

Hvad var andelen af investeringer i omstillingsaktiviteter og mulighedsskabende aktiviteter?

Vi har endnu ikke rapporterede data for økonomiske aktiviteter i omstillingsaktiviteter og mulighedsskabende aktiviteter. Vi vurderer, at vores dataleverandørs estimerede data indtil videre er forholdsvis usikre og anvender derfor ikke disse. Derfor er det ikke muligt, at opgøre andelen af investeringerne i omstillingsaktiviteter og mulighedsskabende aktiviteter.

Hvordan var procentdelen af investeringer, der var i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet, sammenlignet med foregående referenceperioder?

Ikke relevant.

Hvad var andelen af bæredygtige investeringer med et miljømål, der ikke var i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet?

Vi har endnu ikke rapporterede data for økonomiske aktiviteter, der ikke er i overensstemmelse med EU-klassifikationssystemet (taxonomy-aligned). Vi vurderer, at vores dataleverandørs estimerede data indtil videre er forholdsvis usikre og anvender derfor ikke disse. Derfor er det ikke muligt, at

opgøre hvilken andel af investeringerne, der ikke er i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet.

Hvilken andel udgjorde socialt bæredygtige investeringer?

Andelen af socialt bæredygtige investeringer i Select udgør under 0,5 %.

Hvilke investeringer blev medtaget under »Andre«, hvad var formålet med dem, og var der nogen miljømæssige eller sociale minimumsgarantier?

Derivater, kontanter og valutaafdækning kan i mindre grad indgå i produktet.

Vores eksklusionskriterier fungerer som en miljømæssig og social minimumsgaranti, idet de stiller minimumskrav, som alle vores investeringer skal leve op til.

Hvilke foranstaltninger er der truffet for at opfylde de miljømæssige og/eller sociale karakteristika i referenceperioden?

AP Pension ønsker at investere i selskaber, som opererer i overensstemmelse med anerkendte internationale principper omkring menneskerettigheder, korruption og miljø. Vores politik for ansvarlighed og bæredygtighed på investeringsområdet er baseret på veldefinerede og anerkendte internationale principper omkring menneskerettigheder, korruption og miljø. Politikken tager blandt andet udgangspunkt i FN's Global Compact og følger desuden OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder, FN's retningslinjer om menneskerettigheder og erhverv samt bredt anerkendte FN-konventioner.

Hvis vi identificerer adfærd eller hændelser, som er i konflikt med de internationale principper for god selskabsledelse, giver det grundlag for at gå i dialog med det pågældende selskab. Formålet er at påvirke adfærden eller få selskabet til at implementere nødvendige politikker og strategier til at undgå lignende hændelser i fremtiden. Dialogerne kan samtidig indledes i tilfælde af mistanke om, at et selskab er knyttet til overtrædelse af principperne. Dialogen sker både gennem rådgivere og direkte, ved at vi selv gennemfører den.

Derudover stemmes der for forslag stillet ved selskabers generalforsamlinger, som fremmer god selskabsledelse, og porteføljen måles på ESG-risici hvert kvartal, hvilket kan give anledning til eksklusioner, hvis principper for god selskabsledelse ikke efterleves.

Som led i vores porteføljeforvaltningsproces tager vi hensyn til klima, bidrag til FN's verdensmål og ESG-risiko. De væsentligste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer afhænger af investeringens karakter og aktivklasse. Vi gennemfører ESG-due diligence i investeringsprocesserne, og gennemfører løbende monitorering og screening af negative indvirkninger.

I 2022 har vi vedtaget delmål for CO₂-reduktioner i 2025. Vi vil frem mod 2025 reducere klimaaftrykket fra vores aktier og virksomhedsobligationer med 37 procent og 52 procent for vores ejendomme i drift.

AP Pension tilsluttede sig i 2021 IIGCC's net zero samarbejde – Paris Aligned Investment Initiative, der forpligter os til at opnå en klimaneutral investeringsportefølje i 2050 eller før. Delmålene for CO2-reduktion har til formål at bryde det langsigtede mål om klimaneutralitet ned, så vi kan styre efter det. Vi opgør klimaaftrykket for vores portefølje i en årlig klimarapport.

Hvordan klarede dette finansielle produkt sig sammenlignet med referencebenchmarket?

Der anvendes ikke et referencebenchmark til at måle de miljømæssige og/eller sociale karakteristika.

- *Hvordan adskiller referencebenchmarket sig fra et bredt markedsindeks?*
- *Hvordan klarede dette finansielle produkt sig med hensyn til bæredygtighedsindikatorerne for at fastslå, om referencebenchmarket var i overensstemmelse med de miljømæssige eller sociale karakteristika, det fremmer?*
- *Hvordan klarede dette finansielle produkt sig sammenlignet med referencebenchmarket?*
- *Hvordan klarede dette finansielle produkt sig sammenlignet med det brede markedsindeks?*

Ikke relevant, da der ikke anvendes et referencebenchmark.

Referencebenchmarks er indekser til måling af, om det finansielle produkt opnår de miljømæssige eller sociale karakteristika, det fremmer

Model for periodisk offentliggørelse af oplysninger om finansielle produkter, jf. artikel 8, stk. 1, 2 og 2a, i forordning (EU) 2019/2088 og artikel 6, stk. 1, i forordning (EU) 2020/852

Ved »bæredygtig investering« forstås en investering i en økonomisk aktivitet, der bidrager til et miljømæssigt eller socialt mål, forudsat at investeringen ikke i væsentlig grad skader miljømæssige eller sociale mål, og at de virksomheder, der investeres i, følger god ledelsespraksis.

EU-klassificeringssystemet er et klassificeringssystem, der er fastsat i forordning (EU) 2020/852, og som opstiller en liste over **miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter**. I nævnte forordning er der ikke fastsat en liste over socialt bæredygtige økonomiske aktiviteter. Bæredygtige investeringer med et miljømål kan være i overensstemmelse med klassificeringssystemet et eller ej.

Produktnavn: Select Bæredygtig

Identifikator for juridiske enheder (LEI-kode): 549300QWT4T6XMTVKW98

Miljømæssige og/eller sociale karakteristika

Havde dette finansielle produkt et bæredygtigt investeringsmål?

☒ ☐ Ja	☒ ☐ Nej
☐ Det foretog bæredygtige investeringer med et miljømål: ____% ☐ i økonomiske aktiviteter, der kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet ☐ I økonomiske aktiviteter, der ikke kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet	☒ Det fremmede miljømæssige/sociale (M/S) karakteristika og selv om det ikke havde en bæredygtig investering som mål, havde det en andel af bæredygtige investeringer på 95 % ☐ med et miljømål i økonomiske aktiviteter, der kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet ☒ med et miljømål i økonomiske aktiviteter, der ikke kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet ☒ med et socialt mål
☐ Det foretog bæredygtige investeringer med et socialt mål: ____%	☐ Det fremmede M/S-karakteristika, men foretog ikke nogen bæredygtige investeringer

Note til oversigt:

Vi har endnu ikke rapporterede data for økonomiske aktiviteter, der er i overensstemmelse med EU-klassifikationssystemet (taxonomy-aligned). Vi vurderer, at dataleverandørens estimerede data indtil videre er forholdsvis usikre og anvender derfor ikke disse. Derfor har vi ikke markeret ovenfor, at produktet har økonomiske aktiviteter, der kan kvalificeres som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet.

**Bæredygtighed
sindikatorer**
måler, hvordan
de
miljømæssige
eller sociale
karakteristika,
der fremmes af
dette
finansielle
produkt,
opnås.

I hvilket omfang blev de miljømæssige og/eller sociale karakteristika, der fremmes af dette finansielle produkt, opfyldt?

Konkret stiller vi krav om, at hver investering i Select Bæredygtig skal bidrage til formålet om en bæredygtig udvikling ved at fremme de miljømæssige og sociale dimensioner af bæredygtig udvikling, der er fokus for FN's 17 verdensmål for bæredygtig udvikling (herefter FN's verdensmål). Den overordnede strategi med Select Bæredygtig er, at investeringerne skal bidrage til en bæredygtig udvikling ved at fremme miljømæssige eller sociale karakteristika.

Konkret stiller vi krav om, at hver investering skal bidrage til mindst et af FN's 17 verdensmål for bæredygtig udvikling. Verdensmålene er en samling af mål vedtaget af FN-medlemslandene, som udgør dagsordenen for en bæredygtig udvikling frem mod 2030. Investeringerne bidrager blandt andet til aktiviteter som bæredygtig miljøteknologi, sundhed og rent vand. Således er det positive bidrag til verdensmålene, der gør investeringer/aktiver egnede til at indgå i dette produkt.

Strategien operationaliseres i alle aktivklasser, som er inkluderet i produktet: Aktier, obligationer og reale aktiver, herunder direkte investeringer i grøn energi og ejendomme. Med Select Bæredygtig udbydes et finansielt produkt, som fremmer bæredygtighedskarakteristika gennem bidrag til FN's verdensmål på tværs af alle aktivklasser.

● **Hvordan klarede bæredygtighedsindikatorerne sig?**

Følgende bæredygtighedsindikatorer anvendes til at opnå de miljømæssige og sociale karakteristika, der fremmes af produktet:

- Bidrag til FN's verdensmål: Der anvendes en såkaldt SDG-score til at måle, hvor stor en del af en potentiel investerings omsætning, der bidrager til FN's verdensmål.
 - SDG-scoren for Select Bæredygtig er : 3,9
 - Den tilsvarende SDG-score for verdensindekset (ACWI) er: 0,8.

SDG-scoren er opgjort pr. 31.12.2022.

SDG-scoren opgøres af vores eksterne dataleverandør ISS. En virksomheds nettobidrag til verdensmålene opgøres ud fra hvor stor en del af virksomhedens omsætning, der stammer fra aktiviteter eller produkter, der bidrager til verdensmålene, og vurderes på en skala fra minus 10 til plus 10.

● **...og sammenlignet med tidligere perioder?**

Ikke relevant.

● **Hvad var målene for de bæredygtige investeringer, som det finansielle produkt delvis foretog, og hvordan bidrog de bæredygtige investeringer til sådanne mål?**

Bidrag til FN's verdensmål

De bæredygtige investeringer, som Select Bæredygtig har til hensigt at foretage, skal bidrage til FN's verdensmål.

Aktier

Bidrag til mål: Aktierne i Select Bæredygtig har en samlet SDG-score på 4,4.

For aktier anvender vi ISS SDG-score til at vurdere både positive og negative bæredygtighedspåvirkninger af investerede selskabers produkter og/eller serviceydelser på verdensmålene.

ISS' SDG scores strækker sig over en skala fra -10 til 10, hvoraf en score på -10 afspejler den størst mulige modarbejdelse af FN's 17 verdensmål, mens en score på 10 afspejler det største mulige positive bidrag til FN's 17 verdensmål. Scoren beregnes på baggrund af selskabets produkter og/eller services målt i procent af selskabets omsætning. En score på 1,0 svarer generelt til, at ca. 20 procent af selskabets omsætning bidrager netto-positivt til et eller flere af de FN's 17 verdensmål (det vil sige efter der er modregnet evt. negativt bidrag).

Enhver SDG-score over 0,2 kan ifølge ISS' metodik oversættes til, at selskabet bidrager positivt til FN's 17 verdensmål i enten begrænset eller signifikant omfang.

'Significant obstruction'	'Limited obstruction'	'No (net) impact'	'Limited contribution'	'Significant contribution'
-10,0 to -5,1	-5,0 to -0,2	-0,1 to 0,1	0,2 to 5,0	5,1 to 10

Kilde: ISS ESG

Selskabet skal som udgangspunkt have minimum 1,0 i SDG score og undtagelsesvist ned til 0,2 (forudsætter kvalitativ screening af vores eksterne samarbejdspartner).

Obligationer

Bidrag til mål: Alle obligationer i Select Bæredygtig er enten grønne eller sociale obligationer.

De obligationer, der investeres i, skal fremme miljømæssige eller sociale forhold ved at være klassificerede som enten grønne eller sociale obligationer eller en kombination heraf ved at efterleve Green Bond Principles, Social Bond Principles eller Sustainability Bond Principles. Derudover skal obligationen være verificeret af en uafhængig revisor eller tredjepart.

Reale aktiver

Bidrag til mål: Alle investeringer i nye byggerier er miljøcertificerede.

Siden 2019 har det været et krav, at alle investeringer i nye byggerier certificeres under Nordisk Råds Svanemærke eller som minimum guld-certificeres ifølge DGNB.

Grøn infrastruktur

Bidrag til mål: Alle infrastrukturinvesteringer i Select Bæredygtig bidrager til den grønne omstilling.

Select Bæredygtig bygger blandt andet på investeringer, der bidrager til den grønne omstilling af energiproduktionen for eksempel i vedvarende energi som solcelle- og vindmølleparker.

De vigtigste negative indvirkninger er investeringsbeslutningernes betydeligste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer i forbindelse med miljømæssige, sociale og personalemæssige spørgsmål, respekt for menneskerettighederne, bekæmpelse af korruption og bekæmpelse af bestikkelse.

Hvordan skadede de bæredygtige investeringer, som det finansielle produkt delvis foretog, ikke i væsentlig grad nogen af de miljømæssige eller sociale bæredygtige investeringsmål?

Select Bæredygtig har til hensigt at bidrage til en bæredygtig udvikling, og investeringerne udvælges blandt andet ud fra deres bidrag til FN's verdensmål. Der anvendes en SDG-score fra dataleverandøren ISS, der også tager højde for en eventuelt negativ påvirkning af verdensmålene. En investerings eventuelle negative påvirkning af verdensmålene indgår dermed i SDG-scoren for den pågældende investering. På den måde søges der taget højde for, at de bæredygtige investeringer ikke skader andre miljømæssige eller sociale investeringsmål.

Desuden anvendes eksklusionskriterier for tobak, våben og fossil energi, som gælder alle aktivklasser. Pr. august 2022 er AP Pensions eksklusionskriterier følgende:

- Selskaber, hvor 5 procent eller mere af deres omsætning kommer fra udvinding af termisk kul, eller hvor selskabet har ekspansionsplaner.
- Selskaber, hvor 25 procent eller mere af deres omsætning kommer fra energiproduktion med termisk kul, eller hvor selskabet har ekspansionsplaner. Vi foretager en holistisk vurdering af de selskaber, som ligger omkring grænseværdien på 25 procent.
- Selskaber, hvor 5 procent eller mere af deres omsætning kommer fra udvinding af tjæresand.
- Selskaber, hvor 20 procent eller mere af deres omsætning kommer fra upstream-aktiviteter. Vi foretager en individuel vurdering af de resterende olie- og gasselskaber med henblik på frasal.
- Selskaber, hvor 5 procent eller mere af deres omsætning er relateret til tobaksproduktion.
- Selskaber, der er involveret i produktion af kontroversielle våben. Dette gælder klyngebomber, antipersonel miner, atomvåben samt biologiske og kemiske våben.

Hvordan blev der taget hensyn til indikatorer for negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer?

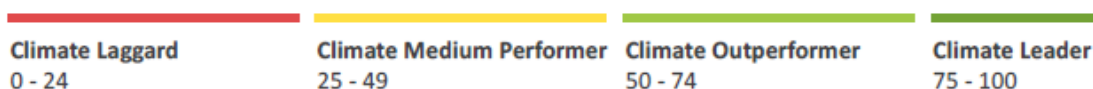
Drivhusgasemissioner

Før investering screenes selskaberne for deres klimaperformance, og potentielle investeringer vurderes på baggrund af deres Carbon Risk Rating, og om selskabet er aligned med Parisaftalen frem til 2030. I vurderingen af et selskabets Carbon Risk Rating tages der højde for nedenstående:

- Udviklingen i selskabets klimaperformance over tid.
- Selskabets fastlæggelse af klimamål, initiativer og strategier med henblik på at nedbringe CO₂-udledningen.
- Selskabets CO₂-udledning på tværs af hele værdikæden.

Carbon Risk Rating opgøres på en skala fra 0 til 100, hvoraf 100 er den højest mulige score. Som udgangspunkt skal selskaber i Select Bæredygtig have en Carbon Risk Rating på minimum 25, men der kan tillades ned til 15, hvis selskabet er 'aligned' med Parisaftalen frem til 2030. Dette vurderes på baggrund af data fra ISS.

En Carbon Risk Rating på 25 svarer til en middelscore, i forhold til hvordan det pågældende selskab håndterer klimarisici, både hvad angår selskabet egen drift og selskabets forsyningskæde.

Kilde: ISS ESG

Eksponering for virksomheder, der er aktive i sektoren for fossile brændstoffer

Vi ønsker ikke at støtte de selskaber, som udgør den største trussel mod opnåelsen af Parisaftalens mål, og hvor en omstilling til en bæredygtig forretningsmodel umiddelbart anses som uden for rækkevidde.

Pr. august 2022 er vores eksklusionskriterier følgende:

- Selskaber, hvor en andel på 5 procent eller mere af omsætningen er relateret til udvinding af termisk kul, eller selskaber, som har ekspansionsplaner.
- Selskaber, hvor en andel på 25 procent eller mere af omsætningen er relateret til energiproduktion med termisk kul, eller selskaber, som har ekspansionsplaner.
- Selskaber, hvor en andel på 5 procent eller mere af omsætningen er relateret til udvinding af tjæresand.
- Selskaber, hvor en andel på 20 procent eller mere af omsætningen er relateret til olie og gas upstream-aktiviteter (upstream-aktiviteter omfatter efterforskning, boring og udvinding af olie og gas).

Eksponering for kontroversielle våben

I AP Pension ønsker vi ikke at investere i selskaber, som er involveret i produktion af kontroversielle våben. Dette gælder klyngebomber, antipersonel-miner, atomvåben samt biologiske og kemiske våben.

AP Pensions eksklusionskriterie er følgende:

- Selskaber, der er involveret i produktion af kontroversielle våben. Dette gælder klyngebomber, antipersonel-miner, atomvåben samt biologiske og kemiske våben.

ESG-due diligence af nye investeringer

AP Pension har systematiske due diligence-procedurer, som anvendes ved afsøgning af potentielle nye investeringer. Vores due diligence er blandt andet baseret på anbefalinger og guidelines fra OECD og FN og inkluderer identifikation af relevante sektorspecifikke og geografiske negative påvirkninger af miljø og mennesker.

ESG-krav til forvaltere indarbejdes i kontraktvilkårene for forvalterne. AP Pensions politik for ansvarlighed og bæredygtighed i investeringer er fundamentet for kravene, hvorved vores eksklusionskriterier, klimapolitik og krav om efterlevelse af internationale standarder implementeres.

— — — *Var de bæredygtige investeringer i overensstemmelse med OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder og FN's vejledende principper om erhvervslivet og menneskerettigheder? Nærmere oplysninger:*

AP Pensions politik for ansvarlighed og bæredygtighed på investeringsområdet er baseret på veldefinerede og anerkendte internationale principper om menneskerettigheder, korruption og miljø.

Politikken tager blandt andet udgangspunkt i FN's Global Compact og følger desuden OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder, FN's retningslinjer om menneskerettigheder og erhverv samt bredt anerkendte FN-konventioner.

Det er AP Pensions holdning, at man ved at følge de internationale principper kan sikre en ansvarlig forvaltning af kundernes opsparing.

FN's Global Compact materialiserer sig i 10 principper om menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljø og anti-korruption. Principperne er formuleret på baggrund af FN's deklaration om menneskerettigheder, ILO's deklaration om arbejdstagerrettigheder, Rio-deklarationen om bæredygtig udvikling og FN's konvention mod korruption. Disse 10 principper støtter desuden op om FN's verdensmål for bæredygtig udvikling. Det er AP Pensions politik at investere i selskaber, som arbejder for at overholde de 10 internationalt anerkendte principper.

Alle selskaber der indgår i Select Bæredygtig er screenet for kontroverser, samt for om de overholder internationale standarder, blandt andet OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder og FN's retningslinjer om menneskerettigheder og erhvervsliv. Screeningen foretages med hjælp fra en ekstern samarbejdspartner. Derudover vurderes selskaberne ud fra relevante kriterier i den pågældende sektor, eksempelvis om de har certificeringssystemer, miljøledelsessystemer eller har sat klimamål i relation til SBTi. Screeningsprocessen for Select Bæredygtig gennemføres hvert kvartal og bidrager til en løbende overvågning og evaluering af selskabernes bidrag til verdensmålene og deres potentielle involvering i alvorlige kontroverser.

EU-klassificeringssystemet fastsætter et princip om ikke at gøre væsentlig skade, hvorved investeringer der er i overensstemmelse med klassificeringssystemet, ikke i væsentlig grad bør skade målene i EU's klassificeringssystem, og der er specifikke EU-kriterier for dette.

Princippet om ikke at gøre væsentlig skade gælder kun for de investeringer, der ligger til grund for det finansielle produkt, og som tager højde for EU-kriterierne for miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter. De investeringer, der ligger til grund for den tilbageværende andel af dette finansielle produkt, tager ikke højde for EU-kriterierne for miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter.

Andre bæredygtige investeringer må heller ikke i væsentlig grad skade miljømæssige eller sociale mål.

Hvordan tog dette finansielle produkt hensyn til de vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer?

Udvælgelsen af investerede selskaber til Select Bæredygtig er baseret på en holistisk screening, der både sikrer, at investeringerne bidrager til FN's verdensmål, og at der screenes for potentielle negative påvirkninger til miljø og mennesker.

Investeringer i Select Bæredygtig må ikke have negativ indvirkning på bæredygtighedsfaktorer, hvilket sikres ved at inddrage investeringens netto-SDG-score. Netto-scores inkluderer også eventuelle negative påvirkninger af verdensmålene. Selskaber i porteføljen har mindst en SDG-score på 1,0 (kun undtagelsesvist tillades en lavere score, hvilket forudsætter en grundig kvalitativ ESG-screening). En SDG-score over 0,2 kan ifølge ISS' metodik oversættes til, at selskabet bidrager positivt til FN's 17 verdensmål i enten begrænset eller signifikant omfang.

Selskabet skal som udgangspunkt have minimum 1,0 i SDG score og undtagelsesvist ned til 0,2 (forudsætter kvalitativ screening af vores eksterne samarbejdspartner).

Selskaberne screenes og vurderes i forhold til deres politikker og management samt deres overholdelse af internationale standarder for menneskerettigheder og miljø.

I givet fald at selskabet er involveret i kontroverser vurderes det, om der er tale om isolerede hændelser eller systematiske hændelser, og om den er forårsaget af negative indvirkninger på miljø, mennesker eller dårlig ledelsespraksis.

Baseret på kontroversens alvorlighed vurderes det, om investeringen er i overensstemmelse eller modstridende med kravene for bæredygtige investeringer som defineret i disclosureforordningens (SFDR) artikel 2.17.

Hvad var dette finansielle produkts største investeringer?

Listen omfatter de investeringer, der udgjorde den største andel af det finansielle produkts investeringer i referenceperioden: 2022

Største investeringer	Sektor	% aktiver	Land
<i>AP Bæredygtig udvikling</i>	<i>Flere</i>	<i>31 %</i>	<i>Flere</i>
<i>AP Select+ ESG</i>	<i>Flere</i>	<i>30 %</i>	<i>Flere</i>
<i>AP Grøn Energi</i>	<i>Flere</i>	<i>15 %</i>	<i>Flere</i>
<i>AP Green Bonds</i>	<i>Flere</i>	<i>13 %</i>	<i>Flere</i>
<i>AP Ejendomme Danmark</i>	<i>Ejendomme</i>	<i>8 %</i>	<i>Danmark</i>

Der findes yderligere information om fondenes specifikke sammensætninger på AP Pensions fondsliste hos Morningstar: [Morningstar® Integrated Web Tools™ - Multi Quickrank](#)

Hvilken andel udgjorde bæredygtighedsrelaterede investeringer?

De bæredygtige investeringer udgør 95 procent af Select Bæredygtig. Dette er fastlagt på baggrund af, at investeringerne i produktet bidrager til mindst ét miljømæssigt eller socialt mål i overensstemmelse med artikel 2 (17) i SFDR. En mindre andel af produktet udgøres af kontanter eller valutaafdækning.

Aktivallokering

beskriver andelen af investeringer i specifikke aktiver.

● **Hvad var aktivallokeringen?**

Aktivallokeringen i Select Bæredygtig er (opgjort 31/12-22):

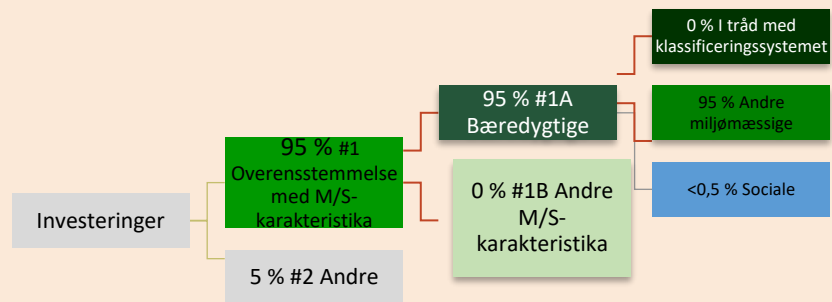
Aktier: 61 %

Obligationer: 13 %

Reale aktiver: 24 %

Aktiviteter, der er i overensstemmelse med klassificeringssystemet, udtrykkes som en andel af:

- **omsætning** afspejler den »grønne« karakter af de investeringsmodtagende virksomheder i dag.
- **kapitaludgifter** (CapEx) viser de grønne investeringer foretaget af investeringsmodtagende virksomheder, der er relevant for en omstilling til en grøn økonomi.
- **driftsudgifter** (OpEx) afspejler de investeringsmodtagende virksomheders grønne operationelle aktiviteter.

#1 Overensstemmelse med M/S-karakteristika omfatter de af det finansielle produkts investeringer, der anvendes til at opnå de miljømæssige eller sociale karakteristika, der fremmes af det finansielle produkt.

#2 Andre omfatter de resterende investeringer i det finansielle produkt, som hverken er i overensstemmelse med de miljømæssige eller sociale karakteristika eller kan kvalificeres som bæredygtige investeringer.

Kategori **#1 Overensstemmelse med M/S-karakteristika** omfatter:

- Underkategori **#1A Bæredygtige** omfatter miljømæssige og sociale bæredygtige investeringer.
- Underkategori **#1B Andre M/S-karakteristika** omfatter investeringer, der er i overensstemmelse med de miljømæssige eller sociale karakteristika, og som ikke kan kvalificeres som bæredygtige investeringer.

● **Inden for hvilke økonomiske sektorer blev investeringerne foretaget?**

For en given fond, findes information om i hvilke økonomiske sektorer investeringerne blev foretaget på AP Pensions fondsliste hos Morningstar: [Morningstar® Integrated Web Tools™ - Multi Quickrank](#)

Mulighedsskabende aktiviteter gør det direkte muligt for andre aktiviteter at yde et væsentligt bidrag til et miljømål.

Omstillingsaktiviteter er aktiviteter, for hvilke der endnu ikke findes kulstoffattige alternativer, og som bl.a har drivhusgasemissions niveauer, der svarer til de bedste resultater.

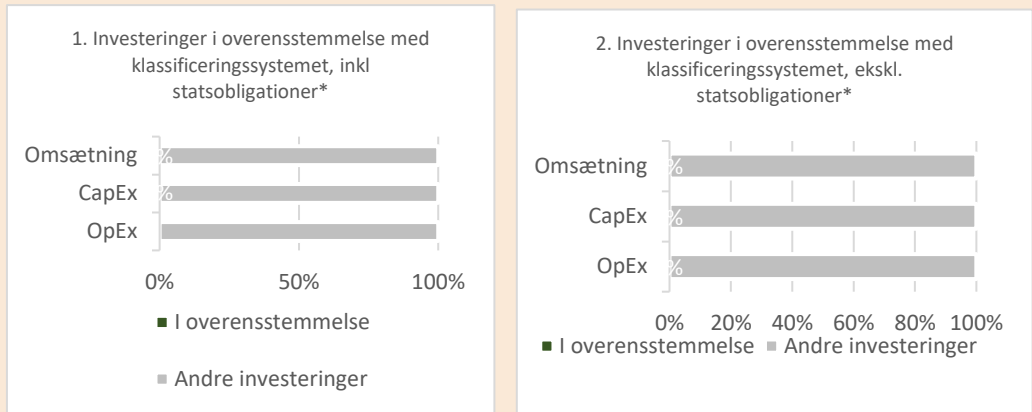
 er bæredygtige investeringer med et miljømål, der **ikke tager hensyn til kriterierne** for miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter i henhold til forordning (EU) 2020/852

I hvilket omfang var de bæredygtige investeringer med et miljømål i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet?

Vi har endnu ikke rapporterede data for økonomiske aktiviteter, der er i overensstemmelse med EU-klassifikationssystemet (taxonomy-aligned). Vi vurderer, at vores dataleverandørs estimerede data indtil videre er forholdsvis usikre og anvender derfor ikke disse. Derfor er det ikke muligt, at opgøre hvilken andel af investeringerne, der er i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet (taxonomy-aligned).

Diagrammerne nedenfor viser med grønt procentdelen af investeringer, der er i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet. Da der ikke findes nogen hensigtsmæssig metode til at bestemme overensstemmelsen med klassificeringssystemet for statsobligationer, viser det første diagram overensstemmelsen med klassificeringssystemet i forhold til alle det finansielle produkts investeringer, inkl. statsobligationer, mens det andet diagram kun viser overensstemmelsen med klassificeringssystemet i forbindelse med det finansielle produkts investeringer, ekskl. Statsobligationer.*

*Med henblik på disse diagrammer omfatter »statsobligationer« alle statsengagementer.

Hvad var andelen af investeringer i omstillingsaktiviteter og mulighedsskabende aktiviteter?

Vi har endnu ikke rapporterede data for økonomiske aktiviteter i omstillingsaktiviteter og mulighedsskabende aktiviteter. Vi vurderer, at vores dataleverandørs estimerede data indtil videre er forholdsvis usikre og anvender derfor ikke disse. Derfor er det ikke muligt, at opgøre andelen af investeringerne i omstillingsaktiviteter og mulighedsskabende aktiviteter.

Hvordan var procentdelen af investeringer, der var i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet, sammenlignet med foregående referenceperioder?

Ikke relevant.

Hvad var andelen af bæredygtige investeringer med et miljømål, der ikke var i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet?

Vi har endnu ikke rapporterede data for økonomiske aktiviteter, der ikke er i overensstemmelse med EU-klassifikationssystemet. Vi vurderer, at vores dataleverandørs estimerede data indtil videre er

forholdsvis usikre og anvender derfor ikke disse. Derfor er det ikke muligt, at opgøre hvilken andel af investeringerne, der ikke er i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet.

Hvilken andel udgjorde socialt bæredygtige investeringer?

Andelen af socialt bæredygtige investeringer i Select Bæredygtig udgør under 0,5 %.

Hvilke investeringer blev medtaget under »Andre«, hvad var formålet med dem, og var der nogen miljømæssige eller sociale minimumsgarantier?

Konter og valutaafdækning kan i mindre grad indgå i produktet.

Vores eksklusionskriterier fungerer som en miljømæssig og social minimumsgaranti, idet de stiller minimumskrav, som alle vores investeringer skal leve op til.

Hvilke foranstaltninger er der truffet for at opfylde de miljømæssige og/eller sociale karakteristika i referenceperioden?

Select Bæredygtig har til hensigt at bidrage til en bæredygtig udvikling, og investeringerne udvælges ud fra deres bidrag til FN's verdensmål. Porteføljen i Select Bæredygtig screenes hvert kvartal ud fra to overordnede formål:

- 1) Inklusion: Investeringer i økonomiske aktiviteter, der bidrager til et miljømæssigt og/eller socialt mål.
Krav om, at alle virksomheder i Select Bæredygtig skal have et nettobidrag til FN's verdensmål fra mindst 20 procent af virksomhedens samlede omsætning.
- 2) Eksklusion: Sikring mod væsentlig skade på miljømæssigt og/eller socialt mål, såvel som god ledelsespraksis
 - a) Implementering af eksklusionskriterierne som nævnt under afsnittet *Hvordan skadede de bæredygtige investeringer, som det finansielle produkt delvis foretog, ikke i væsentlig grad nogen af de miljømæssige eller sociale bæredygtige investeringsmål?*
 - b) Screening for kontroverser: Derudover screenes alle virksomheder for involvering i seriøse kontroverser, som kan antages at være modstridende med definitionen af bæredygtige investeringer, jf. artikel 2 (17) SFDR.

Referencebenchmarks er indekser til måling af, om det finansielle produkt opnår de miljømæssige eller sociale karakteristika, det fremmer

Hvordan klarede dette finansielle produkt sig sammenlignet med referencebenchmarket?

Der anvendes ikke et referencebenchmark til at måle de miljømæssige og/eller sociale karakteristika.

- *Hvordan adskiller referencebenchmarket sig fra et bredt markedsindeks?*
- *Hvordan klarede dette finansielle produkt sig med hensyn til bæredygtighedsindikatorerne for at fastslå, om referencebenchmarket var i overensstemmelse med de miljømæssige eller sociale karakteristika, det fremmer?*
- *Hvordan klarede dette finansielle produkt sig sammenlignet med referencebenchmarket?*
- *Hvordan klarede dette finansielle produkt sig sammenlignet med det brede markedsindeks?*

Ikke relevant, da der ikke anvendes et referencebenchmark.

Model for periodisk offentliggørelse af oplysninger om finansielle produkter, jf. artikel 8, stk. 1, 2 og 2a, i forordning (EU) 2019/2088 og artikel 6, stk. 1, i forordning (EU) 2020/852

Ved »bæredygtig investering« forstås en investering i en økonomisk aktivitet, der bidrager til et miljømæssigt eller socialt mål, forudsat at investeringen ikke i væsentlig grad skader miljømæssige eller sociale mål, og at de virksomheder, der investeres i, følger god ledelsespraksis.

EU-klassificeringssystemet er et klassificeringssystem, der er fastsat i forordning (EU) 2020/852, og som opstiller en liste over **miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter**. I nævnte forordning er der ikke fastsat en liste over socialt bæredygtige økonomiske aktiviteter. Bæredygtige investeringer med et miljømål kan være i overensstemmelse med klassificeringssystemet eller ej.

Produktnavn: AP Stabil

Identifikator for juridiske enheder (LEI-kode): 549300QWT4T6XMTVKW98

Miljømæssige og/eller sociale karakteristika

Havde dette finansielle produkt et bæredygtigt investeringsmål?

☒ ☒ ☐ **Ja**

☐ Det foretog **bæredygtige investeringer med et miljømål:** ____%

☐ i økonomiske aktiviteter, der kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet

☐ I økonomiske aktiviteter, der ikke kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet

☐ Det foretog **bæredygtige investeringer med et socialt mål:** ____%

☒ ☐ ☒ **Nej**

☒ Det **fremmede miljømæssige/sociale (M/S) karakteristika** og selv om det ikke havde en bæredygtig investering som mål, havde det en andel af bæredygtige investeringer på 11 %

☐ med et miljømål I økonomiske aktiviteter, der kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet

☒ med et miljømål I økonomiske aktiviteter, der ikke kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet

☒ med et socialt mål

☐ Det fremmede M/S-karakteristika, men **foretog ikke nogen bæredygtige investeringer**

Noter til oversigt:

- 1 Vi fastlægger andelen på baggrund af den andel af investeringerne, der også findes AP Bæredygtig. Investeringerne i AP Bæredygtig har vi defineret som bæredygtige i overensstemmelse med artikel 2 (17) i SFDR.
- 2 Vi har endnu ikke rapporterede data for økonomiske aktiviteter, der er i overensstemmelse med EU-klassifikationssystemet (taxonomy-aligned). Vi vurderer, at dataleverandørens estimerede data indtil videre er forholdsvis usikre og anvender derfor ikke disse. Derfor har vi ikke markeret ovenfor, at produktet har økonomiske aktiviteter, der kan kvalificeres som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet.

**Bæredygtighed
sindikatorer**
måler, hvordan
de
miljømæssige
eller sociale
karakteristika,
der fremmes af
dette
finansielle
produkt,
opnås.

I hvilket omfang blev de miljømæssige og/eller sociale karakteristika, der fremmes af dette finansielle produkt, opfyldt?

For produktet AP Stabil foretages en række tiltag, der har til formål at minimere bæredygtighedsrisici og samtidig fremme miljømæssige og sociale karakteristika. Grundlaget for de investeringsbeslutninger, der tages om produktet, er AP Pensions politik for ansvarlighed og bæredygtighed på investeringsområdet, der er baseret på veldefinerede og anerkendte internationale principper om menneskerettigheder, korruption og miljø. Formålet med politikken er at understøtte, at vores investeringer bidrager til en bæredygtig og ansvarlig udvikling.

Aktivt ejerskab

Ud over arbejdet med at sikre overholdelse af internationale principper for ansvarlighed har AP Pension en proces for aktivt ejerskab, der udøves for at fremme miljømæssige og sociale karakteristika samt andre bæredygtighedsrelaterede emner.

Stemmeafgivelser

AP Pension stemmer for forslag stillet ved generalforsamlinger, som har til formål at fremme bæredygtighed generelt samt at øge gennemsigtighed i forhold til adfærd og investeringers påvirkninger. Med den bæredygtighedspolitik, vi stemmer efter, tages der hensyn til bæredygtighed i en bred forstand, og det indebærer hensyn til adskillige ESG-forhold. Vores stemmeafgivelsespolitik inddrager f.eks. vurderinger af diversitet i bestyrelser, effektiv kompensation, vederlag og bæredygtighedsrapportering.

Miljømæssige karakteristika

AP Stabil fremmer miljømæssige karakteristika ved at bidrage til AP Pensions mål om grønne investeringer. I forhold til miljømæssige karakteristika stilles der ligeledes krav i forhold til energiproduktion, modvirkning af klimaændringer ved investering i vedvarende energi samt bekæmpelse af forurening ved dialog med selskaber, hvor dette har fundet uhensigtsmæssigt sted.

AP Pension har tilsluttet sig IIGCC's net zero samarbejde, Paris Aligned Investment Initiative, der forpligter os til at opnå en klimaneutral investeringsportefølje i 2050 eller før. Vi har fastlagt delmål for CO₂-reduktion fra vores aktier, virksomhedsobligationer og ejendomme frem mod 2025 og vil derudover fastsætte delmål for flere aktivklasser. Vores delmål for CO₂-reduktioner ses her: [Klima \(apension.dk\)](https://www.apension.dk).

● **Hvordan klarede bæredygtighedsindikatorerne sig?**

Klima

Klimaaftryk for aktier og virksomhedsobligationer: 5,63 tons CO₂ pr. mio. investeret.

Grønne investeringer: 16,4 % procent af den samlede formue (pr. 31.12.2022).

Eksklusioner

Antal selskaber ekskluderet:

Kontroversielle våben 67

Tobak 20

Virkningsløs dialog 19

Klimarelaterede forhold 185

Russiske statsejede selskaber 29

Stemmeafgivelse i 2022

- Afgav vi stemmer til 18.734 forslag ved i alt 1.536 stemmeberettigede møder.
- 9,7 procent af stemmeafgivelserne har været imod anbefalingerne fra selskabernes egne bestyrelser.
- Vi har stemt for ca. 68,8 procent af 657 fremstillede aktionærforslag, som f.eks. vedrører rapportering af klimarelaterede risici og muligheder, mere gennemsigtighed om lobbyaktiviteter samt anmodning om uafhængige bestyrelsesformænd.

...og sammenlignet med tidligere perioder?

Ikke relevant.

Hvad var målene for de bæredygtige investeringer, som det finansielle produkt delvis foretog, og hvordan bidrog de bæredygtige investeringer til sådanne mål?

Mål for reduktion af CO₂

AP Pension har tilsluttet sig IIGCC's net zero samarbejde, Paris Aligned Investment Initiative, der forpligter os til at opnå en klimaneutral investeringsportefølje i 2050 eller før.

Vi vil frem mod 2025 reducere klimaaftrykket fra vores aktier og virksomhedsobligationer med 37 procent og 52 procent for vores ejendomme i drift. Målene er fastsat i forhold til porteføljens klimaaftryk i 2019.

I vores TCFD-rapport vil vi gennemføre en status og analyse af de CO₂-reduktioner som porteføljen har gennemgået. Ligeledes vil der rapporteres årlig status til IIGCC på disse mål.

Mål for grønne investeringer

For at understøtte den grønne udvikling aktivt investerer vi i en række selskaber og projekter, som fremmer den grønne omstilling.

Vi har vedtaget ambitiøse målsætninger for vores grønne investeringer:

- I 2023 skal mindst 15 procent af AP Pensions samlede formue være grønne investeringer.
- I 2025 skal mindst 18 procent af AP Pensions samlede formue være grønne investeringer.
- I 2030 skal mindst 25 procent af AP Pensions samlede formue være grønne investeringer.

Pensionsbranchens opgørelse af grønne investeringer har indtil nu taget udgangspunkt i FN's verdensmål nummer syv om bæredygtig energi. Det er sidste år, at pensionsbranchen opgør tilsagnet på denne måde. Fremadrettet vil vi opgøre de grønne investeringer med udgangspunkt i den fælles europæiske miljøtaksonomi. Arbejdet med opgørelsesmetoden koordineres af Forsikring & Pension.

AP Pensions andel af grønne investeringer udgør 16,4 % af formuen (pr. 31.12.2022).

De vigtigste negative indvirkninger er investeringsbeslutningernes betydeligste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer i forbindelse med miljømæssige, sociale og personalemæssige spørgsmål, respekt for menneskerettighederne, bekæmpelse af korruption og bekæmpelse af bestikkelse.

Hvordan skadede de bæredygtige investeringer, som det finansielle produkt delvis foretog, ikke i væsentlig grad nogen af de miljømæssige eller sociale bæredygtige investeringsmål?

Eksklusionskriterier

Der anvendes følgende eksklusionskriterier for tobak, våben og fossil energi, som gælder alle aktivklasser:

- Selskaber, hvor en andel på 5 procent eller mere af omsætningen er relateret til tobaksproduktion.
- Selskaber, der er involveret i produktion af kontroversielle våben. Dette gælder klyngebomber, antipersonel-miner, atomvåben samt biologiske og kemiske våben.
- Selskaber, hvor en andel på 5 procent eller mere af omsætningen er relateret til udvinding af termisk kul, eller de har ekspansionsplaner.
- Selskaber, hvor en andel på 25 procent eller mere af omsætningen er relateret til energiproduktion med termisk kul, eller hvor selskabet har ekspansionsplaner.
- Selskaber, hvor en andel på 5 procent eller mere af omsætningen er relateret til udvinding af tjæresand.
- Selskaber, hvor en andel på 20 procent eller mere af omsætningen er relateret til olie og gas upstream-aktiviteter (upstream-aktiviteter omfatter efterforskning, boring og udvinding af olie og gas)

Eksklusionlisten opdateres to gang årligt.

Hvordan blev der taget hensyn til indikatorer for negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer?

Drivhusgasemissioner

Der gennemføres løbende screeninger og monitorering af de investerede selskabers negative påvirkninger af klima. Der screenes blandt andet for de enkelte selskabers CO₂-aftryk, samlede drivhusgasudledninger og forventet udledning frem mod 2050 (i form af temperaturscore).

Screeningerne anvendes som grundlag for internt forvaltede investeringsprocesser. Derudover anvendes disse også til dialog med eksterne forvaltere.

Eksponering for virksomheder, der er aktive i sektoren for fossile brændstoffer

Vi ønsker ikke at støtte op om de selskaber, som udgør den største trussel mod opnåelsen af Parisaftalens mål, og hvor en omstilling til en bæredygtig forretningsmodel umiddelbart anses som uden for rækkevidde.

Pr. august 2022 er AP Pensions eksklusionskriterier følgende:

- Selskaber, hvor en andel på 5 procent eller mere af omsætningen er relateret til udvinding af termisk kul, eller hvor selskabet har ekspansionsplaner.

- Selskaber, hvor en andel på 25 procent eller mere af omsætningen er relateret til energiproduktion med termisk kul, eller hvor selskabet har ekspansionsplaner.
- Selskaber, hvor en andel på 5 procent eller mere af omsætningen er relateret til udvinding af tjæresand.
- Selskaber, hvor en andel på 20 procent eller mere af omsætningen er relateret til olie og gas upstream-aktiviteter (upstream-aktiviteter omfatter efterforskning, boring og udvinding af olie og gas).

Eksponering for kontroversielle våben

I AP Pension ønsker vi ikke at investere i selskaber, som er involveret i produktion af kontroversielle våben. Dette gælder klyngebomber, antipersonel-miner, atomvåben samt biologiske og kemiske våben. AP Pensions eksklusionskriterie er følgende:

- Selskaber, der er involveret i produktion af kontroversielle våben. Dette gælder klyngebomber, antipersonel-miner, atomvåben samt biologiske og kemiske våben.

ESG-due diligence af nye investeringer

AP Pension har systematiske due diligence-procedurer, som anvendes ved afsøgning af potentielle investeringer. Vores due diligence er blandt andet baseret på anbefalinger og guidelines fra OECD og FN og inkluderer identifikation af relevante sektorspecifikke og geografiske negative påvirkninger af miljø og mennesker.

ESG-krav til forvaltere indarbejdes i kontraktvilkårene for forvalterne. AP Pensions politik for ansvarlighed og bæredygtighed i investeringer er fundamentet for kravene, hvorved vores eksklusionskriterier, klimapolitik og krav om efterlevelse af internationale standarder implementeres.

— — — *Var de bæredygtige investeringer i overensstemmelse med OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder og FN's vejledende principper om erhvervslivet og menneskerettigheder? Nærmere oplysninger:*

AP Pensions politik for ansvarlighed og bæredygtighed på investeringsområdet er baseret på veldefinerede og anerkendte internationale principper om menneskerettigheder, korruption og miljø.

Politikken tager blandt andet udgangspunkt i FN's Global Compact og følger desuden OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder, FN's retningslinjer om menneskerettigheder og erhverv samt bredt anerkendte FN-konventioner. Vores eksterne rådgiver Sustainalytics indleder dialog med virksomheder på vegne af AP Pension og andre investorer, hvis det vurderes, at der er en risiko for, at virksomheden overtræder principperne i FN's Global Compact og i AP Pensions politik for ansvarlighed og bæredygtighed på investeringsområdet. Det er AP Pensions holdning, at man ved at følge de internationale principper kan sikre en ansvarlig forvaltning af kundernes opsparing.

FN's Global Compact materialiserer sig i 10 principper om menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljø og anti-korruption. Principperne er formuleret på baggrund af FN's deklaration om menneskerettigheder, ILO's deklaration om arbejdstagerrettigheder, Rio-deklarationen om bæredygtig udvikling og FN's konvention mod korruption. Disse 10 principper støtter desuden op om FN's verdensmål for bæredygtig udvikling. Det er AP Pensions politik at investere i selskaber, som arbejder for at overholde de 10 internationalt anerkendte principper.

EU-klassificeringssystemet fastsætter et princip om ikke at gøre væsentlig skade, hvorved investeringer, der er i overensstemmelse med klassificeringssystemet, ikke i væsentlig grad bør skade målene i EU's klassificeringssystem, og der er specifikke EU-kriterier

Princippet om ikke at gøre væsentlig skade gælder kun for de investeringer, der ligger til grund for det finansielle produkt, og som tager højde for EU-kriterierne for miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter. De investeringer, der ligger til grund for den tilbageværende andel af dette finansielle produkt, tager ikke højde for EU-kriterierne for miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter.

Andre bæredygtige investeringer må heller ikke i væsentlig grad skade miljømæssige eller sociale mål.

Hvordan tog dette finansielle produkt hensyn til de vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer?

Som led i porteføljeforvaltningsprocessen tages hensyn til klima, bidrag til FN's verdensmål og ESG-risiko. De væsentligste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer afhænger af investeringens karakter og aktivklasse. Der gennemføres ESG-due diligence i investeringsprocesserne, og der gennemføres løbende monitorering og screening af negative indvirkninger.

Under punktet ovenfor 'Hvordan blev der taget hensyn til indikatorer for negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer?' er der en mere detaljeret redegørelse for, hvordan der tages hensyn.

Hvad var dette finansielle produkts største investeringer?

Listen omfatter de investeringer, der udgjorde den største andel af det finansielle produkts investeringer i referenceperioden: 2022

Største investeringer	Sektor	% aktiver	Land
<i>AP Korte Obl (API)</i>	<i>Flere</i>	<i>21 %</i>	<i>Flere</i>
<i>AP Obligationer (API)</i>	<i>Flere</i>	<i>16 %</i>	<i>Flere</i>
<i>AP Active Listed Equities</i>	<i>Flere</i>	<i>12 %</i>	<i>Flere</i>
<i>AP Ejendomme Danmark</i>	<i>Ejendomme</i>	<i>9 %</i>	<i>Danmark</i>
<i>AP Inv EMD Blend</i>	<i>Flere</i>	<i>9 %</i>	<i>Emerging Markets</i>

Der findes yderligere information om produktet på Morningsstar:

[Morningstar® Integrated Web Tools™ - Multi Quickrank](#)

Hvilken andel udgjorde bæredygtighedsrelaterede investeringer?

De bæredygtige investeringer udgør 11 procent af AP Stabil.

Vi fastlægger andelen på baggrund af den andel af investeringerne, der er også findes AP Bæredygtig. Investeringerne i AP Bæredygtig har vi defineret som bæredygtige i overensstemmelse med artikel 2 (17) i SFDR.

Aktivallokering beskriver andelen af investeringer i specifikke aktiver.

Hvad var aktivallokeringen?

Aktivallokeringen i AP Stabil er (opgjort 31/12-22):

Aktier: 14 %

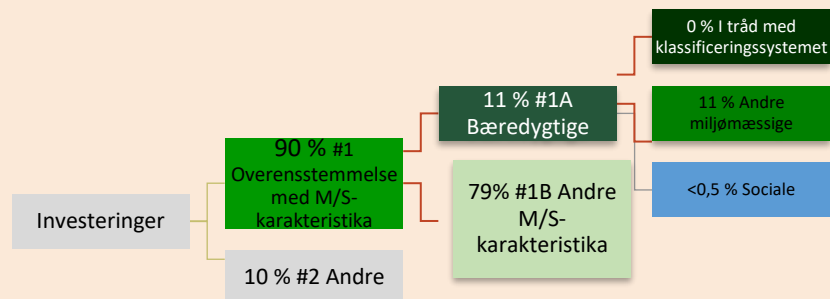
Obligationer: 47 %

Reale aktiver: 15 %

Kredit: 23 %

Aktiviteter, der er i overensstemmelse med klassificeringssystemet, udtrykkes som en andel af:

- **omsætning** afspejler den »grønne« karakter af de investeringsmodtagende virksomheder i dag.
- **kapitaludgifter** (CapEx) viser de grønne investeringer foretaget af investeringsmodtagende virksomheder, der er relevant for en omstilling til en grøn økonomi.
- **driftsudgifter** (OpEx) afspejler de investeringsmodtagende virksomheders grønne operationelle aktiviteter.

#1 Overensstemmelse med M/S-karakteristika omfatter de af det finansielle produkts investeringer, der anvendes til at opnå de miljømæssige eller sociale karakteristika, der fremmes af det finansielle produkt.

#2 Andre omfatter de resterende investeringer i det finansielle produkt, som hverken er i overensstemmelse med de miljømæssige eller sociale karakteristika eller kan kvalificeres som bæredygtige investeringer.

Kategori **#1 Overensstemmelse med M/S-karakteristika** omfatter:

- Underkategori **#1A Bæredygtige** omfatter miljømæssige og sociale bæredygtige investeringer.
- Underkategori **#1B Andre M/S-karakteristika** omfatter investeringer, der er i overensstemmelse med de miljømæssige eller sociale karakteristika, og som ikke kan kvalificeres som bæredygtige investeringer.

Inden for hvilke økonomiske sektorer blev investeringerne foretaget?

Der findes information om i hvilke økonomiske sektorer investeringerne blev foretaget på AP Pensions fondsliste hos Morningstar: [Morningstar® Integrated Web Tools™ - Multi Quickrank](#)

Mulighedsskabende aktiviteter gør det direkte muligt for andre aktiviteter at yde et væsentligt bidrag til et miljømål.

Omstillingsaktiviteter er aktiviteter, for hvilke der endnu ikke findes kulstoffattige alternativer, og som bl.a har drivhusgasemissions niveauer, der svarer til de bedste resultater.

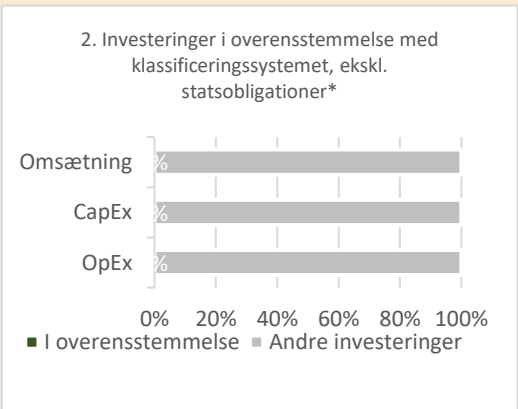
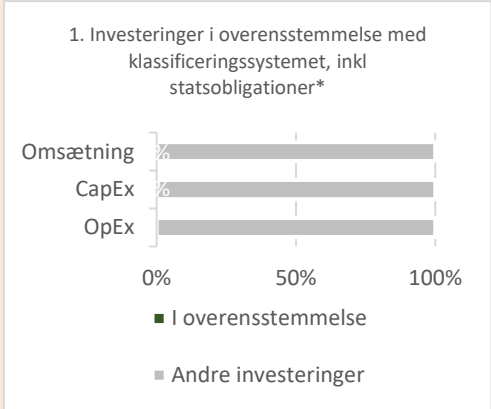
er bæredygtige investeringer med et miljømål, der **ikke tager hensyn til kriterierne** for miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter i henhold til forordning (EU) 2020/852

I hvilket omfang var de bæredygtige investeringer med et miljømål i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet?

Vi har endnu ikke rapporterede data for økonomiske aktiviteter, der er i overensstemmelse med EU-klassifikationssystemet (taxonomy-aligned). Vi vurderer, at dataleverandørens estimerede data indtil videre er forholdsvis usikre og anvender derfor ikke disse. Derfor er det ikke muligt at opgøre hvilken andel af investeringerne, der er i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet (taxonomy-aligned).

Diagrammerne nedenfor viser med grønt procentdelen af investeringer, der er i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet. Da der ikke findes nogen hensigtsmæssig metode til at bestemme overensstemmelsen med klassificeringssystemet for statsobligationer, viser det første diagram overensstemmelsen med klassificeringssystemet i forhold til alle det finansielle produkts investeringer, inkl. statsobligationer, mens det andet diagram kun viser overensstemmelsen med klassificeringssystemet i forbindelse med det finansielle produkts investeringer, ekskl. Statsobligationer.*

*Med henblik på disse diagrammer omfatter »statsobligationer« alle statsengagementer.

Hvad var andelen af investeringer i omstillingsaktiviteter og mulighedsskabende aktiviteter?

Vi har endnu ikke rapporterede data for økonomiske aktiviteter i omstillingsaktiviteter og mulighedsskabende aktiviteter. Vi vurderer, at vores dataleverandørs estimerede data indtil videre er forholdsvis usikre og anvender derfor ikke disse. Derfor er det ikke muligt, at opgøre andelen af investeringerne i omstillingsaktiviteter og mulighedsskabende aktiviteter.

Hvordan var procentdelen af investeringer, der var i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet, sammenlignet med foregående referenceperioder?

Ikke relevant.

Hvad var andelen af bæredygtige investeringer med et miljømål, der ikke var i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet?

Vi har endnu ikke rapporterede data for økonomiske aktiviteter, der ikke er i overensstemmelse med EU-klassifikationssystemet (taxonomy-aligned). Vi vurderer, at vores dataleverandørs estimerede data indtil videre er forholdsvis usikre og anvender derfor ikke disse. Derfor er det ikke muligt, at

opgøre hvilken andel af investeringerne, der ikke er i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet.

Hvilken andel udgjorde socialt bæredygtige investeringer?

Andelen af socialt bæredygtige investeringer i AP Stabil udgør under 0,5 %.

Hvilke investeringer blev medtaget under »Andre«, hvad var formålet med dem, og var der nogen miljømæssige eller sociale minimumsgarantier?

Derivater, kontanter og valutaafdækning kan i mindre grad indgå i produktet.

Vores eksklusionskriterier fungerer som en miljømæssig og social minimumsgaranti, idet de stiller minimumskrav, som alle vores investeringer skal leve op til.

Hvilke foranstaltninger er der truffet for at opfylde de miljømæssige og/eller sociale karakteristika i referenceperioden?

AP Pension ønsker at investere i selskaber, som opererer i overensstemmelse med anerkendte internationale principper omkring menneskerettigheder, korruption og miljø. Vores politik for ansvarlighed og bæredygtighed på investeringsområdet er baseret på veldefinerede og anerkendte internationale principper omkring menneskerettigheder, korruption og miljø. Politikken tager blandt andet udgangspunkt i FN's Global Compact og følger desuden OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder, FN's retningslinjer om menneskerettigheder og erhverv samt bredt anerkendte FN-konventioner.

Hvis vi identificerer adfærd eller hændelser, som er i konflikt med de internationale principper for god selskabsledelse, giver det grundlag for at gå i dialog med det pågældende selskab. Formålet er at påvirke adfærden eller få selskabet til at implementere nødvendige politikker og strategier til at undgå lignende hændelser i fremtiden. Dialogerne kan samtidig indledes i tilfælde af mistanke om, at et selskab er knyttet til overtrædelse af principperne. Dialogen sker både gennem rådgivere og direkte, ved at vi selv gennemfører den.

Derudover stemmes der for forslag stillet ved selskabers generalforsamlinger, som fremmer god selskabsledelse, og porteføljen måles på ESG-risici hvert kvartal, hvilket kan give anledning til eksklusioner, hvis principper for god selskabsledelse ikke efterleves.

Som led i vores porteføljeforvaltningsproces tager vi hensyn til klima, bidrag til FN's verdensmål og ESG-risiko. De væsentligste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer afhænger af investeringens karakter og aktivklasse. Vi gennemfører ESG-due diligence i investeringsprocesserne, og gennemfører løbende monitorering og screening af negative indvirkninger.

I 2022 har vi vedtaget delmål for CO₂-reduktioner i 2025. Vi vil frem mod 2025 reducere klimaaftrykket fra vores aktier og virksomhedsobligationer med 37 procent og 52 procent for vores ejendomme i drift.

AP Pension tilsluttede sig i 2021 IIGCC's net zero samarbejde – Paris Aligned Investment Initiative, der forpligter os til at opnå en klimaneutral investeringsportefølje i 2050 eller før. Delmålene for CO2-reduktion har til formål at bryde det langsigtede mål om klimaneutralitet ned, så vi kan styre efter det. Vi opgør klimaaftrykket for vores portefølje i en årlig klimarapport.

Hvordan klarede dette finansielle produkt sig sammenlignet med referencebenchmarket?

Der anvendes ikke et referencebenchmark til at måle de miljømæssige og/eller sociale karakteristika.

- *Hvordan adskiller referencebenchmarket sig fra et bredt markedsindeks?*
- *Hvordan klarede dette finansielle produkt sig med hensyn til bæredygtighedsindikatorerne for at fastslå, om referencebenchmarket var i overensstemmelse med de miljømæssige eller sociale karakteristika, det fremmer?*
- *Hvordan klarede dette finansielle produkt sig sammenlignet med referencebenchmarket?*
- *Hvordan klarede dette finansielle produkt sig sammenlignet med det brede markedsindeks?*

Ikke relevant, da der ikke anvendes et referencebenchmark.

Referencebenchmarks er indekser til måling af, om det finansielle produkt opnår de miljømæssige eller sociale karakteristika, det fremmer